

gemeente
HEEZE-LEENDE

Jaarstukken 2015

Gemeente Heeze-Leende

INHOUDSOPGAVE

<i>Inleiding</i>	6
1. Resultaat 2015	6
2. Doelstelling jaarstukken 2015	6
3. Indeling jaarstukken 2015	6
4. Leeswijzer	6
5. Resultaat 2015 naar programma	8
 JAARVERSLAG	 11
 Deel 1 Programmaverantwoording	 13
<i>Programma 1: Fundament</i>	14
1. Bestuur.....	14
2. Samenwerking.....	15
3. Openbare orde en Veiligheid.....	15
4. Dienstverlening	17
5. Burgerzaken.....	18
6. Burgerparticipatie	19
7. Dorpsraden	19
➔ Verschillenanalyse Programma 1 Fundament	20
➔ Kredieten Programma 1 Fundament	22
<i>Programma 2: Opgroeien</i>	23
1. Jeugdbeleid.....	23
2. Centrum voor Jeugd en Gezin, jeugdgezondheidsbeleid	25
3. Kinderopvang en peuterwerk	26
4. Voor- en Vroegschoolse Educatie	26
5. Onderwijs.....	27
➔ Verschillenanalyse Programma 2 Opgroeien.....	29
➔ Kredieten Programma 2 Opgroeien.....	31
<i>Programma 3: Meedoen</i>	32
1. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)	32
2. Senioren en ouderenbeleid.....	36
3. Volksgezondheid	37
4. Bibliotheekwerk	37
5. Cultuur	38
6. Muziekonderwijs.....	38
7. Combinatiefuncties: sport en cultuur	38
8. Subsidiebeleid	39
9. Dorpshuizen.....	39
10. Sport.....	40
11. Accommodatiebeleid	40
➔ Verschillenanalyse Programma 3 Meedoen	41
➔ Kredieten Programma 3 Meedoen	45

<i>Programma 4: Wonen</i>	46
1. Volkshuisvesting.....	46
2. Verkeer	47
3. Openbare ruimte	48
➔ Verschillenanalyse Programma 4 Wonen	51
➔ Kredieten Programma 4 Wonen	53
<i>Programma 5: Werken</i>	54
1. Economische Zaken	54
2. Recreatie en Toerisme.....	55
3. Participatie.....	56
➔ Verschillenanalyse Programma 5 Werken	60
➔ Kredieten Programma 5 Werken	61
<i>Programma 6: Duurzaamheid</i>	62
1. Milieu.....	62
2. Afval	63
3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	64
4. Water.....	64
5. Ruimtelijke ordening	65
➔ Verschillenanalyse Programma 6 Duurzaamheid	66
➔ Kredieten Programma 6 Duurzaamheid	69
<i>Programma 7: Financiën</i>	70
1. Algemene uitkering	70
2. Lokale belastingen	70
3. Financiën	70
➔ Verschillenanalyse Programma 7 Financiën	72
➔ Kredieten Programma 7 Financiën	75
<i>Kostenplaatsen</i>	76
➔ Verschillenanalyse Kostenplaatsen.....	76
➔ Kredieten Kostenplaatsen.....	78
Deel 2 Paragrafen	79
<i>Paragraaf A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing</i>	80
A1. Inleiding	80
A2. Inventarisatie van de risico's: benodigde weerstandsvermogen	80
A3. Berekening beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)	85
A4. Beoordeling omvang weerstandsvermogen	87
A5. Kengetallen.....	87
<i>Paragraaf B. Onderhoud kapitaalgoederen</i>	89
B1. Riolering	89
B2. Wegbeheer	89
B3. Verlichting	90
B4. Openbaar groen.....	90
B5. Bos en natuurterreinen	91
B6. Speelterreinen.....	91
B7. Gemeentelijke gebouwen	92
<i>Paragraaf C. Treasury</i>	93
C1. Inleiding.....	93
C2. Uitgangspunten treasurybeleid.....	93
C3. Uitvoering van het treasurystatuut in 2015	93
C4. De kasgeldlimiet	93
C5. De renterisiconorm en de leningenportefeuille.....	94
C6. Het EMU-saldo.....	95
C7. Het risicoprofiel	95
<i>Paragraaf D. Bedrijfsvoering</i>	97
D1. Organisatieontwikkeling.....	97

D2. Personeel en organisatie.....	97
D3. Informatievoorziening en Automatisering (I&A)	100
D4. Interne Communicatie.....	102
<i>Paragraaf E. Verbonden partijen .....</i>	<i>103</i>
E1. Inleiding	103
E2. Gemeenschappelijke regelingen	103
E3. Deelnemingen	109
<i>Paragraaf F. Grondbeleid.....</i>	<i>115</i>
F1. Inleiding	115
F2. Relatie met de programma's	115
F3. De bouwgrondexploitaties in eigen beheer	115
F4. Grondexploitatie op basis van samenwerking	116
F5. Woningbouwprojecten niet in eigen beheer.....	116
F6. Overige exploitatiegebieden: n.v.t.	116
F7. Risico's grondexploitatie	116
F8. Reserve grondexploitatie	118
F9. Reserve bovenwijkse voorzieningen.....	118
F10. Grondprijzen	118
<i>Paragraaf G. Overzicht lokale lasten.....</i>	<i>119</i>
G1. Samenvatting	119
G2. Inleiding.....	120
G3. Onroerende-zaakbelasting (OZB).....	120
G4. Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten.....	120
G5. Rioolheffing	121
G6. Legesverordening.....	121
G7. Toeristenbelasting	122
G8. Lastendruk	122
 JAARREKENING	 123
Deel 3 Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening.....	125
Deel 4 Balans	135
Deel 5 Toelichting	139
1. Toelichting algemeen.....	140
1.1 Wijzigingen ten opzichte van voorgaand jaar	140
1.2 Grondslagen voor waardering	141
2. Toelichting overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	144
2.1 Analyse van de afwijkingen tussen de begroting (na toepassing van alle begrotingswijzigingen) en de programmarekening.....	144
2.2 Toelichting gerealiseerde dekkingsmiddelen	144
2.3 Toelichting gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten naar gerealiseerde resultaat.....	145
2.4 Toelichting incidentele baten en lasten.....	146
2.5 Toelichting onvoorzien.....	148
3. Toelichting op de balans	153
4. Toelichting overige.....	164
4.1.a Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	164
4.1.b Naleving Schatkistbankieren.....	165
4.1.c Niet uit de balans blijvende belangrijke financiële verplichtingen	166
4.1.d Niet uit de balans blijvende belangrijke financiële rechten	168
4.2 Aard en reden reserves en voorzieningen	169
5. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	178

BIJLAGEN	181
1. <i>Begrippenlijst .....</i>	182
2. <i>Overzicht verloop nog niet in exploitatie genomen gronden .....</i>	186
3. <i>Overzicht verloop onderhanden werk inzake bouwgrond.....</i>	188
4. <i>Overzicht lopende kapitaalkredieten .....</i>	194
5. <i>Overzicht reserves en voorzieningen.....</i>	196
6. <i>Staat van opgenomen langlopende geldleningen.....</i>	200
7. <i>Staat van kapitaalverstrekkingen .....</i>	201
8. <i>Staat van gewaarborgde geldleningen .....</i>	202
9. <i>SiSa verantwoordingsinformatie.....</i>	204

Inleiding

1. Resultaat 2015

Het gerealiseerde resultaat bedraagt effectief € 1.814.000. Dit wordt met name veroorzaakt door een overschot op Sociaal Domein van € 1.541.000.

2. Doelstelling jaarstukken 2015

Met genoegen bieden wij u de jaarstukken over 2015 aan. De jaarstukken 2015 zijn het sluitstuk van de planning & control cyclus. In de programmabegroting 2015 hebt u aangegeven wat u in 2015 wilt bereiken, wat we daarvoor gaan doen en wat het gaat kosten. In de bestuursrapportages 2015 is aangegeven of we op de goede weg zijn of er wellicht afwijkingen zijn te verwachten. Bij deze afwijkingen zijn verklaringen en analyses gegeven. Naar aanleiding van de bestuursrapportages 2015 is de begroting op een aantal posten bijgesteld. Het algemene uitgangspunt is immers dat afwijkingen binnen programma's moet worden opgelost. De jaarstukken 2015 geven de eindverantwoording weer over het begrotingsjaar 2015.

De jaarstukken 2015 moeten gezien worden in relatie tot het geheel van gemeentelijke taken en activiteiten. De gemeenteraad heeft ten opzichte van 2014 een gewijzigde programma-indeling gehanteerd. Een programma is een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen. De burgers zullen de gemeente en de raad eerder aanspreken op de uitkomsten van de programma's dan op de begroting.

3. Indeling jaarstukken 2015

De jaarstukken 2015 bestaan uit:

- het jaarverslag;
- de jaarrekening.

Het jaarverslag bestaat op haar beurt uit de programmaverantwoording (deel 1) en de paragrafen (deel 2). Zij is vooral beleidsmatig van aard.

De jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening (deel 3), de balans (deel 4) en de toelichting hierop (deel 5). Deze 3 delen zijn cijfermatig.

Tot slot wordt in de bijlage aanvullende informatie gegeven. Het gaat hier vooral om overzichten en staten ter onderbouwing van de jaarrekening.

4. Leeswijzer

Deze leeswijzer maakt u wegwijs in de jaarstukken. De opzet van de jaarstukken is gelijk aan die van de programmabegroting. De programmabegroting is gewijzigd ten opzichte van voorgaande jaren. In 2014 hebben gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. De gemeenteraad heeft een nieuwe programma-indeling gekozen. In plaats van 10 programma's heeft de raad 7 nieuwe programma's ingesteld:

1. Fundament
2. Opgroeien
3. Meedoen
4. Wonen
5. Werken
6. Duurzaamheid
7. Financiën

De programma's bevatten thema's. De thema's zijn gedestilleerd uit het coalitieprogramma. De thema's bevatten producten (gebaseerd op de wettelijk voorgeschreven functies).

De programmaverantwoording in deel 1 geeft in de algemene omschrijving een opsomming van de thema's en de producten waaruit de programma's zijn opgebouwd. Daarnaast wordt per thema ingegaan op de vragen "Wat hebben we bereikt?" en "Wat hebben we daarvoor gedaan?". De eerste vraag ("Wat hebben we bereikt?") betreft het beoogde maatschappelijke effect, dat kan worden vertaald in één of meerdere algemene beleidsdoelstellingen die zijn gerealiseerd. De tweede vraag

(“Wat hebben we daarvoor gedaan?”) gaat in op de activiteiten die zijn ontplooid om dit beoogde maatschappelijke effect te bereiken.

De laatste van de drie vragen “Wat heeft het gekost?” wordt voor een belangrijk deel nader toegelicht in de verschillenanalyse. In deze verschillenanalyse wordt het aan de producten toegerekende aandeel van de kostenplaatsen buiten beschouwing gelaten. Aan de kostenplaatsen is namelijk een afzonderlijk hoofdstuk gewijd.

In de programma's wordt verder ingegaan op de door de raad gevoteerde langlopende kredieten. Er vindt een verantwoording plaats van hetgeen in 2015 met deze kredieten is gedaan. In de kolom status is aangegeven of het krediet gehandhaafd moet worden (H) dan wel afgesloten wordt (A). Tot slot wordt bij elk programma ingegaan op de naleving van de begrotingsrechtmatigheid.

Evenals in de programmabegroting worden vervolgens de paragrafen (deel 2) behandeld. Deze gaan over het weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderhoud kapitaalgoederen, treasury, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en overzicht lokale lasten. Deze paragrafen geven een 'dwarsdoorsnede' door alle programma's waarbij sprake kan zijn van grote bestuurlijke en financiële impact. In de paragrafen wordt gerapporteerd aan de hand van de uitgangspunten zoals die in de programmabegroting 2015 zijn benoemd.

Zoals vermeld bestaat de jaarrekening uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening (deel 3), de balans (deel 4) en de toelichting op deze stukken (deel 5). Dit deel is veel meer financieel van aard.

In het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening (deel 3) wordt een overzicht van de programma's en bijbehorende producten gegeven. In de balans (deel 4) wordt de financiële positie weergegeven.

De toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening en de balans in deel 5 is in 3 paragrafen verdeeld.

In de algemene toelichting wordt ingegaan op stelselwijzigingen en grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

De toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening geeft inzicht in de aanwending van het bedrag onvoorzien uit de programmabegroting. Tevens worden de incidentele baten en lasten weergegeven. In de toelichting op de balans wordt een nadere specificatie van balansposten gegeven. Daarnaast wordt ingegaan op niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen voor toekomstige jaren. Ook wordt de aard en reden van elke reserve en voorziening weergegeven.

Als bijlagen zijn naast een begrippenlijst en de controleverklaring van de onafhankelijke accountant overzichten en staten opgenomen ter onderbouwing.

5. Resultaat 2015 naar programma

Het resultaat over 2015 is per programma als volgt in beeld te brengen:

Nr. progr.	Naam programma (bedragen * €1.000)	Lasten			Baten			Saldo
		Begroot	Werkelijk	Ruimte	Begroot	Werkelijk	Ruimte	
1	Fundament	4.230	4.071	159	330	570	240	399
2	Opgroeien	6.285	4.009	2.276	246	274	28	2.304
3	Meedoen	6.321	5.746	575	300	263	-37	538
4	Wonen	4.012	5.159	-1.147	1.318	2.255	937	-210
5	Werken	5.616	6.373	-757	3.379	4.245	866	109
6	Duurzaamheid	3.923	4.202	-279	3.049	3.289	240	-39
7	Financiën	957	750	207	21.223	21.370	147	354
Saldo rekening van baten en lasten		31.344	30.310	1.034	29.845	32.266	2.421	3.455
Mutaties in reserves		1.017	1.258	-241	2.509	1.117	-1.392	-1.633
Resultaat rekening van baten en lasten		32.361	31.568	793	32.354	33.383	1.029	1.822 *

*= afwijking van 8 door afronding op 1.000-tallen

Voordelig resultaat	1.814.000
Resultaat Sociaal Domein	1.541.000
Overig voordelig resultaat	273.000

Het resultaat wordt met name veroorzaakt door:

Programma omschrijving	subbedrag	V/N	bedrag	V/N
Programma 1 Fundament				
Wethouderspensioenen			183.000	N
storting in voorziening	401.000	N		
expiratie polissen tgv voorziening	-218.000	V		
Onkosten / Werkkostenregeling			-50.000	V
Programma 2 Opgroeien excl. Sociaal Domein				
Centrum Jeugd en Gezin (2014)			-53.000	V
Programma 3 Meedoen excl. Sociaal Domein				
Sport			49.000	N
Programma 4 Wonen				
Bouwleges			-42.000	V
Programma 5 Werken				
Verkoop grond natuurbegraafplaats			-270.000	V
Programma 6 Duurzaamheid				
* Digitaliseren milieuvergunningen			-19.000	V
Programma 7 Financiën				
Algemene uitkering			-202.000	V
Taakstelling personeel irt salarissen / inhuur			243.000	N
Voorziening dubieuze debiteuren			212.000	N
Verliesvoorziening Breedvennen			40.000	N
Vrijval verliesvoorziening Poortmannen			-60.000	V
Kostenplaatsen				
* BGT			-168.000	V
* Midoffice en zaakgericht / digitaal werken			-115.000	V
* Invoering vpb			-49.000	V
Overige kleine verschillen				
Per saldo nadelig			28.000	N
Totaal			-273.000	V

* voorstel budgetoverheveling

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HEEZE-LEENDE,
 de secretaris, de burgemeester,

mw. Drs. P.M.M.H. Hurkmans

P.J.J. Verhoeven

JAARVERSLAG

Deel 1 Programmaverantwoording

Programma 1: Fundament

Algemene omschrijving

Programma Fundament omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Bestuur	001 Bestuursorganen 002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders 006 Bestuursondersteuning raad en rekenkamer
2. Samenwerking	005 Bestuurlijke samenwerking
3. Openbare orde en veiligheid	140 Openbare orde en veiligheid 120 Brandweer en rampenbestrijding
4. Dienstverlening	----> Geen specifiek product
5. Burgerzaken	003 Burgerzaken 004 Baten en lasten secretarieleges burgerzaken 724 Lijkbezorging 732 Baten begraafplaatsrechten
6. Burgerparticipatie	----> Geen specifiek product
7. Dorpsraden	002 Bestuursondersteuning college van burgemeester en wethouders

1. Bestuur

A. Wat wilden we bereiken?

- Integriteit beschouwen we als een vanzelfsprekendheid.
- We streven naar verdere transparantie van het bestuurlijk handelen.
- We gaan de raadszaal aanpassen aan de eisen van de huidige tijd, zowel voor zijn functie als vergaderruimte voor raadsvergaderingen als voor zijn functie als trouwlocatie.
- We willen RTG en raadsvergaderingen uitzenden via de gemeentelijke website.
- We gaan een gezamenlijke onafhankelijke rekenkamercommissie met de A2 gemeenten oprichten, waarbij het leereffect voor de gemeenteraad wordt versterkt.

Wat hebben we bereikt?

- Elk raadslid is zich bewust van mogelijke integriteitsrisico's in het raadslidmaatschap doordat een extern deskundige met elk raadslid een bewustwordingsgesprek heeft gevoerd.
- Voorafgaand aan de benoeming van wethouders vindt er een integriteitsscreening plaats. De procedure hiervoor gaan we in 2016 vastleggen in het Reglement van Orde.
- In juni 2015 heeft de raad ingestemd met de oprichting en bemensing van de rekenkamercommissie Heeze-Leende. De samenstelling betreft een personele unie met de gemeenten Cranendonck en Valkenswaard.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Gesprekken voeren over de bewustwording mogelijke integriteitsrisico's met elk nieuw raadslid.
- Met de raads werkgroep herinrichting raadszaal een plan maken voor de noodzakelijke en/of gewenste aanpassingen voor de twee functies van de raadszaal en dit plan voorleggen voor besluitvorming aan de raad.
- Bij de herinrichting raadszaal het uitzenden van de raadsvergaderingen en RTG's via de gemeentelijke website mogelijk maken via een nieuw digitaal opnamesysteem.
- De uitzending van de RTG's en raadsvergaderingen via RTV Horizon beëindigen.
- De mogelijkheden voor een gezamenlijke onafhankelijke rekenkamcommissie in A2 verband met de gemeenten Cranendonck en Valkenswaard onderzoeken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De nieuwe raadszaal is eind oktober 2015 opgeleverd, voorzien van nieuw meubilair, verhoogde vloer voor de technische installaties, schermen, een nieuwe geluidsinstallatie, een nieuw opnamesysteem alsmede schermen voor presentaties.
- De rekenkamercommissie is in september 2015 gestart met haar werkzaamheden. Het eerste onderzoek betreft de analyse van de uitvoering van de aanbevelingen van een aantal voorgaande onderzoeken van de rekenkamercommissie.

C. Wat heeft het gekost?

De herinrichting van de raadszaal heeft in totaal 125.000 euro gekost.

2. Samenwerking

A. Wat wilden we bereiken?

- Een krachtig antwoord geven op complexe opgaven.
- Het versterken van onze eigen (bestuurs-)kracht, met behoud van eigen identiteit en autonomie.
- versterken van het vermogen om de gestelde doelen te realiseren, de continuïteit te vergroten, de kwetsbaarheid te verminderen en bijdragen aan lastenverlaging.

Wat hebben we bereikt?

- Verder vormgeven aan de A2 samenwerking. De bestuurlijke besluitvorming met betrekking tot het implementatieplan heeft in Valkenswaard langer geduurd dan gedacht, waardoor de implementatie van bedrijfsvoering in de A2 in tijd naar achteren is geschoven.
- De gemeenteraden zijn nauwer betrokken geraakt bij het implementatieproces via het IOGAS (intergemeentelijk overlegorgaan A2 samenwerking), waarin bestuurlijke thema's worden afgestemd.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Alle bedrijfsvoeringstaken in 2015-2016 onderbrengen in de A2. De uitwerking en implementatie wordt in 2015 verder vormgegeven. Vooruitlopend hierop worden de P&O-teams van de drie gemeenten al samengevoegd en deze gaan als één team werken.
- De overige verbonden partijen worden omschreven in de paragraaf Verbonden Partijen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Ambtelijk is de bestuurlijke besluitvorming van het implementatieplan en de GR-teksten (de statuten) voorbereid.
- Parallel aan de bestuurlijke besluitvorming, werd al wel op steeds meer vlakken met elkaar samen gewerkt. Zo is P en O gedetacheerd naar de A2 samenwerking, vooruitlopend op de overgang van bedrijfsvoering.
- Ook wordt op uitvoeringsniveau steeds meer samengewerkt, bijvoorbeeld door stappen te zetten om alle bedrijfsvoeringsapplicaties te harmoniseren en door het in gang zeten van een gezamenlijke aanbesteding van de belastingsoftware.
- Daarnaast is de manager A2 geworven, waarmee de kwartiermaker voor de totale implementatie is benoemd.

3. Openbare orde en Veiligheid

A. Wat wilden we bereiken?

Brandweer

Door de samenwerking tussen de gemeente en de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost een brandveilige samenleving te creëren.

Rampenbestrijding

Het beschikken over een goed opgeleide en toegeruste crisisbeheersingsorganisatie.

Integrale veiligheid

Door het behouden en waar mogelijk verbeteren van zowel de objectieve als de subjectieve veiligheid moet Heeze-Leende een veilige en leefbare gemeente zijn voor mensen die hier wonen, werken en recreëren.

Integrale handhaving

Handhaving richt zich de komende jaren steeds meer op preventief toezicht. Repressief handhaven blijft soms noodzakelijk. Om tot een effectief toezicht te komen, moet gekeken worden naar slimmer en beter toezicht.

Wat hebben we bereikt?

Brandweer

De samenwerking tussen de gemeente en de Veiligheidsregio Brabant Zuidoost is verder vorm gegeven en moet de komende jaren nog verder worden uitgewerkt.

Gemeente Heeze-Leende hecht grote waarde aan een goede relatie tussen onze brandweervrijwilligers en het gemeentebestuur. Met andere woorden de regionalisering mag niet lijden tot een grotere afstand tussen gemeente en haar vrijwilligers. Dit onderwerp, respectievelijk onze zorg, heeft in belangrijke mate de agenda bepaald tussen de regionale commandant en onze burgemeester.

Rampenbestrijding

De gemeente beschikt over een goed opgeleide en toegeruste crisisbeheersingsorganisatie.

Integrale veiligheid

Uit cijfers blijkt dat de objectieve veiligheid in 2015 duidelijk is verbeterd. Voor wat betreft de subjectieve veiligheid zijn nog geen cijfers beschikbaar.

Integrale handhaving

Aan de hand van een Omgevingsbeleidsplan 2015-2018 en het Handhavingsuitvoeringsprogramma 2015 wordt handhaving in Heeze-Leende uitgevoerd en geëvalueerd en wordt er gewerkt conform de gestelde prioriteiten.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Brandweer

Er wordt conform de Brandweervisie gewerkt. Naast het hanteren van reguliere instrumenten als vergunningverlening en handhaving wordt ingezet op Brandveilig leven en Risicocommunicatie.

Rampenbestrijding

De Rampenbestrijding wordt vanuit de Veiligheidsregio Brabant Zuid-Oost gecoördineerd door middel van het Regionaal Crisisplan. Dit plan biedt logische, heldere kaders en kwaliteitseisen met betrekking tot de regionale crisisbeheersingsstructuur.

Integrale veiligheid

- In 2015 een Kadernota Integrale Veiligheid 2015-2018 opstellen en aanbieden aan de gemeenteraad. Deze Kadernota verder uitwerken in een Uitvoeringsprogramma 2015.
- Het verkennen van de mogelijkheid om een gemeente brede camerabeveiliging in te voeren.

Integrale handhaving

Door het opstellen van een jaarlijks handhavingsuitvoeringsprogramma (HUP) en jaarverslag kunnen we de handhaving uitvoeren en monitoren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Brandweer

Brandweertzorg is in 2015 opgenomen en geborgd in de nieuwe Kadernota Integrale Veiligheid en wordt uitgevoerd volgens de Brandweervisie.

Rampenbestrijding

- Voor 2015 is door de Veiligheidsregio een opleidings- en oefenjaarplan opgesteld en deze is ook conform uitgevoerd.

- Personen die deelnemen aan de regionale en lokale deelprocessen zijn bijgeschoold of opgeleid voor deze specifieke taak.

Integrale veiligheid

- Er is in 2015 een nieuwe beleidscyclus gestart voor de komende 4 jaar. Op basis van de Veiligheidsmonitor Heeze-Leende 2013 en de Monitor objectieve veiligheid zijn de prioriteiten op het gebied van integrale veiligheid bepaald. Deze prioriteiten zijn opgenomen in de Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid (IVB) 2015-2018. Concrete maatregelen zijn vastgelegd in het Uitvoeringsprogramma Integrale Veiligheid.
- Camerabeveiliging is in projectvorm opgestart.

Integrale handhaving

Het HUP en jaarverslag worden jaarlijks vastgesteld en uitgevoerd.

4. Dienstverlening

A. Wat wilden we bereiken?

Met het programma Focus willen we de volgende doelstellingen realiseren:

- Het bieden van een betrouwbare en transparante dienstverlening aan burgers, bedrijven en instellingen waarbij we adequaat en snel kunnen reageren op klantvragen
- Continue kwaliteitsverbetering en kwaliteitsborging van onze klantprocessen
- Het resultaat is wat telt
- Samenwerking, zowel intern als extern en vanuit het principe 'samen met in plaats van vóór'
- De ontwikkeling van onze organisatiecultuur waarmee we willen bereiken dat die zich kenmerkt door een dienstverlenende en professionele houding en gedrag. Burgers en bedrijven worden voortdurend goed, snel en makkelijk geholpen.

Wat hebben we bereikt?

- De dienstverlening naar burgers is verbeterd doordat er geen wachttijden aan de balie zijn, kortere behandeltermijnen van aanvragen en verzoeken, meer producten en diensten digitaal aangevraagd kunnen worden.
- In het kader van digitaal en zaakgericht werken zijn de processen rondom vergunningen opnieuw bekeken en verbeterd.
- We hebben een burgerpanel ingesteld, waarbij we samen met burgers werken aan de verbetering van onze dienstverlening.

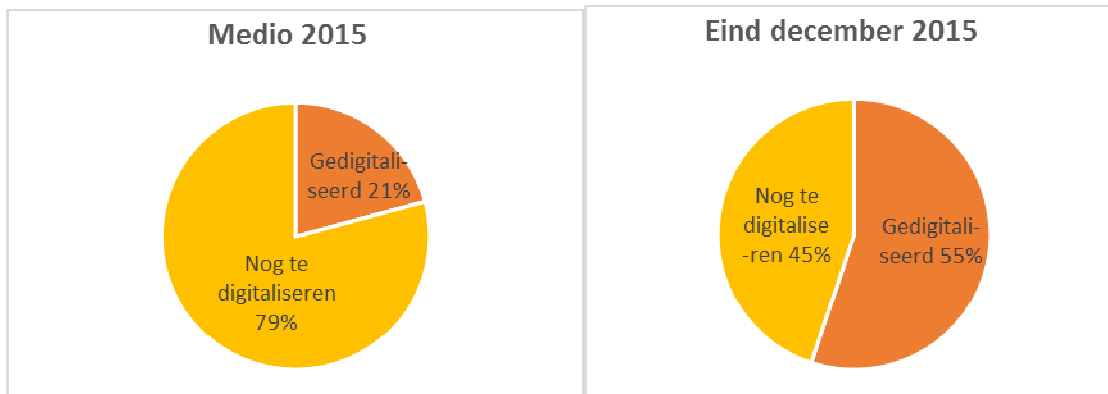
B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Voorbereiden en implementeren van het stelsel van basisregistraties (NUP verplichtingen)
- Uitbreiden en doorontwikkelingen van het digitale loket.
- De processen optimaliseren, waarbij de focus ligt op korte doorlooptijden, hoge kwaliteit, lage kosten met als doel gemak voor de burger en efficiëntie voor de organisatie. Een adequate afhandeling realiseren voor de openbare ruimtemeldingen, ondersteund met nieuwe technieken.
- Doorontwikkeling kwaliteitshandvest door servicenormen te koppelen aan processen.
- Implementeren van de oplossing Midoffice om de doelstellingen inzake (digitale) dienstverlening te realiseren.
- Sturingsinformatie structureel verzamelen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Eind 2015 zijn we aangesloten op de basisregistratie Nieuwe handelsregister en het Kadaster. Ook zijn er de nodige voorbereidingen getroffen rondom de Basisregistratie Grootchalige Topografie, waarbij de planning van 1 januari 2016 niet volledig is gehaald.

- Melddesk is geïmplementeerd, waarbij burgers makkelijk en digitaal een melding kunnen doen inzake de openbare ruimten en waarbij er sturing plaatsvindt op het snel en adequaat afhandelen van deze meldingen.
- Het aanbestedingstraject van de A2 Midoffice is voorbereid en afgehandeld, met als resultaat een voorgenomen gunning eind 2015.
- Met het digitaliseren van vergunningen hebben we weer een slag gemaakt in het zaakgericht en digitaal werken.
- De eHerkenning (DigiD voor bedrijven) is eind 2015 technisch geïmplementeerd, waarbij het mogelijk is voor bedrijven om digitaal zaken met ons te doen.
- Onze website voldoet aan de Webrichtlijnen, fase 2. De website is hierdoor toegankelijker, ook voor iemand met een beperking, en gebruiksvriendelijker.
- We hebben een onderzoek gedaan naar de wensen en behoeften van onze inwoners met betrekking tot de digitale dienstverlening. Uit dit onderzoek blijkt, dat de algemene dienstverlening een **7,2** scoort. Ook werden aanbevelingen gedaan hoe de gemeente haar dienstverlening kan verbeteren. Deze worden meegenomen in de verdere aanpak.
- Inzichtelijk gemaakt welke producten wel en niet gedigitaliseerd kunnen worden. Eind 2015 is 55% digitaal gemaakt, dat wil zeggen dat inwoners digitaal hun aanvraag indienen via de website.

5. Burgerzaken

A. Wat wilden we bereiken?

- De reguliere taken uitvoeren conform wet- en regelgeving correct uitvoeren.
- De kwaliteit van persoonsgegevens verhogen met als doel om klaar te zijn voor de aansluiting op de Basisregistratie Personen in 2017/2018.
- Organisatie van verkiezingen op 18 maart 2015 voor de leden van de Provinciale Staten en het Waterschap, zodat iedere burger kan voldoen aan zijn stemrecht.

Wat hebben we bereikt?

- Reguliere taken conform wet- en regelgeving uitgevoerd.
- De kwaliteit van persoonsgegevens verbeterd aan de hand van kwaliteitscontroles
- De verkiezingen voor de leden van de Provinciale Staten en het Waterschap zijn goed verlopen.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Periodieke kwaliteitscontroles uitvoeren.
- De landelijk verplichte zelfevaluatie uitvoeren.
- Verkiezingen organiseren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Zelfevaluatie voor PNIK (reisdocumenten) en de zelfevaluatie Basisregistratie Personen (BRP) uitgevoerd. Daarbij zijn de processen en procedures geoptimaliseerd en geactualiseerd. De zelfevaluatie

is een jaarlijks instrument, waarbij een score van 90% of hoger behaald moet worden. Voor de PNIK is een score van 93% behaald en voor de BRP een score van 91%.

- Periodieke controles uitgevoerd op de inhoudelijke kwaliteit van de persoonslijsten. Geconstateerde afwijkingen/fouten in de persoonslijsten zijn opgelost.
- De verkiezingen voor het Waterschap en Provinciale Staten zijn georganiseerd, zodat iedere burger kon voldoen aan zijn stemrecht.

6. Burgerparticipatie

A. Wat wilden we bereiken?

Steeds meer participatie van burgers, bedrijven, instellingen, verenigingen bij gemeentelijke projecten en beleidsvoorbereiding.

Wat hebben we bereikt?

- Gestart met handleiding "Participatie hoe doen we dat?"
- Participatie geïntegreerd in handboek Projectmatig werken.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Deskundigheidsbevordering beleidsmedewerkers en projectleiders.
- Communicatiemiddelen en -uitingen produceren/organiseren.
- Uitbreiding digitaal kanaal
- Burgerpanel opzetten
- Evaluatie van de gemeentelijke website
- Hernieuwde afspraken met RTV Horizon maken, omdat de gemeentelijke bijdrage voor de uitzendingen van de raadsvergadering komt te vervallen

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Medewerkers ondersteund bij participatie: "coaching on the job"
- Onderzoek communicatiemiddelen onder het burgerpanel
- Afscheid genomen van de wekelijkse gemeentepagina in de Parel
- Nieuwe opzet digitale nieuwsbrief voorbereid
- Digitaal aanvragen van producten verbeterd/ uitgebreid en waar mogelijk nieuwe e-formulieren gemaakt voor de digitale balie
- Burgerpanel opgezet met inmiddels ruim 670 leden
- Evaluatie website is uitgesteld vanwege langdurig ziekteverlof
- Diverse gesprekken met RTV horizon gevoerd.

7. Dorpsraden

A. Wat wilden we bereiken?

De gemeente speelt een faciliterende rol ter bevordering van de leefbaarheid en sociale samenhang. De dorpsraden spelen daarbij een belangrijke rol.

Wat hebben we bereikt?

Inzet en energie van de inwoners van Leende, Leenderstrijp en Sterksel, al dan niet gefaciliteerd door de gemeente, in projecten zoals 'Samen mee naar de A2', Eetpunt 'D'n Herd van Streejp' en de vele projecten van zorgcoöperatie Leende

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Stimuleren en ondersteunen van burgerinitiatieven, zoals zorgcoöperatie in Leende, zorgondersteuners in Leenderstrijp en burenhulp in Sterksel.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In 2015 is veelvuldig bestuurlijk en ambtelijk overleg geweest tussen de dorpsraden en gemeente. Denk hierbij aan het jaarlijks overleg tussen dorpsraden en college, inhoudelijk overleg over projecten, kwartaaloverleg met de zorgwerkgroepen van de dorpsraad en aanwezigheid van de gemeente bij de dorpsavonden.
- Diverse overleggen met vak ambtenaren en/of portefeuillehouder belegd over concrete vraagstukken en om te onderzoeken in hoeverre nieuwe dorpsinitiatieven passen in het gemeentelijk subsidiebeleid.

→ Verschillenanalyse Programma 1 Fundament

Programma 1 Fundament (bedrag x € 1.000)				Begr. Lasten	Werk. Lasten	Restant Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Restant Baten	Result. 2015
<i>Bestuursorganen</i>										
001.00	Raad en raadscommissies	224	200	-25	0	0	0	0	0	-25
001.10	Burgemeester en wethouders	553	877	323	0	-218	-218	0	0	105
<i>Bestuursondersteuning college van B&W</i>										
002.00	Bestuurszaken	15	13	-2	0	0	0	0	0	-2
002.30	Voorlichting	50	51	1	0	0	0	0	0	1
002.40	Representatie bestuur	43	39	-3	0	0	0	0	0	-3
<i>Bestuursondersteuning raad en rekenkamer</i>										
006.00	Raadsgriffier	103	110	7	0	0	0	0	0	7
Thema 1: Bestuur		988	1.289	302	0	-218	-218	0	0	83
<i>Bestuurlijke samenwerking</i>										
005.00	Bestuurlijke samenwerking	184	163	-21	0	0	0	0	0	-21
Thema 2: Samenwerking		184	163	-21	0	0	0	0	0	-21
<i>Brandweer en rampenbestrijding</i>										
120.00	Personeel brandweer Heeze-Leende	0	0	0	0	0	0	0	0	0
120.10	Brandweerkazerne Heeze	0	15	15	0	0	0	0	0	15
120.20	Brandweergarage Leende	37	43	6	-37	-45	-8	0	0	-2
120.30	Brandblus- en reddingsmiddelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
120.40	Brandkranen en brandputten	38	25	-13	0	0	0	0	0	-13
120.50	Regionale brandweer	791	791	0	0	0	0	0	0	0
120.60	Overige aangelegenheden	0	0	0	0	0	0	0	0	0
120.70	Rampenbestrijding	6	1	-4	0	0	0	0	0	-4
<i>Openbare orde en veiligheid</i>										
140.00	Dierenbescherming	23	21	-2	0	0	0	0	0	-2
140.10	Overige beschermende maatregelen	0	0	0	0	0	0	0	0	0
140.20	Integraal veiligheidsbeleid	43	45	2	-5	-10	-5	0	0	-3
Thema 3: Openbare orde en veiligheid		937	941	4	-42	-55	-13	0	0	-9
<i>Burgerzaken</i>										
003.00	Burgerlijke stand en bevolkingsregister	35	34	-1	0	0	0	0	0	-1
003.10	Verkiezingen	15	22	7	0	0	0	0	0	7
003.20	Straatnaamborden en huisnummering	2	1	0	0	0	0	0	0	0
<i>Baten en lasten secretarieleges burgerzaken</i>										
004.00	Secretarieleges	111	106	-5	-286	-294	-8	0	0	-13
<i>Lijkbezorging</i>										
724.00	Gemeentelijke begraafplaats	8	7	-1	0	0	0	0	0	-1
732.00	Gemeentelijke begraafplaats	0	0	0	-2	-3	-1	0	0	-1
Thema 5: Burgerzaken		171	171	0	-288	-296	-9	0	0	-9
<i>Bestuursondersteuning college van B&W</i>										
002.40a	Dorpsraden	4	5	1	0	0	0	0	0	1
Thema 7: Dorpsraden		4	5	1	0	0	0	0	0	1
PRG1	Verrekening kostenplaatsen met prg.1	1.946	1.502	-444	0	0	0	0	0	-444
Totaal verrekening kostenplaatsen		1.946	1.502	-444	0	0	0	0	0	-444
Totaal Programma 1 Fundament		4.229	4.070	-158	-329	-569	-240	0	0	-398

Thema 1 Bestuur

Bestuursorganen

Aan de lastenkant een nadeel van € 302.000. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door:

- **Pensioenlasten (ex-)wethouders** € 401.000 (N)

In het verleden werken de APPA-pensioenlasten veelal begroot op het moment van uitbetalen aan de gepensioneerde. Het BBV eist dat de pensioenlasten worden opgenomen in de begroting zodra de pensioenrechten door de politieke ambtsdrager worden opgebouwd. Door de reservewaarde periodiek aan een voorziening of via een (reeds lopende) jaarlijkse premiestorting aan de verzekeraar te storten worden de pensioenlasten verantwoord in het jaar van ontstaan van verplichtingen. Voor

- 2015 zijn voor de nog niet gepensioneerde een voorziening getroffen.
- **Onkostenvergoedingen / WKR** € 50.000 (V)
De onkostenvergoedingen zijn per 1 juli 2014 omhoog gegaan. Het budget is voor 2015 daarom destijds ook verhoogd. Echter de onkostenvergoedingen worden ten laste gebracht van de vrije ruimte van de WKR waardoor deze kosten niet ten laste van dit product worden verantwoord. Een voordeel van ca. € 50.000.
- **Uitkering pensioen voormalig wethouder** € 30.000 (V)
Er is minder pensioen uitgekeerd aan voormalig wethouders dan begroot. Een voordeel van ruim € 30.000. Bekeken zal worden of de raming bijgesteld kan worden.

Aan de batenkant een voordeel van € 218.000. De polissen van twee oud-bestuurders zijn reeds geëxpireerd met een totaalwaarde van € 218.000. Daarmee wordt dit bedrag in mindering gebracht op de voorziening waardoor het bedrag van de voorziening lager wordt.

Thema 2 Samenwerking

Bestuurlijke samenwerking/MRE

Taken die voorheen door het SRE werden uitgevoerd, worden nu door het MRE, niet of gedeeltelijk uitgevoerd. Enkele taken worden efficiënter onder een ander vlag uitgevoerd. Omdat het wel van belang werd geacht dat delen van deze taken nog wel in gezamenlijkheid werden uitgevoerd maar niet precies bekend was wat dat in de nieuwe samenwerking in financiële zin betekende, is besloten om voorlopig het gehele bedrag te reserveren wat voorheen nodig was om deze taken uit te voeren. De taken waar het om ging noemen we de overdrachtstaken SRE. Bij de 1^e Bestuursrapportage is gerapporteerd, dat voor 2015 nog € 30.000 aan overdrachtstaken SRE overblijft. Daarvan is dit jaar iets meer dan € 10.000 uitgegeven. Inmiddels werken we 2 jaar in de nieuwe samenwerkingsverbanden aan de overdrachtstaken SRE en is wel redelijk duidelijk welke taken we nog blijven uitvoeren en wat de uitvoering daarvan ongeveer kost. Bekeken wordt of het budget omlaag bijgesteld kan worden.

Thema 3 Openbare orde en veiligheid

Brandweer en rampenbestrijding

De brandweer is overgegaan in de Veiligheidsregio, maar de gebouwen zijn nog eigendom van de gemeente. Daardoor betaalt de gemeente de onderhoudskosten en krijgt daarvoor een vergoeding van de Veiligheidsregio.

Thema 4 Dienstverlening

Er zijn geen specifieke middelen voor dit thema gereserveerd.

Thema 5 Burgerzaken

Secretarieleges

Vanaf 2014 is er weer een stijgende lijn in het aantal huwelijken en partnerschappen. In de begroting is hier geen aanpassing voor gedaan, aangezien deze toename heel moeilijk kan inschatten.

Thema 6 Burgerparticipatie

Er zijn geen specifieke middelen voor dit thema gereserveerd.

Thema 7 Dorpsraden

Afwijking is nihil

Verrekening kostenplaatsen

Voor een globale analyse wordt verwezen naar de Verschillenanalyse bij Kostenplaatsen.

Begrotingsrechtmatigheid

De werkelijke lasten zijn binnen de begrote lasten gebleven. In het kader van begrotingsrechtmatigheid behoeft dit programma geen nadere toelichting.

→ Kredieten Programma 1 Fundament

(restant)-krediet/verantwoording	status	Begroot	Werkelijk	Ruimte
Raadszaal audio component (30010002)	A	29.500	29.500	0
Verbouwing/inrichting raadszaal is in 2015 afgerond.				
Raadszaal bouwkundig/vloer (30010003)	A	29.000	29.000	0
Verbouwing/inrichting raadszaal is in 2015 afgerond.				
Raadszaal meubilair (30010004)	A	34.000	33.757	243
Verbouwing/inrichting raadszaal is in 2015 afgerond.				
Raadszaal webcasting (30010005)	A	25.000	24.582	418
Verbouwing/inrichting raadszaal is in 2015 afgerond.				
Implementatie GRS A2 (30050001)	H	253.000	0	253.000
Het krediet is bedoeld voor de implementatie van bedrijfsvoering in de GR A2. Verwacht werd dat in 2015 de implementatie gerealiseerd zou worden. Doordat de besluitvorming hierover binnen de drie gemeenten echter langer heeft geduurd, vind de implementatie pas in 2016 plaats. Het krediet moet hiervoor beschikbaar blijven.				
Potentiële frictielasten (30050002)	H	80.700	0	80.700
Voor de overgang van medewerkers van bedrijfsvoering naar de A2, is door de gemeenteraad een frictiebudget gevoteerd. Doordat de besluitvorming hierover binnen de drie gemeenten langer heeft geduurd, vindt de plaatsing van medewerkers ook pas later plaats. Het krediet moet beschikbaar blijven om eventuele fricties op te vangen.				

Voor het totaal overzicht lopende kapitaalkredieten wordt verwezen naar bijlage 4.

Begrotingsrechtmatigheid

Er hebben voor dit programma geen gevoteerde kredietoverschrijdingen plaatsgevonden.

Programma 2: Opgroeien

Algemene omschrijving

In dit programma staat de jeugd centraal. Het programma Opgroeien omvat de onderwerpen jeugdbeleid, passend onderwijs en onderwijshuisvesting, waarbij wij een koppeling willen realiseren tussen de Wet passend onderwijs en de decentralisatie Jeugdzorg. Schoolbesturen krijgen de opdracht en de middelen om elk kind passend onderwijs te bieden. Gemeenten worden verantwoordelijk voor hulp aan jeugdigen en ouders in gezin, wijk en buurt. Beide partijen krijgen de opdracht om de speelvelden met elkaar te verbinden en de plannen over en weer af te stemmen.

Programma Opgroeien omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Jeugdbeleid	670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (onderdeel Jeugd) 671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd (onderdeel Jeugd) 682 Individuele voorzieningen Natura jeugd 683 Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd
2. Centrum voor Jeugd en Gezin	715 Centra voor jeugd en gezin (jeugdgezondheidszorg)
3. Kinderopvang en peuterwerk	650 Kinderdagopvang
4. Voor en Vroegschoolse Educatie	480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs (VVE)
5. Onderwijs	421 Basisonderwijs, onderwijshuisvesting 431 Speciaal (voortgezet) onderwijs, onderwijshuisvesting 480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs

1. Jeugdbeleid

Vanaf 1 januari 2015 zijn de gemeenten in het kader van de decentralisatie jeugdzorg verantwoordelijk voor preventieve jeugdzorg, vrijwillige jeugdzorg, Jeugdbescherming, Jeugdreclassering, Crisisinterventie, Kindertelefoon, Gesloten jeugdzorg (jeugdzorg-plus), Jeugd geestelijke gezondheidszorg (jeugd-GGZ) en zorg voor Jeugd lichtverstandelijke beperking (jeugd-LVB)

A. Wat wilden we bereiken?

- Jeugdigen kunnen opgroeien in een kansrijk en veilig thuis
- Jeugdigen groeien op tot actieve burgers die deelnemen aan de samenleving
- Jeugdigen zijn zowel sociaal als economisch zelfredzaam
- De jeugdhulp is gemakkelijk toegankelijk, op maat en zo dicht mogelijk bij de jeugdige georganiseerd en gaat uit van de mogelijkheden van jeugdigen en hun ouders binnen de eigen leefgeving
- Naast een financiële/technische overgang (transitie) van de jeugdzorg vindt ook een inhoudelijke omslag (transformatie) plaats
- Eén gezin, één plan
- Verbindingen leggen met andere leefdomeinen: zorg, onderwijs, werk en inkomen, sport en veiligheid.

Wat hebben we bereikt?

- Voor informatie, advies en jeugdhulpverlening (voor lichte tot zeer complexe problematiek) konden inwoners van Heeze-Leende terecht bij een professioneel Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG).
- Er was voldoende en passende specialistische jeugdhulp beschikbaar.
- Voor cliënten die na 2015 nog zorg nodig hebben wordt de zorg in 2016 voortgezet.
- Er is een regionale integrale crisisdienst voor 0 – 23 jarige ingericht.
- Het Steunpunt Huiselijk Geweld en het Adviespunt Kindermishandeling is omgevormd tot één organisatie: Veilig Thuis.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Preventie, actieve vroeg signalering en nazorg

- Extra aandacht voor preventie, actieve vroeg signalering en nazorg.
- Nauwe samenwerking met de basisvoorzieningen zoals het onderwijs en de kinderopvang.
- Aanbieden van voorlichtingsactiviteiten en ondersteuningsprogramma's voor opvoeders.

Samenwerking in A2-verband

- Voorbereiding en uitvoering van de decentralisaties op A2 niveaus
- Samenwerking en verbinding met onderwijs

Toegang tot de jeugdhulp

- Organisatie van een lokaal ondersteuningsteam per gemeente
- Organisatie van een A2-team voor complexe casuïstiek
- Deze twee teams vormen samen het CJG
- Het CJG biedt per gemeente met kennis en advies ondersteuning aan de basisvoorzieningen zoals het onderwijs, kinderopvang etc. De professionals binnen het team komen in actie als zij een signaal krijgen of direct vanuit de inwoners een vraag krijgen over opgroeien en opvoeden.
- Vanwege de nieuwe taken die naar de gemeenten komen wordt in 2014/2015 onderzocht en bepaald welke omvang en expertises/disciplines voor het CJG wenselijk zijn.

Samenwerking in regionaal verband (21 gemeenten)

Regionaal inkooptraject

- Afsluiten van een dienstverlenings- en samenwerkingsovereenkomst tussen de gemeente Eindhoven en de regiogemeenten voor het inrichten van een inkooporganisatie tot 1 januari 2017
- De inkooporganisatie gaat zich, in overleg met de regiogemeenten, ook richten op innovatie van zorg op prestatie management. Innovatie is nodig om de transformatie in de jeugdzorg tot stand te kunnen brengen en prestatie management zorgt ervoor dat voortdurend nagegaan wordt of de instellingen aan hun opdracht voldoen.

Organiseren van bovenlokale voorzieningen

- De functies jeugdbescherming en jeugdreclassering tot 2016 voortzetten bij Bureau Jeugdzorg. Vanaf 2016 moet er één regionaal gecertificeerde instelling voor de jeugdbescherming en jeugdreclassering gerealiseerd zijn.
- Oprichten van een integrale crisisdienst voor zowel jeugd als volwassenen.
- Samenvoegen van het Steunpunt Huiselijk Geweld (SHG) en het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) onder de noemer Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK). De medewerkers van het AMK (Bureau Jeugdzorg) en het SHG (Lumens en LEV groep) worden in 2015 in één team en onder één aansturing gebracht.

Regionaal Transitie Arrangement - overgangsrecht

Regionale afspraken met betrekking tot continuïteit van zorg voor zittende en wachtlijstcliënten per 31 december 2014:

- De zorg voor zittende en wachtlijstcliënten per 31 december 2014 kan worden voortgezet voor de duur van de indicatie, tot uiterlijk 31 december 2015
- Er worden aan zorgaanbieders geen garanties gegeven over budgetten, anders dan die direct samenhangen met de cliënten waarvoor zorgcontinuïteit in 2015 geldt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Preventie, actieve vroeg signalering en nazorg

- Door het CJG zijn voorlichtingsactiviteiten en ondersteuningsprogramma's aangeboden zoals de Dag van het Jonge Kind, groepscoachingstraject voor kinderen die te maken kregen met een echtscheidingssituatie en home-en doorstart (vrijwillige opvoedondersteuning).
- De samenwerking tussen het CJG en (lokale) voorzieningen zoals onderwijs, kinderopvang en huisartsen is verder versterkt door contactpersonen van het CJG aan deze voorzieningen te koppelen.

Samenwerking in A2 verband:

- Beleid en uitvoering wordt tweewekelijks op elkaar afgestemd.
- De toegang tot de jeugdhulp kent binnen de drie gemeenten dezelfde werkwijze en de coördinatoren van de drie CJG's stemmen onderling hun werkzaamheden in nauwe samenwerking af.
- Voor de werkzaamheden van de jeugdzorgwerkers en de gedragsdeskundige binnen de drie CJG's hebben de A2-gemeenten op elkaar afgestemde subsidieafspraken gemaakt

Toegang tot de jeugdhulp:

- Doordat het CJG versterkt is met jeugdzorgwerkers en een gedragsdeskundige, zijn er meer mogelijkheden ontstaan om vanuit het CJG zelf hulpverlening te bieden, zodat het CJG de doorverwijzing naar specialistische zorg terug kan dringen. Dit zijn de eerste stappen op het gebied van transformatie van de zorg.

Regionaal inkooptraject:

- Voor de inkoop van de jeugdhulp hebben we een dienstverlenings- en samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Eindhoven afgesloten.
- Deelname aan de ontwikkeltafel jeugd (inkoop) om afspraken over de dienstverlening en jeugdhulp te maken met andere gemeenten en zorgaanbieders.

Organiseren van bovenlokale voorzieningen

- Contracten afgesloten met twee gecertificeerde instellingen voor de uitvoering van de jeugdbescherming en de jeugdreclassering
- Doordat 18 zorginstellingen met elkaar zijn gaan samenwerken is er één integrale ingang voor de crisismeldingen voor jeugdigen van 0 -23 jaar georganiseerd.
- Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK), en de Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG) zijn ondergebracht in een nieuwe organisatie: Veilig Thuis.

Regionaal Transitie Arrangement – overgangsrecht

- We hebben continuïteit van de jeugdhulpverlening geboden in de overgang van 2014 naar 2015

2. Centrum voor Jeugd en Gezin, jeugdgezondheidsbeleid

A. Wat wilden we bereiken?

We willen een zo gezond mogelijke jeugd in Heeze-Leende. Het doel van het jeugdgezondheidsbeleid is het bevorderen, beschermen en bewaken van de lichamelijke, cognitieve en psychosociale ontwikkeling van jeugdigen. Het streven is om verschil in gezondheid te verkleinen en iedereen gelijke kansen op gezondheid te bieden.

Wat hebben we bereikt?

- Gezondheids- en ontwikkelingsproblemen bij kinderen in de leeftijd 0 – 18 jaar zijn vroegtijdig gesignaleerd en doorverwezen naar de juiste hulp.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Het uitvoeren van een landelijk uniform Basis Takenpakket op het terrein van de jeugdgezondheidszorg op basis van De Wet publieke gezondheid.
- De uitvoering van deze taken gebeurt door Zuidzorg (0-4 jaar) en de GGD (5-18 jaar). Ook worden in overleg met Zuidzorg en de GGD maatwerkproducten afgenomen waarbij de keuze wordt afgestemd op gesignaleerde problematiek in Heeze-Leende.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Kinderen tot 4 jaar met een ontwikkelings- en taalachterstand zijn doorverwezen naar een voorziening met voor- en vroegschoolse educatie (VVE).
- Op het voorgezet onderwijs is de jeugdgezondheidszorg gestart met een extra gesprek/onderzoek van adolescenten van 14 jaar.
- Met Zuidzorg en de GGD zijn subsidieafspraken gemaakt voor het bieden van het uniform Basis Takenpakket op basis van de Wet publieke gezondheid.

- Daarnaast heeft de gemeente in 2015 zowel bij Zuidzorg als bij de GGD maatwerkproducten ingekocht voor extra opvoedingsondersteuning zoals groepsvoorlichting, stevig ouderschap ter voorkoming van kindermishandeling en contactmomenten op maat. De jeugdgezondheidszorg 0-18 jaar (Zuidzorg en GGD) zijn als partners verbonden aan het Centrum voor Jeugd en Gezin.

3. Kinderopvang en peuterwerk

A. Wat wilden we bereiken?

- Kinderopvangorganisaties en gastouders in Heeze-Leende voldoen aan de kwaliteitseisen conform de Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (Wko) en registratie in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP)
- Bevorderen van de ontwikkeling van peuters, onder andere door het vroegtijdig signaleren van ontwikkelingsproblemen en het stimuleren van kinderen door middel van ontmoeting en samenspel.

Wat hebben we bereikt?

- Gezorgd voor een veilig opvangklimaat bij kinderopvang en gastouders
- Deelname gesubsidieerd peuterprogramma mogelijk gemaakt.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Toezicht en handhaving

- Zorgdragen voor het up to date houden van het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen (LRKP)
- Naar aanleiding van inspecties door de GGD worden indien nodig handhavingstrajecten gestart door de gemeente.

Peuterwerk

- Faciliteren van peuterwerk door middel van een gemeentelijke subsidie voor de ouders van peuters die geen aanspraak kunnen maken op de kinderopvangtoeslag.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In de gemeente Heeze-Leende staan zes kinderopvangorganisaties met diverse locaties en 34 gastouders in het LRKP geregistreerd.
- Er zijn in 2015 in de gastouderopvang 13 inspecties uitgevoerd, bij de kinderopvang 11 inspecties en bij de buitenschoolse opvang 10 inspecties.
- In 2015 hebben gedurende het jaar gemiddeld 14 kinderen deelgenomen aan het gesubsidieerde peuterprogramma op een van de kinderdagverblijven.
- Maandelijks subsidiering van peuterprogramma's aan uitvoerende kinderopvangorganisaties
- Organisatie van de Dag van het Jonge Kind in samenwerking met kinderopvangorganisaties, Centrum voor Jeugd en Gezin, sportconsulenten en maatschappelijke partners

4. Voor- en Vroegschoolse Educatie

A. Wat wilden we bereiken?

- Risico's op taal(spraak)achterstanden bij kinderen voorkomen, zodat alle kinderen in Heeze-Leende zich optimaal kunnen ontwikkelen.
- Borgen van de doorgaande ontwikkelingslijn voor 2 tot 6 jarigen

Wat hebben we bereikt?

- Dekkend aanbod van Voor- en vroegschoolse educatie geboden
- Uniforme afspraken gemaakt met kinderopvangorganisaties over o.a. de kwaliteit van VVE.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Aan kinderen met een VVE-indicatie wordt een VVE-kindplaats aangeboden

- Actiepunten, naast wettelijke uitgangspunten, zoals beschreven in het Beleids- en Actieplan VVE die uitgevoerd zouden worden: het opstellen van VVE-locatieplannen, het opstellen van een kwaliteitsmonitor VVE. In relatie tot de jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar wordt ingezet op duidelijker afspraken ten aanzien van de VVE-indicaties.
- Organisatie van bijeenkomsten voor ouders in samenwerking met kinderopvang, onderwijs en jeugdgezondheidszorg.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Aan alle kinderen met een VVE-indicatie is een VVE-plek aangeboden
- In 2015 hebben gedurende het jaar gemiddeld 14 doelgroeppeuters deelgenomen aan een VVE-traject
- Medewerkers van de kinderopvangorganisaties zijn geschoold in voor- en vroegschoolse educatie en gebruiken een gecertificeerd VVE-programma
- Er zijn eenduidige afspraken gemaakt met kinderopvangorganisaties en scholen over een uniforme overdracht van informatie over VVE-kinderen bij de overgang van voor- naar vroegschool.
- Maandelijkse subsidiering van VVE-trajecten aan uitvoerende kinderopvangorganisaties
- Organisatie van de Dag van het Jonge Kind in samenwerking met kinderopvangorganisaties, Centrum voor Jeugd en Gezin, sportconsulenten en maatschappelijke partners
- Organisatie van een informatiebijeenkomst voor ouders van (VVE-) kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar, in samenwerking met de kinderopvangorganisaties
- Gebruik gemaakt van een VVE monitor
- Twee maandelijkse werkgroep met kinderopvangorganisaties, het onderwijs en jeugdgezondheidszorg over actiepunten als: doorgaande leerlijn, VVE-locatieplannen, overdracht van VVE-leerlingen, indicatiestelling, ouderbetrokkenheid, scholing en monitoring

5. Onderwijs

A. Wat wilden we bereiken?

Integrale Kindcentra (IKC)

- We wilden bereiken dat kinderen en jongeren een optimale start krijgen, doordat partijen binnen het onderwijs en welzijn intensief samenwerken in een brede school/ IKC ten aanzien van de doorgaande ontwikkelingslijn.

Passend onderwijs

- We wilden bereiken dat in het kader van de Wet Passend onderwijs alle leerlingen – ook de leerlingen die extra ondersteuning nodig hebben – een zo passend mogelijke plek in het onderwijs krijgen, zo dicht mogelijk bij huis.
- De gemeente is hierbij verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting, de uitvoering van de leerplichtfunctie, het leerlingenvervoer en de (samenwerking) met jeugdhulp

Onderwijshuisvesting

- We wilden bereiken dat er sprake is van duurzaam/ toekomstgerichte beschikbare onderwijsruimte die efficiënt wordt ingevuld en waarvan de capaciteit in evenwicht is met de huidige en toekomstige leerlingaantallen.

Wat hebben we bereikt?

Integrale Kindcentra (IKC)

- Doorontwikkeling en samenwerking binnen de Kindcentra in Heeze-Leende

Passend onderwijs

- Vanuit de verantwoordelijkheden van de gemeente bijdragen aan een zo passend mogelijke onderwijsoplossing voor alle leerlingen uit Heeze-Leende

Onderwijshuisvesting

- Gezamenlijke visie ontwikkeld op het gebied van kindcentra en huisvesting.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Integrale Kindcentra

- Strategische Visie Kindcentra is vastgesteld door de Raad
- Onderwijs, kinderopvang en gemeente hebben actief samengewerkt op de verschillende kindcentra in Heeze-Leende en op diverse locaties zijn partijen met elkaar in gesprek om de kindcentrum-ontwikkeling te versterken
- Er is een evaluatie opgesteld met daarin speerpunten die gezamenlijk en/of per locatie worden opgepakt in schooljaar 2015-2016.
- Kernpartners binnen het Kindcentrum (onderwijs en kinderopvang) hebben een gezamenlijke focus op de doorgaande ontwikkellijn en voldoen aan de prestatieafspraken zoals opgenomen in de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) en de Strategische Visie Kindcentra.
- Stimuleren van gezamenlijke huisvesting
- Jaarlijks evalueren wij zowel de fysieke (ruimte-invulling) als de inhoudelijke component binnen het LEA-overleg.

Passend onderwijs

- Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met het onderwijs op regionaal niveau over de aansluiting met gemeentelijke jeugdhulp
- Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen het Centrum voor Jeugd en Gezin Heeze-Leende en de basisscholen in Heeze-Leende en met het speciaal basisonderwijs in Geldrop-Mierlo
- Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt tussen het Centrum voor Jeugd en Gezin Heeze-Leende en scholen voor Voortgezet Onderwijs in Geldrop-Mierlo en Valkenswaard
- Er zijn samenwerkingsafspraken gemaakt met de gemeente Valkenswaard m.b.t. de inzet van leerplichtambtenaren en deze afspraken zijn gemonitord en geëvalueerd.
- Opstellen van beleidsplan jeugdhulp,
- Op overeenstemming gericht overleg (OOGO) voeren met de vertegenwoordiging van de regionale samenwerkingsverbanden over de plannen rondom Passend Onderwijs enerzijds en de organisatie van de jeugdhulp anderzijds.
- Organisatie van leerlingenvervoer
- Invulling van de leerplichtfunctie in samenwerking met de gemeente Valkenswaard

Onderwijshuisvesting

- De Strategische Visie Kindcentrum-Ontwikkeling is vastgesteld
- Verordening onderwijshuisvesting is vastgesteld
- Allonges voor de overheveling van het buitenonderhoud bij de huurscholen zijn gesloten
- Naar aanleiding van nieuwe ontwikkelingen en wet- en regelgeving wordt een strategische visie op onderwijshuisvesting opgenomen in de Kindcentra (KC)-notitie (de fysieke en inhoudelijke componenten liggen in elkaars verlengde).
- We komen tot nieuwe huur- en gebruiksovereenkomsten voor de MFA's
- Opstellen van een nieuwe verordening onderwijshuisvesting en een meerjaren uitvoeringsprogramma.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Integrale Kindcentra

- De gemeente heeft na vaststelling van de Strategische Visie Kindcentra in het derde en vierde kwartaal van 2015 het initiatief genomen tot het voeren van voortgangsgesprekken met alle betrokken partijen per kindcentrum. In deze voortgangsgesprekken zijn de prestatieafspraken uit het LEA en de Strategische Visie besproken. Hieruit zijn gezamenlijke speerpunten en speerpunten per locatie geformuleerd voor het schooljaar 2015-2016.
- Vier keer per jaar LEA-overleg op bestuurlijk niveau met alle schoolbesturen en kinderopvangorganisaties

Passend onderwijs

- Geregeld overleg met het onderwijs op regionaal en lokaal niveau, zowel bestuurlijk als operationeel over de samenwerking tussen onderwijs en gemeenten op het gebied van o.a. leerplicht, voortijdig schoolverlaten, passend onderwijs en jeugdhulp. Er hebben diverse OOGO's plaatsgevonden.
- In schooljaar 2014-2015 hebben 34 kinderen gebruik gemaakt van een voorziening leerlingenvervoer

- Samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Valkenswaard met betrekking tot de uitvoering van de leerplichtfunctie.
- Vier keer per jaar LEA-overleg op bestuurlijk niveau met alle schoolbesturen en kinderopvangorganisaties

Onderwijshuisvesting

- De Strategische Visie Kindcentrum-Ontwikkeling is opgesteld in samenwerking met de LEA-partners
- Verordening onderwijshuisvesting is vastgesteld

→ Verschillenanalyse Programma 2 Opgroeien

Programma 2 Opgroeien (bedrag x€ 1.000)				Begr. Lasten	Werk. Lasten	Restant Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Restant Baten	Result. 2015
<i>Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd</i>										
670.10	Algemene voorzieningen Jeugd	12	12	0	0	0	0	0	0	0
670.20	Inkoop	27	19	-8	0	0	0	0	0	-8
670.40	0e en 1e lijn	144	53	-90	0	0	0	0	0	-90
670.90	Bijdrage aan "Dommelregio" Lumensgr./Jeugd	33	28	-5	0	0	0	0	0	-5
<i>Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd</i>										
671.00	1e lijnsloket Wmo en Jeugd / Jeugd	239	261	21	0	0	0	0	0	21
<i>Individuele voorzieningen natura jeugd</i>										
682.00	Individuele voorzieningen Natura Jeugd	1.622	1.038	-583	0	0	0	0	0	-583
682.03	Landelijke inkoop	83	54	-29	0	0	0	0	0	-29
682.10	Flexibele inkoop	17	0	-17	0	0	0	0	0	-17
<i>Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd</i>										
682.04	SEZ (provincie)	6	0	-6	0	0	0	0	0	-6
683.00	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd	185	196	11	0	0	0	0	0	11
Thema 1: Jeugdbeleid		2.368	1.662	-707	0	0	0	0	0	-707
<i>Centra voor jeugd en gezin</i>										
715.00	Jeugdgezondheidszorg, uniform deel	176	124	-53	0	0	0	0	0	-53
Thema 2: Centrum voor Jeugd en Gezin		176	124	-53	0	0	0	0	0	-53
<i>Kinderdagopvang</i>										
650.00	Kinderdagverblijven	29	28	-1	0	-4	-4	-4	-4	-5
650.10	Peuterspeelzalen	130	115	-14	-109	-108	1	-108	1	-13
Thema 3: Kinderopvang en peuterwerk		158	143	-15	-109	-112	-3	-112	-3	-18
<i>Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs</i>										
480.00	Onderwijsbegeleiding	19	35	16	-19	-35	-16	-35	-16	0
Thema 4: Voor en vroegschoolse Educatie		19	35	16	-19	-35	-16	-35	-16	0
<i>Basisonderwijs, onderwijshuisvesting</i>										
421.00	Personeelskosten basisonderwijs	0	25	25	0	0	0	0	0	25
421.10	Voorzieningen in gebouwen en terreinen	85	80	-5	0	-80	-80	-80	-80	-85
421.20	Andere voorzieningen in gebouwen en terreinen	2	3	1	0	0	0	0	0	1
421.30	Gebruiksvoorziening (gebouw-afhankelijk)	1.674	196	-1.479	-71	0	71	0	71	-1.407
421.40	Onderwijshuisvesting	260	240	-20	-43	-43	0	-43	0	-20
421.50	Aandeel kostenplaatsen Centrumplan Leende	0	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Speciaal (voortgezet) onderwijs, onderwijshuisvesting</i>										
431.00	Onderwijshuisvesting	579	572	-7	0	0	0	0	0	-7
431.10	Andere voorzieningen in gebouwen en terreinen	212	219	7	0	0	0	0	0	7
<i>Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs</i>										
480.10	Vervoer van leerlingen	190	192	2	-1	0	1	0	1	2
480.30	Overige onderwijsvoorzieningen	33	31	-2	-3	-4	0	-4	0	-2
Thema 5: Onderwijs		3.035	1.558	-1.477	-118	-127	-8	-127	-8	-1.485
PRG2	Verrekening kostenplaatsen met prg.2	530	489	-41	0	0	0	0	0	-41
Totaal verrekening kostenplaatsen		530	489	-41	0	0	0	0	0	-41
Totaal Programma 2 Opgroeien		6.286	4.011	-2.276	-246	-274	-27	-274	-27	-2.303

Thema 1 Jeugdbeleid

Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd

Eén van de doelen van decentralisatie jeugdzorg is om de kosten van specialistische zorg terug te dringen. Om dat te kunnen bereiken moet er voldoende expertise en capaciteit van de CJG-medewerkers (Lumens, MEE, Cordaad, GGD etc) voorhanden zijn. In 2015 was het nog te vroeg om gericht deze voorzieningen binnen het CJG te versterken, omdat nog onvoldoende beeld was waar extra inzet op nodig was.

Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd

Binnen dit product bevindt zich onder meer de subsidie aan de Combinatie Jeugdzorg voor uitbreiding expertise in het CJG door inzet van gespecialiseerde jeugdzorgwerkers en een Gedragswetenschap-per / GZ-

psycholoog. Bij het aangaan van deze subsidie was duidelijk dat er een overschrijding zou ontstaan. Om die reden hebben de colleges in A2-verband besloten om het solidariteitsbeginsel te hanteren. Valkenswaard en Cranendonck zouden op deze posten bijdragen mits Heeze-Leende op het totale macrobudget jeugd geen overschot heeft aan het eind van 2015. Verder zijn we er van uitgegaan dat in 2015 het CJG alle ambulante jeugdhulp zelf zou oppakken en er geen specialistische inzet vanuit zorgaanbieders noodzakelijk zou zijn. In de praktijk is dit anders gebleken (vanwege diverse oorzaken).

Individuele voorzieningen natura jeugd

Op dit product een voordeel van € 629.000. Dat heeft de volgende oorzaken:

A. Het jaar 2015 was een overgangsjaar waarin nog onduidelijkheid bestond over omvang aan cliënten en zorgkosten. Op basis van de historische gegevens die we hebben we een schatting gemaakt voor 2015.

- **Zorg met verblijf (AWBZ) ZIN en PGB** **€ 194.000 (V)**
 In 2015 is de zorg in natura (ZIN) in veel mindere mate nodig gebleken dan geraamd en is de zorg op basis van een persoonsgebonden budget (PGB) in 2015 niet nodig gebleken.
- **2^e lijn / Zorg met verblijf (GGZ)** **€ 162.000 (V)**
 In 2015 is de zorg met verblijf (voorheen GGZ) in veel mindere mate nodig gebleken dan geraamd.
- **Zorg zonder verblijf (AWBZ) ZIN** **€ 99.000 (V)**
 In 2015 hebben veel minder cliënten aanspraak gemaakt op deze zorgvoorziening dan begroot. Een aantal cliënten die aanspraak maken op deze zorgvoorziening hebben begin 2015 de keuze gemaakt om over te stappen naar WLZ.
- **Basis en specialistische GGZ zorg** **€ 111.000 (N)**
 Er hebben meer cliënten aanspraak gemaakt op de basis en specialistische GGZ zorg dan begroot.

B. Overige zaken

- **Zorg zonder verblijf (AWBZ) PGB** **€ 208.000 (V)**
 Begin 2015 hadden een aantal PGB-cliënten de keuze om van de Jeugdwet over te stappen naar de WLZ. Doordat ongeveer 1/3 deel van het totale PGB-cliëntenbestand voor jeugd dit gedaan heeft waren er in 2015 veel minder cliënten die aanspraak maakte op het PGB budget dan geraamd.
- **Landelijke inkoop zeer specialistische jeugdzorg** **€ 29.000 (V)**
 Deze zorg is niet regionaal, maar landelijk ingekocht. Omdat het om zeer specialistische zorg gaat is op voorhand bijna niet te ramen hoeveel jeugdigen hiervan gebruik moeten maken en wat de kosten daarvan zijn. De VNG adviseerde om van het totale macrobudget jeugd 3,76% te ramen voor landelijk ingekochte zorg. In 2015 hebben we dit bedrag niet volledig in hoeven zetten.
- **Flexibele inkoop extra expertise binnen CJG** **€ 17.000 (V)**
 In 2015 is geen extra expertise (bijvoorbeeld consultatie psychiater) buiten het CJG noodzakelijk gebleken.

Thema 2 Centrum voor Jeugd en Gezin

Bij het vaststellen van de subsidie jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar (Zuidzorg) voor het jaar 2014 is in 2015 besloten om een bedrag van € 49.000 terug te vorderen.

Thema 3 Kinderopvang en peuterwerk

In 2015 hebben minder ouders gebruik maken van de gemeentelijke subsidie peuterwerk. Ouders komen in aanmerking voor een dergelijke subsidie als ze geen recht hebben op kinderopvangtoeslag. Kinderopvangtoeslag krijg je als beide ouders werken. Wanneer er aangetoond kan worden dat tenminste één van beide ouders geen inkomsten heeft, kun je dus recht hebben op een subsidie van de gemeente, om ervoor te zorgen dat je je kind toch naar de peuterspeelzaal kunt laten gaan.

Thema 4 Voor- en vroegschoolse Educatie

De overschrijding aan de lastenkant wordt veroorzaakt door de VVE-scholing € 16.000. Aan de batenkant staat hier tegenover een vooruit-ontvangen rijksbijdragen van € 16.000. In 2015 is gebruik gemaakt van het restantbudget van 2011-2013. Mocht hiervan geen gebruik gemaakt worden in 2015, dan moet het bedrag teruggestort worden naar het Rijk.

Thema 5 Onderwijs

Onder dit thema valt in 2015 ook Centrumplan Leende onder. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat de éénmalige bijdrage van € 1,5 miljoen die de gemeente zou moeten betalen aan de corporaties tbv het Centrumplan Leende in 2015 plaats zou vinden. Ook de bijdrage van de VOF aan de gemeente ad. € 71.000 moet nog plaatsvinden.

In 2015 zijn er wel voorbereidingskosten (vooral juridische kosten) gemaakt voor € 28.000. Deze worden verrekend met de bestemmingsreserve Centrumplan Leende (zie programma 9).

Het buitenonderhoud van schoolgebouwen is per 1 januari 2015 overgeheveld naar de schoolbesturen. Omdat dit onderhoud deel uitmaakt van de huur die de gemeente bij de huurscholen aan de woningcorporaties betaald, is afgesproken dat de gemeente deze kosten ad. € 80.000 doorbelast aan de schoolbesturen. De inkomsten op deze post zijn de onderhoudsbijdragen van de schoolbesturen. Deze zijn niet begroot in 2015.

Verrekening kostenplaatsen

Voor een globale analyse wordt verwezen naar de Verschillenanalyse bij Kostenplaatsen.

Begrotingsrechtmatigheid

De werkelijke lasten zijn binnen de begrote lasten gebleven. In het kader van begrotingsrechtmatigheid behoeft dit programma geen nadere toelichting.

→ Kredieten Programma 2 Opgroeien

(restant)-krediet/verantwoording	status	Begroot	Werkelijk	Ruimte
Verpl. Huisv. Units Berkenschutse (34330017)	A	375.000	358.782	16.218
Krediet voor het verplaatsen van de units van basisschool Sterksel naar de Berkenschutse. Omdat deze verplaatsing al enige jaren afgerond is, kan dit krediet afgesloten worden.				
Nieuwbouw Berkenschutse cluster 4 (34330018)	A	3.502.937	3.431.190	71.747
Zie raadsvoorstel 7 december 2015 huisvesting de Berkenschutse. Het betreft een positief resultaat op de permanenten bouw. In de begroting 2016 e.v. is hier al rekening mee gehouden.				

Voor het totaal overzicht lopende kapitaalkredieten wordt verwezen naar bijlage 4.

Begrotingsrechtmatigheid

Er hebben voor dit programma geen gevoteerde kredietoverschrijdingen plaatsgevonden.

Programma 3: Meedoen

Algemene omschrijving

De essentie van dit programma is zoals de naam al zegt meedoen en participeren, waarbij wij ons richten op wat mensen wél kunnen in plaats van wat zij niet (meer) kunnen. Het programma Meedoen omvat de onderwerpen Wet maatschappelijke ondersteuning, Sport, Kunst en cultuur, Bibliotheekwerk, Senioren/ouderenbeleid, Dorpshuizen, Volksgezondheid, Subsidiebeleid en Accommodatiebeleid.

Het programma Meedoen omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Wet maatschappelijke ondersteuning	661 Maatwerkvoorzieningen Natura materieel Wmo 662 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel Wmo 667 Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo 670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (onderdeel Wmo) 671 Eerstelijnsloket Wmo en Jeugd (onderdeel Wmo) 672 PGB Wmo en Jeugd (onderdeel Wmo)
2. Senioren/ouderenbeleid	670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (ouderen)
3. Volksgezondheid	714 Openbare gezondheidszorg
4. Bibliotheekwerk	510 Openbaar bibliotheekwerk
5. Cultuur	002 Bestuursondersteuning college van B&W 480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs 540 Kunst 821 Stads- en dorpsvernieuwing
6. Muziekonderwijs	511 Vormings- en ontwikkelingswerk
7. Combinatiefuncties sport en cultuur	480 Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs
8. Subsidiebeleid	580 Overige recreatieve voorzieningen (subsidieprogramma)
9. Dorpshuizen	670 Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd (dorpshuizen)
10. Sport	530 Sport 531 Groene sportvelden en terreinen
11. Accommodatiebeleid	580 Overige recreatieve voorzieningen (multifunctionele accommodatie)

1. Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

A. Wat wilden we bereiken?

- Inwoners van Heeze-Leende voelen zich prettig en veilig in hun eigen woonomgeving, kennen elkaar, zijn betrokken bij elkaar en de buurt.
- Mantelzorgers en vrijwilliger(organisaties) worden ondersteund en gewaardeerd
- Huiselijk geweld wordt voorkomen en bestreden

Wat hebben we bereikt?

- We hebben subsidie verleend en prestatieafspraken gemaakt met Cordaad, Lumens en GGzE
- De professionals en vrijwilligers van deze organisaties hebben een bijdrage geleverd aan de veiligheid, betrokkenheid van burgers bij hun buurt en bij elkaar
- Mantelzorgers en vrijwilligers(organisaties) zijn ondersteund en gewaardeerd
- Via het Sociaal Team en het signaleringsoverleg is een bijdrage geleverd aan het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Vrijwilligers

- Vrijwilligers (organisaties) ondersteunen via Cordaad

- Verlenen van subsidies aan vrijwilligersorganisaties/verenigingen
- Prestatieafspraken maken, subsidie verlenen en samenwerking met ketenorganisaties

Mantelzorgers

- Mantelzorgers ondersteunen via Cordaad
- Ontwikkelingen afstemmen via het Platform Mantelzorg
- Mantelzorgers waarderen

Huiselijk geweld

- Voorkomen, signaleren en nazorg via het signaleringsoverleg

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Vrijwilligers

- We hebben prestatieafspraken gemaakt met Cordaad voor het Steunpunt Vrijwilligerswerk en deze gedurende het jaar gemonitord.
- Cordaad heeft hiervoor ondersteuning geboden aan vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties in de vorm van advies, scholing, coaching en vrijwilligerswaardering.
- We hebben prestatieafspraken gemaakt met ketenpartners voor o.a. deelname aan Sociaal Team en het signaleringsoverleg.
- Via het Sociaal Team zijn burgers gestimuleerd om deel te nemen aan wijk/buurtgerichte activiteiten .
- We hebben regelmatig overleg gevoerd met de werkgroepen wonen/welzijn/zorg van Sterksel en Leenderstrip en de Zorgcoöperatie Leende; deze burgerinitiatieven zijn voor ons een belangrijke schakel als het gaat om zorg en welzijn in de dorpen.
- We hebben vrijwilligersorganisaties/verenigingen subsidie verleend.

Mantelzorgers

- We hebben prestatieafspraken gemaakt Cordaad voor het Steunpunt mantelzorg en deze gedurende het jaar gemonitord.
- Cordaad heeft hiervoor ondersteuning geboden aan mantelzorgers in de vorm van advies, respijtzorg, mantelzorgwaardering en scholing.
- Via het Platform mantelzorg hebben we activiteiten van verschillende organisaties afgestemd en gezamenlijk nieuwe activiteiten uitgevoerd.
- We hebben Cordaad extra subsidie verleend voor de inzet van 3 nieuwe methodieken voor mantelzorgondersteuning.

Huiselijk geweld

- We hebben meegewerkt aan de regionale visie Veilig Thuis (Advies en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling) die in april is vastgesteld.
- Via het Sociaal Team, het signaleringsoverleg en het CJG-team hebben we een lokale bijdrage geleverd aan signalering, het voorkomen van en hulpverlening bij huiselijk geweld.

1.1 Het bieden van opvang (maatschappelijke opvang, beschermd wonen en verslavingszorg)

A. Wat wilden we bereiken?

- Kwetsbare burgers kunnen participeren in de samenleving
- Overlast wordt voorkomen

Wat hebben we bereikt?

- We hebben op regionaal niveau afspraken gemaakt met centrumgemeente Eindhoven en de regiogemeenten over beschermd wonen.
- We hebben subsidie verleend aan Cordaad, Lumens, GGzE en MEE.

- We hebben lokaal kwetsbare burgers ondersteund met lichte vormen van hulp/ondersteuning en in situaties waarin dit noodzakelijk was (zwaardere) maatwerkvoorzieningen ingezet. Hierdoor konden kwetsbare burgers participeren in de samenleving en konden we overlast beperken.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Op regionaal niveau afspraken maken over toegang en uitstroom mbt. beschermd wonen.
- Regionale afspraken over maatschappelijke opvang en verslavingszorg monitoren.
- Via het Sociaal Team en signaleringsoverleg voorkomen dat mensen in de opvang of beschermd wonen terecht komen.
- Nazorg bieden aan mensen die terugkeren naar hun oorspronkelijke woonplaats.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben deelgenomen aan het regionaal overleg beschermd wonen en voor 2015 en 2016 afspraken gemaakt over de toegang tot de maatwerkvoorziening beschermd wonen. Vanaf september 2015 loopt de toegang en de indicatiestelling via het Sociaal Team. Financiering beschermd wonen loopt via Eindhoven.
- Eindhoven is financieel verantwoordelijk voor de maatschappelijke opvang en verslavingszorg. De afspraken hierover zijn in 2015 gecontinueerd. Voorkomen van maatschappelijke opvang/verslavingszorg en nazorg liepen via het Sociaal Team en het signaleringsoverleg.
- We hebben de GGzE subsidie verleend voor de indicatievrije inloop voor ggz-cliënten.
- De GGzE heeft hiervoor de inloop in 't Perron met 1 dagdeel uitgebreid tot 2 dagdelen per week, nieuwe activiteiten geïnitieerd (o.a. gezamenlijk maaltijd) en samenwerking gezocht met ketenpartners.
- We hebben GGzE en Novadic-Kentron subsidie verleend voor preventieve activiteiten en deelname aan het Sociaal team (kwartiermaker GGz).

C. Wat heeft het gekost?

We hebben GGzE een subsidie verleend van € 40.100,- voor de indicatievrije inloop voor ggz-cliënten en voor deelname aan het Sociaal Team.

We hebben Novadic-Kentron een subsidie verleend van € 1.336,- voor preventieve activiteiten.

1.3 Het ondersteunen van de participatie en zelfredzaamheid van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen, indien mogelijk in de eigen leefomgeving

A. Wat wilden we bereiken?

- Mensen met een beperking kunnen participeren in de samenleving, zelfstandig (blijven) wonen en functioneren in de eigen leefomgeving.
- Door het inzetten van eigen kracht, sociaal netwerk, algemene voorliggende voorzieningen en maatwerkvoorzieningen.

Wat hebben we bereikt?

- Vanaf eind 2014 is het Sociaal Team operationeel.
- We hebben subsidie verleend aan en prestatieafspraken gemaakt over de inzet van ketenpartners in het Sociaal Team.
- De leden van het Sociaal Team hebben een bijdrage geleverd aan het kunnen (blijven) participeren van mensen met een beperking in de samenleving, het zelfstandig kunnen (blijven) wonen en functioneren in de eigen leefomgeving.
- Er wordt meer gebruik gemaakt van de eigenkracht van mensen, het sociaal netwerk, algemene en voorliggende voorzieningen.
- Indien noodzakelijk zijn maatwerkvoorzieningen ingezet.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Toegang/sociaal Team

- Werken met een Sociaal Team

- Door ontwikkelen van het Sociaal Team samen met de professionals

De Kanteling

- Verder doorvoeren van de Kanteling
- Eerst kijken naar wat de (ondersteunings)behoefte is, voordat er naar oplossingen wordt gezocht.

Cliëntondersteuning

- Voor het overgangsjaar 2015 een eenmalige subsidie verlenen aan MEE voor individuele en collectieve cliëntondersteuning.
- In 2015 afspraken maken voor de periode na 2016.
- Cliëntondersteuning lokaal/sub regionaal inbedden en aansturen.

Inkoop

- De inkoop van begeleiding en kortdurend verblijf is in 2014 in A2 verband via een bestuurlijke aanbesteding uitgevoerd voor de doelgroep Wmo.
- In 2015 zullen de A2 gemeenten relaties onderhouden met zowel de huidige aanbieders (ook vanwege het overgangsjaar) als met mogelijke nieuwe aanbieders.

Herindicatie

- 2015 is een overgangsjaar voor cliënten die een AWBZ-indicatie hebben voor begeleiding en kortdurend verblijf.
- Voor 2016 moeten alle overgangsccliënten worden geherindiceerd en moet een nieuw aanbod worden gedaan.

Hulp bij het huishouden

- Vanaf 1 januari 2015 vervalt HH1 als maatwerkvoorziening en moet de burger zelf zijn huishoudelijke hulp regelen en betalen.
- voor de mensen die geen eigen regie kunnen voeren blijft HH2 als maatwerkvoorziening bestaan.
- er is een financieel vangnet voor mensen die HH1 niet zelf kunnen betalen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Toegang/sociaal Team

Vanaf 1 januari 2015 is het sociaal team operationeel. Het sociaal team helpt inwoners die problemen hebben en er zelf (tijdelijk) niet uitkomen. In het sociaal team nemen verschillende professionals deel: de Wmo consulenten van de gemeente, de wijkverpleegkundigen, een MEE-consulent, een medewerker GGzE, een welzijnswerker, een maatschappelijk werker en een klantmanager van werk en inkomen. Het team wordt gecoördineerd door een coördinator sociaal team.

De Kanteling

Tijdens het keukentafelgesprek wordt de ondersteuningsvraag uitgediept, wat is er precies aan de hand en in welke situatie is de cliënt terecht gekomen dat een hulpvraag gesteld wordt. Het sociaal team zoekt samen met de cliënt naar een oplossing, daarbij wordt allereerst gekeken naar wat de cliënt zelf kan en wat de familie, vrienden en kennissen voor de cliënt kunnen betekenen. Ook wordt gekeken of er gebruik gemaakt kan worden van een algemene voorziening. Als het probleem op deze wijze niet opgelost zijn, dan wordt gekeken welke maatwerkvoorziening er ingezet kan worden.

Cliëntondersteuning

We hebben in het overgangsjaar 2015 subsidie verleend aan en prestatieafspraken gemaakt met MEE voor individuele cliëntondersteuning en regionale/maatschappelijke taken, Mee heeft hiervoor o.a. een MEE-consulent ingezet voor het Sociaal Team en het CJG-team en trajecten toeleiding naar arbeid van W en I (Participatiewet) uitgevoerd.

We hebben de kar getrokken voor het regionaal overleg met MEE (bestuurlijk en ambtelijk) en het A2-overleg met MEE (3D) voor de afspraken vanaf 2016.

We hebben in A2 verband de inzet van MEE gemonitord en afspraken gemaakt voor 2016 om de cliëntondersteuning lokaal/subregionaal in te bedden en aan te sturen.

we hebben lokaal het pilotproject onafhankelijke vrijwillige cliëntondersteuning opgezet, uitgevoerd en geëvalueerd

Inkoop

De inkoop van begeleiding en kortdurend verblijf is in 2015 gecontinueerd in A2 verband via een bestuurlijke aanbesteding. Nieuwe werkafspraken en nieuwe tarieven 2016 zijn via een addendum op het bestaande contract vastgesteld.

In 2015 zijn de voorbereidingen getroffen om de eigen bijdragen voor begeleiding te maximaleren. Mede doordat er signalen waren dat cliënten hun begeleiding wilde stopzetten door de gevraagde eigen bijdragen.

In 2015 zijn de samenwerkingsrelaties onderhouden en in kaart gebracht van de gecontracteerde aanbieders.

Herindicatie

In 2015 zijn alle cliënten, die voorheen een AWBZ indicatie hadden, bezocht voor een keukentafelgesprek. Alle cliënten hebben een nieuwe beschikking ontvangen conform de Wmo.

Hulp bij het huishouden

vanaf 1 januari 2015 is HH1 omgevormd tot een marktproduct, vanaf die datum dienen inwoners zelf de huishoudelijke hulp te regelen en te betalen. Voor de inwoners die het niet zelf kunnen regelen/ geen eigen regie kunnen voeren is de maatwerkvoorziening HH2 ingezet. Voor de inwoners die niet in staat zijn om de hulp zelf te betalen is een financiële tegemoetkoming beschikbaar gesteld.

2. Senioren en ouderenbeleid

A. Wat wilden we bereiken?

We willen ouderen stimuleren om meer te bewegen en participeren. We willen kennis en kunde in het bedrijfsleven en bij sportverenigingen verzilveren en de zelfredzaamheid van senioren vergroten door toepassing van domotica en e-zorg.

Wat hebben we bereikt?

We hebben ouderen gestimuleerd tot meer bewegen en participeren.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Het inzetten van de buurtsportcoach op het stimuleren van ouderen tot meer bewegen. Onderzoeken hoe we het verzilveren van kennis en kunde kunnen realiseren.
- Het opstellen van een startnotitie over het toepassen van domotica en e-zorg en de rol van de gemeente daarin.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben de buurtsportcoach voor 0,3 fte ingezet op het stimuleren van ouderen en mensen met een beperking tot meer bewegen, en het ondersteunen van verenigingen hierbij.
- Het sport- en beweegaanbod voor ouderen is in kaart gebracht en gepubliceerd.
- Er zijn beweegochtenden georganiseerd en er is gestart met het ontwikkelen van een regionaal sportloket.
- Bij gehandicaptensport zijn vrijwilligers betrokken die veel ervaring hebben met de doelgroep.
- We hebben praktijkvoorbeelden van domotica bekeken en onder de aandacht gebracht bij vertegenwoordigers van seniorenverenigingen en de Wmo-consulenten, zodat deze cliënten er op kunnen attenderen. Deze onderwerpen worden ook opgepakt door zorgaanbieders, bedrijfsleven en onderwijs.

3. Volksgezondheid

A. Wat wilden we bereiken?

- De gezondheid van onze burgers bevorderen via het inzetten van verschillende interventies.

Wat hebben we bereikt?

- In 2015 zijn samen met ketenpartners verschillende lopende activiteiten/interventies gecontinueerd en nieuwe activiteiten gestart.
- Hiermee hebben we een bijdrage geleverd aan het bevorderen van de gezondheid van burgers.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- In de Nota Lokaal Gezondheidsbeleid 2013-2016 richten we ons op 5 thema's: bewegen & voeding; eenzaamheid; psychisch welbevinden, sociaaleconomische gezondheidsverschillen; alcohol & drugs.
- In het Uitvoeringsplan zijn de activiteiten beschreven die door de verschillende samenwerkingspartners worden uitgevoerd.
- De stuurgroep ziet toe op de uitvoering van het beleid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben samen met de betrokken organisaties de activiteiten uitgevoerd die worden beschreven in het Uitvoeringsplan Lokaal Gezondheidsbeleid Heeze-Leende; de lopende activiteiten gemonitord en nieuwe activiteiten opgepakt.
- De stuurgroep is in 2015 één keer bijeen geweest. Het Uitvoeringsplan is besproken, het jaarverslag van het signaleringsoverleg gepresenteerd en met de voorzitter van de ondernemersvereniging gesproken over afstemming/samenwerking met de lokale ondernemers.
- Eind 2015 is de raad geïnformeerd over de stand van zaken lokaal gezondheidsbeleid (tussentijdse evaluatie).

4. Bibliotheekwerk

A. Wat zouden we bereiken?

Samen met bibliotheek De Kempen het bedienen van met name kinderen op het gebied van taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid.

Wat hebben we bereikt?

Door het uitlenen van boeken en aanvullende activiteiten via de bibliotheek in 't Perron en de bibliotheekpunten op de scholen. In Leende en Sterksel hebben we een bijdrage geleverd aan de taalontwikkeling, leesbevordering en mediawijsheid van kinderen.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Vanaf 1 januari 2015 een flinke bezuiniging doorvoeren, de bibliotheek blijven huisvesten in 't Perron, vanuit Bibliotheek de Kempen contacten onderhouden met de scholen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is subsidie verleend aan Bibliotheek de Kempen waarbij sprake was van een flinke bezuiniging, Bibliotheek de Kempen heeft hiervoor de fysieke bibliotheek in 't Perron behouden maar wel in de vorm van een onbemande bibliotheek waarbij men zelf de gewenste materialen via een digitaal systeem uitleent en inlevert; tijdens een beperkt aantal service uren waren medewerkers van de bibliotheek aanwezig om vragen te beantwoorden, adviezen te geven en knelpunten op te lossen.

Een medewerker van de bibliotheek heeft de contacten met de scholen onderhouden en samen met de scholen en andere organisaties activiteiten uitgevoerd waaronder Boekstart (voor baby's), Het Voortouw (voorschools) en De Rode Draad (primair onderwijs).

Er is deelgenomen aan het ambtelijk en bestuurlijk overleg met Bibliotheek De Kempen en de 8 regiogemeenten.

Eind 2015 hebben we de samenwerkingsovereenkomst met Bibliotheek De Kempen en de 7 regiogemeenten beëindigd

5. Cultuur

A. Wat wilden we bereiken?

- Het koesteren en overdragen van cultuurwaarden binnen de gemeente Heeze-Leende.

Wat hebben we bereikt?

- In 2015 is het niet gelukt om inzichtelijk te krijgen op welke manier (niet regelen, regelen via een cultuurnota) het koesteren en overdragen van cultuurwaarde het beste kan geschieden.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- In 2015 onderzoek doen naar het nut en de noodzaak van een cultuurnota.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Onderzoek is niet opgestart omdat alle aandacht is uitgegaan naar de problematiek rondom de bibliotheek (het bibliotheekwerk valt overigens ook onder het aspect cultuur).

C. Wat heeft het gekost?

Omdat geen onderzoek heeft plaatsgevonden zijn er geen kosten gemaakt.

6. Muziekonderwijs

A. Wat wilden we bereiken?

We wilden bereiken dat kinderen in aanraking komen met cultuur en zich in cultureel opzicht kunnen ontwikkelen.

Wat hebben we bereikt in 2015?

Kinderen in Heeze-Leende worden op verschillende manieren gestimuleerd om kennis te maken met muziek en cultuur

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Inzet van de cultuurcoach in het basisonderwijs verlengen
- Kinderen culturele educatie laten ontvangen en ze stimuleren om deel te nemen aan het lokale culturele verenigingsleven.
- Subsidieën van het HaFa-muziekonderwijs, waarbij kinderen gestimuleerd kunnen worden via één van onze fanfares een muziekinstrument te bespelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Inzet 0,5 fte cultuurcoach in het basisonderwijs
- Inzet van de cultuurcoach in het basisonderwijs is met 2 schooljaren verlengd. De cultuurcoach wordt mede gefinancierd door het onderwijs en ondersteunt scholen bij het formuleren van cultuurbeleid, het aanbieden van o.a. muziekonderwijs, daarnaast legt de cultuurcoach verbindingen met lokale en regionale culturele verenigingen en instellingen.
- Diverse overleggen met schoolbesturen en contactpersonen Cultuur binnen de scholen
- Subsidie verleend aan RICK voor het HaFa-muziekonderwijs.
- Enkele basisscholen in Heeze-Leende nemen deel aan de Impulsregeling Muziekonderwijs

7. Combinatiefuncties: sport en cultuur

A. Wat wilden we bereiken?

- Het moet voor alle kinderen mogelijk zijn om kennis te maken met sportieve en culturele activiteiten in Heeze-Leende

- Kinderen beleven hier plezier aan en zij kunnen hun talenten, breder dan enkel op sportief en cultureel vlak optimaal ontwikkelen. Hiermee groeien zij gezond op en participeren zij in en dragen bij aan een sociale omgeving met een sterke samenhang.

Wat hebben we bereikt?

- Kinderen in Heeze-Leende maken op een laagdrempelige manier kennis met sport en cultuur en worden gestimuleerd hun talenten op een breed vlak te ontwikkelen.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Organisatie van een structureel aanbod van sport- en cultuuractiviteiten tijdens en na schooltijd voor de (basis)schooljeugd zowel op als rondom de school, de buurt en bij de sport- en cultuurverenigingen. De buurtsportcoach (onderdeel van de functie van de combinatiefunctionaris) zet zich met name in voor ouderen en beperkten.
- Verlenging van de deelname aan de Brede Impuls Combinatiefuncties

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Evaluatietraject met combinatiefunctionarissen en het onderwijs
- Co-financieringsafspraken gemaakt met de scholen en samenwerkingsafspraken met verenigingen/sportraad.
- Verlenging van de deelname aan de Brede Impuls Combinatiefuncties voor 2 jaar middels de vervolginzet van 2 sportconsulenten via Sportservice Noord Brabant en een cultuurcoach via RICK.
- Opstellen van een jaarplan 2015-2016 voor zowel sport als cultuur

8. Subsidiebeleid

A. Wat wilden we bereiken?

Door middel van subsidie wilden we bereiken dat er een actief verenigingsleven is met ruimte voor burgerinitiatieven en mogelijkheden voor participatie in de samenleving.

Wat hebben we bereikt?

We hebben bereikt dat het actieve verenigingsleven mede door subsidie behouden is gebleven en is uitgebreid met enkele nieuwe burgerinitiatieven.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- In 2015 wilden we het subsidieproces verder verbeteren, mede met behulp van de resultaten van de evaluatie van het subsidiebeleid in 2014.
- Het bestaande beleid voortzetten tenzij de evaluatie aanleiding zou geven tot wijziging van het subsidiebeleid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben 82 lokale organisaties gesubsidieerd, waaronder drie nieuwe burgerinitiatieven gericht op participatie: een eetpunt in Leenderstrijp, een repaircafé in Leende en de werkgroep Wonen Welzijn Zorg uit Sterksel.
- Naar aanleiding van de evaluatie is de subsidie voor de gilden en sportverenigingen voor de jeugdleden gewijzigd in een bedrag van € 50,- per jeugdlid met een maximum van € 500,- per vereniging. De subsidie voor de fanfares is bepaald op een bedrag voor maximaal 1 instrument per spelend lid en maximaal 1 uniform per uniformdragend lid.

9. Dorpshuizen

A. Wat wilden we bereiken?

Goed functionerende dorpshuizen

Wat hebben we bereikt?

Dorpshuizen die het maatschappelijke en culturele centrum vormen van de kern waar ze gevestigd zijn.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Begeleiden van de besturen en financiën monitoren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Kwartaalgesprekken georganiseerd met besturen en portefeuillehouder, subsidieaanvragen beoordeeld en besturen begeleid tijdens vergaderingen.

10. Sport

A. Wat wilden we bereiken?

Een uitgewerkte businesscase over centralisatie van sportaccommodaties

Wat hebben we bereikt?

De raad is geïnformeerd over de uitkomst van de businesscase;

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Het uitvoeren van een haalbaarheidsonderzoek,

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Het onderzoek is uitgevoerd en de gemeenteraad is in oktober 2015 geïnformeerd. Er is een driedelige uitkomst: er wordt tijdig gestart met het evalueren van de privatisering in de buitensport, de uitkomsten van de binnensport worden verwerkt in de centrumvisies en bij investeringsvraagstukken moet terugloop in ledenaantallen prominent worden meegenomen.

11. Accommodatiebeleid

A. Wat wilden we bereiken?

De gemeentelijke werkzaamheden in overeenstemming brengen met de nieuwe Wet markt en overheid. De Wet markt en overheid bevat 4 gedragsregels waar de gemeente zich aan moet houden als zij economische activiteiten verricht:

1. De verplichting tot doorberekening van alle kosten,
2. Het verbod op exclusief gegevensgebruik,
3. Het verbod op functievermenging, en
4. Het bevoordelingsverbod inzake overheidsbedrijven.

De Wet markt en overheid is niet van toepassing op economische activiteiten welke plaatsvinden in het algemeen belang. Het is aan de gemeenteraad om te bepalen of economische activiteiten plaatsvinden in het algemeen belang. In geval van gemeenten moet de gemeenteraad besluiten of een economische activiteit in het algemeen belang plaatsvindt.

Wat hebben we bereikt?

Er is een raadsvoorstel voorbereid voor besluitvorming in januari 2016 door de gemeenteraad.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Een besluit in lijn met de gedragsregels van de Wet markt en overheid.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2015 is geanalyseerd welk vastgoed dat de gemeente verhuurt, verpacht of in gebruik gegeven heeft, dat niet in lijn met de gedragsregels van de Wet markt en overheid is. De uitkomst van die analyse is vergeleken met de gemeentelijke beleidsdoelstellingen op sportief en maatschappelijk vlak en of er gebruik gemaakt kan worden van de uitzonderingsbepalingen in de wet. Hierbij is een lijst opgesteld van activiteiten (verhuur maatschappelijk vastgoed en de exploitatie van sportaccommodaties) die aangemerkt worden als activiteiten in het algemeen belang en waarvoor de gedragsregels van de Wet markt en overheid niet gelden.

→ Verschillenanalyse Programma 3 Meedoen

Programma 3 Meedoen (bedrag x€ 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Restant Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Restant Baten	Result. 2015
<i>Vreemdelingen</i>							
621.00 Regeling Opvang Asielzoekers	0	3	3	0	-3	-3	0
<i>Maatwerkvoorzieningen natura materieel Wmo</i>							
661.00 Maatwerkvoorzieningen Natura materieel WMO	368	316	-52	-2	-1	1	-51
<i>Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel Wmo</i>							
662.00 Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel WMO	861	578	-283	0	0	0	-283
<i>Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo</i>							
667.00 Eigen bijdragen Wmo	0	0	0	-128	-98	30	30
<i>Algemene voorzieningen Wmo en jeugd</i>							
670.10A Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Wmo	202	121	-81	0	0	0	-81
670.30 Huishoudelijke verzorging	337	216	-121	0	0	0	-121
670.31 Collectief vervoer	170	142	-28	0	0	0	-28
670.70 Overig sociaal-cultureel werk/jeugd- en jongerenwerk	3	3	0	0	0	0	0
670.80 Welzijnsstichting Paladijn	221	221	0	0	0	0	0
670.90A Bijdrage aan "Dommelregio" Lumensgroep / Volwassenen	45	50	5	0	0	0	5
<i>Eerstelijnsloket Wmo en jeugd</i>							
671.10A 1e lijnsloket Wmo en Jeugd / Wmo	365	240	-125	0	0	0	-125
<i>PGB Wmo en jeugd</i>							
672.10 PGB Wmo en Jeugd / Wmo	496	248	-248	0	0	0	-248
Thema 1: Wet maatschappelijke ondersteuning	3.068	2.139	-929	-130	-103	27	-902
<i>Alg. voorzieningen Wmo en Jeugd (ouderen)</i>							
670.10Aa Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd / Wmo	12	12	0	0	0	0	0
Thema 2: Senioren/ouderenbeleid	12	12	0	0	0	0	0
<i>Openbare gezondheidszorg</i>							
714.00 Gemeenschappelijke gezondheidsdienst	254	252	-2	0	0	0	-2
714.10 Overige gezondheidszorg	16	8	-7	0	0	0	-7
Thema 3: Volksgezondheid	269	260	-9	0	0	0	-9
<i>Openbaar bibliotheekwerk</i>							
510.00 Openbare bibliotheken	207	200	-7	0	0	0	-7
Thema 4: Bibliotheekwerk	207	200	-7	0	0	0	-7
<i>Bestuursondersteuning college van B&W</i>							
002.10 Archiefbewaarplaatsen	67	67	0	0	0	0	0
<i>Kunst</i>							
540.00 Amateurstische kunstbeoefening	47	47	0	0	0	0	0
<i>Stads- en dorpsvernieuwing</i>							
821.00 Monumenten	13	15	2	-1	0	1	3
Thema 5: Cultuur	127	129	2	-1	0	1	3
<i>Vormings- en ontwikkelingswerk</i>							
511.00 Muziekscholen	71	71	0	0	0	0	0
511.10 Overig vormings- en ontwikkelingswerk	1	0	0	0	0	0	0
Thema 6: Cultuurcoach en muziekonderwijs	72	72	0	0	0	0	0
<i>Gemeenschappelijke baten en lasten van het onderwijs</i>							
480.30A Combinatiefunctie sport en cultuur	142	135	-7	-22	-23	-1	-8
Thema 7: Sportconsulenten	142	135	-7	-22	-23	-1	-8
<i>Overige recreatieve voorzieningen</i>							
580.90 Subsidieprogramma Heeze-Leende	20	7	-13	0	0	0	-13
Thema 8 Subsidiebeleid	20	7	-13	0	0	0	-13
<i>Algemene voorzieningen Wmo en jeugd</i>							
670.00A Gemeenschapscentrum "Dorpshuis Het Perron"	108	108	0	0	0	0	0
670.50 Exploitatie De Meent	83	84	0	-11	-11	0	0
670.60 Dorpshuis Valentijn te Sterksel	106	109	3	-14	-14	0	3
670.65 Scouting Heeze	8	8	0	0	0	0	0
Thema 9: Dorpshuizen	305	309	4	-25	-25	0	4
<i>Sport</i>							
530.30 Tennisbanen Heeze	33	37	4	0	0	0	4
530.40 Sportcentrum "de Pompenmaker"	188	206	17	-76	-71	5	22
530.50 Gymnastieklokken Heeze	120	143	23	-26	-22	4	26
530.80 Subsidies aan sportverenigingen	4	4	0	0	0	0	0
530.90 Overige aangelegenheden inzake sport	4	4	0	-1	-1	0	0
<i>Groene sportvelden en terreinen</i>							
531.00 Sportterreinen Heeze	240	238	-2	-15	-15	0	-2
531.10 Gemeentelijk sportpark "de Grootte Speel"	88	88	0	0	0	0	0
531.20 Sportpark de Hemelrasten	51	51	-1	-4	-4	0	-1
Thema 10: Sport	729	769	40	-123	-114	9	49
<i>Overige recreatieve voorzieningen</i>							
580.30 Accommodatie Irislaan	2	2	0	0	0	0	0
580.40 Exploitatie Hof van Leende	0	0	0	0	0	0	0
580.50 Exploitatie Lindenlaan 57	1	1	0	0	0	0	0
Thema 11: Accommodatiebeleid	3	3	0	0	0	0	0
PRG3 Verrekening kostenplaatsen met prg.3	1.364	1.713	349	0	0	0	349
Totaal verrekening kostenplaatsen	1.364	1.713	349	0	0	0	349
Totaal Programma 3 Meedoen	6.317	5.747	-570	-301	-265	36	-535

Thema 1 Wet maatschappelijke ondersteuning

Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel Wmo

Het voordelig resultaat betreft voornamelijk de kosten vervoersvoorzieningen en financiële tegemoetkoming voor vervoer. Er zijn in 2015 minder indicaties voor maatwerkvoorzieningen vervoer afgegeven dan vooraf is ingeschat. Tevens hebben we een korting op de leaseprijzen van vervoershulpmiddelen ontvangen in 2015 (€ 52.000 voordeel).

Maatwerkvoorzieningen natura immaterieel Wmo

Op dit product een voordeel van € 283.000. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door:

- **Individuele begeleiding, dagbesteding, kortdurend verblijf en het bijbehorende vervoer** **€ 255.000 (V)**

Per 1 januari 2015 is de nieuwe Wmo in werking en is de gemeente verantwoordelijk voor individuele begeleiding, dagbesteding, kortdurend verblijf en het bijbehorende vervoer. De gemeente financiert de kosten voor begeleiding in natura, op basis van de nieuwe contracten en tarieven. Voor de verwachte uitgaven is een schatting gemaakt op basis van de historische gegevens. De historische gegevens hebben gemeenten vanuit het Rijk (Vektis) ontvangen. Nu is gebleken dat de gegevens van Vektis vervuild waren en dat we in de praktijk minder cliënten overgeheveld zijn vanuit de AWBZ naar de Wmo en dat de zorgomvang ook afwijkt. In 2015 een voordeel van € 255.000. 2015 was een overgangsjaar, waarbij gevoel en inzicht gekregen moest worden bij de nieuwe taken. Het merendeel van de cliënten heeft in 2015 gebruik gemaakt van het overgangsrecht en heeft de zorg behouden, zoals deze gegeven werd vanuit de AWBZ. In 2016 zal pas echt blijken welke invloed de overheveling naar de Wmo heeft en of de budgetten toereikend zijn voor de nieuwe taken.

- **Hulp bij huishouden 2** **€ 32.000 (V)**

In 2014 heeft de gemeenteraad ingestemd met de omvorming van hulp bij het huishouden. Voor cliënten die de hulp niet zelf kunnen regelen/regievoering is Hulp bij het Huishouden 2 als een individuele / maatwerk voorziening blijven bestaan. De uitgaven voor HH2 zijn ruim begroot, vanwege de onduidelijkheid wat de omvorming teweeg zou brengen. De verwachting was dat meer cliënten een beroep zouden doen op een maatwerkvoorziening in de vorm van HH2. Deze verwachting is uitgebleven. Een voordeel in 2015 van € 32.000.

Eigen bijdragen maatwerkvoorzieningen en opvang Wmo

Verwacht wordt dat er € 128.000 aan inkomsten van het CAK binnen komt via de eigen bijdragen. Hierbij is geen rekening gehouden met de restitutie aan cliënten die in 2015 teveel (meer dan € 100) aan eigen bijdrage hebben betaald voor begeleiding.

Algemene voorzieningen Wmo en jeugd

Op dit product een voordeel van € 225.000. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door:

- **Huishoudelijke Toelage** **€ 80.000 (V)**

Vanuit het Rijk is een bedrag van € 191.250 ontvangen, als arbeidsmarktmaatregel voor medewerkers hulp bij het huishouden. De HHT is bestemd voor een bijdrage in de loonkosten voor het aan het werk houden van werknemers in loondienst die werkzaam zijn in de huishoudelijke hulp (HH) of in de persoonlijke dienstverlening in combinatie met HH. Hiermee wordt beoogd (nieuwe) alfahulpconstructies te voorkomen. De geringe afname van HHT wordt veroorzaakt door het feit dat veel cliënten zelf hulp bij het huishouden regelen in het bestaande netwerk. Een voordeel van € 80.000.

- **Hulp bij huishouden 1** **€ 88.000 (V)**

Per 1 januari 2015 is hulp bij het huishouden 1 omgevormd tot een marktproduct. Cliënten dienen zelf de hulp te regelen en te betalen. Voor cliënten met een minimum inkomen (130% van bijstandsuitkering) is het mogelijk om een financiële tegemoetkoming te ontvangen. Vooraf had de gemeente geen inkomensgegevens van betreffende cliënten. De uitgaven voor

deze tegemoetkoming zijn een stuk lager dan verwacht. Veel cliënten die voorheen hulp bij het huishouden ontvingen zijn in de gelegenheid deze hulp zelf te regelen en te financieren, de bezuiniging van 40% wordt met deze omvorming ruimschoots behaald. De omvorming past bij de huidige ontwikkelingen van de participatiesamenleving, waarin mensen in hun eigen kracht worden gezet. Slechts een beperkt deel van het aantal komt in aanmerking voor een tegemoetkoming. Een voordeel van € 88.000.

- **Mantelzorg** € 33.000 (V)
 Het budget voor mantelzorg werd in de eerste helft van 2015 gereserveerd voor inkoop respijtzorg. Medio 2015 is geconcludeerd dat het budget daar niet voor nodig is. Vervolgens zijn we met Paladijn in gesprek gegaan over het inzetten van dit budget voor mantelzorgondersteuning. Dit resulteerde in een kleine extra subsidie aan Paladijn voor uitbreiding van mantelzorgondersteuning in november en december 2015. Bij elkaar een voordeel van € 33.000.
- **Collectief vraagafhankelijk vervoer** € 28.000 (V)
 In 2014 is het collectief vraagafhankelijk vervoer naar aanleiding van een aanbesteding door een nieuwe vervoerder uitgevoerd. We zien hierdoor een daling in de kosten van het CVV. Tevens zijn er als gevolg van de werkwijze volgens de kanteling minder maatwerkvoorzieningen in de vorm van een vervoersvoorzieningen toegekend. Een voordeel van € 28.000.

Eerstelijnsloket Wmo en jeugd

Op dit product een onderschrijding van € 125.000 (voordeel). Hierbij de hoofdoorzaken:

- **Diverse activiteiten en financiering organisaties** € 56.000 (V)
 Op dit product worden verschillende activiteiten en organisaties gefinancierd, zoals kosten participatieraad, MEE, uitvoering van de SVB, Subsidie GGzE, De sociale kaart, Novadic Kentron en een deel van de inhuur kosten. Gebleken is dat niet het gehele budget nodig was. In 2015 een voordeel van € 56.000.
- **Sociaal team** € 15.000 (V)
 De middelen voor het sociaal team zijn ingezet voor de doorontwikkeling van het team. Pas in het laatste kwartaal van 2015 is een coördinator aangesteld voor het sociaal team, die de doorontwikkeling en de inzet coördineert, als mede aanspraak maakt op het budget voor extra capaciteit of het volgen van een training. Daardoor een voordeel in 2015 van € 15.000
- **Overige zaken** € 50.000 (V)
 De kosten van het contract beheer nieuwe taken, dat wordt uitgevoerd door BIZOB zijn meegevallen (voordeel € 20.000) en is er een bedrag teruggestort vanuit GRSA2 betreffende afrekening implementatiekosten 3D's (voordeel € 14.000). De doventolk en anonieme hulp op afstand worden landelijk geregeld en gefinancierd. Daarmee wordt het budget van € 9.000 niet besteed (voordeel). Als laatste kan gemeld worden dat de inloop GGZ wordt uitgevoerd door de GGzE en is vanaf 2015 een nieuwe taak voor gemeenten. We hebben afgelopen jaar gekozen voor 2 dagdelen inloop in 't Perron om te kijken hoe één en ander loopt. Voorheen werd dit vanuit de AWBZ gefinancierd en was er al 1 dagdeel inloop in 't Perron. We hebben in 2015 gekozen voor een nieuwe opzet en zijn met de GGzE in gesprek hoe we dit verder kunnen uitbouwen (voordeel € 7.000).

PGB Wmo en jeugd

Per 1 januari 2015 is de nieuwe Wmo in werking en is de gemeente verantwoordelijk voor individuele begeleiding, dagbesteding, kortdurend verblijf en het bijbehorende vervoer. De gemeente financiert de kosten voor begeleiding op basis van een PGB. Ook voor dit product is een schatting gemaakt op basis van de historische gegevens en ook deze gegevens waren vervuld. Daardoor hebben er minder inwoners gebruikt hiervan dan gedacht wat een voordeel oplevert van € 248.000.

Binnen de Wmo hebben we een overschot van ca. € 9 ton. In bovenstaande verschillenanalyse zijn de uitgaven toegelicht. Daarnaast hebben we de transitie/transformatie veelal met eigen personeel opgepakt. Voor de toekomst willen we onderzoeken welke uitvoeringskosten ten laste gebracht moeten worden van de Wmo middelen.

Thema 2 Senioren- / ouderenbeleid

Afwijking is nihil

Thema 3 Volksgezondheid

Afwijking is nihil

Thema 4 Bibliotheekwerk

Afwijking is nihil

Thema 5 Cultuur

Afwijking is nihil

Thema 6 Cultuurcoach en muziekonderwijs

Afwijking is nihil

Thema 7 Sportconsulenten

Afwijking is nihil

Thema 8 Subsidiebeleid

Jaarlijks wordt een budget geraamd voor het verlenen van eenmalige subsidies. In 2015 zijn acht eenmalige subsidies aangevraagd, waarvan er vier zijn geweigerd. De subsidie voor de vier toegekende aanvragen bedraagt in totaal € 6.635. Het geraamde budget van € 20.000,- blijkt al enkele jaren erg ruim, daarom wordt deze met ingang van 2016 teruggebracht naar € 15.000,-.

Thema 9 Dorpshuizen

Afwijking is nihil

Thema 10 Sport

Sportcentrum Pompenmakers

Op dit product een nadeel aan de lastenkant van € 17.000. Dit komt door hogere energiekosten dan verwacht. Daarnaast hoeft na overleg enkele openstaande bedragen niet meer betaald te worden en lopen de inkomsten bij sport terug.

Gymnastieklokalen

De overschrijding aan de lastenkant van € 23.000 (nadeel) wordt veroorzaakt doordat er meer kosten zijn aan elektra door een hogere bezettingsgraad, extra kosten aan contractonderhoud en extra gymmaterialen door sterke veroudering van het materiaalbestand.

Thema 11 Accommodatiebeleid

Afwijking is nihil

Verrekening kostenplaatsen

Voor een globale analyse wordt verwezen naar de Verschillenanalyse bij Kostenplaatsen.

Begrotingsrechtmatigheid

De werkelijke lasten zijn binnen de begrote lasten gebleven. In het kader van begrotingsrechtmatigheid behoeft dit programma geen nadere toelichting.

→ Kredieten Programma 3 Meedoen

(restant)-krediet/verantwoording	status	Begroot	Werkelijk	Ruimte
Bouwk onh sport- en welzijnsacc (35304004)	A	285.900	262.904	22.996
Voor het onderhoud van de Pompenmaker is nieuw krediet gevormd. Zie 35304005				
Onderhoud de Pompenmaker 2015 (35304005)	A	133.848	133.326	522
Het plafond is vervangen. Werk is in de zomer van 2015 afgerond.				
Vervanging verlichting de Pompenmaker (35304006)	A	54.000	49.763	4.237
Vervanging verlichting heeft in de zomer van 2015 plaatsgevonden. Krediet kan worden afgesloten.				
Vervanging veld 1 hockey Heeze (35310021)	H	331.000	226.054	104.946
Bijdrage hockey Heeze	H	-100.000	-75.000	-25.000
Vervanging van het veld is gerealiseerd. De eindafrekening volgt in 2016.				

Voor het totaal overzicht lopende kapitaalkredieten wordt verwezen naar bijlage 4.

Begrotingsrechtmatigheid

Er hebben voor dit programma geen gevoteerde kredietoverschrijdingen plaatsgevonden.

Programma 4: Wonen

Algemene omschrijving

Het programma Wonen omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Volkshuisvesting	820 Woningexploitatie / woningbouw 822 Overige volkshuisvesting 823 Bouwvergunningen (Omgevingsvergunningen) 830 Bouwgrondexploitatie
2. Verkeer	212 Openbaar vervoer
3. Openbare ruimte	210 Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen 240 Waterkering, afwatering en landaanwinning

1. Volkshuisvesting

De Bulders/randweg

A. Wat wilden we bereiken?

- Het doorgaande verkeer om het centrum van Heeze leiden.
- Realisatie van de randweg, vooruitlopend op de ontwikkeling van de woningen in de Bulders in samenwerking met de BNG Gebiedsontwikkeling (BNG GO).

Wat hebben we bereikt?

- Er zijn gronden verworven voor de randweg.
- Er zijn onderzoeken gedaan voor het bestemmingsplan. Het voorontwerp is eind december in procedure gegaan.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Onderzoeken verrichten die noodzakelijk zijn voor het bestemmingsplan.
- Het ontwerpbestemmingsplan voor zowel de woningbouw als de randweg ter inzage leggen en door de gemeenteraad laten vaststellen.
- Bouwclaim overeenkomsten afsluiten met de projectontwikkelaars die al eerder gronden in het gebied hebben verworven, zodat de Bulders BV gegarandeerd is van inkomsten uit grondverkoop.
- Gronden aankopen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Percelen verworven voor de randweg.
- Er is een akkoord bereikt voor percelen die bestemd zijn voor woningbouw. Hierdoor zijn er nog slechts enkele percelen.
- De planologische procedure is opgestart.

Beemden-Zuid Heeze

A. Wat wilden we bereiken?

Realisatie van een woningbouwlocatie met vrijstaande woningen, halfvrijstaande woningen én starterswoningen.

Wat hebben we bereikt?

- De projectwoningen zijn opgeleverd.
- De vrijstaande woningen zijn allemaal vergund. Met uitzondering van 2 woningen zijn ze in aanbouw of zijn ze inmiddels al bewoond.
- Het openbaar gebied werd aangelegd én opgeleverd.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Financiële afspraken maken met de initiatiefnemers en het Brabants Landschap over de inrichting van het buitengebied en het openbaar gebied opleveren en overdragen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Het openbaar gebied is opgeleverd. Het financiële voorstel moet nog ingediend worden. Met Brabants Landschap en particulieren zijn afspraken gemaakt over de overdracht van het openbaar gebied. De overdracht zelf moet nog plaatsvinden.

Centrumplan Leende

A. Wat wilden we bereiken?

- Realisatie van een nieuwe multifunctionele accommodatie in het centrum van Leende
- In deze multifunctionele accommodatie is plaats voor een Kindcentrum (basisschool De Triangel en Korein) én een Dorpshuis.

Wat hebben we bereikt?

- In 2015 werd er een handtekening gezet onder de samenwerkingsovereenkomst (anterieure overeenkomst), koopovereenkomst en de allonge huurovereenkomst tijdelijke school Breedvennen.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Het financieel voorstel van de corporaties uit 2014 behandelen en een besluit nemen over de verschillende mogelijkheden met betrekking tot het Centrumplan Leende.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De gemeenteraad heeft op 29 juni 2015 een besluit genomen om opnieuw te kiezen voor een nieuwe mfa (Kindcentrum én Dorpshuis) in het centrum van Leende in samenwerking met de corporaties.
- Op 13 november 2015 werden de overeenkomsten ondertekend door de corporaties, schoolbestuur en gemeente.

2. Verkeer

Verkeersmaatregelen

A. Wat wilden we bereiken?

- Verbeteren verkeersveiligheid en leefbaarheid kernen.
- Vrachtverkeer weren uit de kernen.

Wat hebben we bereikt?

Door het verder voortzetten van diverse projecten is weer een stap gezet om tot verbetering van de verkeersveiligheid en leefbaarheid in de kernen te komen en om vrachtverkeer te weren uit de kernen.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Centrale as

Onderzoeken wat de mogelijkheden en voorwaarden zijn voor de aanleg van een gelijkvloerse spoorwegovergang en de cofinancieringsmogelijkheden van de provincie. Afhankelijk van de keuze is de provincie bereid mee te betalen aan een oplossing.

Actualiseren Uitvoeringsprogramma infrastructuur

- Uitvoeringsprogramma infrastructuur actualiseren.

Stimuleren Openbaar Vervoer

- Bewerkstellen dat de scholierenlijn wordt voortgezet.
- Zorgen dat de gemeentelijke wensen kenbaar worden gemaakt bij de Provincie in kader van de toekenning concessie 2016 Openbaarvervoer Zuid-Oost Brabant

Fietsenpadenplan

- Een start maken bij de evaluatie en actualisatie van het Fietspadenplan uit 2009.
- Vooruitlopend op het fietsenpadenplan op de verbindingsweg tussen Sterksel en Leende een duidelijk zichtbare fietsstrook aanbrengen in rood asfalt.

Samen mee naar de A2

Sinds eind 2012 is een projectgroep bezig met het onderzoeken van ontsluitingsvarianten. Eind 2014/begin 2015 had dit moeten leiden tot een definitieve keuze, waarna werkzaamheden voorbereid en uitgevoerd kunnen worden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Centrale as

In samenspraak met Prorail is onderzocht wat de mogelijkheden zijn voor het realiseren van een nieuwe spoorwegovergang bij de Poortmannen. Ter compensatie dienen hiervoor spoorwegovergangen in de gemeente te worden afgewaardeerd. Aangezien dit grote gevolgen heeft voor Heeze is hierover nog geen uitsluitsel en volgt nader onderzoek.

Opwaarderen aansluiting Zevenhuizen

Voor de opwaardering wordt vooral gekeken naar de kansen indien de A2 verbreedt gaat worden.

Gelijkvloerse spoorwegkruising

Zie kopje 'Centrale As'.

Actualiseren Uitvoeringsprogramma infrastructuur

- In 2015 is een start gemaakt met de actualisatie door de benodigde informatie te verzamelen. De verzamelde informatie is verwerkt in het Uitvoeringsprogramma 2016 - 2017. Besluitvorming vindt plaats in januari 2016.

Stimuleren Openbaar Vervoer

- Bereikbaarheid vergroten door o.a. het laten opnemen van de scholierenlijn in de vaste dienstregeling.
- Wensen kenbaar gemaakt bij inspraak over de concessie openbaarvervoer Zuidoost-Brabant om zo de gewenste busverbindingen tussen Geldrop (ziekenhuis) – Heeze en tussen de A2-gemeenten door opwaardering van de scholierenlijn te realiseren.

Fietsenpadenplan

- Onder begeleiding van een extern bureau is het proces van evaluatie en actualisatie gestart. Het extern bureau heeft via diverse bijeenkomsten de benodigde input verzameld. De huidige modelaanpak Veilig fietsen Heeze-Leende en het Fietsenpadenplan is hierbij als basis gebruikt.
- Aanbrengen duidelijke zichtbare fietsstrook in rood asfalt op de verbindingsweg tussen Sterksel en Leende.

3. Openbare ruimte

A. Wat wilden we bereiken?

Het handhaven en verbeteren van het woon- en leefklimaat binnen de gemeente Heeze-Leende door doelmatig en rechtmatig beheer van de openbare ruimte.

Onderhoud wegen

- Doelmatig beheer en onderhoud van de openbare wegen op niveau Basis.
- Borgen van de veiligheid
- structureel in het onderhoudsprogramma wegen het 'initiatiefvoorstel klein onderhoud' opnemen (kleine ergernissen).
- Een risicoanalyse van het bestaande kunstwerkenareaal (bruggen) wordt voor 2015 inplannen.

Openbare verlichting

- Komen tot een eenduidig verlichtingsniveau in relatie tot het type en de functie van een weg

- synchroniteit met het 'Beleidsplan Meerjarenonderhoud wegen' bereiken.
- Het onderhoudsprogramma 2015 uitvoeren.
- Bij elke herinrichting van de weg de mogelijkheden van led-verlichting mede in de afweging mee nemen.

Gladheidsbestrijding

- Organiseren van gladheidsbestrijding.

Onkruidbestrijding op verhardingen

- Komen tot een andere bestrijding van onkruid op verhardingen tegen een marktconforme prijs.

Openbaar groen

- Handhaven van het huidige gewenste kwaliteitsniveau van het onderhoud op efficiënte wijze uitvoeren tegen lage onderhoudskosten.
- Wettelijke zorgplicht bomen structureel borgen

Speel terreinen

- Het creëren en behouden van veilige speelplekken, mede tot stand gekomen in samenspraak met buurtbewoners.

Bos en natuurterreinen

- Onderhoud op basis van geïntegreerd bosbeheer,

Wat hebben we bereikt?

Onderhoud wegen

- Op basis van weginspecties een onderhoudsprogramma opgesteld en uitgevoerd
- Een lijst van kleine ergernissen in gezamenlijkheid met belangengroepen opgesteld en de werkzaamheden naar de wens uitgevoerd
- Risicoanalyse bestaande kunstwerkenareaal (bruggen) is in 2015 gestart

Openbare verlichting

- Het onderhoudsprogramma 2015 is uitgevoerd
- Toegangsweg bedrijventerrein Oude Stationsstraat en het tweede deel van de Emmerikstraat zijn voorzien van Ledverlichting
- In 2015 is met Kempenhaeghe afgesproken de wijk Kloostervelden uit te voeren in Led-verlichting

Gladheidsbestrijding

- Uitrukken zijn gedaan naar aanleiding van centrale meldingen

Onkruidbestrijding op verhardingen

- In overleg met Bizob kijken hoe het werk aan te besteden .

Openbaar groen

- Ergon en buitendienst hebben het werk conform bestek uitgevoerd
- Binnen de buitendienst zijn urenvrijgemaakt om een medewerker de bomen te controleren op veiligheid

Speel terreinen

- Jaarlijkse onderhoud en inspecties zijn uitgevoerd
- De skatebaan aan de Spoorlaan heeft in samenspraak met de doelgroep een facelift ondergaan, is gemoderniseerd.

Bos en natuurterreinen

- Het benodigde onderhoud is uitgevoerd

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Onderhoud wegen

- Onderzoeksprogramma opstellen op basis van wegininspecties
- Het organiseren van een of meerdere bijeenkomsten voor het opstellen lijst van kleine ergernissen

Openbare verlichting

- In 2015 is het uitvoeringsgedeelte van het onderhoudsprogramma 2015 uitgevoerd.

Gladheidsbestrijding

- Gladheidsbestrijding organiseren

Onkruidbestrijding op verhardingen

- Start inkooptraject

Openbaar groen

- Gewenst onderhoudsniveau bereikt
- Plantsoenen omgevormd om aan bezuinigingstaak te voldoen
- Borging boomcontrole op veiligheid

Speel terreinen

- Behoud van veilige speelplekken
- Tevreden kinderen op het speelterrein Spoorlaan

Bos en natuur terreinen

- Het onderhoud is uitgevoerd binnen de kaders.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Onderhoud wegen

- Opdracht verstrekt aan aannemer om de werkzaamheden uit te voeren komende uit het onderhoudsprogramma.
- Belangengroepen uitgenodigd en samen de lijst van kleine ergernissen opgesteld. Vervolgens de maatregelen uitgevoerd.

Openbare verlichting

- Het uitvoeringsgedeelte van het onderhoudsprogramma 2015 opgesteld en uitgevoerd.

Gladheidsbestrijding

- Schouw van de vloot
- Piketmedewerkers geïnstrueerd

Onkruidbestrijding op verhardingen

- Het plan van eisen opgesteld en het inkooptraject samen met Bizob opgestart.

Openbaar groen

- Frequente bouwvergadering
- Op kleinschalige wijze plantsoenen omvormen
- Borging boomcontrole op veiligheid

Speel terreinen

- Onderhoudscontracten
- Met de doelgroep een plan voor modernisering van skatepark Spoorlaan opgesteld.

Bos en natuur terreinen

- Op basis van een werkplan het onderhoud uitgevoerd.

→ Verschillenanalyse Programma 4 Wonen

Programma 4 Wonen (bedrag x€ 1.000)				Begr. Lasten	Werk. Lasten	Restant Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Restant Baten	Result. 2015
<i>Woningexploitatie/woningsbouw</i>										
820.00	Woningexploitatie/-bouw door toegelaten instellingen	96	94	-2	-96	-96	0	-2		
820.10	Gemeentelijk woningbezit	0	0	0	0	0	0	0		
820.20	Woningbouw	14	12	-1	-2	0	1	0		
<i>Overige huisvesting</i>										
822.00	Bouw-, woning- en welstandstoezicht	142	141	-2	-1	-2	-1	-2		
822.20	Woonwagencentrum	4	6	2	-4	-4	0	2		
822.40	Overige aangelegenheden betreffende de volkshuisvesting	3	3	0	0	0	0	0		
<i>Bouwvergunningen</i>										
823.00	Bouwleges	0	0	0	-396	-438	-42	-42		
<i>Bougrondexploitatie</i>										
830.00	Algemeen	321	0	-321	-676	0	676	355		
830.50	Breedvennen	99	286	187	-99	-161	-62	125		
830.70	Bulders	0	334	334	0	-334	-334	0		
830.80	Overige bougrondexploitatie	0	950	950	0	-1.049	-1.049	-99		
Thema 1: Volkshuisvesting				679	1.827	1.148	-1.274	-2.084	-811	337
<i>Openbaar vervoer</i>										
212.00	Buurtbus	11	2	-9	0	0	0	-9		
Thema 2: Verkeer				11	2	-9	0	0	0	-9
<i>Wegen, straten, pleinen en verkeersmaatregelen</i>										
210.20	Wegen, straten en pleinen	910	975	65	-31	-149	-118	-53		
210.30	Openbare verlichting	299	270	-30	0	0	0	-30		
210.40	Overige voorzieningen betreffende wegen, straten en pleinen	4	5	1	-8	-18	-10	-9		
210.50	Grootschalige Basis Kaart Ned	2	-5	-7	0	0	0	-7		
210.60	Waarschuwingsborden en wegwijzers	11	12	1	0	0	0	1		
210.70	Verkeersplannen en verkeersveiligheid	61	79	18	-5	-4	1	19		
<i>Waterkering, afwatering en landaanwinning</i>										
240.00	Waterlossingen en bermsloten	77	77	0	0	0	0	0		
Thema 3: Openbare ruimte				1.365	1.413	48	-44	-171	-127	-79
PRG4	Verrekening kostenplaatsen met prg.4	1.957	1.917	-39	0	0	0	-39		
Totaal verrekening kostenplaatsen				1.957	1.917	-39	0	0	0	-39
Totaal Programma 4 Wonen				4.011	5.159	1.148	-1.318	-2.256	-938	210

Thema 1 Volkshuisvesting

Bouwvergunningen

Er zijn enkele grotere projecten verleend, hierdoor zijn er meer leges binnen gehaald. Denk hierbij aan de zorg appartementen op Providentia in Sterksel.

Bougrondexploitatie

Voor een analyse wordt verwezen naar paragraaf F Grondbeleid.

De lasten (inclusief rente en uren) en baten worden verrekend met de balansposten "Onderhanden Werken", zie ook Verrekening kostenplaatsen.

Ten aanzien van exploitatie Breedvennen is na actualisatie een verliesvoorziening van € 40.000 gevormd.

In juli 2015 is een strook grond ten noorden van de schoolwoningen in Breedvennen overgeheveld naar Materiële Vaste Activa, omdat deze strook niet is opgenomen in het bestemmingsplan Leende-Leenderstrijp en ook niet binnen redelijke termijn zal worden opgenomen. De hierdoor ontstane afwaardering is ten laste van de reserve grondexploitatie gebracht.

Ook de volgende posten hebben invloed op het rekeningresultaat 2015:

1. Voordelig resultaat Ketsheuvel, Heeze € 44.956
2. Voordelig resultaat Strohuls, Heeze € 6.550
3. Tussentijds voordelig resultaat Averbodeweg, Sterksel € 15.883

Deze posten zijn verrekend met de bestemmingsreserve grondexploitatie (zie programma 7).

Thema 2 Verkeer

Buurtbus

Dit project lag bij het SRE. Omdat het SRE is opgeheven ligt de verantwoordelijkheid nu bij de provincie. Zij hebben in 2015 geen facturen gestuurd. Deze zullen in 2016 worden ontvangen.

Vanaf 2016 is het project opgenomen in de reguliere buslijnen.

Thema 3 Openbare ruimte

Wegen, straten en pleinen

De onderschrijding op dit product wordt grotendeels veroorzaakt door:

- *Fietspad Bels Lijntje:* € 28.000 (V)
 In 2015 is hiervoor € 16.000 uitgegeven. Daar staat tegenover dat we van de provincie Noord-Brabant hiervoor een subsidie hebben ontvangen van € 43.000. Zowel de lasten als baten zijn niet geraamd in 2015, maar de bedragen vallen binnen het beschikbare budget.. De mutaties lopen via de betreffende bestemmingsreserve (zie programma 7).
- *Nieuwe Hoeven tot 30 km gebied:* € 13.000 (N)
 In 2015 is hiervoor € 42.000 uitgegeven. Daar staat tegenover dat we van de provincie Noord-Brabant hiervoor een subsidie hebben ontvangen van € 29.000. Zowel de lasten als baten zijn niet geraamd in 2015, maar de bedragen vallen binnen het beschikbare budget.. De mutaties lopen via de betreffende bestemmingsreserve (zie programma 7).
- *Samen mee naar de A2:* € 0
 Tegenover de uitgaven ad € 45.000,- staan dezelfde inkomsten namelijk de provinciale NIMBY-subsidie(maximaal € 800.000)
- *Gladheidsbestrijding:* € 7.000 (V)
 Vrij zachte winter waardoor er minder gestrooid is.
- *Onkruidbestrijding op verhardingen* € 7.000 (V)
 De voorbereiding ten behoeve van prijsvorming heeft zich kunnen beperken tot het opstellen van een werkomschrijving waardoor een besparing is gerealiseerd op het eerder geraamde bedrag.

Openbare verlichting

De prijs van elektriciteit per kWh is gedaald t.o.v. de prijs in 2014. Daarnaast is ook het verbruik van elektriciteit enigszins gedaald door het toepassen van energiezuinige straatverlichting(LED verlichting) Dit geeft een voordeel van circa € 7.500.

Door de opkomst van de LED verlichting is de duurzaamheid van de lichtbron vergroot. Hierdoor is er minder uitval van de lampen. Dit geeft een voordeel van € 5.500.

Op de planning van 2015 stonden minder lichtmasten die moesten worden geschilderd. Dit geeft een voordeel van € 5.700.

Bij het opstellen van de begroting 2015 werd er van uitgegaan dat in 2015 de gehele investering in lichtmasten (investeringsschema jaarschijf 2015) zou plaatsvinden. Hiervan is echter pas een gedeelte gerealiseerd waardoor ook de werkelijke kapitaallasten lager uitvallen. Dit geeft een voordeel van € 5.000.

Overige voorzieningen betreffende wegen, straten en pleinen

Op de post recognities is het recht van opstal popstations 2014 en 2015 ontvangen van HSLnet. Deze opbrengsten waren echter niet in de begroting geraamd.

Verrekening kostenplaatsen

Voor een globale analyse wordt verwezen naar de Verschillenanalyse bij Kostenplaatsen.

Begrotingsrechtmatigheid

De werkelijke lasten overschrijden de begroting met € 1.148.000. Dit wordt veroorzaakt door de Bouwgrondexploitaties. Naast de hierboven bij de verschillenanalyse aangehaalde gerealiseerde resultaten worden deze lasten aan de batenkant verrekend met de balanspost `Onderhanden werk`.

De overschrijding op "verkeersplannen en verkeersveiligheid" heeft voor € 20.000 te maken met uitgaven op het krediet "centrale as" die via de exploitatie moeten lopen, omdat deze uit een reserve worden gedekt. De resterende overschrijding heeft evenals de overschrijding op "bouw-, woning- en welstandstoezicht" te maken met een hogere doorbelasting aandeel kostenplaatsen dan begroot.

→ Kredieten Programma 4 Wonen

(restant)-krediet/verantwoording	status	Begroot	Werkelijk	Ruimte
Onderhoud wegen en bermen 2014 (32102087)	H	353.410	340.906	12.504
Nog niet alles van de planning is uitgevoerd, met name Maarheezerweg Zuid. Dit in verband met mogelijke aanpassing gebruik van de weg, school route voor fietsers.				
Infrastructurale kunstwerken (32102088)	A	44.650	41.991	2.659
Werkzaamheden zijn afgerond. Hierbij is straatwerk bij enkele bruggen aangepast. En aan de onderkant kleine betonschade hersteld. Bij 2 bruggen (Waterstraat en St.Benedictuslaan) was het beton dusdanig aangetast dat er een grote betonreparatie noodzakelijk was.				
Onderhoud wegen en bermen 2015 (32102089)	H	270.000	166.525	103.475
Eind 2015 zijn de werkzaamheden conform planning uitgevoerd Afrekening moet nog plaatsvinden.				
Kleine ergernissen (32102090)	H	100.000	69.061	30.939
Eind 2015 zijn de laatste werkzaamheden conform planning uitgevoerd Afrekening moet nog plaatsvinden. Een gedeelte van deze werkzaamheden zijn in combinatie met post 32102085 uitgevoerd				
Groot onderhoud Dorpstraat Noord Leende (32102091)	A	100.000	3.488	96.513
Subsidie	A	28.000	0	28.000
In eerste instantie is besloten bij een collegebesluit op 25-8-2015 om groot onderhoud Dorpstraat Noord te bekostigen uit de voorziening wegen. Nader onderzoek wijst uit dat het geen groot onderhoud maar reconstructie betreft. Op 15-12-2015 heeft het college besloten om geen onderhoud maar reconstructie toe te passen. Op 25-1-2016 heeft de raad besloten om de reconstructie Dorpstraat Noord uit de algemene reserve te halen. Derhalve vervalt dit krediet.				
Verbreding Strijperpad (32102092)	H	25.000	0	25.000
Gemeentelijke cofinanciering voor verbreding van het Strijperpad is medio 2015 beschikbaar gesteld. Uitvoering volgt in 2016.				
Openbare verlichting 2014 (32103017)	H	172.000	165.698	6.302
Het openbare verlichtingsplan 2014 is bijna afgerond, masten en armaturen zijn vervangen. In totaal zijn 17 straten voorzien van nieuwe verlichting. Voor de aansluitingen van Enexis worden nog enkele facturen verwacht.				
Openbare verlichting 2015 (32103018)	H	174.000	61.960	112.040
Door late levering van armaturen is het herverlichtingsplan 2015 nog niet afgewerkt. Voor 2015 worden 17 straten voorzien van nieuwe armaturen. Onder andere zijn langs de Albertlaan in Sterksel een aantal lichtmasten bijgeplaatst. Ook is de afhandeling van de facturen met Enexis nog niet afgerond.				
Vervolg centrale as (32107000)	H	25.000	20.359	4.641
Handhaven.				
Verkeersmaatreg J. Deckersstr/Kapelstr (32111009)	H	108.950	103.928	5.022
In 2014 is er een subsidie ontvangen van € 21.487. Resteert een onderschrijving van € 5.022. Deze € 5000, gedekt uit gebiedsgerichte verkenning, is voor fase II na de aanleg Randweg (2020). Zie Raadsvoorstel 13.16 van 15april 2013: instellen vrachtwagen verbod, kruisingen gelijkwaardig maken, eventueel zebrapaden opheffen.				
Congestieonderzoek (32111010)	H	25.000	21.311	3.689
Er is een congestieonderzoek voor een gedeelte van de A2 uitgevoerd en er is een risicoanalyse spoorwegen en projectvoorstel opgesteld om in aanmerking te komen voor het Landelijk Verbeterprogramma Overwegen. Dit heeft niet geleid tot goedkeuring van het Ministerie van I&M en Prorail. Het Ministerie heeft echter een cofinanciering beschikbaar gesteld voor het veiliger maken van het spoor. Met Prorail is enkele malen overleg geweest om in aanmerking te komen voor deze cofinanciering, hiervoor dient het projectvoorstel te worden aangepast. Hiervoor is opnieuw budget aangevraagd. Krediet nog handhaven voor een afrekening.				

Voor het totaal overzicht lopende kapitaalkredieten wordt verwezen naar bijlage 4.

Begrotingsrechtmatigheid

Er hebben voor dit programma geen gevoteerde kredietoverschrijdingen plaatsgevonden.

Programma 5: Werken

Algemene omschrijving

Het programma Werken omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Economische zaken	310 Handel, ambacht en industrie 311 Baten marktgelden 330 Nutsbedrijven 341 Overige agrarische zaken, jacht en visserij
2. Recreatie en toerisme	560 Openbaar groen en openluchtrecreatie 580 Overige recreatieve voorzieningen
3. Participatie	482 Volwasseneducatie 610 Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies 611 Sociale werkvoorziening 614 Gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid 623 Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet

1. Economische Zaken

Het thema economische zaken is gericht op het zichtbaar verbeteren van de uitstraling van de gemeente als aantrekkelijke gemeente voor wonen, recreëren en werken. Een woon- en leefomgeving van hoge kwaliteit is voorwaarde voor een aantrekkelijke vestigingsplek zowel voor de inwoners zelf, als voor de werkenden en voor bezoekers (groen, rust, glasvezel, hoogwaardig winkelaanbod).

A. Wat wilden we bereiken?

Uitvoering geven aan het uitvoeringsprogramma, gebaseerd op het Economisch beleidsplan, om de volgende punten te realiseren:

- Versterking van de economische structuur van Heeze-Leende.
- Stimulering en verbetering van het bedrijfsklimaat.
- Aandacht hebben voor het bevorderen van kennis en innovatie.

Wat hebben we bereikt?

De uitvoering van dit beleidsplan vroeg om intensieve samenwerking tussen het lokale bedrijfsleven en de gemeente. De activiteiten hebben zich gericht op gestructureerd overleg betreffende visie- en planvorming in een vroeg stadium; maar ook op communicatie in brede zin door middel van bijvoorbeeld bedrijfsbezoeken en themabijeenkomsten. Diverse werkgroepen hebben zich bezig gehouden met activiteiten uit het Uitvoeringsplan economische zaken.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Uitvoering geven aan het Uitvoeringsplan economische zaken 2014-2018.
- Structureel overleggen met ondernemersverenigingen over de doelstellingen, concrete activiteiten en afspraken die onderdeel zijn van het Uitvoeringsplan.
- Actief aansluiting zoeken met Brainport en het Expat Center Brabant.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Toekomstvisie op detailhandel

- Winkelleegstand dreigt een maatschappelijk probleem te worden. Met de detailhandelsvisie zijn lokale ontwikkelingen in kaart gebracht en wordt op grotere schaal (in MRE verband) bekeken hoe het detailhandelsklimaat naar de toekomst toe positief kan worden beïnvloed.

Uitvoeringsplan economische zaken

- Diverse werkgroepen houden zich bezig met activiteiten uit het Uitvoeringsplan economische zaken. Voorbeelden hiervan zijn de werkgroepen die zich bezighouden met veiligheid, leegstand en verfraaiing van de dorpskernen.

Monitoren bedrijvigheid

- In 2015 is met de A2 gemeenten gestart met het opstellen van een visie werklocaties. In deze visie wordt beschreven op welke manier de regio de economische potenties wil benutten, en anderzijds hoe zij een goede balans tussen vraag en aanbod op de markt voor bedrijventerreinen wil behouden. In deze visie komt ook het thema leegstand op bedrijventerreinen aan bod. Deze visie werklocaties wordt in 2016 verder uitgewerkt.

Daarnaast hebben diverse gesprekken plaatsgevonden met bedrijven over uitbreidingsvraagstukken en verhuizing. Dit heeft geresulteerd in de verkoop van enkele kavels op bedrijventerrein de Poortmannen.

2. Recreatie en Toerisme

A. Wat wilden we bereiken?

- Een gemeente met een aantrekkelijk 'leefklimaat' in goede balans met het buitengebied.
- Bevordering van Recreatie en Toerisme door faciliteren en ondersteunen van initiatieven vanuit ondernemers en organisaties in Heeze-Leende.
- Meer gaan samenwerken op het gebied van recreatie en toerisme om zo de aantrekkelijkheid van het gebied te vergroten.
- Via de samenwerking 'Transnationaal Landschap De Grootte Heide' het gezamenlijk opgesteld doel "Een aantrekkelijk, duurzaam vestigingsklimaat zijn in de Brainport regio, met een eigen identiteit te bereiken door uitvoering van het dynamisch uitvoeringsprogramma".
- Via de samenwerking met de gemeenten Geldrop-Mierlo en Someren de enorme economische potentie van het gebied 'Strabrechtse Heide' beter gaan benutten door het uitvoeren van het dynamisch uitvoeringsprogramma.
- Via Recreatief Heeze-Leende de focus leggen op het signaleren, ondersteunen en faciliteren van initiatieven binnen de toeristisch-recreatieve branche.
- Via Streekontwikkeling Boven Dommel een relatie leggen tussen stad en platteland door beleving en innovatie te combineren met de kernthema's landbouw, natuur, landschap, cultuurhistorie, toerisme & recreatie, water, leefbaarheid en energie.

Wat hebben we bereikt?

- Er heeft ondersteuning plaatsgevonden bij diverse initiatieven op het gebied van recreatie en toerisme vanuit ondernemers en organisaties in Heeze-Leende. Hiermee is de leefbaarheid in en de vitaliteit van de gemeente verder vergroot. Daarnaast is een verdere impuls gegeven aan het economisch welzijn van ondernemers en burgers van de gemeente.
- Ook de samenwerking met andere gemeenten in het Transnationaal Landschap de Grootte Heide en in het gebied Strabrechtse Heide is verder uitgebouwd. Zo is gestart met de uitvoering van projecten uit de uitvoeringsprogramma's De Grootte Heide en Strabrechtse Heide.

Verder is ondersteuning geboden bij de verdere professionalisering van Recreatief Heeze-Leende.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Inzetten op voorzetten en verder uitbouwen van (internationale) samenwerking.
- Uitvoering geven aan het dynamische uitvoeringsprogramma 'Transnationaal Landschap Grootte Heide' door structureel overleg en samenwerking te laten plaatsvinden tussen de VVV-organisaties om zo tot nieuwe producten te komen, verbreding van promotie en marketingactiviteiten, plaatsing van gebiedsborden langs de snelwegen, realiseren van een grensoverschrijdend glasvezelnetwerk en mobiliteit.
- Uitvoering geven aan de volgende actiepunten uit het uitvoeringsprogramma 'Strabrechtse Heide', project 'adopteer een bank', opwaardering van de wandel- en fietsroutenetwerken, algemene promotie van het gebied en de kernen eromheen, realisatie en opwaardering van De Plaetse, realisatie van

voldoende straatmeubilair op strategische plaatsen en met een uniforme uitstraling en bewegwijzering naar de kernen vanuit de natuurpoorten.

- Ondersteuning bieden aan Recreatief Heeze-Leende door middel van het verstrekken van een subsidie en ambtelijke ondersteuning.
- Het faciliteren, het aanjagen en verbinden van ideeën van burgers, ondernemers, belangenorganisaties en overheden tot kansrijke projecten door de alliantiepartners van Streekontwikkeling Boven Dommel waarbij de gemeente input moet leveren bij projecten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In Groote Heide verband is gestart met de verbetering van toeristisch-recreatieve routestructuren. Daarnaast is door de plaatsing van gebiedsborden "Transnationaal Landschap Groote Heide" langs de A2 en A67 is de naamsbekendheid van de Groote Heide bij bezoekers, toeristen, organisaties en overheden enorm vergroot. Ook worden educatieve/informatieve projecten volop gefaciliteerd, evenals activiteiten die de bekendheid van het gebied vergroten, zoals deelname aan beurzen.

3. Participatie

A. Wat wilden we bereiken?

- Alle burgers participeren vanuit hun eigen verantwoordelijkheid naar vermogen in de samenleving.
- Uitkeringsgerechtigden worden primair naar de arbeidsmarkt begeleid en pas als dat niet reëel haalbaar is naar maatschappelijk nuttige activiteiten ter vergroting van de kansen op de arbeidsmarkt.
- We willen zorgen voor een aanbod volwasseneducatie, dat gericht is op het verwerven van vaardigheden Nederlandse taal en rekenen en afgestemd op de behoefte van de doelgroepen binnen de gemeente.

Wat hebben we bereikt?

- Alle burgers participeren vanuit hun eigen verantwoordelijkheid naar vermogen in de samenleving.
- Uitkeringsgerechtigden worden primair naar de arbeidsmarkt begeleid en pas als dat niet reëel haalbaar is naar maatschappelijk nuttige activiteiten.
- Op het gebied van volwasseneducatie werken we vanaf 1 januari 2015 samen in de arbeidsmarktregio Zuid Oost Brabant. Eindhoven fungeert als contactgemeente

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Implementeren van de Participatiewet in nauwe afstemming met beide andere decentralisaties. Op een effectieve manier invulling geven aan integrale klantbenadering.
- Versterken van de poortwachtersrol door middel van samenwerking met het regionale WerkLeerBedrijf. Het WerkLeerBedrijf is een geïntegreerde aanpak van re-integratie, handhaving en inkomen. Waar mogelijk wordt de burger geprikkeld om zelf betaald werk te vinden.
- Voortzetten inkomensverstrekking voor diegenen die daarvan afhankelijk zijn en actieve handhaving. Scherp toetsen aan de poort en onderweg of het beroep op ondersteuning (nog steeds) terecht is.
- Aanpak Zittend Bestand: klanten die een uitkering ontvangen een assessment laten doen en een plan van aanpak opstellen 'door de bril van de arbeidsmarkt' (gericht op traject naar werk of naar vrijwilligerswerk).
- Heroverwegen van het minimale beleid: prikkel naar participatie, snellere uitvoering, goed en gestructureerd verzorgde gezondheidsbelangen.
- Voortzetten schuldhulpverlening en uitvoeren preventie schuldhulpverlening.
- Huisvesten van statushouders
- Aansluiten bij arbeidsmarktregio Zuid-Oost Brabant voor wat betreft Volwasseneducatie

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Analyse situatie arbeidsmarkt

De belangrijke indicator voor de situatie op de lokale arbeidsmarkt is de hoogte en de ontwikkeling van de NWW (aantal werkzoekenden). Op 31 december 2015 stond 11,3% van de Nederlandse beroepsbevolking officieel geregistreerd als werkzoekende. In Heeze-Leende was de NWW 7,4% (588 personen) en daarmee veel lager dan het landelijke en het regionale gemiddelde (11,6%). Wel is de toename van het aantal werkzoekenden in 2015 hoger dan landelijk.

Ontwikkeling NWW (bron maandelijks arbeidsmarktmonitor UWV)

	Heeze-Leende	Landelijk
gemiddeld 2012	300	489.832
gemiddeld 2013	450	672.805
gemiddeld 2014	489	803.198
gemiddeld 2015	588	915.620
% toename 2015 t.o.v. 2014	20%	14%

Een andere belangrijke indicator voor de situatie op de arbeidsmarkt is de ontwikkeling van de WW. Op 31 december 2015 genoten 325 inwoners een WW-uitkering (4,1% beroepsbevolking). De werkloosheid is daarmee lager dan het landelijke (5,0%) en van de arbeidsmarktregio Zuid-Oost Brabant (4,9%). Ten opzichte van de landelijke ontwikkeling is de omvang van de werkloosheid in Heeze-Leende in het afgelopen jaar meer toegenomen (landelijk +1,1%, Heeze-Leende +2,8%). Een relatief groot deel van de werklozen (55%) is ouder dan 50 jaar.

De licht verslechterde arbeidsmarktsituatie heeft er toe mede toe geleid dat het aantal inwoners met een uitkering in 2015 is toegenomen. Met name de instroom vanuit WW blijft hoog (10 personen). Het betreft veelal personen ouder dan 50 jaar die langdurig WW ontvangen hebben.

Analyse Buig

Het aantal klanten dat voor zijn inkomen afhankelijk is van een bijstandsuitkering is in het eerste kwartaal 2015 toegenomen tot 117 (+7) en vervolgens afgenomen tot 113 op 31 december 2015. De toename in 2015 (+3; 2,7%) is lager dan landelijk (+4,3%)

Ontwikkeling aantal uitkeringen BUIG	2014	2015
Aantal 1-1	105	110
Instroom	57	57
Uitstroom	52	54
Aantal 31-12	110	113

Ook in 2015 heeft een fors aantal personen beroep op een uitkering (instroom) of heeft geen uitkering meer nodig (uitstroom). De belangrijkste redenen om beroep te doen op een uitkering waren in 2015 einde WW (10), opvang statushouder (9) en einde werk (7).

Verwerven van werk of starten zelfstandig bedrijf (17) en verhuizen naar andere gemeente (9) zijn de belangrijkste redenen waarom een uitkering beëindigd wordt.

Implementatie Participatiewet

Naast het activeren van mensen om liefst via betaalde arbeid in onze samenleving te participeren hebben we ook op het gebied van inkomensvoorziening nieuwe elementen gerealiseerd:

- *Uniformering arbeidsverplichtingen en verzwarende sanctieregime*
Sinds 1 januari 2015 zijn meer arbeidsverplichtingen concreet opgenomen in de wet. Het niet nakomen van deze verplichtingen wordt strenger bestraft. We hebben deze mogelijkheid in voorkomende gevallen besproken met klanten, die onvoldoende inzet toonden in hun re-integratietrajecten. Het is vooralsnog niet nodig gebleken daarvan op grote schaal gebruik te maken. De intrinsieke motivatie van de klanten stond voorop.
- *Tegenprestatie*
Per 1 januari 2015 zijn gemeenten verplicht om in een verordening invulling te geven aan de tegenprestatie naar vermogen. De tegenprestatie naar vermogen is in 2015 niet ingezet. De re-integratietrajecten en de individuele vrijwilligerstrajecten waren toereikend voor dienstverlening op maat.
- *Zeer ernstig misdragen*
Per 1 januari 2015 is het 'onthouden van zeer ernstige misdragingen' een zelfstandige verplichting die gesanctioneerd kan worden. In 2015 was er gelukkig geen aanleiding om hiertoe over te gaan.
- *Kostendelersnorm*
De regering acht het ongewenst dat er binnen één huishouden meerdere bijstandsuitkeringen worden

toegekend. Omdat de personen binnen een huishouden kosten kunnen delen, is de kostendelersnorm geïntroduceerd. De uitvoering van de kostendelersnorm is tijdig en zonder bijzondere situaties afgerond. Naar aanleiding van de ervaringen in de praktijk heeft het college van B&W de beleidsregels aangepast. Op die manier is voorkomen dat in de betreffende situaties ongewenste effecten zouden ontstaan.

- *Nederlandse taaleis*

De Wet Taaleis Participatiewet is op 15 maart 2015 aangenomen en treedt op 1 januari 2016 in werking voor nieuwe aanvragers van een uitkering. Per 1 juli 2016 geldt dit ook voor het zittend bestand van uitkeringsgerechtigden. De taaleis is een uitwerking van het regeerakkoord, waarbij de insteek is dat de Nederlandse arbeidsmarkt moeilijk toegankelijk is voor mensen die de Nederlandse taal niet beheersen. Bij vermoeden van onvoldoende beheersing van de Nederlandse taal neemt het college binnen een termijn van maximaal 8 weken een toets af. Als hieruit blijkt dat het niveau inderdaad onvoldoende is, kan de bijstand worden verlaagd. Er is expliciet ruimte opgenomen voor individualisering. In 2015 heeft W&I de voorbereiding opgestart, implementatie volgt in Q1 2016.

Naast deze nieuwe onderwerpen hebben we ons ook gericht op voortzetting van de bestaande dienstverlening.

Versterken van de poortwachtersrol

Door samenwerking met het regionale WerkLeerBedrijf is aan de poort extra aandacht voor rechtmatigheid ingebouwd. In 2015 hebben 26 inwoners hieraan deelgenomen en hebben 11 deelnemers een baan gevonden waardoor ze niet afhankelijk van een uitkering zijn geworden.

Voortzetten inkomensverstrekking en actieve handhaving

We bieden bestaanszekerheid voor diegenen die daarvan afhankelijk zijn. Tegelijkertijd toetsen we aan de poort (WerkLeerBedrijf) en onderweg scherp of het beroep op ondersteuning (nog steeds) terecht is. Deze laatste onderzoeken kennen een zwaardere bewijslast en kosten daardoor aanzienlijk meer tijd. De samenwerking met Evidenta blijkt jaarlijks erg effectief in de handhaving van het zittend bestand. In 2015 hebben we 7 onderzoeken uitgevoerd en is bij 3 klanten de uitkering geweigerd of aangepast.

Aanpak Zittend Bestand

In 2014 hebben we deelgenomen aan het regionale project Zittend Bestand. In 2015 hebben we deze rapporten verwerkt en waar mogelijk kansen benut om uitkeringsgerechtigden op traject richting werk te zetten. Uitkomst van de assessment was dat we onze doelgroep goed in beeld hebben en dat voor de meeste kandidaten die we hadden voorgedragen onze analyse klopte: weinig kansen op werk door een grote afstand tot de arbeidsmarkt.

Iedere klant met mogelijkheden op werk heeft in 2015 een re-integratietraject aangeboden gekregen. Met de klantmanagers hebben we begin 2015 een analyse gemaakt welke dienstverlening optimaal is voor de actuele klantgroep. Naast individuele trajecten hebben we vooral gezocht naar groepsgewijze aanpak. We maken zo gebruik van groepsdynamica en tegelijkertijd ontstaat een bedrijfsmatig voordeel. Dit waren de projecten met een groepsgewijze aanpak:

- *Clean Team*

Ook voor mensen met een lange afstand tot de arbeidsmarkt hebben we een project opgetuigd: het Clean Team. De reacties van de betrokken partijen (deelnemers, inwoners en gemeente) zijn ronduit positief. Vanuit onze gemeente hebben in 2015 6 mensen deelgenomen en heeft 1 persoon een betaalde baan gevonden. Op dit moment nemen er 4 mensen deel aan het project.

- *Maak een punt met je leeftijd*

Sinds de zomer van 2015 hebben we een project opgestart voor 50+ers: Maak een punt met je leeftijd. In samenwerking met een externe partij begeleiden we een groep intensief en op een innovatieve manier om te komen tot het vinden van werk. In 2015 zijn er in totaal 12 deelnemers van start gegaan, waarvan er 2 uit onze gemeente komen. Dat geldt ook voor de projectleider, dat is een lokale ondernemer.

- *Carrousel*

Sinds het voorjaar van 2015 hebben we een programma in huis gehaald dat aansluit op de dienstverlening van het Werkleerbedrijf: de *Carrousel*. Uitkeringsgerechtigden krijgen hier ondersteuning van twee externe professionals die hen bijstaan met het maken van een onderscheidend cv, het verhogen van de motivatie en het vinden van werk. Dit is een succesvol

project. De eerste ronde heeft ervoor gezorgd dat in totaal maar liefst 9 van de 12 personen werk gevonden hebben. Met 75% is dat een uitstekende score. Eén van hen is een inwoner van de gemeente Heeze-Leende.

Heroverweging van het minimabeleid

- Gemeentelijke collectiviteit

De gemeentelijke collectiviteit is gestart. Eind 2015 hebben inwoners kunnen kiezen voor één van de drie aanvullende pakketten met uitgebreide dekking en tegemoetkoming in premiebijdrage voor 2016. Om vooral de groep chronisch zieken en gehandicapten in 2015 tegemoet te komen in zorgkosten, is er een regeling ingevoerd, die het eigen risico van 2015 volledig vergoedt. Vanaf 2016 geldt de gemeentelijke collectiviteit met premiebijdrage als compensatie in zorgkosten.

- Kinderparticipatie

De regeling kinderparticipatie maakt het mogelijk dat schoolgaande kinderen kunnen deelnemen aan sport en cultuur. De eerste helft van 2015 zijn de voorbereidingen voor de aangekondigde webshop getroffen. De Stichting Leergeld heeft aangegeven ook een rol te zien in de kinderparticipatie. De keuze is gemaakt om Leergeld, Jeugdsportfonds, Jeugdcultuurfonds te subsidiëren zodat zij ervoor kunnen zorgen dat kinderen meedoen. Dit biedt meer vrijheid en meer maatwerk voor gezinnen. De webshop vervalt daarmee en de regeling kinderparticipatie op basis van bijzondere bijstand ook per maart 2016.

Voortzetten schuldhulpverlening en uitvoeren preventie schuldhulpverlening

Schuldhulpverlening is voortgezet. Ervaring is dat als er huurschulden ontstaan, er sprake is van meer schulden. In 2015 hebben 23 mensen uit Heeze-Leende een beroep gedaan op schuldhulpverlening. Daarvan is voor 74 % een oplossing uitgewerkt door middel van informatie/advies of inzet van de Kredietbank West-Brabant c.q. de Lumensgroep.

Huisvesting statushouders

We zien een blijvende stijging in taakstelling huisvesting statushouders. Ook is er een andere samenstelling van de groep, met meer alleenstaande mannen. Dit leidt er toe dat de taakstelling niet gerealiseerd kan worden met 'alleen' reguliere huisvestingsmogelijkheden. De taakstelling 2015 bedroeg 27 plaatsingen, die zijn allen gerealiseerd. In 2015 is gekeken naar aanvullende mogelijkheden, hetgeen leidt tot alternatieve huisvesting in 2016. De maatschappelijke begeleiding is volgens afspraak verlopen. In 2015 is een bestuursakkoord gesloten, met actiepunten voor 2016 en verder.

Volwasseneneducatie

Voor de volwasseneneducatie is aansluiting gezocht bij de arbeidsmarktregio Zuid-Oost Brabant.

→ Verschillenanalyse Programma 5 Werken

Programma 5 Werken (bedrag x€ 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Restant Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Restant Baten	Result. 2015
<i>Handel, ambacht en industrie</i>							
310.00 Straatmarkten	0	0	0	0	0	0	0
310.10 Overige aangelegenheden terzake van handel en ambacht	15	10	-5	0	0	0	-5
310.20 Bedrijfspanden	47	49	2	-1	0	1	3
310.30 Industrierrein "De Poortmannen"	62	421	359	-151	-444	-292	67
<i>Baten marktgelden</i>							
311.00 Marktgelden	0	0	0	-2	-1	1	1
<i>Nutsbedrijven</i>							
330.10 Gasvoorziening	0	0	0	0	0	0	0
330.20 Drinkwatervoorziening	0	0	0	0	0	0	0
330.30 Kabelvoorziening	0	0	0	0	-143	-143	-143
<i>Overige agrarische zaken, jacht en visserij</i>							
341.00 Overige agrarische zaken, jacht en visserij	53	66	13	-1.612	-1.885	-273	-260
Thema 1: Economische zaken	177	546	370	-1.767	-2.473	-706	-336
<i>Openbaar groen en openlucht recreatie</i>							
560.00 Openbaar groen	287	282	-4	0	0	0	-4
560.10 Kermis en kampeertreinen	11	8	-3	-33	-35	-1	-4
560.20 Speelreinen	42	41	0	0	0	0	0
560.30 Recreatieve fiets- en wandelpaden	0	0	0	0	0	0	0
560.40 Openlucht recreatie / Bevordering toerisme	101	94	-6	0	0	0	-6
560.50 Overige openlucht recreatie	28	28	0	0	0	0	0
<i>Overige recreatieve voorzieningen</i>							
580.00 Brabantse Dag	49	41	-8	0	0	0	-8
580.10 Diverse culturele doeleinden	2	1	-1	0	0	0	-1
Thema 2: Recreatie en toerisme	519	497	-22	-33	-35	-2	-23
<i>Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies / Algemeen</i>							
610.00 Algemene kosten	570	620	50	0	0	0	50
<i>Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies / BUIG</i>							
610.10 Bijstand aan thuiswonende personen jonger dan 65 jaar	1.376	1.464	88	-1.516	-1.523	-7	82
610.20 Bijstand aan thuiswonende personen van 65 jaar en ouder	155	114	-41	0	-14	-14	-55
<i>Bijstandsverlening en inkomensvoorzieningen- en subsidies / Overige</i>							
610.50 Bijstandsbesluit zelfstandigen	25	125	100	-23	-124	-101	-2
<i>Sociale werkvoorziening</i>							
611.00 Sociale werkvoorziening	1.278	1.313	34	0	-17	-17	17
611.30 Sociale vernieuwing	0	1	1	0	0	0	1
<i>Gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid</i>							
614.00 Bijzondere bijstandsverlening	160	157	-3	-40	-58	-18	-22
614.10 Schuldhulpverlening	15	12	-3	0	0	0	-3
<i>Re-integratie- en participatievoorzieningen Participatiewet</i>							
623.00 Participatiebudget	156	158	2	-1	-1	-1	1
Thema 3: Participatie	3.735	3.963	228	-1.579	-1.737	-157	70
PRG5 Verrekening kostenplaatsen met prg.5	1.185	1.366	181	0	0	0	181
Totaal verrekening kostenplaatsen	1.185	1.366	181	0	0	0	181
Totaal Programma 5 Werken	5.616	6.372	756	-3.380	-4.245	-865	-109

Overige agrarische zaken, jacht en visserij:

Bij de verkoop van perceel natuurbegraafplaats is een grotere oppervlakte verkocht dan geraamd. Hogere opbrengst bedraagt ruim € 270.000.

Thema 2 Recreatie en toerisme

Openbare groen en openlucht recreatie

Het betreft de voorgenomen investering "Toeristische startpunten" die enigszins vertraging heeft opgelopen. Daardoor een incidenteel voordeel in 2015 van € 12.000.

Thema 3 Participatie

Algemene kosten:

Er is een schikking getroffen inzake het geschil over de verschuldigde huur Hofnar II (huisvesting W&I). De overschrijding ad. € 22.000 (nadeel) betreft het aandeel Heeze-Leende in W&I inclusief advieskosten. Daarnaast is een taakstelling van € 20.000 niet gerealiseerd (nadeel). Het betreft een bezuiniging door bestaande formatie in te zetten voor de nieuwe decentralisatie taken. W&I werkt in 2016 voorstellen uit om te bezien of en hoe invulling kan worden gegeven aan die taakstelling. Dat gebeurt in diverse projecten binnen het sociaal domein. Op dat niveau zou dan een besparing kunnen optreden

BUIG:

Bij de BUIG is een tekort van € 27.000 ten opzichte van de begroting doordat de afname van het aantal uitkeringen zich in vierde kwartaal niet heeft doorgezet.

Sociale Werkvoorziening:

Bij WSW een tekort € 17.000 doordat de hogere vergoeding van 2015 door het rijk niet verwerkt is in begroting. Dit wordt verrekend met de bestemmingsreserve Sociaal Domein.

Gemeentelijke armoede- en schuldenbeleid:

Er is in 2015 veel leenbijstand verstrekt aan statushouders. Binnen het stelsel van baten en lasten van de jaarrekening is dit enerzijds een last (verstrekte lening en voorziening oninbaarheid) maar ook een baat (toekomstige aflossingen). Dit verklaart de hogere baten (€ 18.000 voordeel) maar ook de overschrijding van de lasten (€ 18.000 nadeel) voor bijzondere bijstand en de aanvulling van de voorziening.

Daarnaast zijn de uiteindelijke lasten voor de regeling chronisch zieken meegevallen in vergelijking met de raming. Dit levert een voordeel op van € 22.000.

Verrekening kostenplaatsen

Voor een globale analyse wordt verwezen naar de Verschillenanalyse bij Kostenplaatsen.

Begrotingsrechtmatigheid

De lastenkant laat een overschrijding zien van € 756.000.

Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door bouwgrondexploitatie "De Poortmannen" Deze lasten worden aan de batenkant verrekend met de balanspost "Onderhanden werken".

Daarnaast is meer aanspraak gemaakt op bijstand voor zelfstandigen. Deze lasten worden vergoed door het Rijk.

Verder bij thema Participatie een tekort op de BUIG-gelden (open eind regeling), en een overschrijding op "bijstandsverlening algemeen" van de huisvestingskosten met € 22.000 en de niet gerealiseerde taakstelling van € 20.000 en € 12.500 op het aandeel uitvoering W&I door de GRSA2.

Als laatste is er meer verrekend met de kostenplaatsen. Zie toelichting bij "Verrekening kostenplaatsen" bij Kostenplaatsen. Dit doet zich onder andere voor bij "overige aangelegenheden terzake van handel en ambacht" met een overschrijding van € 49.000, "openbaar groen" € 101.000, "bevordering toerisme" € 63000.

Bij de baten is sprake van een overschrijding van € 865.000. Dit betreft de al eerder genoemde verrekening met de balanspost "Onderhanden werken" en de vergoeding vanuit het Rijk voor de bijstand.

→ Kredieten Programma 5 Werken

(restant)-krediet/verantwoording	status	Begroot	Werkelijk	Ruimte
Speelterrein Strohuls/Vondellaan (35602004)	A	50.000	43.939	6.061
Beide speelterreinen zijn aangelegd. Het is beide buurtverenigingen gelukt onder het beschikbare budget te blijven.				

Voor het totaal overzicht lopende kapitaalkredieten wordt verwezen naar bijlage 4.

Begrotingsrechtmatigheid

Er hebben voor dit programma geen gevoteerde kredietoverschrijdingen plaatsgevonden.

Programma 6: Duurzaamheid

Algemene omschrijving

Het programma Duurzaamheid omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Milieu	550 Natuurbescherming en bossen 723 Milieubeheer
2. Afval	721 Afvalverwijdering en -verwerking 725 Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing
3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen	----> Geen specifiek product
4. Water	722 Riolering 726 Baten rioolheffing
5. Ruimtelijk ordening	810 Ruimtelijke ordening

1. Milieu

A. Wat wilden we bereiken?

- Formuleren van een duurzaamheidsbeleid om een overzicht te krijgen van de verantwoordelijkheden en consequenties van diverse landelijke akkoorden op verschillende gebieden zoals afval, duurzaamheid etc.
- Aansluiten als gemeente Heeze-Leende bij een energiecoöperatie (bestaand of nieuw) om invulling te geven aan de afspraken uit het Energieakkoord.
- Geen boringen naar schaliegas in de gemeente Heeze-Leende.

Wat hebben we bereikt?

- Er is een start gemaakt met het formuleren van duurzaamheidsbeleid
- Er is een eigen energiecoöperatie in oprichting
- Er is een besluit genomen dat in Heeze-Leende niet wordt geboord naar schaliegas.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Uitwerken van de aanbevelingen uit de quick scan van 2014 naar een basis voor een duurzaamheidsbeleid. In 2015 het duurzaamheidsbeleid aanbieden ter besluitvorming aan de gemeenteraad.
- Aansluiten bij een energiecoöperatie, bij voorkeur bij één die actief is in de gemeente Heeze-Leende. Samen met een initiatiefnemer van een eerder initiatief kijken naar alternatieven en mogelijke alternatieven te onderzoeken op haalbaarheid. Indien het oprichten niet haalbaar was, dan in overleg gaan met een bestaande energiecoöperatie.
- Eind 2014 of begin 2015 de gemeenteraad een raadsvoorstel ter besluitvorming aanbieden om Heeze-Leende tot schaliegasvrije gemeente te benoemen. Meerdere gemeenten hebben dit standpunt ingenomen. Mede hierdoor heeft het kabinet het standpunt ingenomen dat tijdens de zittingsperiode van dit kabinet er geen proefboringen worden gedaan naar schaliegas in Nederland.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Formuleren duurzaamheidsbeleid

In 2015 is een start gemaakt met uitwerken van de aanbevelingen van de quickscan. Het uitwerken heeft geleid tot de conclusie dat een duurzaamheidsbeleid pas zinvol is als er geld beschikbaar wordt gesteld om doelen te halen. In 2015 is een start gemaakt met het formuleren van mogelijke doelen en de daarbij horende kostenraming.

Aansluiten bij een energiecoöperatie

Samen met de initiatiefnemer zijn diverse bijeenkomsten georganiseerd om vrijwilligers te werven. Tijdens de laatste bijeenkomst hebben 5 inwoners zich aangemeld als vrijwilliger voor het interim bestuur. Het interim bestuur had de taak om te bekijken of het financieel mogelijk is om een energiecoöperatie op te richten. De gemeente heeft het interim bestuur gefaciliteerd door te zorgen voor een vergaderruimte. Eind 2015 heeft het interim bestuur de conclusie getrokken dat het mogelijk is om een energiecoöperatie op te richten en hebben de voorbereidingen voor de oprichting getroffen zoals het opstellen van statuten.

Schaliegasvrije gemeente Heeze-Leende

Eind 2014 is aan de gemeenteraad een raadsvoorstel aangeboden. De gemeenteraad heeft ingestemd met het niet boren naar schaliegas.

2. Afval

A. Wat wilden we bereiken?

Materialentransitie

Vermindering van het percentage restafval (2014 14%) om de doelstelling uit het regionaal manifest '5% restafval in 2020' te halen.

In 2012 ondertekende de gemeente Heeze-Leende het regionaal manifest '5% restafval in 2020'. Heeze-Leende scoort in 2014 een percentage van 16% restafval.

Waardevolle reststromen

Zoeken naar partners met wie de gemeente Heeze-Leende ervoor kan zorgen dat een aantal stromen van grondstoffen (warmte bij veehouderijen, snoeiafval inzetten voor opwekking stroom) beter worden benut.

Binnen de gemeente bestaat een aantal stromen van grondstoffen dat nog niet optimaal benut wordt. Vooral in de veehouderijsector gaat veel warmte verloren. Gezocht wordt naar een partner die de lokaal geproduceerde warmte transporteert of omzet voor gebruik door consumenten of bedrijven. Ook de stroom aan groenafval die binnen de gemeente ontstaat door het snoeien van struiken en bomen kan wellicht efficiënter ingezet worden. Samenwerking met A2-partners is hierbij een optie.

Wat hebben we bereikt?

In 2015 komt het aandeel restafval, zoals het zich eind september laat aanzien, op ongeveer 12% uit. Dit is een daling van 4% ten opzichte van 2014. De score van 12% is al erg goed, het kan en moet nog beter om de doelstelling in 2020 te halen.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Materialentransitie

In 2015 apart inzamelen van blik en de drankenkartons. Inzet op verdergaande scheiding van het keukenafval uit het restafval.

Waardevolle reststromen

In 2015 op ambtelijk niveau onderzoeken naar de haalbaarheid van het benutten van reststromen uit de (bio)-industrie door een verkenning uit te voeren met partners uit het bedrijfsleven binnen Heeze-Leende.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Materialentransitie

Sinds 1 januari 2015 worden blik en drankenkartons apart ingezameld. Het percentage restafval komt in 2015 uit op ongeveer 12%. Dit komt voornamelijk omdat het blik en de drankenkartons nu ook uit het restafval zijn gehaald.

Waardevolle reststromen

In 2015 is gesproken met mogelijke partners. Concrete afspraken zijn nog niet gemaakt kunnen worden.

3. Maatschappelijk verantwoord ondernemen

A. Wat wilden we bereiken?

De gemeente spant zich continu in voor een (verdere) professionalisering van de inkoop- en aanbestedingspraktijk waarbij ook oog is voor duurzaam en sociaal inkopen. Omdat Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (MVO) in totaliteit meer behelst, en verder reikt dan de inkoop- en aanbesteding, wordt ervoor gekozen te spreken over maatschappelijk verantwoord inkopen.

Wat hebben we bereikt?

De schoonmaak van de gemeentelijke gebouwen is overgegaan naar Ergon. Hiermee zijn 3 FTE ingezet binnen de gemeentelijke gebouwen. Binnen de clean teams zijn 2 teams binnen Heeze-Leende bezig met 4 deelnemers uit Heeze-Leende. 1 van hen heeft werk gevonden.

In algemeenheid kun je zeggen dat de maatschappelijke winst van het CT vooral is, dat mensen structuur in hun leven krijgen, dat ze het gevoel krijgen dat ze onderdeel uitmaken van de samenleving, mensen sociale contacten opdoen en dat ze de eerste stappen (op een soms lange weg...) richting werk zetten.

Een ander aspect van maatschappelijk verantwoord inkopen is de vervanging van verlichting in Sportcentrum de Pompenmaker. Hier is de hogere investeringslast afgewogen tegen de zowel de terugverdienperiode als het verminderde stroomgebruik. Bij de inkoop van elektriciteit worden er gemonitord dat de ingekochte elektriciteit beschikt over de juiste groen-stroom-certificaten.

B. Wat gaan we daarvoor doen?

In toekomstige inkooptrajecten wordt per traject afgewogen welke voorwaarden het inkooptraject kunnen aanmerken als een maatschappelijk verantwoord inkooptraject. Hierbij wordt gekeken naar het opnemen van sociale voorwaarden ten aanzien van het bieden van leerwerkstages, oriëntatiestages en participatieplaatsen aan specifieke doelgroepen, het kopen van producten en diensten die de natuurlijke hulpbronnen of grondstoffen niet uitputten en het betrekken van de lokale middenstand bij inkooptrajecten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Naast de gebruikelijke aandacht die MVO in de aanbestedingstrajecten heeft is in de voorbereiding van het opstellen van het bestek voor het bestrijden van onkruid in verharding nadrukkelijk gekeken naar de mogelijkheden voor het onderbrengen van deze dienst bij de Ergon. Uiteindelijk is er met Ergon een overeenkomst gesloten voor het uitvoeren van deze diensten.

Ook de schoonmaak van de gemeentelijke gebouwen is overgegaan naar Ergon.

Een ander aspect van maatschappelijk verantwoord inkopen is de vervanging van verlichting in Sportcentrum de Pompenmaker. Hier is de hogere investeringslast afgewogen tegen de zowel de terugverdienperiode als het verminderde stroomgebruik

4. Water

A. Wat wilden we bereiken?

- Doelmatig waterbeheer, een goed gebruik van de rioolvoorziening, het zorgen voor een doelmatige inzameling en transport van binnen gemeentelijk gebied geproduceerd afvalwater.
- Zo min mogelijk overlast voor de omgeving en ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater zoveel mogelijk voorkomen.
- De kosten met betrekking tot rioolrecht voor de burger zo laag mogelijk houden.
- Een Basis Riolerings Plan (BRP), waarin de technische functionaliteit van het stelsel uitgerekend wordt en dat dient als basis voor het actualiseren van het VGRP.
- De zorg voor een goede afwatering op efficiënte wijze uitvoeren tegen lage onderhoudskosten.

Wat hebben we bereikt?

- Het basis rioleringsplan is in 2015 opgesteld.
- Op 7 september 2015 is het VGRP van 27 juni 2011 vervangen.
- Het rioleringsstelsel is functioneel op peil gehouden.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Riolen en rioolgemaal

Naast de reguliere onderhoudstaken om het riolsysteem te kunnen laten functioneren als ontvangst- en transportvoorziening voor afvalwater is een aantal onderzoeken geïnitieerd die het in het VGRP genoemde WaterKwaliteitsSpoor dient. Deze onderzoeken hebben deels betrekking op Heeze-Leende maar ook op en in samenwerkingsverband met het 'Waterportaal Zuidoost Brabant' (Brabant Water, Waterschap de Dommel en 12 omliggende gemeenten). Het 'Hemelwaterstructuurplan' zal als basisdocument bij toekomstige rioolreconstructies kan worden ingezet om keuzes voor het al dan niet afkoppelen van hemelwater nader te onderbouwen. In combinatie met het 'Meten en Monitoren' aan de overstorten op het oppervlaktewater en het verder uit te bouwen grondwatermeetnet kunnen deze gegevens van belangrijke waarde zijn voor het op te stellen VGRP. Er is een actieplan opgesteld voor de H2S problemen (aantasting van beton) in de riolering. Waar lopen we de grootste risico's en welke maatregelen kunnen we er tegen nemen en voeren we welk jaar uit? Vuilwater dat op het schone hemelwater is aangesloten of hemelwater dat nog op de drukriolering of op het vuilwaterriool is aangesloten moet opgespoord en hersteld worden.

De Oude Stationsstraat en het laatste stukje Emmerikstraat, dat voor 2013 in de planning van het VGRP was opgenomen, zijn in 2014 voorbereid en worden in 2015 uitgevoerd. Het belonen van burgers die hemelwater van het riool afkoppelen wordt in het nieuwe VGRP meegenomen.

Waterlossing en bermsloten

Het onderhoud aan de watergangen is gekoppeld aan het onderhoud van de bermen dat als één werk wordt aanbesteed en uitgevoerd. Het jaar 2015 is het laatste contractjaar met de huidige aannemer, wat betekent dat we aan de hand van een op te stellen inkoopstrategie dit jaar het werk opnieuw gaan aanbesteden voor een nieuwe periode vanaf 2016.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Naast alle reguliere onderhoudswerkzaamheden heeft de rioolvervanging Oude Stationsstraat en rioolvervanging in het laatste stukje Emmerikstraat, plaatsgevonden.

Ook is op 7 september 2015 is het nieuwe VGRP vastgesteld.

Het onderhoud en de renovatie- en vervangingsinvesteringen voor de riolering lopen weer synchroon met de uitgangspunten zoals die zijn vastgelegd in het VGRP. Ook is er uitgegaan van een kleiner aantal woningen aangesloten op het riool.

Ook in 2015 wordt een aantal onderzoeken geïnitieerd en uitgevoerd dat het, in het VGRP genoemde, WaterKwaliteitsSpoor dient. Deze onderzoeken hebben deels betrekking op Heeze-Leende maar ook op en in samenwerkingsverband met het 'Waterportaal zuidOost Brabant' (Brabant Water, Waterschap de Dommel en 12 omliggende gemeenten).

Voor wat betreft het onderhoud aan de watergangen heeft de aannemer de bulk-werkzaamheden in 2015 afgerond en is er een nieuwe aanbesteding in voorbereiding.

5. Ruimtelijke ordening

Centrumvisie Heeze

A. Wat wilden we bereiken?

Een breedgedragen gebiedsvisie voor het centrum van Heeze.

Wat hebben we bereikt?

Een brede maatschappelijke discussie over de toekomst van het dorpshart.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

Vaststellen van de kaders,
Opstarten participatietraject

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Gebiedsprogramma met aanscherping van doelstellingen vastgesteld
- Marktbijeenkomst gehouden
- Enquête via burgerpanel gehouden
- Samenwerking met HEEZE naar 2025 aangegaan voor het opstellen van een centrumvisie

→ Verschillenanalyse Programma 6 Duurzaamheid

Programma 6 Duurzaamheid (bedrag x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Restant Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Restant Baten	Result. 2015
<i>Natuurbescherming en bossen</i>							
550.00 Natuurbescherming	7	6	-1	-1	-1	0	-1
550.10 Bossen	8	22	14	-18	-19	-1	13
<i>Milieubeheer</i>							
723.00 Milieubeheer	61	133	72	-15	-68	-53	20
723.10 Ontsmetting, ongediertebestrijding en andere openbare hygiëne	1	0	-1	0	0	0	-1
Thema 1: Milieu	76	161	85	-34	-87	-53	32
<i>Afvalverwijdering en -verwerking</i>							
721.00 Gemeentereiniging / Vaste kosten	853	1.000	147	0	0	0	147
721.02 Gemeentereiniging / Variabele kosten	0	0	0	0	0	0	0
<i>Baten reinigingsrechten en afvalstoffenheffing</i>							
725.00 Gemeentereiniging / Afvalstoffenheffing	0	0	0	-1.167	-1.341	-174	-174
Thema 2: Afval	853	1.000	147	-1.167	-1.341	-174	-27
<i>Riolering</i>							
722.00 Riolen en rioolgemalen	1.516	1.506	-10	-3	-4	-1	-11
<i>Baten rioolheffing</i>							
726.00 Rioolrechten	0	0	0	-1.808	-1.828	-20	-20
Thema 5: Ruimtelijke ordening	1.516	1.506	-10	-1.812	-1.833	-21	-31
<i>Ruimtelijke ordening</i>							
810.00 Bestemmingsplannen	58	69	11	-37	-28	9	20
810.10 Rechtskundige en deskundige adviezen	5	15	10	0	0	0	10
Thema 5: Ruimtelijke ordening	63	84	21	-37	-28	9	30
PRG6 Verrekening kostenplaatsen met prg.6	1.414	1.450	36	0	0	0	36
Totaal verrekening kostenplaatsen	1.414	1.450	36	0	0	0	36
Totaal Programma 6 Duurzaamheid	3.923	4.201	279	-3.050	-3.289	-239	40

Thema 1 Milieu

Bossen

De afdeling zorgt altijd dat de uitgaven binnen de ontvangen subsidie en houtopbrengsten blijven. De subsidie is begroot. De extra materiaalkosten worden echter niet begroot. Normaliter worden deze kosten opgevangen door de houtopbrengsten die ook niet begroot zijn.

Milieubeheer

Voor het project "geluidsanering spoor" is in 2015 € 81.000 uitgegeven. Daar staat ook rijkssubsidie tegenover. Lasten en baten zijn beide niet geraamd in 2015.

In het kader van het project ABdK is ongeveer € 14.000 uitgegeven. Dit is niet begroot (nadeel).

Dekking komt uit de betreffende bestemmingsreserve (programma 7).

In 2015 is een bedrag van € 19.000 overgebleven voor het digitaliseren van milieuvergunningen. Dit bedrag wordt bij de jaarrekening 2015 betrokken bij de budgetoverheveling naar 2016.

Thema 2 Afval

Er is 75 ton meer restafval ingezameld dan vooraf geraamd. Ook waren de verwerkingskosten € 6 hoger dan geraamd. Dit geeft een nadeel van € 21.000.

Bij het opstellen van de begroting was de vergoeding voor PMD nog niet bekend. Bekend was wel dat die vergoeding veel hoger zou zijn dan in 2014 maar daartegenover stond dat we nu ook de kosten voor de verwerking (transport, sorteren en vermarkten) voor onze rekening moesten nemen omdat gemeenten daar per 1-1-2015 verantwoordelijk voor werden gesteld.

We waren al wel met een partij in onderhandeling voor de verwerking waarbij de afspraak werd gemaakt dat de aan hen te betalen vergoeding voor de verwerking in ieder geval nooit hoger zou zijn dan de vergoeding die wij uit het afvalfonds zouden krijgen. Daarom is dat toen niet meegenomen aan zowel de inkomsten als de uitgavenkant van de facilitaire dienstverlening. (is in 2015 ongeveer € 100.000 geweest). Met in acht neming van bovenstaande wordt:

- de overschrijding op deze post aan de uitgavenkant (Nadeel € 20.000) veroorzaakt door gemaakte kosten zwerfafval. Deze kosten worden pas in 2016 vergoed.

Verder zijn er doordat er meer is ingezameld ook meer ledigingen en daardoor meer inkomsten. Dit geeft een voordeel van € 70.000.

Per saldo geeft het thema afval een voordeel van € 27.000. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat in de baten over 2015 de vergoeding Afvalstoffen Verpakkingen over het vierde kwartaal 2014 is verantwoord ad € 31.000.

Thema 3 Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Er zijn geen specifieke middelen voor dit thema gereserveerd.

Thema 4 Water

In maart 2015 liep het contract af met Pleuger. In 2015 hebben we relatief veel storingen aan persleidingen gehad, waarvan de kosten voor het oplossen niet in een contract zijn opgenomen. In 2015 is de database aangeschaft voor alle pompen en gemalen (SAM) Het vullen van deze database was niet voorzien. Dit geeft een nadeel van € 43.000.

De kosten voor reiniging zijn lager en zijn aangepast in het nieuwe VGRP. Dit geeft een voordeel van € 18.000.

Afhankelijk van de behoefte wordt een beroep gedaan op inhuur derden. In 2015 laat deze post een onderschrijding zien van € 20.000.

In 2015 is het VGRP een jaar eerder opgesteld dan gepland. Het VGRP is in 2015 in combinatie met het VBRP opgesteld. Deze meerkosten zijn gemeld in het raadsvoorstel voor vaststelling van het VGRP 2016-2021 van 7 september 2015.

Hierdoor laat de post onderzoekskosten een nadeel zien van € 15.000.

De betaling van het verbruik aan elektra vindt plaats op basis van 4 voorschotnota's waarna in 2016 de eindafrekening komt. De leverancier bepaalt de voorschotten. Pas bij de eindafrekening is bekend of de voorschotbepaling goed is uitgevoerd. Opvallend is dat de eerste voornota een bedrag betreft van ong. € 19.000,- terwijl de andere 3 voorschotnota een bedrag van ong. € 13.000,- betreft. De vraag is of de leverancier een goede inschatting heeft gemaakt. Deze post laat een onderschrijding zien van € 14.000.

Bij de 2^e bestuursrapportage 2015 is € 130.000 afgeraamd omdat het aantal werkelijk gebouwde woningen achter blijft bij hetgeen is geraamd in het VGRP(zoals ook vermeld bij de jaarrekening 2014). Bij de jaarrekening blijkt dat in 2015 een bedrag van € 20.000 meer is ontvangen dan waarvan bij de 2^e bestuursrapportage is uitgegaan.

Thema 5 Ruimtelijke ordening

Bestemmingsplannen

In het verleden zijn er planschadevergoedingen uitgekeerd die door de gemeente zijn door belast aan Valkenhorst II op basis van de met hen getekende planschadeverhaalsovereenkomst. Aangezien zij deze kosten niet wilden betalen is er een juridische procedure gelopen met het faillissement van Valkenhorst II tot gevolg. De overschrijding van deze post (€ 10.000) is te wijten aan de kosten voor juridische bijstand van deze procedure.

Verder is er een overschrijding (€ 12.500) op de post "groene en blauwe diensten". Dit betreft de jaarlijkse bijdrage die volgt uit het ondertekenen van het gebiedscontract Boven Dommel II 2015-2018 in verband met de uitvoering van de subsidieregeling Groen Blauw Stimuleringskader. Hiertegenover staat de dekking uit de bestemmingsreserve groene en blauwe diensten (zie programma 7)

De onderschrijding op de inkomstenpost "leges vrijstelling" wordt veroorzaakt door minder aanvragen. Dit geeft een nadeel van € 7.500.

Rechtskundige en deskundige adviezen

In 2015 zijn er veel procedures geweest. Een aantal zaken heeft de gemeente verloren waardoor er proceskosten moeten worden vergoed door de gemeente. Dit geeft een nadeel van € 10.000.

Verrekening kostenplaatsen

Voor een globale analyse wordt verwezen naar de Verschillenanalyse bij Kostenplaatsen.

Begrotingsrechtmatigheid

De lastenkant laat een overschrijding zien van € 279,000.

Deze wordt grotendeels gecompenseerd door hogere baten. Per saldo resteert een overschrijding van € 40.000.

Dit wordt met name veroorzaakt door riolering. Dit is echter vanuit VGRP een gesloten systeem.

Wat betreft de overschrijding op milieubeheer worden de voorbereidingskosten geluidssanering spoor gedekt uit aanwending van de ontvangen rijkssubsidie. Daarnaast is er aan milieubeheer € 100.000 meer aandeel kostenplaatsen toegerekend.

Bossen is in principe meerjarig gezien kosten neutraal door de binnengehaalde subsidies en houtopbrengsten.

→ Kredieten Programma 6 Duurzaamheid

(restant)-krediet/verantwoording	status	Begroot	Werkelijk	Ruimte
Randvoorzieningen 2009 (37220042)	A	84.593	84.593	0
Door middel van collegevoorstel 1-6-2015 zijn de overschrijdingen op de kredieten 37220042/37220043/37220045/37220045/37220047 en 37220049 gecorrigeerd. De middelen komen uit het VGRP Randvoorzieningen Muggenberg en Kruis.				
Emmerikstraat + Kruisboomstraat (37220043)	A	73.478	73.478	0
Door middel van collegevoorstel 1-6-2015 zijn de overschrijdingen op de kredieten 37220042/37220043/37220045/37220045/37220047 en 37220049 gecorrigeerd. De middelen komen uit het VGRP Randvoorzieningen Muggenberg en Kruis.				
Verv + afkopp Emmerikstr/Kruisboomstr (37220045)	A	487.882	487.882	0
Door middel van collegevoorstel 1-6-2015 zijn de overschrijdingen op de kredieten 37220042/37220043/37220045/37220045/37220047 en 37220049 gecorrigeerd. De middelen komen uit het VGRP Randvoorzieningen Muggenberg en Kruis.				
Gemalen 2012 (37220047)	A	124.261	124.261	0
Door middel van collegevoorstel 1-6-2015 zijn de overschrijdingen op de kredieten 37220042/37220043/37220045/37220045/37220047 en 37220049 gecorrigeerd. De middelen komen uit het VGRP Randvoorzieningen Muggenberg en Kruis.				
Randvoorzieningen/afwatering 2013 (37220049)	A	278.942	278.942	0
Door middel van collegevoorstel 1-6-2015 zijn de overschrijdingen op de kredieten 37220042/37220043/37220045/37220045/37220047 en 37220049 gecorrigeerd. De middelen komen uit het VGRP Randvoorzieningen Muggenberg en Kruis.				
Drukriolering electromechanisch (37220051)	H	28.182	28.182	0
Handhaven nodig voor onderhoudswerkzaamheden				
Onderhoud gemalen 2013 (37220052)	A	74.818	73.895	923
Er zijn met dit bedrag in 2015 geen werkzaamheden uitgevoerd. Kan worden afgesloten.				
Grondonderz/voorb Emmerikstr/Stationstr (37220053)	H	88.150	88.150	0
Rioolrenovatie/afkoppelen Emmerikstr/Stationstr	H	633.715	494.831	138.884
Met dit krediet zijn de meest ernstige gebreken welke naar voren zijn gekomen tijdens de onderhoudsinspectie van de gemalen van 2014, hersteld. Binnen dit project moeten nog 3 locaties worden hersteld en kan daarna worden opgeleverd.				
Drukriolering electromechanisch 2014 (37220054)	H	120.000	84.483	35.517
Met dit krediet zijn de meest ernstige gebreken welke naar voren zijn gekomen tijdens de onderhoudsinspectie van de gemalen van 2014, hersteld. Binnen dit project moeten nog 3 locaties worden hersteld en kan daarna worden opgeleverd.				
Ren. Ten Brakeweg en Strijp (37220055)	H	50.000	11.598	38.402
Met dit bedrag is de infiltratievijver aangepast en zijn de gaten in de Ten Brakeweg alsmede de scheuren in Leenderstrijp hersteld. Dit waren de gebreken welke naar voren kwamen uit de rioolinspecties van 2014. De werkzaamheden zijn nagenoeg afgerond.				
Drukriolering electromechanisch 2015 (37220056)	H	100.000	0	100.000
Dit bedrag is bestemd voor ombouw van communicatie van alle gemalen en randvoorzieningen naar GPRS, waardoor de vaste kosten lager worden. Daarnaast is er een herstelprogramma naar aanleiding van het onderhoud aan de gemalen van 2015, welke nog op de markt moeten worden gezet. Tenslotte is er nog een bedrag opgenomen als bijdrage voor de reconstructie Dorpstraat te Leende.				

Voor het totaal overzicht lopende kapitaalkredieten wordt verwezen naar bijlage 4.

Begrotingsrechtmatigheid

Er hebben voor dit programma geen gevoteerde kredietoverschrijdingen plaatsgevonden.

Programma 7: Financiën

Algemene omschrijving

Financiën is als apart programma gepositioneerd. Dit programma is feitelijk een dwarsdoorsnede van alle programma's, taakvelden en producten. Door financiën als apart programma neer te zetten, ligt de focus, naast de inhoudelijke onderwerpen, ook op de financiën.

Het programma Financiën omvat de volgende thema's en producten:

Thema	Product
1. Algemene uitkering	921 Uitkeringen gemeentefonds 923 Uitkering deelfonds sociaal domein
2. Lokale belastingen	930 Uitvoering wet WOZ 931 Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers 932 Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren 934 Baten baatbelasting 936 Baten toeristenbelasting
3. Financiën	911 Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar 913 Overige financiële middelen 914 Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar 922 Algemene baten en lasten 940 Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belasting 960 Saldo van kostenplaatsen 970 Saldo van de rekening van baten en lasten 990 Resultaat van de rekening van baten en lasten

Het programma Financiën is, met name voor het financiële onderscheid en inzicht, onderverdeeld in 3 thema's:

- 1. Algemene uitkering**
- 2. Lokale belastingen**
- 3. Financiën**

Vanwege de samenhang in doelstellingen en acties van deze thema's is er voor gekozen om deze thema's niet afzonderlijk te beschrijven in de vragen Wat willen we bereiken en Wat gaan we daarvoor doen, maar op programma niveau.

A. Wat wilden we bereiken?

- Het beperken en zo mogelijk verlagen van gemeentelijke lasten.
- Een zorgvuldige besteding en inzet van financiële middelen. Het huishoudboekje op orde hebben en houden.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben een gezonde financiële positie, waarbij we de gemeentelijke lasten beperkt konden houden.
- Sluitende (meerjaren)begroting.
- Lastenstijging van gemeentelijke lasten die beperkt is gebleven tot inflatie.
- Repressief toezicht door de provincie (lichtste vorm van toezicht).
- Gedegen voorbereiding van de vennootschapsplicht.

B. Wat zouden we daarvoor doen?

- Een geactualiseerd rioleringsplan (V-GRP) met als inzet een lager rioolrecht;
- Een OZB die geen sluitpost mag zijn van de begroting en die de komende vier jaar maximaal met het prijsinflatiecijfer (Consumenten Prijs Index) mag stijgen.

- Sluitende (meerjaren)begrotingen conform het nieuwe GTK (Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader) van de provincie;
- Budgetoverschrijdingen oplossen binnen programma;
- Per programma één bestuurlijk programmahouder om integrale aansturing mogelijk te maken;
- Het rijksbudget dat beschikbaar komt voor de drie decentralisaties leidend laten zijn in het sociale domein. Beleid volgt beschikbaar geld;
- Financieel verantwoord blijven investeren in materiële en immateriële gemeentelijke voorzieningen;
- Verantwoord omgaan met inhuur personeel van derden en inhuur van externe adviesbureaus. Alleen bij uitval op sleutelfuncties en inhuur van specialistische kennis;
- Professionalisering van de raad op het gebied van de P&C-cyclus.
- Volgen van wetgeving over vennootschapsbelasting en voorbereiding van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht per 1-1-2016 voor onze gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Het rioleringsplan (V-GRP) is geactualiseerd en besloten bij raadsbesluit van 7 september 2015. Deze actualisatie heeft ertoe geleid dat, naast een inflatiestijging van 1%, geen tariefsverhoging heeft hoeven plaats vinden.
- De OZB tarieven zijn gestegen met het prijsinflatiecijfer. Door solide keuzes te maken bij de Kadernota en bij de begroting is de opbrengst OZB geen sluitpost geworden voor de begroting.
- De (meerjaren)begrotingen zijn sluitend aan de gemeenteraad voorgelegd, waardoor het repressief toezicht (lichtste vorm van toezicht) door de provincie is gehandhaafd.
- Budgetoverschrijdingen zijn zoveel mogelijk opgelost binnen het betreffende programma. Tweemaal zijn bestuursrapportages aan de raad voorgelegd, aan de hand waarvan de begroting is bijgesteld.
- Per programma is één bestuurlijk programmahouder aangewezen om integrale aansturing mogelijk te maken;
- Het rijksbudget dat beschikbaar is gesteld voor de drie decentralisaties is steeds leidend geweest in het sociale domein. Beleid volgt beschikbaar geld. Bijstellingen van de algemene uitkering voor het sociaal domein zijn verwerkt in de gemeentelijke budgetten voor het sociaal domein (mei-, september- en decembercirculaire).
- We zijn financieel verantwoord blijven investeren in materiële en immateriële gemeentelijke voorzieningen;
- We zijn verantwoord omgegaan met inhuur personeel van derden en inhuur van externe adviesbureaus. Inhuur heeft alleen plaats gevonden bij uitval op sleutelfuncties en als specialistische kennis nodig was die niet beschikbaar is in onze organisatie;
- Professionalisering van de raad op het gebied van de P&C-cyclus gerealiseerd.
- Gedurende 2015 hebben we de wetgeving over vennootschapsbelasting gevolgd en zijn we gestart met de voorbereiding op de invoering van de vennootschapsbelastingplicht per 1-1-2016 voor onze gemeente. De voorbereiding heeft plaats gevonden samen met de gemeenten Cranendonck en Valkenswaard onder begeleiding van PWC.

→ Verschillenanalyse Programma 7 Financiën

Programma 7 Financiën (bedrag x € 1.000)	Begr. Lasten	Werk. Lasten	Restant Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Restant Baten	Result. 2015
<i>Uitkeringen gemeentefonds</i>							
921.00 Gemeentefonds	0	0	0	-11.469	-11.672	-202	-202
<i>Uitkering deelfonds sociaal domein</i>							
923.00 Uitkering deelfonds sociaal domein / Jeugd	0	0	0	-2.147	-2.186	-38	-38
923.10 Uitkering deelfonds sociaal domein / WMO	0	0	0	-1.511	-1.519	-7	-7
923.20 Uitkering deelfonds sociaal domein / Participatie	0	0	0	-1.379	-1.379	0	0
Thema 1: Algemene Uitkering	0	0	0	-16.507	-16.755	-248	-248
<i>Uitvoering wet WOZ</i>							
930.00 Wet WOZ	31	28	-2	0	0	0	-2
<i>Baten onroerende-zaakbelasting gebruikers</i>							
931.00 Onroerende zaakbelastingen gebruikers	0	0	0	-454	-447	7	7
<i>Baten onroerende-zaakbelasting eigenaren</i>							
932.00 Onroerende zaakbelastingen eigenaren	0	0	0	-2.999	-2.993	6	6
<i>Baten baatbelasting</i>							
934.00 Baatbelastingen	0	0	0	-1	-1	0	0
<i>Baten toeristenbelasting</i>							
936.00 Toeristenbelasting	0	0	0	-180	-181	-1	-1
Thema 2: Lokale Belastingen	31	28	-2	-3.634	-3.621	12	10
<i>Geldleningen en uitzettingen korter dan 1 jaar</i>							
911.00 Financieringslasten < 1 jr	0	0	0	-15	-8	7	7
<i>Overige financiële middelen</i>							
913.00 Deelnemingen De Bulders	17	48	31	0	0	0	31
913.20 Deelnemingen BNG	2	2	0	-10	-6	4	4
<i>Geldleningen en uitzettingen langer of gelijk aan 1 jaar</i>							
914.00 Oversluiten geldleningen	4	13	9	0	0	0	9
914.10 Bespaarde rente	0	0	0	-469	-622	-153	-153
914.20 Lasten aan verstr hyp gelden	3	3	0	-3	-3	0	0
<i>Algemene baten en lasten</i>							
922.00 Begrotingsresultaat	8	0	-8	-180	0	180	172
922.10 Reservering van kapitaallasten van voorgenomen investering	5	0	-5	0	0	0	-5
922.30 Onvoorzien/incidentele uitgaven	17	0	-17	0	0	0	-17
922.50 Algemene bijdragen	0	192	192	0	0	0	192
<i>Baten en lasten heffing en invordering gemeentelijke belasting</i>							
940.00 Gemeentelijke belastingen	6	6	1	-10	-10	0	0
940.30 Toeristenbelasting	0	3	3	0	0	0	3
<i>Saldo van kostenplaatsen</i>							
960.00 Saldi van kostenplaatsen	0	0	0	0	0	0	0
<i>Reservemutaties</i>							
980.00 Reservemutaties	1.017	1.258	242	-2.509	-1.117	1.392	1.634
<i>Resultaat na bestemming</i>							
990.00 Resultaat na bestemming	0	1.814	1.814	0	0	0	1.814
Thema 3: Financiën	1.078	3.339	2.261	-3.196	-1.766	1.430	3.692
PRG7 Verrekening kostenplaatsen met prg.7	866	453	-412	-396	-343	53	-359
Totaal verrekening kostenplaatsen	866	453	-412	-396	-343	53	-359
Totaal Programma 7 Financiën	1.974	3.821	1.847	-23.733	-22.485	1.247	3.094

Thema 1 Algemene Uitkering

Uitkeringen Gemeentefonds

Het totale voordeel op uitkeringen Gemeentefonds bedraagt € 202.000 ten opzichte van de begroting. Het begrote bedrag is gebaseerd op de Meicirculaire 2015: € 11.469.000. In de Raadsinformatie-brieven omtrent de Septembercirculaire 2015 en de Decembercirculaire 2015 staan de mutaties beschreven die nog hebben plaatsgevonden in de Gemeentefonds. Conform de Decembercirculaire 2015 wordt er € 11.594.000 uitgekeerd. Daarnaast heeft onze gemeente uit de voorgaande jaren 2013 en 2014 een bedrag ontvangen van € 49.000 en een bedrag van € 29.000 vanwege het niet kunnen verhalen van btw door VNG op de uitvoering van het Nationaal Uitvoeringsprogramma (VNG). In totaal hebben we € 11.672.000 ontvangen.

Het voordelig resultaat van € 202.000 wordt veroorzaakt door:

- Stijging Integratie-uitkering Wmo 2007 door gebruik actuelere maatstaven. € 10.000
- Stijging accres voornamelijk door verwachte toename van kosten op rijksniveau door de verhoogde instroom van asielzoekers. € 44.000
- Toename ruimte Plafond BTW-compensatiefonds naar aanleiding van de Miljoenennota. € 18.000

- Invoering Wet vrijlating lijfrenteopbouw, waardoor een toename van de bijstandspopulatie wordt verwacht. € 1.000
- Hoeveelheidverschillen vanwege actualisatie van de aantallen. € 49.000
- Uitdeling verdeelreserve 2015, omdat er geen onverwachte ontwikkelingen meer verwacht worden. € 10.000
- bijstelling naar aanleiding van ontvangen circulaire van Ministerie van BZK. Het betreft aanpassingen van enkele maatstaven. Voor 2013 een positieve bijstelling van € 12.000 en voor 2014 een voordeel van € 37.000. € 49.000
- In het kader van het Nationaal Uitvoeringsplan (NUP) zijn gelden uit het Gemeentefonds gehaald ten behoeve van de VNG. Dat heeft geleid tot extra BTW die de VNG niet kan terugvorderen. Om deze ongewenste situatie te voorkomen, wordt jaarlijks de werkelijke kosten verrekend met de gemeenten, die het wel kunnen verrekenen via de BTW-Compensatiefonds. In 2015 heeft de VNG voor de gemeente Heeze Leende kosten gemaakt. Er zijn meer projecten in 2015 uitgevoerd dan aanvankelijk gedacht. De grootste projecten betreffen in het kader van het Sociaal Domein, zoals informatievoorziening. Zie ook toelichting op "Kostenplaatsen". € 21.000

Uitkering deelfonds sociaal domein / Jeugd

In de uitkering 2015 voor Jeugdzorg is de bestuurlijke overeengekomen correctie in verband met het woonplaatsbeginsel verwerkt. Dit leidt tot een voordeel van ca. € 40.000 voor Heeze-Leende. De mutaties in de uitkering worden verrekend met de bestemmingsreserve Sociaal Domein. De verwerking hiervan gebeurt budgettair neutraal voor 2015.

Thema 2 Lokale belastingen

Baten onroerende-zaakbelasting

Een minimaal verschil over de totale inschatting van de opbrengsten uit alle onroerende-zaakbelastingen. Verschil is 0,38% (€ 13.115,- op totaal € 3.452.882,-). Het is lastig in te schatten met alle vrijstellingen voor het gebruik van woondelen in niet-woningen. Ook is de inschatting lastig hoeveel bezwaren er komen en hoe groot die vermindering is die daarbij hoort. Er zijn voor 60 objecten formele bezwaarschriften binnengekomen op een kleine 8.000 objecten. Deze zijn allemaal in 2015 afgehandeld. Door de informele mogelijkheid tot bezwaarafhandeling hebben we de waarde van nog eens 60 objecten ambtshalve verlaagd.

Thema 3 Financiën

Deelnemingen De Bulders

In Heeze De Bulders BV zit € 18.000 gestort aandelenkapitaal. De Bulders Woningbouw CV had bij aanvang 2015 € 875.000 afgeroepen. In de loop van 2015 is de resterende € 125.000 afgeroepen. De berekende rente is 5% over $(€ 18.000 + € 875.000 + € 125.000 / 2) = € 48.000$. Voor 2016 is de begroting hierdoor bijgesteld. Voor 2015 een nadeel van € 31.000

Bespaarde rente

De bespaarde rente betreft interne rekenrente van 4% over de beginstand 2015 van de reserves en voorzieningen. De beginstand van de reserves en voorzieningen is aanmerkelijk hoger dan waarvan bij het opmaken van de begroting 2015 is uitgegaan. De bespaarde rente is daardoor € 153.000 hoger dan geraamd. Verwezen wordt naar de een toelichting op de "Kostenplaatsen" waar deze rente een nadeel vormt van € 153.000. Per saldo is dit een neutrale berekening.

Algemene baten en lasten

Dit product bevat diverse onderdelen. Hierbij een toelichting van de afwijkingen per onderdeel.

1. Taakstelling bezuiniging personeelsformatie

Met ingang van 2015 is een bezuiniging van € 180.000 opgenomen, dat gerealiseerd moet worden via het terugdringen van de formatie. In 2014 is de voorbereiding gestart van de invulling van de bezuiniging die met ingang van 2015 gerealiseerd moet worden. Inmiddels is deze bezuiniging geheel en structureel ingevuld. Bij de salarislasten op de "Kostenplaatsen" is de realisering deels zichtbaar, omdat de invulling in de loop c.q. aan het eind van 2015 is ingegaan. Deze taakstelling is in de begroting 2016 niet meer opgenomen en verwerkt in de salarislasten. Voor 2015 nog een (incidenteel) nadeel.

2. Algemene budgettaire zaken

Op de post Onvoorzien resteert nog een budget van € 17.000. Dit budget is voor 2015 niet meer nodig gebleken, waardoor dit als incidenteel voordeel ingeboekt kan worden.

3. Algemene bijdragen

Aan de voorziening dubieuze debiteuren is een bedrag van € 212.000 (nadeel) toegevoegd. Voor de verwachte verliezen op de grondexploitatie Breedvennen is een bedrag van € 40.000 in een voorziening gestort (nadeel). Daartegenover is op de grondexploitatie De Poortmannen een bedrag van € 60.000 uit de voorziening vrij gevallen (voordeel).

Reservemutaties

Product 980 Mutatie reserves	Begr 2015 Lasten	Werk 2015 Lasten	Restant Lasten	Begr 2015 Baten	Werk 2015 Baten	Restant Baten	Resultaat 2015
Algemene reserve	522.993	522.993	0	-593.418	-474.296	-119.122	-119.121
Bestemmingsreserves	493.524	735.495	-241.971	-1.915.707	-642.731	-1.272.976	-1.514.947
Totaal Product 980	1.016.517	1.258.488	-241.971	-2.509.125	-1.117.027	-1.392.098	-1.634.069

Algemene reserve

De *lastenkant* betreft de toevoegingen aan de Algemene Reserve ten laste van de exploitatie. In 2015 is conform de begroting € 523.000 toegevoegd aan de Algemene Reserve. Voor een verdere specificatie wordt verwezen naar paragraaf 4.2 "Aard en reden reserves en voorzieningen".

De *batenkant* betreft de onttrekkingen aan de Algemene Reserve ten gunste van de exploitatie. In 2015 is € 119.000 minder onttrokken aan de Algemene Reserve dan geraamd. Dit is een nadeel voor de exploitatie. Dit wordt veroorzaakt door budgetoverheveling 2014. Hiervoor is een bedrag geraamd van € 199.000 ter dekking van de budgetoverheveling 2014. Hiervan is voor een bedrag van € 119.000 niet gerealiseerd. Het betreffen de volgende zaken:

- o Programma Dienstverlening / ICT samenwerking (zie Kostenplaatsen) € 106.000 (N)
- o Combinatiefunctionaris (zie Programma 3) € 11.000 (N)
- o Bus schoolvervoer Were-Di (zie Programma 7) € 2.000 (N)

Bestemmingsreserve

De *lastenkant* betreft de toevoegingen aan de Bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie. In 2015 is € 300.000 meer toegevoegd aan de Bestemmingsreserves dan geraamd. Dit is een nadeel voor de exploitatie en wordt veroorzaakt door:

- Door toevoegingen aan de diverse bestemmingsreserves, waarmee geen rekening is gehouden in de begroting 2015. Het betreft een nadeel (voor de exploitatie 2015) van € 314.000.

Bestemmingsreserve	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
Res. Bels lijntje	Subsidie tbv. Bels lijntje	€ 43.000 (N)	Programma 4
Res. Grondexploitatie	Resultaat 2015 Averbodeweg	€ 16.000 (N)	Programma 4
Res. Grondexploitatie	Resultaat 2015 Ketsheuvel Heeze	€ 45.000 (N)	Programma 4
Res. Grondexploitatie	Resultaat 2015 Strohuls Heeze	€ 7.000 (N)	Programma 4
Res. Grondexploitatie	Vrijval verliesvoorz. Poortmannen	€ 60.000 (N)	Programma 5
Res. HSL net glasvezel buitengeb.	Premie garantstelling lening	€ 143.000 (N)	Programma 5
Totaal		€ 314.000 (N)	

- Geraamde toevoegingen aan Bestemmingsreserve voor 2015 die (niet geheel) benut worden. Dit leidt tot een voordeel op de exploitatie van € 71.000.

Bestemmingsreserve	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
Res. Centrumplan Leende	Bijdrage VOF voorbereidingskosten	€ 71.000 (V)	Programma 2
Totaal		€ 71.000 (V)	

De **batenkant** betreft de onttrekkingen aan de Bestemmingsreserves. In 2015 is € 1.215.000 minder onttrokken aan de Bestemmingsreserves dan geraamd. Dit leidt tot een nadeel voor de exploitatie 2015. Hieronder volgt een analyse van de verschillen.

- Onttrekkingen aan diverse bestemmingsreserves ter dekking van (meerjarige) projecten / investeringen. De lasten van deze projecten zijn niet geraamd in de diverse programma's in de begroting 2015. Ook de onttrekkingen aan de bestemmingsreserves voor deze projecten (baten) zijn niet geraamd. Dit laatste leidt tot een nadeel op de diverse programma's, maar tot een voordeel op programma 7 van € 293.000. Per saldo is dit neutraal voor de totale exploitatie.

Bestemmingsreserve	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
Res. Nieuwbouw / renovatie onderwijs	Onderwijshuisvesting	€ 25.000 (V)	Programma 2
Res. Grondexploitatie	Afwaardering grond Breedvennen	€ 136.000 (V)	Programma 4
Res. Grondexploitatie	Verliesvoorz. 2015 Breedvennen	€ 40.000 (V)	Programma 4
Res. Verkeersproblemen	Centrale As en 30 km NH	€ 33.000 (V)	Programma 4
Res. Bels lijntje	Fietspad Bels lijntje	€ 16.000 (V)	Programma 4
Res. Project wegen ABdK	Project wegen ABdK	€ 14.000 (V)	Programma 4
Res. Groene en Blauwe Diensten	Bijdrage aan Gebiedcontr. Boven-Dommel	€ 13.000 (V)	Programma 6
Res. Kwaliteitsimpuls Personeel	Friciekosten taakstelling formatie	€ 16.000 (V)	Kostenplaats
Totaal		€ 293.000 (V)	

- Geraamde onttrekkingen aan Bestemmingsreserve voor 2015 die (niet geheel) benut worden. Dit leidt tot een nadeel op de exploitatie van € 1.567.000.

Bestemmingsreserve	Onderwerp	Bedrag	Toelichting
Res. Centrumplan Leende	Bijdrage aan Centrumplan Leende	€ 1.472.000 (N)	Programma 2
Res. Sociaal Domein	Uitkering Sociaal Domein	€ 73.000 (N)	Programma 7
Res. Gemeentelijke monumenten	Instandhouding monumenten	€ 1.000 (N)	Programma 3
Res. Digitalisering bouwvergunningen	Digitalisering bouwvergunningen	€ 1.000 (N)	Programma 4
Res. Materieel Buitendienst	Diverse materialen Buitendienst	€ 20.000 (N)	Kostenplaats
Totaal		€ 1.567.000 (N)	

Verrekening kostenplaatsen

Per saldo zijn er € 359.000 minder lasten doorberekend naar dit programma dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door:

- Op saldo kostenplaatsen is door begrotingswijzigingen een bedrag geraamd van in totaal € 553.000. Dit is gemakshalve hierop geraamd, zodat een toerekening naar alle producten van alle programma's is voorkomen. De realisatie heeft wel plaatsgevonden op alle programma's. Daardoor ontstaat een voordeel op programma 7, maar een nadeel op de overige programma's (per saldo neutraal).
- Op saldo kostenplaatsen is per saldo € 53.000 meer rente doorberekend dan geraamd (nadeel). Voor een verdere specificatie, zie "Verschillenanalyse" bij Kostenplaatsen.
- Op de belastingproducten zijn meer lasten doorberekend dan geraamd. Dit komt omdat de belasting"overhead" verrekend is op dit programma. Een nadeel van € 141.000.

Begrotingsrechtmatigheid

De werkelijke lasten zijn binnen de begrote lasten gebleven. In het kader van begrotingsrechtmatigheid behoeft dit programma geen nadere toelichting. De producten 980 (Mutatie reserves) en 990 (Resultaat na bestemming) worden hierin niet betrokken.

→ Kredieten Programma 7 Financiën

Voor het totaal overzicht lopende kapitaalkredieten wordt verwezen naar bijlage 4.

Begrotingsrechtmatigheid

Er hebben voor dit programma geen gevoteerde kredietoverschrijdingen plaatsgevonden.

Kostenplaatsen

→ Verschillenanalyse Kostenplaatsen

Kostenplaatsen (bedrag x€ 1.000)		Begr. Lasten	Werk. Lasten	Restant Lasten	Begr. Baten	Werk. Baten	Restant Baten	Result. 2015
KAP	Overzicht kapitaallasten	2.249	2.352	103	-2.645	-2.695	-49	53
OVK-P	Personeelskosten	6.843	6.880	37	-173	-163	10	47
OVK	Overige bedrijfsvoeringkosten	2.615	2.193	-422	-23	-19	4	-418
OVK-V	Verrekening kostenplaatsen	10.961	11.478	517	-19.827	-20.026	-198	318
Totaal kostenplaatsen		22.669	22.903	234	-22.669	-22.903	-234	0

Overzicht kapitaallasten

De *lastenkant* laat een overschrijding zien van € 103.000 (nadeel). Dit wordt veroorzaakt door:

- **Geldeningen algemeen** **€ 44.000 (V)**
 In tegenstelling tot de verwachting is in 2015 geen nieuwe lening aangetrokken. Er was begroot dat op 1 oktober een lening van € 2,5 miljoen met een looptijd van 10 jaar zou worden aangetrokken tegen 2,5%
- **Rente kortlopende geldlening** **€ 11.000 (V)**
 Er zijn in 2015 geen kasgeldeningen aangetrokken.
- **Toegerekende rente over reserves en voorzieningen** **€ 153.000 (N)**
 Betreft een administratieve boeking zonder gevolgen voor het rekeningresultaat. Er wordt interne rekenrente van 4% over de beginstand 2015 van de reserves en voorzieningen berekend. De beginstand van de reserve en voorzieningen is hoger dan waarvan bij het opmaken van de begroting 2015 is uitgegaan. Dat heeft voornamelijk te maken met het positieve rekeningresultaat van € 1.257.000 en dat er vertraging zijn opgetreden in projecten waaraan een reserve is gekoppeld. Zie ook thema 3 "Financiën". Per saldo is dit budgetair neutraal.

De *batenkant* laat een voordeel zien van € 49.000. Dit wordt veroorzaakt door een hogere doorberekening van de kapitaallasten naar de programma's, van onder meer De Poortmannen (zie programma 4) en deelname De Bulders (zie programma 7)

Personeelskosten

De *lastenkant* laat een overschrijding zien van € 37.000 (nadeel). Dit wordt in hoofdlijnen veroorzaakt door:

- **Salarislasten en personeel van derden** **€ 63.000 (N)**
 De onderschrijding op de post salarislasten van € 579.0000 (voordeel) wordt voornamelijk veroorzaakt door vacatureruimte. Dit betreft vacatureruimte van medewerkers die gedurende het jaar zijn vertrokken of vacatureruimte die (nog) niet is ingevuld. Voor een gedeelte van deze vacatureruimte is personeel ingehuurd (nadeel € 638.000). Uit deze post moeten ook de WW-uitkeringen worden betaald van voormalig werknemers (nadeel € 4.000). Op dit product een negatief resultaat op deze post van € 63.000. Om zuiver te houden moet de taakstelling bezuiniging formatie (zie programma 7) hierbij meegerekend worden. Daarmee sluit voor 2015 de salarislasten en personeel van derden af met een negatief resultaat van € 243.000.
- **Reis- en verblijfskosten** **€ 30.000 (V)**
 Er zijn in 2015 geen kasgeldeningen aangetrokken. Het is vooraf moeilijk in te schatten hoeveel reis- en verblijfskosten er zullen worden gedeclareerd. Door het gebruik van de NS-businesscard en de aanschaf van dienstauto's zijn de declaraties in 2015 teruggelopen. Mogelijk kan dit budget bijgesteld worden. Omdat ook in 2014 de kosten aanzienlijk minder waren dan de jaren ervoor.

Aan de *batenkant* is een nadeel van € 10.000 gerealiseerd. Dit komt doordat een lagere vergoeding is ontvangen van de Bulders voor het personeel dan waarvan is uitgegaan.

Overige bedrijfsvoeringkosten

De lastenkant laat een onderschrijding zien van € 425.000 (voordeel). Hierbij de analyse van de grote afwijkingen

- **Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT)**

Voor de implementatie van de BGT hebben wij medio 2014 gekozen voor ontzorging door samenwerkingsverband BGT (SVB-BGT). Ondanks de wettelijke invoeringstermijn van 1 januari 2016, is deze stichting niet in staat gebleken een kwalitatief goed product (basisregistratie) op te leveren. Inmiddels heeft het college een voorgenomen besluit genomen tot opzeggen overeenkomst met SVB-BGT. Tussentijds heeft de gemeente Valkenswaard, die deze basisregistratie geheel en uitmuntend op orde heeft en deze zelf heeft geïmplementeerd, aangeboden om de basisregistratie met Heeze-Leende te willen opbouwen, mede in het kader van de A2-samenwerking. Dit zal in het gehele jaar 2016 gaan gebeuren. In plaats van dat het bedrag aan SVB-BGT betaald zou gaan worden, zal dit bedrag nodig zijn voor opbouw-, inmeet- en bijhoudingswerkzaamheden door medewerkers van Valkenswaard en Heeze-Leende en waar nodig externe leveranciers.

€ 168.000 (V)
- **Midoffice en Zaakgericht werken**

Voor zaakgericht en digitaal werken zijn we afhankelijk van de aanbesteding van de midoffice. Kosten zijn daarom vooralsnog grotendeels uitgesteld, totdat de implementatie start. De kosten voor projectbegeleiding zijn in 2015 deels besteed, maar het zwaartepunt vindt vanaf 2016 e.v. plaats vanwege implementatie en bijbehorende kosten m.b.t. ondersteuning en inrichting. De gunning vindt hoogstwaarschijnlijk begin 2016 plaats.

€ 115.000 (V)
- **Invoering en implementatie vpb**

Medio 2015 is gestart met de voorbereiding op de invoering van de vennootschapsbelasting. In A2 verband is dit opgepakt met ondersteuning door PWC. In 2015 is hiervoor een eenmalig budget beschikbaar gesteld. Het restant budget is nodig voor

  - de afronding van fase 1 inventarisatie, planning en opleiding,
  - de werkzaamheden voor fase 2 "implementatie",
  - inhuur,
  - Grex-rekenmodel.

€ 49.000 (V)
- **Contract PinkRoccade**

In 2015 is meegedeeld dat onze gemeente geconfronteerd is met ongewenste verhoging van de kosten van PinkRoccade. Ook overige gemeenten, die met PinkRoccade werken, zijn hiermee geconfronteerd en er is gezamenlijk actie ondernomen. In 2015 is hierover nog geen uitsluit, zodat er nog geen kosten zijn gemaakt. Voor 2016 is wederom een incidenteel budget hiervoor geraamd.

€ 56.000 (V)
- **NUP uitvoering VNG (relatie met Gemeentefonds)**

In het kader van het Nationaal Uitvoeringsplan (NUP) zijn gelden uit het Gemeentefonds gehaald ten behoeve van de VNG. Dat heeft geleid tot extra BTW die de VNG niet kan terugvorderen. Om deze ongewenste situatie te voorkomen, wordt jaarlijks de werkelijke kosten verrekend met de gemeenten, die het wel kunnen verrekenen via de BTW-Compensatiefonds. Er zijn meer projecten in 2015 uitgevoerd dan aanvankelijk gedacht. De grootste projecten betreffen in het kader van het Sociaal Domein, zoals informatievoorziening. Zie ook toelichting op thema "Algemene Uitkeringen" op programma 7

€ 19.000 (N)
- **Electra gemeentehuis**

In 2015 is ten opzichte van 2014 minder elektriciteit verbruikt. Daarnaast is prijs per kWh lager uitgevallen dan in 2014 bedacht was.

€ 10.000 (V)
- **Aankoop meubilair gemeentehuis**

In 2016 wordt vervanging van meubilair planmatig opgepakt. In 2015 is dat slechts incidenteel gebeurd, waardoor er zeer weinig is aangeschaft in afwachting van de planmatige vervanging in 2016

€ 14.000 (V)

- **Planmatig- en contractonderhoud gemeentehuis** € 13.000 (V)
 Alle exploitatie-gebonden contracten zijn in 2015 uit het planmatig en contractonderhoud gehaald, om beter in beeld te kunnen brengen welke kosten gebouw-gebonden zijn en welke samenhangen met de exploitatie. In 2016 zal een verdere verfijning worden aangebracht in de kostenverdeling
- **Bureaubehoefte en drukwerk** € 10.000 (V)
 Vanwege de digitalisering wordt minder gebruik gemaakt van papier. Dit is in korte tijd gehalveerd. Daarnaast wordt er minder gebruik gemaakt van briefpapier en enveloppen door het e-mailverkeer. Dat is te merken aan de hoeveelheid aangeleverde post per dag, die meer dan de helft minder is geworden.

Een kleine afwijking aan de *batenkant*. Behoeft geen nadere toelichting.

Verrekening kostenplaatsen

Per saldo is er een voordeel van € 318.000 op de kostenplaatsen, zie voorgaande toelichtingen. Dat houdt in dat er € 318.000 minder doorbelast wordt naar de programma's dan geraamd. Dat is een voordeel voor de programma's.

Het doorberekenen naar de programma's vindt plaats op basis van tijdregistratie. Daarin kunnen verschillen ontstaan per programma in vergelijking met de begroting.

Zo is zichtbaar dat op programma 1 Fundament minder capaciteit is toegerekend dan gepland en bij programma 3 meer capaciteit is ingezet.

Voor de afwijking op programma 7 wordt verwezen naar "Verschillenanalyse" Programma 7.

→ Kredieten Kostenplaatsen

(restant)-krediet/verantwoording	status	Begroot	Werkelijk	Ruimte
Renovatie dak gemeentehuis (30625107)	H	70.000	44.464	25.536
Budget is nog nodig voor opknappen torentjes gemeentehuis				

Voor het totaal overzicht lopende kapitaalkredieten wordt verwezen naar bijlage 4.

Begrotingsrechtmatigheid

Er hebben voor dit programma geen gevoteerde kredietoverschrijdingen plaatsgevonden.

Deel 2 Paragrafen

Paragraaf A. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

A1. Inleiding

Informatie over het weerstandsvermogen is van belang om te weten of en in hoeverre financiële tegenvallers kunnen worden opgevangen. Om de minimale omvang van het weerstandsvermogen te kunnen bepalen is het nodig om in beeld te brengen welke risico's de gemeente loopt. Voor voorkomen of verminderen van de gevolgen van risico's worden al beheersmaatregelen getroffen of zijn middelen geraamd of gereserveerd (bijvoorbeeld reserve sociaal domein). Bij de inventarisatie van risico's gaat het dan ook om risico's die resteren: risico's die niet zijn afgedekt in de exploitatie, waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen en waarvoor we geen bestemmingsreserves hebben gevormd. Aan de hand van het inschatten van de kans dat een risico zich daadwerkelijk voordoet en wat het kost als het risico zich voordoet kan berekend worden hoeveel weerstandsvermogen een gemeente moet hebben om de tegenvallers op te vangen.

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is uitgebreid naar aanleiding van een wijziging op de BBV (Staatscourant van 17 juli 2015). Daaruit volgt dat met ingang van de begroting 2016, maar ook in de jaarrekening 2015 kengetallen moeten worden opgenomen in deze paragraaf over:

1. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2. De solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

Om het verloop te kunnen volgen moeten tevens deze kengetallen over begroting 2015 en over jaarrekening 2014 worden gepresenteerd.

In deze paragraaf komen verder aan de orde:

- A2. Inventarisatie van de risico's: benodigde weerstandsvermogen
- A3. Berekening beschikbare weerstandscapaciteit
- A4. Beoordeling omvang weerstandsvermogen
- A5. Kengetallen

A2. Inventarisatie van de risico's: benodigde weerstandsvermogen

Voor de jaarrekening 2015 zijn de risico's in beeld gebracht. Nadruk ligt op de belangrijkste risico's. Voor elk risico is een inschatting gemaakt van de kans van optreden van het risico en het financiële gevolg als het risico zich daadwerkelijk zou voordoen. Dit resulteert in een risicobedrag. Risico's met een geringe impact zijn niet afzonderlijk benoemd. Voor het opvangen van de kleinere risico's wordt een risicobedrag van € 200.000 aangehouden. Risico's die opgevangen worden door bijvoorbeeld afgesloten verzekeringen, projectbudgetten, voorzieningen of bestemmingsreserves worden niet in deze paragraaf opgenomen. Uitzondering hierop vormen de onderdelen van het sociaal domein.

Overzicht van geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's

nr	omschrijving	risicobedrag
	Belangrijkste risico's	
1	Vervanging wegen	300.000
2	Leegstand maatschappelijk vastgoed	20.000
3	Grondexploitatie: worst case scenario's	29.000
4	Bodemverontreiniging	25.000
5	Garantstellingen en verstrekte leningen	1.200.000
6	Bulders	325.000
7	Centrumplan Leende	250.000
8	Planschadeclaims	25.000
9	Aansprakelijkheid Milieuvergunningen	140.000
10	Rampenbestrijding bij grote rampen	50.000
11	Contracten en contractbeheer	90.000
12	Implementatieplan A2 Bedrijfsvoering	45.000
13	Vennootschapsbelasting	75.000
14	GR Samenwerking A2-gemeenten	52.000
15	Sociaal Domein (jeugd, Wmo en Participatie)	nvt
	Totaal grootste risico's	2.626.000
	Risico's met geringe impact	
16	buffer voor opvangen overige risico's	200.000
	Totaal buffer voor overige risico's	200.000
	Totaal berekende risico bedrag	2.826.000
	90% t.b.v. benodigd weerstandsvermogen	2.543.500

We gaan er van uit dat niet alle risico's zich tegelijkertijd zullen voordoen. Om hiervoor te corrigeren wordt een percentage van 90% berekend over het totaal berekende risicobedrag. Dat brengt het totaal benodigd weerstandsvermogen op afgerond € 2.545.000.

Toelichting op de geïnventariseerde risico's

1. Vervanging wegen

De gemeente Heeze-Leende heeft circa 1.340.000 m² verharding in beheer. Circa 50% van de wegverhardingen van de gemeente Heeze-Leende is in de periode vóór 1960 aangelegd. Na een periode variërend tussen de 50 en 70 jaar (afhankelijk van ondergrond en verkeersbelasting) komt de weg aan het einde van zijn levensduur en dient de verharding te worden vervangen (rehabilitatie). Er is in de komende periode 2020-2030 een piek te verwachten bij de vervangingskosten van de wegverharding. Binnen het huidige onderhoudsbudget is geen budget beschikbaar voor deze vervangingskosten (rehabilitaties en reconstructies). Risico is dat de gemeente, als beheerder van de wegen, niet kan voldoen aan haar taak om ervoor te zorgen dat de weg veilig blijft.

2. Maatschappelijk vastgoed

Bij maatschappelijk vastgoed loopt de gemeente een leegstandsrisico. Dat risico geldt voor de scholen, die gehuurd worden en voor accommodaties, die in eigendom zijn of waarvoor de gemeente garant staat voor de huur. De kans dat meerdere panden tegelijkertijd langdurig leegstaan is gering.

3. Grondexploitatie

Het in exploitatie brengen van gronden brengt door marktwerking risico's met zich mee. Lopende risico's zijn exploitatie van de Breedvennen en de Poortmannen. In de jaarrekening wordt uitgegaan van het 'base case scenario'. Als het 'worst case scenario' zich voordoet, betekent dat een verlies van € 210.000 voor de Breedvennen en € 82.000 voor de Poortmannen. De kans dat beide scenario's zich voordoen is gering en worden daarom voor 10% meegenomen. Daarnaast wordt begin 2016 een exploitatie opzet opgesteld voor de Averbodeweg. Hierop wordt geen verlies verwacht.

4. Bodemverontreiniging

De gemeente beschikt over een aantal standplaatsen voor caravans/chalets in Leende. De ondergrond ter plaatse is verontreinigd. Welke beheersmaatregelen en/of saneringen plaats moeten vinden is op dit moment nog niet duidelijk. De kans op een grootschalige sanering ter grootte van € 100.000 is redelijk beperkt, namelijk 25%.

5. Garantstellingen en verstrekte leningen

HSLnet

Overeenkomstig het besluit van de raad heeft de gemeente een garantstelling afgegeven voor het door HSLnet aangetrokken kapitaal. De gemeente heeft op haar beurt hypothecaire zekerheid verworven op het glasvezelnetwerk. Als HSLnet niet aan haar verplichtingen kan voldoen dan zou een scenario kunnen zijn dat de gemeente in plaats van HSLnet de exploitatie voortzet en vervolgens een koper gaat zoeken. In 2016 worden diverse scenario's onderzocht om de positie van HSLnet te verbeteren (omzet verhogen en kosten verminderen) en de risico's voor de gemeente te beperken. Mochten deze inspanningen onvoldoende toereikend zijn, dan betekent dat voor de gemeente een financieel nadeel. Nadat de scenario's zijn onderzocht kan de omvang hiervan berekend worden en kan ingeschat worden welk risico onze gemeente loopt. Indien uitgegaan wordt van het worst case scenario, dan leidt dat tot een risico bedrag van € 1.200.000.

Overige garantstellingen en verstrekte leningen

Onze gemeente heeft diverse garantstellingen afgegeven en leningen verstrekt om maatschappelijke doeleinden mogelijk te maken. Het risico bestaat dat deze garantstellingen worden aangesproken op het moment dat de organisatie of vereniging/stichting waarvoor de garantstelling is afgegeven niet aan haar betalingsverplichtingen kan voldoen. Ook loopt onze gemeente het risico dat de door haar verstrekte leningen niet kunnen worden terug betaald. De grootste leningen zijn aan Wocom verstrekt. Vanwege de waarborg WSW voor de leningen die aan Wocom zijn verstrekt is het risico voor onze gemeente nagenoeg nihil.

6. Bulders

De Bulders BV/CV is als aparte entiteit verantwoordelijk voor haar eigen risico's. Daarom heeft zij binnen haar eigen grondexploitatie een risicobuffer opgenomen. Deze buffer is toereikend om de meeste risico's gedurende de looptijd van het plan op te vangen.

Beide partijen (BNG GO en de gemeente) dragen de risico's die niet door de hiervoor genoemde risicobuffer worden opgevangen. Beide partijen dragen ook het verlies over het door de partijen afzonderlijk ingebrachte kapitaal. Vanwege de toegenomen grondaankopen is het totaal risico voor de gemeente toegenomen naar een risico bedrag van € 325.000.

7. Centrumplan Leende: toelichting aanpassen € 1 miljoen, kans 25%

Op 13 november 2015 werden de overeenkomsten ondertekend. We zijn nu formeel een samenwerking aangegaan met de 3 corporaties. In de overeenkomsten worden afspraken gemaakt over de verdeling van kosten bij een bodemverontreiniging en archeologische vondsten. In geval van ontbinding van de overeenkomst zal de gemeente per direct moeten zorgen voor huisvesting van de basisschool De Triangel. Daarnaast zitten we nog maar in het begintraject van de planvorming. Budgetoverschrijding naar aanleiding van het voorontwerp, stijging van inrichtingskosten en de bestemmingsplanprocedure (vertraging en/of vernietiging) zijn ook risico's waar we rekening mee moeten houden.

8. Planschadeclaims

Planschadeclaims komen voor rekening van de gemeente als het gemeentelijke plannen betreft of wanneer een particulier/projectontwikkelaar de gesloten planschadeovereenkomst niet kan nakomen. Claims zijn in te dienen tot vijf jaar na het onherroepelijk worden van de planologische wijziging. Het is moeilijk een inschatting te maken van de hoeveelheid planschadeclaims die er worden ingediend en toegewezen en hoe hoog het uit te keren bedrag is. Momenteel zijn dat acht volledige bestemmingsplannen (kom Heeze 2x, kom Leende-Leenderstrip 2x, Buitengebied 2x en de Poortmannen 2x), Merleboschool, Bergerhofschoon en voormalige gemeentewerf in Heeze.

9. Milieuvergunningen

Al geruime tijd geleden is er een schadeclaim van € 1.400.000. Deze claim valt niet onder de dekking van onze verzekering en daarom is de zaak in handen gegeven van ons advocatenbureau. De zaak loopt nog en het is wachten op een dagvaarding aangezien de beide standpunten ver uit elkaar liggen. Naar de schatting van onze advocaat is de vordering niet haalbaar, maar er wordt wel geadviseerd om hiervoor een reservering van 10% aan te houden.

10. Rampenbestrijding bij grote rampen

Een incident of ramp is moeilijk te voorspellen. Wat we wel weten is dat een heide- of bosbrand regelmatig voorkomt. In 2010 heeft er een grote heidebrand plaatsgevonden op de Strabrechtse heide. Recentelijk is er een brand geweest op de Leenderheide. Een deel van de kosten van de inzet van de brandweer wordt afgewenteld op de gemeente en is niet te verhalen. Deze kosten kunnen aanzienlijk zijn als zich zo'n ramp voordoet (kan oplopen tot € 500.000). De kans hierop is gering (10%).

11. Contracten opstellen en contractbeheer

Bij het aangaan en opstellen van contracten lopen we het risico dat onvoldoende kennis en ervaring met uitonderhandelen, uitvoeren en beheren van contracten resulteert in onvolkomenheden in contracten. Voor grote contracten wordt het inkoopburo Bizob ingeschakeld, waardoor de kans op onvolkomenheden beduidend verminderd wordt. Het onvoldoende beheren van contracten leidt mogelijk tot verlengingen met ongewenste contractvoorwaarden.

12. Implementatieplan A2 Bedrijfsvoering

In het implementatieplan A2 (vastgesteld op 19 januari 2015) wordt rekening gehouden met een investering van € 334.000, die in vier jaar wordt terugverdiend door het realiseren van besparingen. Inmiddels gaat de samenwerking een jaar later van start. De GRSA2 actualiseert de gegevens in het kader van de samenwerking op Bedrijfsvoering in haar begroting 2017-2020. Dit leidt mogelijk tot aanpassingen in de bijdrage die Heeze-Leende moet leveren aan de GRSA2. Aan de andere kant gaat een groot gedeelte van onze begroting vervallen door deze samenwerking. Wat de uitkomst per saldo gaat worden, blijkt na besluitvorming over de begroting 2017 van de GRSA2. Daarnaast bestaat de kans dat de investeringen hoger zijn dan aanvankelijk geraamd of dat de investeringen niet geheel kunnen worden terugverdiend.

13. Vennootschapsbelasting

Met ingang van 2016 is de gemeente vennootschapsplichtig. Uit de inventarisatie blijkt dat onze gemeente vooralsnog alleen voor de grondexploitaties vennootschapsplichtig zal zijn. Onzekere factor blijft echter nog de ontwikkelingen in de landelijke inzichten op dit terrein. In 2017 is voor het eerst vennootschapsbelasting verschuldigd. Dan zal blijken om welk bedrag het exact zal gaan. Vooralsnog handhaven we de zeer globale inschatting van € 75.000.

14. GR Samenwerking A2-gemeenten

De GRSA2 zal zelf geen algemene reserve aanhouden. De deelnemende gemeenten zelf moeten rekening houden met hun aandeel in de risico's die door de GR worden gelopen. Op grond van een inventarisatie van deze risico's bij de jaarrekening 2015 van de GRSA2 bedraagt het risico voor de gemeente Heeze-Leende € 52.000.

15. Sociaal Domein

Onderdeel Jeugd

Een aantal jongeren wordt rechtstreek door justitie en medici doorverwezen naar hulptrajecten, waardoor de gemeente en het Centrum Jeugd en Gezin (JCG) hierop geen grip heeft. De kosten van dit soort voorzieningen zijn relatief hoog en leggen een behoorlijke claim op het daarvoor beschikbare budget. Deze trajecten kunnen niet geweigerd worden en de kosten worden in rekening gebracht bij de gemeente. Het CJG heeft hierover afspraken gemaakt met de huisartsen om jongeren eerst naar het CJG te verwijzen. Het risico blijft bestaan dat jongeren toch rechtstreeks door verwezen worden door justitie. Vaak vindt de facturering van een hulptraject aan het einde van het traject plaats. Hierdoor komt het voor dat facturen worden ingediend die betrekking hebben op het voorafgaande jaar. Het risico bestaat dat er in een bepaald jaar tekorten ontstaan en in andere jaren een overschot.

Onderdeel Wmo, algemeen

Door de vergrijzing van de bevolking van Heeze-Leende zullen steeds meer inwoners een beroep doen op de voorzieningen van de Wmo.

Onderdeel Wmo, Woningaanpassingen

De vergelijking van aanbod (in de voorraad) en het aantal huishoudens met (zeer) zware beperkingen laat zien dat in Heeze-Leende in 2014 al een tekort aan geschikte woningen is (in aantallen: 100). Dit impliceert dat huishoudens met een (zeer) zware beperking wonen in woningen die niet geschikt zijn. Deze huishoudens hebben in deze situatie een manier gevonden om in de woning te wonen, bijvoorbeeld door hulp van een andere persoon (partner, mantelzorg, verpleging) dan wel een woningaanpassing.

In 2025 heeft Heeze-Leende een nog groter tekort aan geschikte woningen (in aantallen: 260). In kleinere gemeenten stijgt de vergrijzing bovengemiddeld en neemt de doelgroep toe met gemiddeld 35% tot 40%.

Gecombineerd met een beperkt aantal geschikte woningen, loopt de spanning daar meer op dan in andere gemeenten. In termen van te leveren inspanningen staan Deurne, Gemert-Bakel, Heeze-Leende en Cranendonck voor de grootste opgave. In deze gemeenten loopt het tekort aan geschikte woonruimte op tot circa 4% à 5% van de huidige, totale voorraad.

Naast bovenstaande gegevens is de extramuralisering van wonen en zorg het beleid. Mensen moeten langer zelfstandig wonen, intramurale plaatsen zijn er veel minder.

Een deel van het woningtekort kan opgevangen worden door het opplussen van de woning met bv een traplift. In veel andere gevallen zullen ingrijpendere aanpassingen nodig zijn.

Dit alles maakt dat er een groter aantal noodzakelijke woningaanpassingen te verwachten zijn.

Op het moment van opstellen van de jaarrekening 2015 loopt er een rechtszaak bij de Centrale Raad van Beroep, waarbij het risico is, dat we alsnog een woningaanpassing moeten vergoeden. De kosten liggen rond de € 65.000. De verwachting is, dat dit risico vooralsnog opgevangen kan worden binnen het programma dan wel de bestemmingsreserve Sociaal Domein.

Onderdeel participatie

Participatiebudget onderdeel WSW

Hierop vinden in de komende jaren bezuinigingen plaatst. Ergon heeft aangegeven dat ze de komende jaren nog voldoende hebben aan de budgetten WSW die de gemeenten ontvangen (en integraal doorbetaald worden aan Ergon). Op redelijk korte termijn wordt er besluiten genomen over de toekomst van de Ergon en de worden keuzes gemaakt welke werkzaamheden nog uitgevoerd worden.

Participatiebudget onderdeel re-integratie bestaande doelgroep

Hierbij is een nieuw verdeelmodel dat vanaf 2015 tot 2019 geleidelijk wordt ingevoerd. Dit nieuwe verdeelmodel pakt zeer ongunstig uit voor Heeze-Leende. Het jaarlijkse budget neemt af van ruim € 100.000 naar € 0 in 2019. Overigens staat dit verdeelmodel ter discussie. Het verdeelmodel zal aangepast gaan worden in 2016 of 2017. Dit zal mogelijk leiden tot een ontoereikend budget om de noodzakelijke re-integratie kosten uit te betalen.

Opvangtaakstelling asielzoekers (o.a. participatie)

Onze gemeente heeft een extra taakstelling opgelegd gekregen voor de opvang van asielzoekers. Om hieraan invulling te geven zullen maatregelen getroffen moeten worden op het gebied van bijvoorbeeld huisvesting, persoonlijke begeleiding en begeleiding naar werk. Hierbij wordt samenwerking gezocht met Wocom en Werk en Inkomen. Onduidelijk is nog welke middelen hiermee gemoeid zijn en welke middelen hiervoor ingezet kunnen worden. Vanwege raakvlakken met Participatie zou gedacht kunnen worden aan middelen vanuit het sociaal domein

Bestemmingsreserve sociaal domein

Voor het opvangen van bovenstaande risico's beschikt onze gemeente een bestemmingsreserve Sociaal Domein. Hiervoor wordt dan ook geen aanvullend risico-bedrag in de berekening van het benodigde weerstandsvermogen opgenomen.

16. Overige risico's

Naast bovengenoemde grote risico's heeft onze gemeente te maken met kleinere risico's, zoals hoger aantal woningaanpassingen door toenemende vergrijzing, illegaal dumpen van giftige afvalstoffen, extra kosten door systeemuitval, wijzigingen in wetgeving met mogelijk financiële gevolgen (bijvoorbeeld APPA-fonds met ingang van 2018), onvoorziene tegenvallers bij verbonden partijen en dergelijke. Deze worden niet afzonderlijk benoemd en gekwantificeerd, maar hiervoor wordt een risicobedrag aangehouden van € 200.000.

A3. Berekening beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)

De beschikbare weerstandscapaciteit van de gemeente wordt berekend door:

1. Algemene reserve
2. Bestemmingsreserves
3. Rekeningresultaat 2015
4. Stille reserves
5. Onbenutte belastingcapaciteit

Ad 1. Algemene reserve

De algemene reserve is bestemd voor het afdekken van financiële tegenvallers. Een norm die gehanteerd zou kunnen worden voor de benodigde omvang van de algemene is bijvoorbeeld een percentage van de omzet. Bij een norm van 5% over een omzet van € 32.265.000 betekent dat een algemene reserve van € 1,6 miljoen.

Ad 2. Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserves hebben een bestemming gekregen van de gemeenteraad. Indien de raad nog vrij kan besluiten over de bestemming van het geld, dan kan dit deel worden ingezet voor de beschikbare weerstandscapaciteit. Dat betekent dat in onze gemeente de volgende bestemmingsreserves niet meegeteld worden in de beschikbare weerstandscapaciteit:

- Dekkingsreserves:

De dekkingsreserves zijn bedoeld ter dekking van de kapitaallasten die voortvloeien uit investeringen die we in het verleden gedaan hebben. De dekkingsreserves zijn nodig voor de exploitatie en kunnen dus niet worden ingezet om risico's op te vangen. Deze reserves tellen we dan ook niet mee in de beschikbare weerstandscapaciteit.

- Bestemmingsreserve HNG:

Deze bestemmingsreserve is de komende jaren nodig ter compensatie van de dividendopbrengsten.

- Bestemmingsreserve HSLnet buffer:

De bestemmingsreserve HSLnet buffer wordt opgebouwd om het risico te worden aangesproken op de afgegeven garantstelling op te vangen. Bij de risico-inventarisatie garantstelling HSLnet is met deze buffer rekening gehouden. De bestemmingsreserve HSLnet buffer telt daarom niet mee in de weerstandscapaciteit.

- Bestemmingsreserve Centrumplan Leende:

Vanwege gesprekken met de woningbouwcorporaties over de realisatie van Centrumplan Leende wordt deze bestemmingsreserve voorzichtigshalve niet meegerekend in de beschikbare weerstandscapaciteit.

- Bestemmingsreserve onderhoud sportvelden:

Deze reserve is nodig voor renovatie aan de sportvelden en kan daarom niet ingezet worden voor het opvangen van tegenvallers.

- Bestemmingsreserve grondexploitatie:

De bestemmingsreserve grondexploitatie is bedoeld om risico's op te vangen in de grondexploitatie. De risico's die samenhangen met de grondexploitatie zijn niet opgenomen in de risico-inventarisatie, omdat deze afgedekt worden door deze bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve grondexploitatie telt daarom niet mee in de weerstandscapaciteit.

- Bestemmingsreserve Sociaal Domein

De bestemmingsreserve Sociaal Domein is bedoeld om risico's op te vangen in het sociaal domein (Wmo, Jeugd en Participatie). De risico's die hiermee samenhangen zijn niet opgenomen in de risico-inventarisatie, omdat deze afgedekt worden door deze bestemmingsreserve. De bestemmingsreserve sociaal domein telt daarom niet mee in de weerstandscapaciteit.

Na correctie van deze bestemmingsreserves kan een bedrag van € 5.492.228 meegeteld worden in de beschikbare weerstandscapaciteit.

Ad 3. Rekeningresultaat

Het rekeningresultaat 2015 bedraagt positief € 1.813.630. De raad zal bij de vaststelling nog een besluit nemen over de bestemming.

Ad 4. Stille reserves

Als activa zijn gewaardeerd onder de opbrengstwaarde dan is sprake van een stille reserve. Voor de bepaling van de weerstandscapaciteit is het van belang dat de activa, waarin een stille reserve besloten ligt, direct verkoopbaar zijn. Bij verkoop van deze activa ontstaan winsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Gedacht kan worden aan woonhuizen die verhuurd worden, reststroken en bossen. Niet direct verkoopbare activa blijven bij de berekening van de weerstandscapaciteit buiten beschouwing.

In onze gemeente is geen actueel overzicht beschikbaar van alle aanwezige stille reserves. Het afdekken van risico's door het inzetten van stille reserves brengt mogelijk ongewenste situaties met zich mee. We tellen deze daarom niet mee in de weerstandscapaciteit.

Ad 5. Onbenutte belastingcapaciteit

De gemeente kan haar belastingcapaciteit verhogen om financiële tegenvallers op te vangen. Bij de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit wordt uitgegaan van de opbrengsten die gehaald kunnen worden met de tarieven OZB artikel 12-status ten opzichte de begrote opbrengsten. In onze gemeente bedraagt de onbenutte belastingcapaciteit ongeveer € 1.373.596.

Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)	Bedrag
Algemene reserve (vrij aanwendbaar)	3.411.798
Bestemmingsreserves (vrij aanwendbaar)	5.492.228
Rekeningsresultaat 2015 (positief)	1.813.630
Onbenutte belastingcapaciteit	1.373.596
Totaal beschikbaar	12.091.252

A4. Beoordeling omvang weerstandsvermogen

Uit de risico-inventarisatie (A1) blijkt dat de benodigde weerstandscapaciteit afgerond € 2.545.000 bedraagt. Onze beschikbare weerstandscapaciteit (A2) bedraagt afgerond € 12.090.000.

Beoordeling omvang weerstandsvermogen	Bedrag
Beschikbare weerstandscapaciteit (buffer)	12.090.000
Benodigde weerstandsvermogen	2.545.000
Omvang weerstandsvermogen	9.545.000

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt voor het belangrijkste deel bepaald door de omvang van de algemene reserve. Immers, in eerste instantie zal een beroep gedaan worden op de algemene reserve om tegenvallers op te vangen, zeker voor de grotere financiële tegenvallers.

In onze gemeente bedraagt de algemene reserve op 31 december 2015 € 3.745.000. Hiervan is € 3.412.000 vrij aanwendbaar. Dat betekent dat onze algemene reserve reeds toereikend is om tegenvallers op te vangen en er geen aanspraak gedaan hoeft te worden op de overige componenten van de beschikbare weerstandscapaciteit.

Geconcludeerd kan worden dat de beschikbare weerstandscapaciteit ruimschoots voldoende is om de gekwantificeerde risico's af te dekken.

A5. Kengetallen

De wijziging op de BBV, zoals gepubliceerd in de Staatscourant van 17 juli 2015, betekent dat met ingang van de begroting 2016 en bij de jaarrekening 2015 kengetallen moeten worden opgenomen in deze paragraaf over:

1. Netto schuldquote & de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
2. De solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

Om het verloop te kunnen volgen moeten tevens deze kengetallen over begroting 2015 en over jaarrekening 2014 worden gepresenteerd.

Kengetal 1a Netto schuldquote (bedrag x € 1.000)	Rek.2014	Begr.2015	Rek.2015
A Vaste schulden (cf. art.46 BBV)	20.849	15.658	19.244
B. Netto vlottende schuld (cf. art.48 BBV)	3.587	6.169	3.317
C Overlopende passiva (cf. art.49 BBV)	1.969	691	1.941
D Financiële activa (cf. art.36 d,e,f BBV)	358	0	298
E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art.39 BBV)	3.963	3.944	6.273
F Liquide middelen (cf. art.40 BBV)	9	136	135
G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	905	549	524
H Totale baten (cf. art. 17c BBV cq art.27.1.c BBV)	28.411	29.034	32.265
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	75%	62%	54%
Kengetal 1b Netto schuldquote gecorrigeerd (bedrag x € 1.000)	Rek.2014	Begr.2015	Rek.2015
A Vaste schulden (cf. art.46 BBV)	20.849	15.658	19.244
B. Netto vlottende schuld (cf. art.48 BBV)	3.587	6.169	3.317
C Overlopende passiva (cf. art.49 BBV)	1.969	691	1.941
D Financiële activa (cf. art.36 b,c,d,e,f BBV)	4.057	3.098	3.964
E Uitzettingen < 1 jaar (cf. art.39 BBV)	3.963	3.944	6.273
F Liquide middelen (cf. art.40 BBV)	9	136	135
G Overlopende activa (cf. art. 40a BBV)	905	549	524
H Totale baten (cf. art. 17c BBV cq art.27.1.c BBV)	28.411	29.034	32.265
Netto schuldquote gecorrigeerd (A+B+C-D-E-F-G)/H x 100%	61%	51%	42%
Kengetal 2 Solvabiliteitsratio (bedrag x € 1.000)	Rek.2014	Begr.2015	Rek.2015
A Eigen Vermogen (cf. art. 42 BBV)	12.073	10.895	14.028
B Balanstotaal	41.295	35.108	41.999
Solvabiliteit (A/B) x 100%	29%	31%	33%
Kengetal 3 Grondexploitatie (bedrag x € 1.000)	Rek.2014	Begr.2015	Rek.2015
A Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf. art.38a1 BBV)	5.604	5.969	5.939
B Bouwgronden in exploitatie (cf. art.38b BBV)	7.203	5.841	6.427
C Totale baten (cf. art. 17c BBV cq art.27.1.c BBV)	28.411	29.034	32.265
Grondexploitatie (A+B)/C x 100%	45%	41%	38%
Kengetal 4 Structurele exploitatieruimte (bedrag x € 1.000)	Rek.2014	Begr.2015	Rek.2015
A Totale structurele lasten	26.430	29.052	29.965
B. Totale structurele baten	26.882	28.687	30.118
C Totale structurele toevoegingen aan de reserves	1.084	62	961
D Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	1.001	661	530
E Totale baten	28.411	29.034	32.265
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/E x 100%	1%	1%	-1%
Kengetal 5 Belastingcapaciteit	Rek.2014	Begr.2015	Rek.2015
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	353,50	359,93	359,93
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	288,13	302,88	302,88
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	312,02	312,77	312,77
D Eventuele heffingskorting	0,00	0,00	0,00
E Totale woonlasten voor gezin (A+B+C+D)	953,65	975,58	975,58
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin (vorig jaar)	697,00	704,00	704,00
Woonlasten tov. landelijke gemiddelde vorig jaar (E/F) x 100%	137%	139%	139%

Paragraaf B. Onderhoud kapitaalgoederen

B1. Riolering

Algemeen

De kapitaalgoederen die onder riolering vallen hebben alle tot doel een bijdrage te leveren aan een doelmatige inzameling en transport van afvalwater dat is geproduceerd binnen de gemeente. Ook dient het riool zo min mogelijk overlast voor de omgeving te veroorzaken en ongewenste emissies naar oppervlaktewater, bodem en grondwater zoveel mogelijk te voorkomen.

Beleidskader

Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (VGRP) 2011-2016, vastgesteld 27 juni 2011 en opnieuw vastgesteld op 7 september 2015.

Doel

Het VGRP is een beleidsplan waarin de gemeente invulling geeft aan haar zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater. Een VGRP komt tot stand in nauw overleg met de provincie, waterschap de Dommel en de inspecteur van de volksgezondheid. Behalve beleidskaders geeft het VGRP ook zicht op nieuwe aanleg, onderhoud, renovatie- en vervangingsinvesteringen.

Activiteiten 2015

Planvorming

Op 7 september 2015 is het nieuwe VGRP vastgesteld.

Het onderhoud en de renovatie- en vervangingsinvesteringen voor de riolering lopen weer synchroon met de uitgangspunten zoals die zijn vastgelegd in het VGRP. Ook is er uitgegaan van een kleiner aantal woningen aangesloten op het riool.

Ook in 2015 wordt een aantal onderzoeken geïnitieerd en uitgevoerd dat het, in het VGRP genoemde, WaterKwaliteitsSpoor dient. Deze onderzoeken hebben deels betrekking op Heeze-Leende maar ook op en in samenwerkingsverband met het 'Waterportaal zuidOost Brabant' (Brabant Water, Waterschap de Dommel en 12 omliggende gemeenten).

Uitvoering

Naast de reguliere onderhoudswerkzaamheden heeft de rioolvervangings Oude Stationsstraat en rioolvervangings in het laatste stukje Emmerikstraat, plaatsgevonden.

Financiering en kosten

De werkzaamheden aan het rioleringsstelsel vinden budgetneutraal plaats. Dit betekent dat de kosten van de riolering via een riooltarief aan de burgers in rekening worden gebracht. Deze berekening vindt in het VGRP plaats en wordt jaarlijks geïndexeerd. Aan het einde van een begrotingsjaar is er een verschil tussen de begrote en het werkelijke resultaat van de riolering. Dit verschil gaat nu nog conform het 'Ideaal Complex' naar de spaarvoorziening riolering. Deze voorziening is een egalisatievoorziening en dient er voor om grote schommelingen in de jaarlijkse investeringen op te vangen. In de 2^e berap in 2015 is een tekort opgevangen door een eenmalige dotatie.

B2. Wegbeheer

Algemeen

Binnen Heeze-Leende hebben we ruim 1,6 miljoen m² aan verharding (hoofdzakelijk asfalt, klinkers en tegels) in beheer en onderhoud. Adequaat beheer (rechtmatig en doelmatig) hiervan is noodzakelijk. Onder adequaat beheer wordt verstaan de onderhoudscriteria en –normen ter voorkoming van kapitaalvernietiging, milieu- en/of energieverlies. Dat daarmee automatisch de thema's veiligheid, comfort en aanzien worden verbeterd ligt in de lijn der verwachting.

Beleidskader

Gemeentelijke Wegenzorg: 'Beleidsplan Meerjarenonderhoud wegen 2012-2016'.

Initiatiefvoorstel inzake klein onderhoud wegen, fietspaden en trottoirs, 20-01-2014

Doel

Aan de hand van een meerjaren onderhoudsprogramma en op basis van de gewenste kwaliteit het wegenonderhoud uit laten voeren. Bij de elementverharding blijven comfort en veiligheid enigszins onder de maat en deze hebbewen ook in 2015 extra aandacht nodig.

Daarnaast heeft de gemeenteraad in januari 2014 een initiatiefvoorstel aangenomen voor het oplossen van kleine ergernissen in de openbare ruimte en met name in wegen, fietspaden en trottoirs. Dit initiatiefvoorstel krijgt een definitief karakter in de begroting 2015 door structureel € 70.000 extra te reserveren voor het oplossen van deze ergernissen. De kosten voor het bestrijden van kleine ergernissen bedraagt € 100.000.

Activiteiten 2015

- Op basis van weginspecties een onderhoudsprogramma opgesteld en uitgevoerd
- Een lijst van kleine ergernissen in gezamenlijkheid met belangengroepen opgesteld en de werkzaamheden naar de wens uitgevoerd
- Risicoanalyse bestaande kunstwerkenareaal (bruggen) is in 2015 gestart

Financiering en kosten

Het onderhoudsprogramma voor wegen is uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde financiële kaders.

B3. Verlichting

Beleidskader

Gemeentelijk Openbaar verlichting Plan (GovP)

Doel

Het GovP is een plan dat de openbare verlichting in de gemeente brengt naar een gelijkmatig verlichtingsniveau dat voldoet aan de daaraan te stellen eisen, onder andere het politiekeurmerk Veilig Wonen en het creëren van uniformiteit voor de verschillende kernen na de gemeentelijke herindeling. De volgorde van werken is bepaald door de ouderdom van de lichtmasten en een zoveel mogelijk gelijkmatige jaarlijkse investering.

Het kan hierbij gaan om de complete vervanging van een mast, het vervangen van een armatuur of het herschikken van masten om een beter verlichtingsniveau te bereiken.

Activiteiten 2015

- Het onderhoudsprogramma 2015 is uitgevoerd
- Toegangsweg bedrijventerrein Oude Stationsstraat en het tweede deel van de Emmerikstraat zijn voorzien van Ledverlichting
- In 2015 is met Kempenhaeghe afgesproken de wijk Kloostervelden uit te voeren in Led-verlichting

Financiering en kosten

Het onderhoudsprogramma voor openbare verlichting is uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde financiële kaders.

B4. Openbaar groen

Beleidskader

- Meerjarig onderhoudsprogramma Groen (1998)
- Groenstructuurplan 2003-2013

Doel

Aan de hand van een beeldbestek de gewenste kwaliteit van het groenonderhoud uit laten voeren.

Activiteiten 2015

In 2015 hebben er een groot aantal omvormingen plaatsgevonden. Omvormingen zijn verandering van de groenstructuur met een kostenbesparing op onderhoud als het uiteindelijke doel..

In het investeringsschema voor vervanging van materieel is geanticiperd op een geleidelijke afname van personeel en daarmee ook middelen.

Met Ergon is er in 2015 een nieuw contract gesloten met Ergon voor onderhoud van de openbare ruimte met inachtneming van de bezuiniging.

Financiering en kosten

Het onderhoudsprogramma voor openbaar groen is uitgevoerd binnen de daarvoor gestelde financiële kaders.

B5. Bos en natuurterreinen

Beleidskader

Bosnota 2003-2013

Doel

De bosnota geeft uiting aan geïntegreerd bosbeheer, waarbij de functies natuur, recreatie en houtproductie moeten leiden tot een gevarieerder beeld. Geïntegreerd bosbeheer gaat zo veel mogelijk uit van natuurlijke processen, waarbij bijvoorbeeld grootschalige ingrepen zoals kaalkap en herplant worden vermeden.

Activiteiten 2015

Aan de hand van het werkplan 2015 zijn beheer- en onderhoudsmaatregelen uitgevoerd.

Financiering en kosten

De kosten van het beheer van de bos- en natuurterreinen zijn opgenomen in de exploitatie van de programmabegroting 2015. Verder streeft de gemeente naar een kostendekkend beheer op basis van subsidies en inkomsten uit houtoogst.

B6. Speelsterreinen

Beleidskader

Speelruimtenota

Doel

Het creëren en behouden van veilige speelplekken, mede tot stand gekomen in samenspraak met buurtbewoners.

Activiteiten 2015

De speelvoorzieningen zijn geïnspecteerd door een gecertificeerd bedrijf en daar waar nodig heeft herstel of vervanging plaatsgevonden. De zandomgeving waarin de speeltoestellen staan wordt 1 maal per 2 jaar gereinigd. De gemeentelijke speeltoestellen voldoen aan de eisen uit het Besluit veiligheid attractie- en speeltoestellen

In 2015 heeft er op een tiental plaatsen herstel van de ondergronden plaatsgevonden. Hierbij gaat het om grasterreinen die zijn gereinigd en/of aangevuld met het zand.

In december 2015 is de skatebaan aan de Spoorlaan gemoderniseerd. Dit heeft plaatsgevonden in nauwe samenwerking met jeugdwerk en de doelgroep.

Financiering en kosten

De inspectie- en onderhoudskosten zijn uitgevoerd binnen de daarvoor beschikbaar gestelde middelen.

B7. Gemeentelijke gebouwen

Beleidskader

Onderhoudsniveaus en meerjaren onderhoudsplanningen gemeentelijke objecten, 26 augustus 2014

Doel

Aan de hand van de opgestelde meerjaren onderhoudsplanning de gemeentelijke panden en objecten in de vastgestelde staat van onderhoud te brengen en houden.

Activiteiten 2015

In 2015 zijn er naast de uitvoering van het onderhoudsplan 2015 een tweetal grote projecten geweest. Enerzijds de vervanging van het plafond en het aanbrengen van de Led-verlichting in Sportcentrum De Pompenmaker en anderzijds de aanpassing van de raadzaal.

Financieel overzicht

Onderhoud Kapitaalgoederen					
Omschrijving		Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014	Rekening 2013
B1	Riolering	1.027.409	1.000.124	761.928	642.367
B2	Wegbeheer	431.083	430.500	380.561	-114.244
B3	Verlichting	20.249	27.560	27.554	40.455
B4	Openbaar groen	190.710	193.705	222.780	223.693
B5	Bos en natuurterreinen	21.643	5.596	45.774	18.706
B6	Speel terreinen	19.441	19.442	19.299	19.744
B7	Gemeentelijke gebouwen	250.000	250.000	262.102	264.891
Totaal		1.960.535	1.926.927	1.719.998	1.095.612

Paragraaf C. Treasury

C1. Inleiding

De benodigde middelen voor de uitvoering van de diverse programma's worden beheerd door de treasuryfunctie. Onder de treasuryfunctie valt niet het garanderen van rente en aflossing van geldleningen van derden; deze worden per verzoek aan het bestuur voorgelegd.

De treasuryfunctie draagt zorg voor voldoende financiële middelen om de gemeentelijke taken uit te oefenen. Hierbij dienen de kosten zo laag mogelijk te worden gehouden en het rendement te worden geoptimaliseerd. De uitvoering van deze functie eist vaak snelle beslissingen in een complexe geldmarkt.

De treasuryfunctie is onderhevig aan de regelgeving zoals die is vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (FIDO). Het aantrekken en uitzetten van gelden is enkel toegestaan voor de uitoefening van de publieke taak. Het risicobeheer vindt zijn grondslag in een risicomijdend beleid.

Op 10 december 2013 stemde de Eerste Kamer in met de wet tot schatkistbankieren (zonder leenfaciliteit) voor decentrale overheden. Schatkistbankieren houdt in dat tegoeden worden aangehouden in de Nederlandse schatkist. Gemeenten zijn vanaf 15 december 2013 verplicht om overtollige middelen bij de Nederlandse Staat aan te houden.

Voor de naleving van het schatkistbankieren wordt verwezen naar deel 5 van de jaarstukken waar de toelichtingen staan opgenomen, en wel onder de overige toelichtingen 4.1.b.

C2. Uitgangspunten treasurybeleid

- 1 Er zorg voor dragen dat er voldoende geld beschikbaar is om de gemeentelijke taken uit te oefenen.
- 2 De gemeentelijke geldstromen prudent beheren:
  - a. waarbij risico's zo veel mogelijk worden uitgesloten,
  - b. kosten zo laag mogelijk worden gehouden
  - c. en rendement wordt geoptimaliseerd.
- 3 Voldoen aan de voorschriften vastgelegd in de Wet financiering decentrale overheden (FIDO).

C3. Uitvoering van het treasurystatuut in 2015

Een groot gedeelte van de treasuryfunctie is uitbesteed aan de huisbankier. Met de BNG is een financieringsovereenkomst voor een krediet- en depotarrangement en elektronisch betalingsverkeer afgesloten. Deze overeenkomst is ingaande 2015 geactualiseerd en wordt voor telkens een jaar stilzwijgend verlengd. Op de door de gemeente bij de BNG aangehouden bankrekeningen wordt een saldo- en rentecompensatiecircuit toegepast.

De bij BNG geldende kredietlimiet is met de actualisatie van 1 januari 2015 verhoogd naar € 2.600.000 in lijn met de voor 2015 geldende kasgeldlimiet.

De bij de Rabobank aangehouden bankrekeningnummers zijn in de loop van 2015 beëindigd.

De door de BNG in 2015 binnen de financieringsovereenkomst gehanteerde rente over het saldo in Rekening-Courant was als volgt:

<u>saldo</u>	<u>laagste</u>	<u>hoogste</u>	<u>gemiddelde</u>
tegoed	0,000%	0,000%	0,000%
krediet	0,194%	0,418%	0,341%

In 2015 zijn geen kasgeldleningen aangetrokken.

Ook zijn er geen nieuwe langlopende leningen aangegaan.

C4. De kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is het instrument dat een grens stelt aan de financiering met een kortlopend karakter. Vooral bij korte financiering bestaat er een renterisico (men moet vaker een nieuwe lening afsluiten met de kans op onvoorziene hoge rentepercentages). De kasgeldlimiet zorgt ervoor dat op een gegeven moment lang geld aangetrokken moet worden, waarbij het rentepercentage voor meerdere jaren vaststaat. Hierdoor voorkomen we grote fluctuaties in de rentelasten.

Na afloop van ieder kalenderkwartaal wordt de gemiddelde netto vlottende schuld getoetst aan de kasgeldlimiet. De kasgeldlimiet mag in maximaal drie opeenvolgende kwartalen worden overschreden.

De kasgeldlimiet voor de gemeente Heeze-Leende is voor 2015 vastgesteld op € 2.612.000, dit is 8,5% van het begrotingstotaal ad € 30.732.000. In jaar 2015 is de kasgeldlimiet niet overschreden.

De netto vlottende schuld wordt als volgt bepaald:

- opgenomen gelden met een oorspronkelijke rentetypische looptijd van korter dan één jaar
- schuld in rekening-courant
- gelden van derden gestort in kas voor een termijn korter dan één jaar
- overige geldleningen die geen onderdeel uitmaken van de vaste schuld

onder aftrek van:

- contante gelden in kas
- tegoeden in rekening-courant
- overige uitstaande gelden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar

De gemiddelde netto vlottende schuld bedroeg:	overschrijding	ruimte
over het eerste kwartaal 2015	1.187.000	1.425.000
over het tweede kwartaal 2015	-908.000	3.520.000
over het derde kwartaal 2015	-1.999.000	4.611.000
over het vierde kwartaal 2015	-1.886.000	4.498.000

C5. De renterisiconorm en de leningenportefeuille

Conform de Wet FIDO moet de gemeente voldoen aan de renterisiconorm. Het stellen van een renterisiconorm moet zorgen voor een gelijkmatige opbouw van de leningenportefeuille, zodat niet in enig jaar een onevenredig groot deel van de portefeuille moet worden geherfinancierd en er grote renterisico's worden gelopen. De leningenportefeuille moet gelijkmatig over de jaren vervallen.

Het renterisiconormpercentage voor gemeenten is voor 2015 20%. Dit percentage wordt berekend over het begrotingstotaal.

In onderstaande tabel staat de ruimte onder de renterisiconorm voor 2015 en de verwachte ruimte voor de jaren 2015 tot en met 2018 weergegeven:

Renterisiconorm (bedragen * € 1.000)	2015
Begrotingstotaal	30.732
De verwachte norm is 20%	6.146

Het renterisico is als volgt te bepalen:

Renterisico (bedragen * € 1.000)	2015	2016	2017	2018
<i>Renteherzieningen</i>				
Renteherziening op vaste schuld o(pgenomen) g(eld)				
Renteherziening op vaste schuld uitstaand geld (aan o/g)				
	0	0	0	0
<i>Aflossingen</i>	1.509	1.509	1.465	1.465
Renterisico	1.509	1.509	1.465	1.465
Renterisiconorm	6.146	6.146	6.146	6.146
Ruimte onder de norm	4.637	4.637	4.681	4.681

C6. Het EMU-saldo

Nederland maakt deel uit van de Economische en Monetaire Unie (EMU). Binnen de EMU hanteert men het begrip EMU-saldo. Het EMU-saldo is het vorderingensaldo van de gehele overheid (Rijk, lokale overheden en Sociale Fondsen). Gemeenten beïnvloeden dus mede het EMU-saldo van Nederland.

In het verdrag van Maastricht is afgesproken dat een land maximaal een EMU-tekort van 3% van het BBP (Bruto Binnenlands Product) mag hebben.

Met de invoering van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten dienen de gemeenten ook informatie voor derden aan te leveren. Deze bestaat onder andere uit een verdelingsmatrix. Deze verdelingsmatrix is enerzijds ingedeeld naar categorieën. Op basis van deze categorieën wordt het EMU-saldo van de gemeente berekend. Eén benadering is vanuit de financiële rekening:

- categorie 5.1 chartaal geld en deposito's
- categorie 5.2 kortlopende effecten met uitzondering van aandelen
- categorie 5.3 langlopende effecten met uitzondering van aandelen
- categorie 5.4 financiële derivaten
- categorie 5.5 kortlopende leningen
- categorie 5.6 langlopende leningen
- categorie 5.7 aandelen en overige deelnemingen
- categorie 5.8 handelskredieten en transitorische posten

C7. Het risicoprofiel

- Debiteurenrisico:
De voorziening dubieuze debiteuren bedraagt ultimo 2015 € 616.000. Deze voorziening is voor € 86.000 gevormd voor vorderingen uit hoofde van Werk & Inkomen. Daarnaast is er een voorziening getroffen voor overige langlopende leningen ad € 58.000 (betalingsregeling met HSLnet). De voorzieningen worden geacht toereikend te zijn om de debiteurenrisico's af te dekken.
- Kredietrisico:
De gemeente loopt kredietrisico over uitstaande gelden.
- Deelnemingen:
Voor wat betreft deelnemingen wordt verwezen naar paragraaf E: verbonden partijen.
- Leningen:
Per ultimo 2015 staat een nog aan één ambtenaar verstrekte hypothecaire geldlening met een totale restsom van € 72.223 in de boeken. Ter afdekking van het risico is aan de gemeente recht op hypotheek verleend.

De restschuld van DOSL Leende aan de gemeente Heeze-Leende voor de 5-jarige lening bedraagt ultimo 2015 € 4.000.

De aan TV Heeze verstrekte lening voor vervanging van het dak laat ultimo 2015 een restschuld zien van € 42.011 voor vervanging van het dak.

De gemeente Heeze-Leende heeft via haar deelneming Heeze De Bulders B.V. samen met BNG Gebiedsontwikkeling B.V De Bulders Woningbouw B.V. en De Bulders Woningbouw C.V. opgericht. Aan De Bulders Woningbouw C.V. wordt voor 1/3 de behoefte aan projectfinanciering voldaan door de beide aandeelhouders. De resterende behoefte wordt met vreemd vermogen gefinancierd. De maximale financieringsbehoefte op enig moment wordt geraamd op € 6.000.000. Bij de gemeente Heeze-Leende was ultimo 2015 de volledige € 1.000.000 afgeroepen.

Volgens de nu bekende informatie zal de gemeente Heeze-Leende de voorfinanciering van de reeds verworven en nog te verwerven gronden moeten verzorgen. Afhankelijk van de fasering in verwerving en de snelheid van vervreemding kan hier een behoorlijk beslag op de financiële capaciteit worden gelegd. Hierbij wordt wel aangetekend dat de rentelast uiteindelijk door de CV/BV zal worden gedragen.

Voor starters op de woningmarkt zijn stimuleringsleningen beschikbaar gesteld. Hiervoor is in twee achtereenvolgende jaren totaal € 280.000 in het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten gestort. Het besluit is genomen om verder geen bedragen meer in de regeling in te brengen. Wel is in 2014 besloten reeds beschikbare middelen opnieuw in te zetten. Ultimo 2015 is voor € 230.476 daadwerkelijk aan leningen verstrekt.

- Woningbouwleningen:

Er lopen nog twee aan de woningbouwcorporatie woCom te Someren doorverstrekte leningen:

<u>leningnr</u>	<u>oorspr. hoofdsom</u>	<u>ingangs datum</u>	<u>renteconv datum</u>	<u>eind datum</u>	<u>restschuld 31 dec 2015</u>
70450	2.026.129	01-11-1987	01-11-2011	01-11-2031	1.342.150
70463	1.370.870	01-03-1988	01-03-2013	01-03-2033	910.400

- Borgstellingen:

Er zijn borgstellingen verstrekt voor leningen die lopen via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW), waarbij het risico is afgedekt. Het restantbedrag leningen ultimo 2015 bedraagt € 39.500.000.

De Nationale Hypotheek Garantie van de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen heeft met ingang van 1 januari 1995 de gemeentegaranties (particulieren) overgenomen. De gemeente kan nog worden aangesproken in geval deze instelling niet aan haar verplichtingen kan voldoen.

De gemeente staat voor maximaal € 3,8 miljoen garant voor de aan te trekken lening door de coöperatie HSLnet (raadsbesluit). De garantstelling bedraagt 80% van het restant van de hoofdsom (€ 4,75 mln.). De garantstelling ultimo 2015 bedraagt 80% van € 4.690.625 zijnde € 3.753.000.

Paragraaf D. Bedrijfsvoering

D1. Organisatieontwikkeling

Onze organisatie staat als gevolg van alle landelijke ontwikkelingen die op ons afkomen niet stil. Onder andere de brede samenwerking in de regio, de decentralisaties, bezuinigingen en digitalisering zorgen ervoor dat onze organisatie flexibel moet zijn.

In 2015 is de aandacht uitgegaan naar de voorbereiding van de overgang van bedrijfsvoering naar de GRS A2. Daarnaast is Programma Focus gericht op de ontwikkeling van de gemeente Heeze-Leende naar een steeds meer dienstverlenende en klantgerichte organisatie. Beide onderwerpen zijn toegelicht in programma Fundament.

Ten gevolge van de ontwikkelingen binnen P en O kon deelprogramma 'Ambtenaar 2.0' binnen programma Focus niet worden opgepakt.

D2. Personeel en organisatie

A2 samenwerking

In maart 2014 hebben de colleges van de drie gemeenten en dus ook het college van Heeze Leende, op basis van het koersdocument "Nog krachtiger en dichterbij" besloten om alle bedrijfsvoeringonderdelen van de drie gemeenten onder te brengen bij de Gemeenschappelijk Regeling. In 2014 is het koersdocument uitgewerkt tot een implementatieplan hoe deze grote operatie in 2015 het beste uitgevoerd kan worden. De daadwerkelijke uitvoering van de implementatie is vertraagd. In februari 2015 zijn door de gemeenteraad van Valkenswaard aanvullende vragen gesteld over het implementatieplan waardoor nog geen uitvoering aan het plan kon worden gegeven. Medio 2015 is de tekst van de Gemeenschappelijke regeling vastgesteld. In augustus is vervolgens gestart met de werving van de nieuwe manager A2. De manager is vervolgens aan de slag gegaan met een plan van aanpak zodat per 1 januari 2017 de gehele bedrijfsvoering over kan naar de A2 samenwerking.

Samenwerking P&O

Sinds 1 januari 2015 is team P&O gedetacheerd naar de GRSA2. In oktober 2014 is besloten om het geografische inrichtingsprincipe aan te houden. Dit betekent dat team P&O vanuit de verschillende organisaties werkt. De standplaats, de zogenaamde 'thuislocatie', voor het team P&O is de gemeente Cranendonck is.

Per september 2015 werkt team P&O volgens het inrichtingsprincipe van de Klant. Op deze manier werkt één P&O adviseur integraal voor dezelfde afdelingen/teams binnen de vier organisaties. Dit inrichtingsprincipe sluit aan bij het implementatieplan GRSA2.

Daarnaast is besloten dat een splitsing te maken in de taakverdeling tussen beleid en advies binnen team P&O. Er zijn drie P&O beleidsadviseurs die de focus hebben op beleid. Zij zijn minder afhankelijk van de "waan van de dag" en houden zich voornamelijk bezig met afdeling overstijgende producten en projecten, organisatie brede ontwikkeling, regelingen en cao ontwikkelingen.

De beleidstaken staan opgenomen in het vastgestelde teamplan P&O. Per taak wordt afgewogen welk beleidsadviseur dit oppakt. Hierin wordt ervaring/expertise, beschikbaarheid, interesse en ontwikkeling meegenomen. De beleidsadviseurs P&O zijn deels aanspreekpunt voor een gemeente of GRS A2 en deels voor bepaalde beleidsonderwerpen.

Ook is in oktober 2014 besloten de personeels- en salarisadministratie uit te besteden. Er is een aanbestedingsprocedure geweest waaruit Driessen naar voren is gekomen. Vanaf 1 juli 2015 voert Driessen de personeels- en salarisadministratie uit voor de drie gemeenten en de GRS A2.

Per 1 juli 2015 is Driessen gestart met de gehele uitvoering van de personeels- en salarisadministratie. Uitgangspunt van de dienstverlening van Driessen is het principe 'Click- call- face' met het Afas-systeem. Dit past goed bij het steeds meer digitaliseren en efficiënter laten werken van de ondersteunende werkzaamheden. In de huidige organisaties is men gewend om te werken volgens 'Face-call- click'. Dat betekent dat er een aantal slagen moeten worden gemaakt om de medewerkers te laten wennen aan de

verdere digitalisering. De eerste slagen zijn ondertussen gemaakt. In Afas kunnen medewerkers op een persoonlijke pagina een aantal gegevens inzien, raadplegen en wijzigen.

Ontwikkelingen P&O

Bezuinigingen

Een bedrag van € 180.000 met ingang van 2015 is opgenomen voor de bezuiniging op de personeelsformatie. In de eerste bestuursrapportage 2015 is hierover gerapporteerd. Aangegeven was dat reeds een bedrag van € 75.226 structureel gerealiseerd is, waardoor een nog te realiseren bezuiniging van € 104.774 resteerde. Inmiddels is de bezuiniging structureel ingevuld.

Functieboek, competentie management en HR-gesprekscyclus

In 2015 is een nieuw functieboek vastgesteld van de gemeenten Cranendonck, Valkenswaard en Heeze-Leende en de GRSA2. Dit is een uitvloeisel van de start voor invoering van een gezamenlijk nieuw functieboek conform de systematiek van HR21, het daarbij horende competentiewoordenboek en een passende gesprekscyclus. De medewerkers hebben de brief in december 2015 met de omzetting naar de HR-21 systematiek ontvangen. Ook is de eerste aanzet voor de vernieuwde gesprekscyclus gemaakt.

Verzuim

Als we de verzuimcijfers van 2015 nemen met de extra langdurig zieken (> 365 dagen) is er een stijging ten opzichte van 2014. Deze cijfers worden voornamelijk veroorzaakt door de (extra) langdurig zieken, als gevolg van fysieke en psychische oorzaken (niet werkgerelateerd). Op een kleine organisatie als de gemeente Heeze-Leende werkt een kleine groep langdurig zieken (5 medewerkers) extra door in het eindcijfer. Indien we deze 5 meldingen eruit halen, zitten we met ons ziekteverzuim lager dan 2014. De meldingsfrequentie is in 2015 toegenomen, maar deze ligt wel onder gemiddelde vergeleken met gemeenten van vergelijkbare grootte. Daar waar het management invloed heeft op het verzuim blijkt in de praktijk (bevestigd door de cijferanalyse) dat er snel resultaat wordt geboekt.

- Ziekteverzuimcijfers 2015:

Verzuimpercentage (excl. verzuim >365 dagen) voor de gehele organisatie: 5,07%. Als de extra langdurig zieken (>365 dagen) worden meegenomen komt het verzuim uit op 7,51 %.
Meldingsfrequentie gehele organisatie: 0.97

- Ziekteverzuimcijfers 2014:

Verzuimpercentage (incl. verzuim >365 dagen) voor de gehele organisatie: 6,54%
Meldingsfrequentie gehele organisatie: 0.83
Het gemiddeld verzuim in 2014 bij gemeenten van vergelijkbare grootte ligt op 4,4% (incl. verzuim >365 dagen) en de meldingsfrequentie is hierbij 1,14. bron: [A&O fonds](#)

Personeel derden

In 2015 is het niet gelukt om uit bestaande formatie middelen vrij te maken voor een flexibele schil. De formatie is krap en eventuele vrijvallende formatie is gebruikt om de opgelegde bezuiniging te kunnen realiseren. Wel is er op een andere manier omgegaan met het budget inhuur derden. Voor kortdurende ziektegevallen wordt geen gebruik gemaakt van inhuur en er wordt zoveel mogelijk gezocht naar interne oplossingen (ook binnen A2 verband) voor knelpunten in de bezetting. Daar waar vacatureruimte beschikbaar is, wordt deze ingezet om inhuur te kunnen bekostigen en indien mogelijk worden de kosten van inhuur doorbelast aan de afdelingsbudgetten. Alleen als dit allemaal niet mogelijk is wordt het budget inhuur derden ingezet.

CAO gevolgen

Er is in oktober 2014 een nieuwe CAO vastgesteld voor de periode 2013- 2015. De cao loopt tot 1 januari 2016. De nieuwe cao heeft de volgende gevolgen voor het salaris:

- De salarissen zijn per 1 oktober 2014 verhoogd met 1%;
- De salarissen zijn per 1 april 2015 verhoogd met €50;
- In oktober 2015 is een eenmalige uitkering gedaan van €350, de peildatum hiervoor is 15 juli 2014.

In de cao zijn daarnaast zaken afgesproken rondom vakantie en verlof bij ziekte, het nieuwe beloningshoofdstuk 3 en het individueel Keuzebudget (IKB).

Vakantie en verlof bij ziekte

De regels voor vakantieopbouw en -opname bij ziekte zijn in lijn met Europese regelgeving gebracht. Dit betekent een aanpassing van een deel van hoofdstuk 6 van de CAR-UWO.

Nieuw beloningshoofdstuk H3 CAR UWO

Vanaf 1 januari 2016 geldt een nieuw beloningshoofdstuk. De doelen van het nieuwe beloningshoofdstuk zijn vereenvoudiging, harmonisering en modernisering. In 2015 zijn alle voorbereidingen hiervoor getroffen en iedereen is hiervan op de hoogte gebracht.

Individueel keuzebudget

Vanaf 1 januari 2016 zou voor medewerkers bij gemeenten een individueel keuzebudget (IKB) gelden. Het IKB is voor elke gemeente hetzelfde. Omdat de invoering van het IKB toch ingewikkelder ligt, is de invoering een jaar naar achteren geschoven.

WKR

Sinds 1 januari 2015 is de werkkostenregeling ingevoerd. De werkkostenregeling is een nieuwe regeling van vergoedingen en verstrekkingen aan de medewerkers. In het kort komt de nieuwe regeling erop neer dat gemeente Heeze-Leende per jaar maximaal 1,2% van de totale loonsom aan vergoedingen en verstrekkingen mag besteden aan haar medewerkers. Dit wordt de forfaitaire of vrije ruimte genoemd. Wanneer er meer vergoedingen en verstrekkingen aan de medewerkers wordt besteed dan de vrije ruimte, wordt er 80 procent eindheffing betaald.

Overschrijding van de vrije ruimte

In 2015 is € 86.428 opgenomen in de vrije ruimte. De beschikbare vrije ruimte bedraagt 1,2 procent van de loonsom (€ 4.482.072). De beschikbare vrije ruimte voor 2015 is € 53.784. De vrije ruimte wordt dus met € 32.644 overschreden. Hierover wordt een 80 procent eindheffing berekend. De eindheffing bedraagt € 26.114.

De onkostenvergoedingen van bestuurders is in de vrije ruimte worden opgenomen. Eerst werden deze vergoedingen gebruteerd. Doordat nu deze vergoedingen niet meer gebruteerd hoeven te worden maar in de vrije ruimte moeten worden opgenomen vallen er "salariskosten" vrij op deze posten. Deze "vrijgevallen salariskosten" (raad en college) geven in 2015 een voordeel van € 49.000 te zien. Afgezet tegen de eindheffing van € 26.114 resteert er een voordeel van € 13.000.

Wijziging in kosten bestuur

In het verleden werden de APPA-pensioenlasten veelal begroot op het moment van uitbetalen aan de gepensioneerde. Het BBV eist dat de pensioenlasten worden opgenomen in de exploitatie zodra de pensioenrechten door de politieke ambtsdrager worden opgebouwd. De opname van deze pensioenverplichting geldt voor pensioenen die ontstaan na 2013. Door de reservewaarde periodiek aan een voorziening of via een (reeds lopende) jaarlijkse premiestorting aan de verzekeraar te storten worden de pensioenlasten verantwoord in het jaar van ontstaan van verplichtingen.

De gemeente Heeze Leende heeft enkel een voorziening opgenomen van € 12.365 per 31 december 2014. Voor een tweetal (oud) bestuurders zijn polissen afgesloten die de pensioenrechten slechts gedeeltelijk dekken. Het is ook niet meer mogelijk om voor de huidige bestuurders nieuwe polissen af te sluiten of te herververzekeren. Van de overige oud-wethouders en nabestaanden die reeds de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, zijn geen polissen afgesloten. De pensioenrechten worden nu via de begrotingspost salarissen uitbetaald.

Er is een tekort van € 1.144.236 indien bij alle vermelde bestuurders de APPA pensioen stopt per 31 december 2015 en zij op de AOW leeftijd met pensioen zouden gaan. Het BBV stelt dat pensioenen tot 2013 niet in de voorziening hoeven worden meegenomen. Het bedrag dat gedoteerd moet worden in een voorziening gaat om de huidige bestuurders en een viertal voormalig wethouders die hun pensioenleeftijd bereiken na 2013. De reservewaarde van € 543.202 moet per 31 december 2015 volgens het BBV, verplicht voorhanden zijn en moet tevens per direct opeisbaar zijn. Hiervan is € 202.349 in een verzekering ondergebracht. De voorziening dient per ultimo 2015 € 340.853 te bedragen.

Daarnaast is voor een gepensioneerd oud-wethouder een polis geëxpireerd met een totaalwaarde van € 72.049. Dit bedrag is ook aan de voorziening toegevoegd waardoor het totale bedrag van de voorziening uitkomt op € 412.902.

Salarislasten B&W

Door de invoering van de werkkostenregeling per 1 januari 2015 worden de uitbetaalde onkosten aangemerkt als onbelaste vergoedingen, waardoor deze niet meer gebruteerd hoeven te worden (voordeel).

D3. Informatievoorziening en Automatisering (I&A)

Algemeen

De A2 gemeenten worden geconfronteerd met een groot aantal externe ontwikkelingen welke het noodzakelijk maken de ICT omgeving hiervoor in te richten en verder te ontwikkelen. Daarnaast kent elke gemeente ook zijn eigen ambities om de dienstverlening en bedrijfsvoering verder te ontwikkelen waarbij passende ICT systemen randvoorwaardelijk zijn. Belangrijke ontwikkelingen op het I&A terrein zijn o.a.:

- Overheidsprogramma Antwoord©: o.a. Klant Contact Centrum (KCC), Burgerservicecode, Kwaliteitshandvest, enz.
- I-NUP: Nationaal Uitvoeringsprogramma met hierin de 20 bouwstenen waaronder DigiD, Antwoord voor bedrijven, mijnoverheid.nl, basisregistraties, digikoppeling.
- Basisregistraties; de gemeentelijke basisregistraties (BAG, GBA, WOZ, RNI) en gebruik van de overige basisregistraties (BRK, BGT, NHR, Kentekens, BRO, BLAU, BRI),
- Wettelijke eisen aan de informatiebeveiliging, o.a. aansluiting bij de IBD gemeenten, Baseline informatiebeveiliging, audit's voor inrichting ICT voor gebruik van landelijke voorzieningen,
- "Het Nieuwe Werken": het bieden van een ICT werkplek die Het Nieuwe Werken concept mogelijk maakt,
- Decentralisaties: inrichting van ICT systemen en digitale koppelingen met ketenpartners en rijksoverheid.

Daarnaast constateren we diverse maatschappelijke trends en ontwikkelingen waarvoor adequate gemeentelijke I&A voorzieningen van belang zijn, zoals:

- Gebruik van Social Media (Twitter, Facebook, Whats app etc.)
- Cloud Computing, hosting servers, applicaties en/of webservices
- Digitaal werken, papierluw vergaderen
- Gebruik van (eigen) mobiele apparatuur

In deze omgeving is de gezamenlijke afdeling I&A verantwoordelijk voor de uitvoering van de Informatievoorziening (beleidsvoorbereiding, consultancy, advisering en projectleiding/ participatie) en automatisering (inkoop, ontwikkeling, onderhoud, beheer en exploitatie van ICT systemen waaronder hardware, software, telefonie netwerkinfrastructuren en het applicatie beheer voor gezamenlijke A2-toepassingen) voor de drie A2-gemeenten.

De doelen vermeld in de A2 I-Visie (2009) en de A2 Position Paper (2010) zijn ook in 2015 leidend geweest voor de werkzaamheden van de afdeling I&A. De samenwerking van de drie A2 gemeenten op I&A gebied moet namelijk bijdragen aan:

- de vermindering van kwetsbaarheid door het zoveel mogelijk beleggen van kennis, kunde en vaardigheden bij meerdere I&A medewerkers, evenals het vastleggen hiervan.
- de versterking van kwaliteit van dienstverlening door het inzetten op een professionele I&A bedrijfsvoering en dienstverlening gebaseerd op bewezen methodieken en door het samen met de organisaties door ontwikkelen van de digitale bedrijfsvoering en digitale balie.
- het verbeteren van de efficiency van processen door het aanbieden zoveel als mogelijk gezamenlijke A2 brede ICT oplossingen.
- Het bieden van kansen voor de medewerkers om zich te kunnen ontwikkelen in een professionele omgeving.

Automatisering

In het jaar 2015 is de ICT werkplek omgeving van de afzonderlijke gemeenten gemigreerd naar een gezamenlijke A2 brede ICT omgeving welke geheel nieuw is opgezet en ingericht. Voordeel van deze gezamenlijke omgeving is dat medewerkers van de A2 gemeenten en de GR Samenwerking in alle kantoren van de gemeenten kunnen werken. Ook is de email en agenda omgeving gecentraliseerd. Voor de gezamenlijke digitale telefonieomgeving is op verzoek van de gemeenten het applicatie beheer ingericht.

Ook zijn er groot aantal voorbereidingen gedaan om begin 2016 onze eigen interne ICT uitwijkomgeving operationeel te maken waardoor, bij een onverhoopte calamiteit, snel de dienstverlening en bedrijfsvoering hersteld kan worden.

Voor de mobiele telefonie heeft de GRSA2 zich mede namens de A2 gemeenten aangemeld bij het KING/VNG initiatief voor een gezamenlijke aanbesteding. Dit heeft eind 2015 geleid tot een gunning. In 2016 zullen de bestaande contracten met T-Mobile en KPN mobiel dan ook worden omgezet. Hiervoor worden zogenaamde mini-competities georganiseerd.

Informatievoorziening

In 2015 is de aanbesteding gestart voor een gezamenlijke toepassing ter ondersteuning van het zaakgericht werken. Een randvoorwaarde bij de transitie van onze huidige meer activiteit gerichte dienstverlening naar een zoveel mogelijk digitale, proces/zaakgerichte dienstverlening. Verwacht wordt dat begin 2016 deze aanbesteding wordt afgerond en de implementatie start. Voor de gemeenten betekent dit de start van een omvangrijk verandertraject om, met ondersteuning van de ICT Mid-office omgeving, de doelstellingen uit de programma's (digitale) dienstverlening te realiseren.

Voor het digitaliseren van de documenten is al in 2014 de keuze gemaakt om dit met één gezamenlijke toepassing te gaan doen. Deze is in 2015 ingericht en wordt al in Cranendonck gebruikt. Vanwege technische uitdagingen is dit traject enigszins vertraagd maar er wordt nu verwacht dat begin 2016 ook de andere gemeenten en de GRSA2 aansluiten op het gezamenlijke Document Management Systeem Verseon.

De decentralisatie wetgeving heeft ook grote invloed gehad op de benodigde ICT omgeving voor het sociaal domein. In 2015 zijn er diverse aanpassingen geweest in de toepassingen en zijn er digitale koppelingen gerealiseerd met andere overheidspartijen en het centrale gegevensknooppunt.

De samenwerking had mede tot doel om het aantal ICT applicaties te verminderen. Dit mede om de beoogde efficiency van de samenwerking te realiseren. In een gezamenlijk traject onder opdrachtgeverschap van de gemeenten (A2 OgOn overleg) is een eind 2015 voor de bedrijfsvoering applicaties een plan uitgewerkt om te komen tot een gemeenschappelijke ICT omgeving voor de A2 gemeenten. Dit heeft o.a. geleid tot een aanbesteding voor een nieuw belastingsysteem en keuzes voor gezamenlijke ICT software binnen de nieuw in te richten samenwerking.

Voor de gemeente Heeze-Leende is in 2015 de ICT omgeving voor het Beheer Openbare Ruimte geheel vervangen door een nieuwe toepassing (GBI6), welke ook in Valkenswaard in gebruik is. Voor de inrichting van dit systeem in Heeze-Leende is dan ook veel overgenomen van Valkenswaard.

Ook maken we met ingang van 1 januari 2015 gebruik van een gezamenlijke ICT toepassing voor de salaris en personeelsadministratie. Deze toepassing wordt als "Software As A Service" (SAAS) afgenomen van Driessens personeelsdiensten.

De afdeling I&A heeft eind 2015 een benchmark laten uitvoeren over de performance. Dit zowel financieel als over de inrichting van de processen. De benchmark is uitgevoerd door M&I partners die hierin veel ervaring heeft. Resultaat van de benchmark was dat de ICT kosten voor de A2 gemeenten financieel iets lager is dan het landelijk gemiddelde (A2 samenwerking 67,- euro t.o.v. landelijk 72 euro per inwoner), dit ondanks de

extra aanloop kosten voor het inrichten van een nieuwe A2 ICT omgeving en het nog per gemeente ingerichte functioneel applicatie beheer. Daarnaast scoort de professionaliteit, uitgedrukt in een score voor ICT Volwassenheid, iets hoger dan het landelijk gemiddelde (score van 1,9 t.o.v. landelijk 1,8). Op basis van de resultaten van de benchmark wordt in 2016 een uitvoeringsplan opgesteld voor de verdere doorontwikkeling van ICT inrichting voor de A2 gemeenten.

D4. Interne Communicatie

Goede externe communicatie begint met goede interne communicatie. Sinds 2015 geven we eens per zes weken een interne digitale nieuwsbrief “Beter om te Weten” uit, die vervolgens doorverwijst naar onze intranetsite. Bij de interne projecten die vallen onder programma Focus (verbetering van dienstverlening) is bij ieder project een communicatieplan gemaakt en uitgevoerd. Dit geldt ook voor projecten in het kader van samenwerking A2.

Paragraaf E. Verbonden partijen

E1. Inleiding

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BVV) is aangegeven dat in de begroting een paragraaf Verbonden partijen moet zijn opgenomen. Verbonden partijen zijn rechtspersonen, waarmee de gemeente een bestuurlijke én financiële band heeft. Verbonden partijen ontwikkelen beleid of voeren beleid uit voor de gemeente. Samengevat kunnen er tenminste drie redenen worden genoemd waarom gemeenten met elkaar samenwerken in de vorm van een verbonden partij:

- Vanwege een wettelijke plicht tot samenwerking;
- Vanwege het grensoverschrijdend karakter van de problematiek;
- Om efficiencyvoordelen te behalen.

Een samenwerking kan in de vorm van de oprichting van een publiekrechtelijke of privaatrechtelijke organisatie plaatsvinden. Het privaatrecht biedt verschillende mogelijkheden: de oprichting van een vereniging, een NV of een BV. De bepalingen van het Burgerlijk Wetboek (BW) zijn op deze samenwerking van toepassing. Als wordt gekozen voor samenwerking op grond van het publiekrecht dan geldt het regime van de Wet gemeenschappelijke regeling (WGR).

E2. Gemeenschappelijke regelingen

1. Samenwerkingsverband A2-gemeenten

<i>Visie/doel</i>	<i>De Samenwerking A2 gemeenten behartigt de gemeenschappelijke en afzonderlijke belangen van de deelnemers op de gebieden van:</i> - <i>Werk en Inkomen;</i> - <i>Informatievoorziening en Automatisering;</i> - <i>Juridisch zaken.</i>
<i>Taken</i>	
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>De gemeenten Heeze-Leende, Cranendonck en Valkenswaard</i>
<i>Bestuurlijk belang</i>	<i>Wethouder Werk & Inkomen: lid AB</i> <i>Wethouder Financiën: lid AB</i> <i>Burgemeester: voorzitter AB en DB</i>
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Heeze.</i>
<i>Financieel belang</i>	<i>22,8%</i>
<i>Bijdrage gemeente Heeze-Leende 2015</i>	<i>€ 1.886.000</i>
<i>Resultaat 2015</i>	<i>€ 452.000</i>
<i>Eigen vermogen 1-1-2015</i>	<i>-€ 141.000</i>
<i>Eigen vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 310.000</i>
<i>Vreemd vermogen 1-1-2015</i>	<i>€ 1.877.000</i>
<i>Vreemd vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 3.247.000</i>

2. Metropoolregio Eindhoven (MRE)

<i>Visie/doel</i>	<i>De gemeenten in de Regio Eindhoven zetten zich op bepaalde terreinen van economie, ruimte en mobiliteit gezamenlijk in voor hun inwoners.</i>
<i>Taken</i>	
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.</i>
<i>Bestuurlijk belang</i>	<i>De vertegenwoordiging in de diverse werkgroepen in het nieuwe MRE-model is geregeld vanuit de A2 samenwerking.</i>
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Eindhoven.</i>
<i>Financieel belang</i>	<i>Het MRE rekent met een bijdrage voor Brainport Development, het SRE Stimuleringsfonds en het Regionaal Historisch Centrum (RHCE).</i>
<i>Bijdrage gemeente Heeze-Leende 2015</i>	€ 220.685
<i>Resultaat 2015</i>	€ 750.000 (ingeschat resultaat excl. evt. aanpassing voorziening reorganisatie)
<i>Eigen vermogen 1-1-2015</i>	€ 2.138.756
<i>Eigen vermogen 31-12-2015</i>	€ 1.073.461
<i>Vreemd vermogen 1-1-2015</i>	€ 195.532.000
<i>Vreemd vermogen 31-12-2015</i>	€ 40.400.000
<i>Bovenstaand zijn de voorlopige cijfers voor dit doel afgegeven door MRE in een bijlage bij de bestuursrapportage met peildatum september 2015</i>	

3. Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB)

<i>Visie/doel</i>	<i>De verplichte uitvoering van het Landelijk Basistakenpakket dient binnen een Regionale Uitvoeringsdienst plaats te vinden. De gemeente Heeze-Leende neemt hiervoor deel in de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant (ODZOB) Op 1 juni 2013 is ODZOB van start gegaan. Het Landelijk Basistakenpakket (verplicht gestelde taken) heeft betrekking op milieuvergunningen en toezicht op bepaalde milieu-inrichtingen. Daarnaast kunnen de deelnemers verzoektaken aan ODZOB overdragen op het gebied van welstand, archeologisch onderzoek en externe veiligheid. De GR heeft tot doel de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving van milieu- en aanverwante onderwerpen te verbeteren en efficiënter te maken. De werk- en financiële afspraken zijn vastgelegd in een werkprogramma en een dienstverleningsovereenkomst (DVO)</i>
<i>Taken</i>	<i>Landelijk Basistakenpakket Verzoektaken Collectieve taken</i>
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>Provincie Noord-Brabant en de gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.</i>
<i>Bestuurlijk belang</i>	<i>Het openbaar lichaam heeft een algemeen bestuur (AB). Gedeputeerde Staten en de colleges wijzen uit hun midden ieder één lid van het AB aan. Het dagelijks bestuur bestaat uit minimaal drie en maximaal zes leden, onder wie de voorzitter en worden door en uit het AB gekozen.</i>
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Eindhoven</i>
<i>Financieel belang</i>	<i>0,7%</i>
<i>Bijdrage gemeente Heeze-Leende 2015</i>	<i>€ 112.235</i>
<i>Resultaat 2015</i>	<i>€ 543.226</i>
<i>Eigen vermogen 01-01-2015</i>	<i>€ 1.033.316</i>
<i>Eigen vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 1.576.541</i>
<i>Vreemd vermogen 01-01-2015</i>	<i>€ 6.754.377</i>
<i>Vreemd vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 6.265.301</i>

4. Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Brabant-Zuidoost (GGD-BZO)

<i>Visie/doel</i>	<i>Per 1 januari 2008 is de GGD Zuidoost-Brabant gefuseerd met de GGD Eindhoven en is de GGD Brabant-Zuidoost ontstaan. De GGD Brabant-Zuidoost streeft ernaar om, door middel van preventie naar gezondheidswinst van alle inwoners, een bijdrage te leveren aan de kwaliteit van hun leven en de zelfredzaamheid te vergroten. De GGD wil een proactieve, innovatieve, professionele, betrouwbare en resultaatgerichte organisatie zijn.</i>
<i>Taken</i>	<i>De dienstverlening van de GGD betreft gezondheid, preventie en snelle interventie. Deze komt tot stand vanuit de wens van de klant en in dialoog met haar opdrachtgevers en samenwerkingspartners.</i>
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.</i>
<i>Bestuurlijk belang</i>	<i>In het Algemeen Bestuur van de GGD zijn deelnemende gemeenten vertegenwoordigd.</i>
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Helmond</i>
<i>Financieel belang</i>	<i>De GGD rekent met een bijdrage voor de gemeente Heeze-Leende voor gemeenschappelijke taken Daarnaast een bijdrage voor sociaal plan reorganisatie. Deze bijdrage wordt achteraf afgerekend op basis van de werkelijke kosten.</i>
<i>Bijdrage gemeente Heeze-Leende 2015</i>	<i>Totaal: € 233.013 - Gemeenschappelijke taken € 231.796 - Sociaal plan reorganisatie € 1.217</i>
<i>Resultaat 2015</i>	<i>€ 51.799</i>
<i>Eigen vermogen 1-1-2015</i>	<i>€ 2.282.236</i>
<i>Eigen vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 2.351.761</i>
<i>Vreemd vermogen 1-1-2015</i>	<i>€ 12.592.970</i>
<i>Vreemd vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 14.096.227</i>

5. Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost (VRBZO)

<i>Visie/doel</i>	<i>In de Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost zijn de Multidisciplinaire Crisisbeheersing, de Regionale Brandweer, het bureau Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen (GHOR), de Regionale Ambulancevoorziening (RAV) en de Gemeenschappelijke Meldkamer (GMK) ondergebracht. Met ingang van 2010 is de Brandweezorg Eindhoven en met ingang van 1 januari 2011 de Brandweezorg Helmond bij de Veiligheidsregio ondergebracht.</i>
<i>Taken</i>	<i>De Veiligheidsregio Brabant-Zuidoost heeft de volgende taken:</i> <ul style="list-style-type: none"> – Adequaar reageren op spoedeisende hulpvragen van burgers, instellingen en bedrijven; – Het organiseren en coördineren van geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen; – Het voorkomen en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar en/of ongevallen bij brand en alles wat hiermee verband houdt. Ook de coördinatie van de werkzaamheden op dit gebied behoort tot de taak van de Veiligheidsregio; – Het organiseren, coördineren en uitvoeren van ambulancezorg, de bijbehorende procesregistratie en het bevorderen van adequate opname van zieken en ongevalsloffers in ziekenhuizen of andere instellingen voor intramurale zorg; – Het ondersteunen van de hulpverlening door gemeenten.
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Eindhoven, Geldrop-Mierlo, Gemert-Bakel, Heeze-Leende, Helmond, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.</i>
<i>Bestuurlijk belang</i>	<i>De burgemeester is vertegenwoordigd in het Dagelijks en Algemeen Bestuur</i>
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Eindhoven</i>
<i>Financieel belang</i>	<i>2,0%</i>
<i>Bijdrage gemeente Heeze-Leende 2015</i>	<i>€ 840.483</i>
<i>Resultaat 2015</i>	<i>€ 4.579.062</i>
<i>Eigen vermogen 01-01-2015</i>	<i>€ 7.498.078</i>
<i>Eigen vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 6.878.914</i>
<i>Vreemd vermogen 01-01-2015</i>	<i>€ 28.666.527</i>
<i>Vreemd vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 28.629.157</i>

6. Ergon - Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven

<i>Visie/doel</i>	<i>Ergonbedrijven is het uitvoeringsorgaan van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Regio Eindhoven (GRWRE).</i>
<i>Taken</i>	<i>Binnen de gemeenschappelijke regeling zijn de volgende rechtspersonen aanwezig:</i> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Stichting Bevordering Werkgelegenheid Sociale Werkvoorziening (BWSW) te Eindhoven;</i> - <i>EB Holding BV te Eindhoven met deelnemingen in:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kringloopbedrijf Het Goed Regio Eindhoven BV voor 49%;</i> • <i>Hoveniersbedrijf Groenhoven BV Eindhoven voor 100% (geen operationele activiteiten);</i> • <i>EB Support BV te Eindhoven voor 100% (geen operationele activiteiten).</i>
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>De gemeenten Eindhoven, Heeze-Leende, Valkenswaard, Veldhoven en Waalre.</i> <i>De gemeente Geldrop-Mierlo heeft een inkooprelatie (geen deelnemer).</i>
<i>Bestuurlijk belang</i>	<i>Het college is met de wethouder Werk & Inkomen vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur en Ergon</i>
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Eindhoven</i>
<i>Financieel belang</i>	<i>Vanuit de Integratie-uitkering Sociaal Domein (Gemeenfonds) ontvangt de gemeente Heeze-Leende een bedrag hiervoor. Dit bedrag wordt doorgesluisd naar Ergon</i>
<i>Bijdrage gemeente Heeze-Leende 2015</i>	<i>€ 1.294.000</i>
<i>Resultaat 2015</i>	<i>€ 1.514.000</i>
<i>Eigen vermogen 1-1-2015</i>	<i>€ 7.733.000</i>
<i>Eigen vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 8.816.000</i>
<i>Vreemd vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 5.640.000</i>
<i>Vreemd vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 6.615.000</i>

Volledigheidshalve nog de volgende opmerkingen over verbonden partijen uit het verleden waar de gemeente inmiddels geen belang meer in heeft, maar waar de financiële afwikkeling nog van voortduurt.

7. Gemeenschappelijke Regeling Hypotheekfonds Noordbrabantse Gemeenten (HNG)

Gedurende 25 jaar (1996 tot en met 2020) ontvangt de gemeente jaarlijkse termijnen voortvloeiend uit de verkoop aandelen HNG. De jaarlijkse termijn, de zogenaamde aflossing zero coupon leningen, bedraagt € 59.660 (waarvan € 2.285 vanaf de herindeling via de gemeente Cranendonck wordt ontvangen). De deelnemende gemeenten hebben ingestemd met de opheffing van HNG.

8. Gemeenschappelijke Regeling Bestuursacademie Zuid-Nederland in liquidatie

De vereffeningcommissie geeft in haar mededeling van 3 augustus 2015 aan dat in 2015 de liquidatiebalans zal worden opgesteld.

In de mededeling van 13 maart 2015 over de afwikkeling staat dat verwacht wordt dat € 0,10 per inwoner van de voorlopige bijdrage uit 2002 (was € 1,80 per inwoner) kan worden terugbetaald.

Er is een slotbalans per 30 november 2015 opgesteld. De uitbetaling van het liquidatievermogen is voorzien voor het tweede kwartaal 2016.

E3. Deelnemingen

1. Heeze De Bulders B.V.

<i>Visie/doel</i>	<i>De activiteiten omvatten het oprichten en verwerven van, het deelnemen in, het samenwerken met, het besturen van en adviseren aan, evenals het (doen) financieren van andere ondernemingen, in welke vorm dan ook.</i>			
<i>Taken</i>	<i>Via Heeze De Bulders B.V. heeft de gemeente Heeze-Leende een 50% belang genomen in De Bulders Woningbouw B.V. Heeze. De Bulders B.V. heeft hiervoor € 9.000, zijnde 50% van het geplaatst aandelenkapitaal gestort. Daarnaast heeft Heeze De Bulders B.V. een belang van 50% in De Bulders Woningbouw C.V. en wel voor 49,5% direct en het resterende 0,5% via haar belang in De Bulders Woningbouw B.V. Zij treedt op als één van de twee stille vennoten. Heeze De Bulders B.V. brengt op afroep van De Bulders Woningbouw C.V. 50% van het commanditair kapitaal in.</i>			
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>Gemeente Heeze-Leende.</i>			
<i>Bestuurlijk belang</i>	<i>De gemeente Heeze-Leende is enig aandeelhouder.</i>			
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Heeze</i>			
<i>Financieel belang</i>	<i>100%</i>			
<i>Gemeentelijke bijdrage</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
<i>Totaal</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>
<i>Opmerkingen</i>				
<i>Ontwikkelingen</i>				
<i>Financiële informatie:</i>	<i>Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 90.000. Hiervan is € 18.000 geplaatst en door de gemeente Heeze-Leende volgestort. Daarnaast is er een lening verstrekt overeenkomstig het afgeroepen commanditair kapitaal van € 1.000.000. Ultimo 2015 bedroeg deze lening € 1.000.000.</i>			
<i>Resultaat 2015</i>	<i>€ 0; (2014: € 0).</i>			
<i>Eigen vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 17.906 (1 januari 2015: € 17.906).</i>			
<i>Vreemd vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 1.000.000 (1 januari 2015: € 875.000).</i>			
<i>Solvabiliteit (EV/TV) 31-12-2015</i>	<i>1,8% (2014: 2,0%).</i>			

2. De Bulders Woningbouw B.V.

Visie/doel	De vennootschap heeft als doel het als beherend venoot deelnemen in en het besturen van De Bulders Woningbouw C.V.			
Taken	Het voorzien in de financieringsbehoefte van de CV, het beheren van en beschikken over alle soorten goederen en het stellen van zekerheden. Het sluiten van overeenkomsten en zich voor de CV verbinden.			
Deelnemende partijen	BNG Gebiedsontwikkeling B.V. en Heeze De Bulders B.V..			
Bestuurlijk belang	De regio manager en de wethouder vertegenwoordigen BNG GO respectievelijk de gemeente Heeze-Leende als aandeelhouder in de B.V.			
Vestigingsplaats	Heeze			
Financieel belang	50% via Heeze De Bulders B.V.			
Gemeentelijke bijdrage	2016	2017	2018	2019
Totaal	NVT	NVT	NVT	NVT
Opmerkingen	NVT			
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:	Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 90.000. Hiervan is € 18.000 geplaatst. Dit is door de aandeelhouders volgestort (ieder € 9.000).			
Resultaat 2015	€ 15.000; (resultaat 2014: € 16.000)			
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 62.000 (1 januari 2015: € 47.000).			
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 31.000 (1 januari 2015: € 108.000).			
Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)	66,6% (2013: 30,3%).			

3. De Bulders Woningbouw C.V., gevestigd te Heeze

<i>Visie/doel</i>	<i>De C.V. heeft ten doel de integrale voorbereiding, ontwikkeling en het (doen) realiseren van de aanleg van de Randweg, en de realisatie van woningbouw in drie fasen gelegen in plangebied 'De Bulders'.</i>			
<i>Taken</i>				
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>De Bulders Woningbouw B.V. als enig beherend vennoot. BNG Gebiedsontwikkeling B.V. en Heeze De Bulders B.V. als commanditaire vennoten.</i>			
<i>Bestuurlijk belang</i>	<i>De C.V. wordt bestuurd door De Bulders Woningbouw B.V. In de raad van vennoten wordt deelgenomen door de directeur van BNG GO en de burgemeester van de gemeente Heeze-Leende. Elke vennoot heeft één stem. Besluiten worden unaniem genomen.</i>			
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Heeze</i>			
<i>Financieel belang</i>	<i>50% via Heeze De Bulders B.V. (49,5% direct en 0,5% via De Bulders Woningbouw B.V.)</i>			
<i>Gemeentelijke bijdrage</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
<i>Totaal</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>
<i>Opmerkingen</i>	<i>NVT</i>			
<i>Ontwikkelingen</i>				
<i>Financiële informatie:</i>	<i>In de C.V. wordt deelgenomen door De Bulders Woningbouw B.V. voor € 20.000 en BNG Gebiedsontwikkeling B.V. en Heeze De Bulders B.V., ieder voor € 1.000.000. De commanditaire vennoten maken genoemde bedragen naar behoefte van de C.V. op eerste afroep over. Per 31 december 2015 is door ieder € 1.000.000 overgemaakt.</i>			
<i>Resultaat 2015</i>	<i>-/- € 1.000; (resultaat 2014: -/- € 1.000).</i>			
<i>Eigen vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 1.985.000 (1 januari 2015: € 1736.000).</i>			
<i>Vreemd vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 160.000 (1 januari 2015: € 201.000).</i>			
<i>Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)</i>	<i>92,5% (2014: 89,6%).</i>			

4. Stichting Bureau Inkoop & Aanbestedingen Zuidoost Brabant

Visie/doel	<p>Strategische beleidsuitgangspunten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het streven binnen de inkooptrajecten naar maximale waarde voor de gemeente of publieke organisatie door het toepassen van maatschappelijk verantwoord inkopen binnen de inkooptrajecten. Dit bestaat uit het toepassen van Social return en Duurzaamheidscriteria en de toegang voor (regionaal) MKB tot overheidsopdrachten. - Het streven binnen de gemeenten en haar gelieerde organisaties naar efficiency binnen de inkoopprocessen. - Het voorbereiden van de implementatie van de Nieuwe Europese regelgeving voor inkopen van leveringen, diensten en werken boven de Europese drempelwaarde. Deze nieuwe regelgeving dient uiterlijk april 2016 te worden geïmplementeerd in Nederlandse wetgeving. Dit heeft gevolgen voor het inkoopbeleid van de Bizob gemeenten. Ook moeten de inkoop- en aanbestedingsprocedures hierop worden aangepast. 			
Taken				
Deelnemende partijen	De gemeenten Asten, Bergeijk, Best, Bladel, Cranendonck, Deurne, Eersel, Gemert-Bakel, Geldrop-Mierlo, Heeze-Leende, Laarbeek, Nuenen c.a., Oirschot, Reusel-de Mierden, Someren, Son en Breugel, Veldhoven en Waalre.			
Bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van de stichting bestaat uit een tweetal leden per deelnemende gemeente. Uit de leden van het algemeen bestuur is een dagelijks bestuur samengesteld. Dit bestaat uit een voorzitter, een secretaris, een penningmeester en twee leden. De stichting kent een algemeen directeur.			
Vestigingsplaats	Oirschot			
Financieel belang				
Gemeentelijke bijdrage	2016	2017	2018	2019
Totaal	+/- 68.000	+/- 68.000	+/- 68.000	+/- 68.000
Opmerkingen				
Ontwikkelingen				
Financiële informatie:	<p>De entreegelden worden tot het eigen vermogen van de stichting gerekend en bedragen per 31 december 2015 € 155.467 (31 december 2014 € 155.467).</p> <p>Entreegelden zijn betaald als goodwill door die gemeenten die later hebben aangesloten. Deze worden niet eerder dan bij liquidatie van de stichting aan de gemeenten terugbetaald.</p> <p>Het entreegeld voor de gemeente Heeze-Leende bedroeg € 10.833.</p>			
Resultaat 2015	€ 482.982; (resultaat 2014: € 591.596).			
Eigen vermogen 31-12-2015	€ 1.167.210 (1 januari 2015: € 1.314.742).			
Vreemd vermogen 31-12-2015	€ 387.839 (1 januari 2015: € 323.831).			
Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)	75,1% (2014: 80,2%).			

5. NV Bank Nederlandse Gemeenten

<i>Visie/doel</i>	<i>BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. De bank draagt duurzaam bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak. De deelneming kan dan ook als een duurzame belegging worden beschouwd.</i>			
<i>Taken</i>				
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>De publieke sector in Nederland, zoals gemeenten, provincies en de Staat der Nederlanden.</i>			
<i>Bestuurlijk belang</i>	<i>De vertegenwoordiger in de algemene vergadering van aandeelhouders is de wethouder Financiën.</i>			
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>Den Haag</i>			
<i>Financieel belang</i>	<i>De gemeente heeft 10.020 aandelen à € 2,50 BNG in haar bezit die voor de verkrijgingsprijs van € 22.734 onder financiële vaste activa staan gewaardeerd. Hiermee bezit de gemeente Heeze-Leende 0,01799% van de stemmen en bedraagt het aandeel in het vermogen en het dividend tevens 0,01799%. Voorgesteld wordt 25% van de winst na belasting als dividend uit te keren, zijnde totaal € 57 mio.. Dit komt neer op € 1,02 per aandeel (2014: € 0,57). Voor de gemeente Heeze-Leende betekent dit € 10.220,40 (2014: € 5.711,40).</i>			
<i>Gemeentelijke bijdrage</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
<i>Totaal</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>
<i>Opmerkingen</i>	<i>NVT</i>			
<i>Ontwikkelingen</i>				
<i>Financiële informatie:</i>	<i>Het beleid van de BNG is er op gericht tot en met 2018 25% van de nettowinst uit te keren.</i>			
<i>Resultaat 2015</i>	<i>€ 226 mio (2014: € 126 mio).</i>			
<i>Eigen vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 4.163 mio (31 december 2014: € 3.582 mio).</i>			
<i>Vreemd vermogen 31-12-2015</i>	<i>€ 145.317 mio (31 december 2014: € 149.891 mio).</i>			
<i>Solvabiliteit 31-12-2015 (EV/TV)</i>	<i>2,8% (2014: 2,3%)</i>			
<i>Achtergestelde schulden 31-12-2015</i>	<i>€ 31 mio (31 december 2014: € 32 mio).</i>			

6. Brabant Water NV

<i>Visie/doel</i>	<i>Brabant Water N.V. is het waterleidingbedrijf voor vrijwel geheel Noord-Brabant. De aandelen zijn in handen van de provincie Noord-Brabant en het overgrote deel van de gemeenten in het voorzieningsgebied.</i>			
<i>Taken</i>				
<i>Deelnemende partijen</i>	<i>De aandelen zijn in handen van de provincie Noord-Brabant en het overgrote deel van de gemeenten in het voorzieningsgebied.</i>			
<i>Bestuurlijk belang</i>				
<i>Vestigingsplaats</i>	<i>'s-Hertogenbosch</i>			
<i>Financieel belang</i>	<i>De gemeente heeft in haar bezit 14.074 aandelen tegen de nominale waarde van € 0,10 per aandeel. Dit bezit staat op de balans onder financiële vaste activa opgenomen tegen de verkrijgingsprijs van € 1.407.</i>			
<i>Gemeentelijke bijdrage</i>	<i>2016</i>	<i>2017</i>	<i>2018</i>	<i>2019</i>
<i>Totaal</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>	<i>NVT</i>
<i>Opmerkingen</i>	<i>NVT</i>			
<i>Ontwikkelingen</i>				
<i>Financiële informatie:</i>	<i>Het positief resultaat over 2014 wordt conform het op 24 juni 2012 door de aandeelhouders vastgestelde financieel beleid voor de 3e Planperiode (Boekjaar 2012 tot en met 2016) toegevoegd aan de Algemene Reserve.</i>			
<i>Resultaat 2014</i>	<i>€ 30.071.000 (2013: € 39.585.000).</i>			
<i>Eigen vermogen 31-12-2014</i>	<i>€ 483.813.000 (31 december 2013: € 476.267.000).</i>			
<i>Vreemd vermogen 31-12-2014</i>	<i>€ 415.793.000 (31 december 2013: € 384.487.000).</i>			
<i>Solvabiliteit 31-12-2014 (EV/TV)</i>	<i>53,8% (2013: 55,3%).</i>			

Paragraaf F. Grondbeleid

F1. Inleiding

Op 23 januari 2012 is het gemeentelijk grondbeleid door de gemeenteraad vastgesteld in de nota Grondbeleid Heeze-Leende 2012-2016. De in deze nota gemaakte beleidskeuzes zijn voor zover van toepassing in deze paragraaf verwerkt.

De volgende onderwerpen komen aan bod:

- F2. Relatie met de programma's;
- F3. De bouwgrondexploitaties in eigen beheer;
- F4. Grondexploitatie op basis van samenwerking;
- F5. Woningbouwprojecten niet in eigen beheer;
- F6. Overige exploitatiegebieden (n.v.t.);
- F7. Risico's grondexploitatie;
- F8. Reserve grondexploitatie;
- F9. Reserve bovenwijkse voorzieningen;
- F10. Grondprijzen.

F2. Relatie met de programma's

Het grondbeleid heeft een grote invloed op en hangt samen met de realisatie van programma 4 Wonen en programma 5 Werken.

F3. De bouwgrondexploitaties in eigen beheer

De bouwgrondexploitaties die in eigen beheer worden ontwikkeld zijn:

- Breedvennen in Leende
- Poortmannen in Heeze
- Averbodeweg in Sterksel (m.i.v. 2016)

De grondexploitaties worden tweemaal per jaar geactualiseerd.

Breedvennen, Leende

De exploitatie van Breedvennen had per 1 januari 2015 een boekwaarde van € 3.209.302.

De laatst geactualiseerde vastgestelde exploitatie (maart 2016) voorziet in de administratieve afsluiting van het plan eind 2022 met een nadelig eindresultaat van circa € 40.000. Ten opzichte van de vorige actualisatie betekent dit een verbetering van circa € 6.000. Als reden kan worden aangegeven dat de kosten van het woonrijpmaken een aantal jaren naar voren zijn geschoven, waardoor de kostenstijging lager uitvalt.

Een strook grond (3.733 m²) ten noorden van de schoolwoningen is in juli 2015 overgeheveld naar Materiële Vaste Activa (MVA) omdat deze strook niet is opgenomen in het bestemmingsplan Leende-Leenderstrip en ook niet binnen redelijke termijn in dit bestemmingsplan zal worden opgenomen. De strook grond is afgewaardeerd tot € 6,00 per m² hetgeen leidt tot een totaal boekverlies van € 136.254,50. Dit wordt ten laste van de reserve grondexploitatie gebracht.

Poortmannen, Heeze

De exploitatie van dit plan had per 1 januari 2015 een boekwaarde van € 2.473.714.

De laatst geactualiseerde vastgestelde exploitatie (maart 2016) geeft 2024 als afsluitingsjaar met een eindresultaat van circa € 5.000 voordelig. Ten opzichte van de vorige actualisatie betekent dit een verbetering van circa € 71.500. Het voordeel is vooral toe te schrijven aan de lagere kostenstijging en lagere kosten voor voorbereiding en toezicht en algemene kosten.

Averbodeweg, Sterksel (m.i.v. 1 januari 2016)

De koop-/realisatieovereenkomst met de projectontwikkelaar liep af per 31 december 2015. De boekwaarde van dit gebied bedroeg per 31 december 2015 € 958.834 nadelig. Dit is het uitgangspunt voor de in 2016 op te stellen grondexploitatie. In deze grondexploitatie gaan we er van uit dat de gemeente de kosten voor bouw- en

woonrijpmaken voor haar rekening neemt. Naar verwachting zal het eindresultaat voordelig zijn. Omdat dit gebied in 2015 nog niet in eigen beheer was, vindt u dit project ook nog terug onder paragraaf F5 (Woningbouwprojecten niet in eigen beheer).

F4. Grondexploitatie op basis van samenwerking

De Bulders, Heeze

In dit uitbreidingsgebied, grenzend aan de Leenderweg in Heeze, worden circa 345 woningen ontwikkeld en een randweg/ontsluitingsweg aangelegd.

Deze wijk wordt ontwikkeld in samenwerking met de BNG GO. In deze samenwerking zijn de kwalitatieve en kwantitatieve uitgangspunten, waaronder de wijk ontwikkeld gaat worden, vastgelegd in een contract. Dit contract is medio 2012 door beide partijen ondertekend. Zie voor dit project ook Programma 4 onder 830 Bouwgrondexploitatie. De inmiddels verworven gronden en de nog te verwerven gronden op de balans van de gemeente worden inclusief vergoeding (index) en bijkomende kosten naar rato van afzet van de gronden (grondverkoop aan ontwikkelaars, bouwers, particulieren) ingebracht in De Bulders Woningbouw CV.

In 2015 is 3.140 m² aan gronden aangekocht t.b.v. de randweg voor een totaalbedrag van € 133.663.

Per 31 december 2015 kende gebied "de Bulders" een boekwaarde van € 5.938.797.

Op basis van de herziene grondexploitatie verwachten we een voordelig eindresultaat.

F5. Woningbouwprojecten niet in eigen beheer

Locatie	Lasten in 2015	Baten in 2015	Boekwaarde 31/12/2015
Vondellaan Heeze	7.040,58	0,00	59.915,34 nadelig
Providentia Sterksel	10.373,46	0,00	24.124,41 voordelig
Beemden-Zuid Heeze	23.643,07	0,00	55.970,19 voordelig

Merellaan Leende	55.846,27	721.000,00	85.864,05 voordelig
Halfeindschestraat Leende	9.536,99	0,00	81.612,01 nadelig
Averbodeweg Sterksel	5.828,28	187.499,53*	958.833,92 nadelig

In 2015 zijn de projecten Ketsheuvel en Strohuls afgesloten met respectievelijk een positief resultaat van € 44.956 en € 6.550. Deze resultaten worden bij de jaarrekening 2015 toegevoegd aan de reserve grondexploitatie. Zie hiervoor paragraaf F8.

* In 2015 heeft bij het project **Averbodeweg** een grondverkoop van € 165.788 plaatsgevonden; hiermede is de boekwaarde Averbodeweg verminderd.

F6. Overige exploitatiegebieden: n.v.t.

F7. Risico's grondexploitatie

De risico's die we lopen met de grondexploitaties worden verdeeld in:

- A. Grondexploitaties in eigen beheer
- B. Bouwprojecten niet in eigen beheer
- C. Bouwprojecten in een samenwerkingsvorm

A. Risico's bij grondexploitaties in eigen beheer

De risico's zijn te verdelen in risico's bij het in eigen beheer exploiteren van bestemmingsplannen (A), de risico's bij de realisering van bouwprojecten door ontwikkelaars (B) en de risico's bij de realisering van bouwprojecten in een samenwerkingsvorm (C).

Weliswaar zijn de calculaties met enige voorzichtigheid berekend, maar er kunnen toch risico's blijven bestaan. Het is dan ook noodzakelijk om hiervoor middelen achter de hand te houden. Onze gemeente kent hiervoor de reserve grondexploitatie.

In maart 2016 zijn deze exploitaties geactualiseerd en vastgesteld en leveren naar verwachting de volgende eindwaarden op:

<u>Gebied</u>	<u>Einde exploitatie</u>	<u>Verwacht eindresultaat</u>
Breedvennen	2022	40.464 nadelig
Poortmannen	2024	<u>5.000 voordelig</u>
Totaal resultaat		35.464 nadelig

Voor het verwachte nadelige resultaat in de grondexploitatie van de Breedvennen wordt bij de jaarrekening 2015 een voorziening getroffen van € 40.000.

De eerder gevormde verliesvoorziening Poortmannen kan vervallen nu sprake is van een voordelig eindresultaat.

Deze eindwaarden zijn berekend zonder rekening te houden met algemene risico's, zoals:

- Kredietcrisis
- Conjunctuur- en renterisico's die zich manifesteren
- Verandering in woon- en werkvoorkeuren en behoeften
- Milieurisico's
- Herziening bestuurlijke besluitvorming
- Archeologie

Meer specifiek kennen deze grondexploitaties de volgende risico's:

Breedvennen:

Het is mogelijk dat de te verkopen percelen pas later dan gepland worden verkocht. Tevens bestaat het risico dat de verkoop van de grond onder de schoolwoningen en de bijbehorende parkeerplaats later plaatsvindt dan gepland omdat dit (mede) afhankelijk is van de planning van het centrumplan in Leende. Deze risico's zijn doorgerekend in een worst case scenario. Indien deze omstandigheden allemaal tegelijkertijd zouden plaatsvinden dan zou het resultaat ca. € 210.000 nadelig zijn. De kans hierop is echter klein. Dit wordt opgevangen in de algemene reserve.

Poortmannen:

Het risico bestaat dat de uitgifte van de gronden later plaatsvindt dan gepland. Ook voor deze grondexploitatie is een worst case scenario doorgerekend. Het resultaat in een worst case scenario bedraagt circa € 82.000 nadelig. De kans dat zich dit voordoet is echter klein. Dit wordt opgevangen in de algemene reserve.

B. Risico's bij bouwprojecten niet in eigen beheer

Averbodeweg, Sterksel

Het afzetrisico voor dit gebied ligt bij de gemeente.

Halfeindschestraat, Leende

Het afzetrisico voor de 4 resterende bouwkvavels ligt bij de gemeente. Gezien de te verwachten opbrengsten (€ 323 per m2 excl. btw) en het feit dat er nog nauwelijks kosten zijn omdat het gebied al bouw- en woonrijp is, is het risico hier minimaal.

Vondellaan, Heeze

Eventuele planschade komt voor rekening van de exploitant. Omdat het hier echter ging om het saneren van een bedrijvenlocatie inclusief stevige bodemsaneringen mag verwacht worden dat een beroep op planschade weinig kans van slagen zal hebben.

In het geval de laatste fase van het project niet gerealiseerd wordt, ontvangt de gemeente het laatste gedeelte van de exploitatiebijdrage ad € 65.000 niet.

Het verwacht eindresultaat is nog steeds € 100.000,00 nadelig. Hiervoor is een voorziening gevormd.

Merellaan

Het risico bestaat dat één koopovereenkomst wordt ontbonden. De grond dient dan opnieuw in de verkoop te worden gebracht. De kans dat dit scenario zich voordoet achten wij gering.

C. Risico's bij realisering van bouwprojecten in een samenwerkingsvorm

De Bulders

De Bulders BV/CV is als aparte entiteit verantwoordelijk voor haar eigen risico's. Daarom heeft zij binnen haar eigen grondexploitatie een risicobuffer opgenomen. Mocht echter ondanks dat de Bulders BV omvallen dan heeft dat gevolgen voor de al verworven gronden. In dat geval zal de grond afgewaardeerd moeten worden en komt het verlies voor de helft ten laste van de gemeente.

F8. Reserve grondexploitatie

Het verloop van de reserve grondexploitatie in het jaar 2015 is als volgt:

Saldo per 1 januari 2015		151.644
Bij: Averbodeweg voordelig resultaat 2015	15.883*	
Bij: Ketsheuvel afsluiting project 2015	44.956	
Bij: Strohuls afsluiting project 2015	6.550	
Bij: Intrekking voorziening Poortmannen	<u>60.000</u>	
		<u>127.389</u>
		279.033
Af: Afwaardering grond Breedvennen	-136.254	
Af: Vorming voorziening Breedvennen	- <u>40.000</u>	
		<u>-176.254</u>
Saldo per 31 december 2015		102.779

Bij het project Averbodeweg wordt jaarlijks het resultaat toegevoegd of onttrokken aan de reserve grondexploitatie. In 2015 werd een exploitatiebijdrage van € 21.711 ontvangen, terwijl in 2015 aan kosten € 5.828 werden geboekt. Het voordelig resultaat van deze laatste 2 bedragen, zijnde € 15.883, wordt toegevoegd aan de reserve grondexploitatie.

F9. Reserve bovenwijkse voorzieningen

In het jaar 2015 hebben zich in deze reserve geen mutaties voorgedaan.

De stand van de reserve bovenwijkse voorzieningen bedraagt per 31 december 2015 € 975.776.

F10. Grondprijzen

Bij de actualisaties van de grondexploitaties zijn de grondprijzen zoals genoemd in de begroting 2015 gehanteerd.

Paragraaf G. Overzicht lokale lasten

G1. Samenvatting

De lokale heffingen vormen na het totaal van de specifieke of doeluitkeringen en de algemene uitkering de belangrijkste bron van inkomsten van de gemeente. In de begroting 2015 is aangegeven dat ca. 30 % van de totale inkomsten afkomstig is van de lokale heffingen. In deze paragraaf wordt een verantwoording gegeven van de lokale heffingen.

Wat wilden we bereiken?

- De opbrengst van de onroerende zaakbelasting mag maximaal stijgen met een inflatie van 2%.
- De afvalstoffenheffing moet hoogstens kostendekkend zijn. Met inachtneming van de doelstelling van 5% restafval in 2020 een zo laag mogelijke afvalstoffenheffing waarbij de grootste vervuiler de meeste kosten draagt.
- Het uitgangspunt bij de berekening van de tarieven voor het rioolheffing is 100% kostendekking.
- Artikel 224 van de Gemeentewet maakt het mogelijk om een toeristenbelasting te heffen. Het gaat hier om een algemene belasting waarvan de opbrengsten toevloeien aan de algemene middelen van de gemeente. De inkomsten uit deze belasting mag de gemeente dus naar eigen inzicht aanwenden.
- Onder de naam 'leges' heft de gemeente een aantal verschillende rechten vanwege het genot van verstrekte diensten. Deze tarieven hangen nauw samen met de kostenonderbouwing en mag maximaal kostendekkend zijn.
- Kwijtschelding: het kwijtscheldingspercentage dat de gemeente hanteert bedraagt 100%. Dit betekent dat alle belastingplichtigen die een inkomen hebben dat 100% van het minimuminkomen (volgens bijstandsnorm) of lager is, in aanmerking komen voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding.

Onderstaande tabel geeft een weergave van de opbrengsten van de lokale heffingen:

Omschrijving van de heffing	Rekening 2015	Begroting 2015	Rekening 2014	Rekening 2013
Algemene heffingen:				
- onroerende-zaakbelastingen	3.440	3.453	3.340	3.263
- toeristenbelasting	181	180	177	180
<i>Subtotaal</i>	<i>3.621</i>	<i>3.633</i>	<i>3.517</i>	<i>3.443</i>
Bestemmingsheffingen:				
- leges burgerlijke stand en overige leges	294	286	298	252
- leges veiligheid	10	5	11	11
- marktgelden	1	2	3	1
- milieuleges en bodemonderzoek	1	0	1	0
- afvalstoffenheffing/reinigingsrecht	947	877	903	851
- rioolheffing	1.828	1.808	1.720	1.583
- bouwleges	396	438	488	678
- leges voor bestemmingsplan wijzigingen	25	33	29	39
- overige leges bestemmingsplannen	3	4	6	-1
- leges gebruiksvergunningen brandpreventie	1	1	7	3
- baatbelastingen	1	1	1	1
<i>Subtotaal</i>	<i>3.507</i>	<i>3.455</i>	<i>3.467</i>	<i>3.418</i>
Totaal lokale heffingen	7.128	7.088	6.984	6.861

G2. Inleiding

In het begrotingsjaar 2015 krijgt de gemeente Heeze-Leende circa 30% aan inkomsten binnen door het heffen van belastingen en rechten. Deze eigen inkomsten vormen naast de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de specifieke uitkeringen (van de ministeries) de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeenten.

Bij de eigen inkomsten van gemeenten kan een onderscheid worden gemaakt tussen algemene eigen inkomsten en taakgerelateerde inkomsten. De algemene eigen inkomsten kan de gemeente inzetten voor de dekking van de gemeentelijke uitgaven, zoals de onroerend zaakbelastingen en de toeristenbelasting. Er is geen relatie tussen de inkomsten en de uitgaven.

Taakgerelateerde inkomsten zijn inkomsten die horen bij specifieke gemeentelijke taken en diensten, zoals leges en bestemmingsheffingen. Voorbeelden hiervan zijn de afvalstoffenheffing en de rioolrechten.

Deze paragraaf geeft een overzicht van de diverse lokale heffingen en belastingen op hoofdlijnen.

G3. Onroerende-zaakbelasting (OZB)

De basis voor het heffen van ozb is de wet Waardering Onroerende Zaken (wet WOZ). Op basis van deze wet wordt er van elke individuele onroerende zaak de waarde vastgesteld. Het te betalen bedrag wordt berekend aan de hand van de door u vastgestelde tarieven. Deze wordt door middel van een aanslag aan de belastingplichtige opgelegd.

De gemeente heeft de onroerende-zaakbelastingen 2015 op basis van de WOZ-beschikkingen met als waardepeildatum 1 januari 2014 geheven.

Voor het jaar 2015 zijn de navolgende drie ozb-tarieven geheven als percentage van de waarde:

	2015	2014	2013
Gebruikers – niet-woningen	0,1363 %	0,1314 %	0,1254 %
Eigenaren – woningen	0,1193 %	0,1133 %	0,1050 %
Eigenaren – niet-woningen	0,1645 %	0,1586 %	0,1513 %

Doordat de gemiddelde waarden van de woningen per waardepeildatum 1 januari 2013 ongeveer 3,3 procent lager lagen dan per waardepeildatum 1 januari 2014 zijn de tarieven 5,3% gestegen om 2 % stijging in opbrengst door inflatiecorrectie te bereiken. De gemiddelde waarde van een woning per 1 januari 2014 was in de gemeente Heeze-Leende € 307.000.

De wet WOZ is ook van toepassing voor de rijksbelastingdienst (eigenwoningforfait) en de waterschappen. De waardegegevens worden uitgewisseld met deze instanties. Vanaf 2011 ontvangen we hiervoor geen aparte bijdrage meer. Deze is opgenomen in de algemene uitkering.

G4. Afvalstoffenheffing en reinigingsrechten

Afvalstoffenheffing heft de gemeente van degene die feitelijk gebruik maakt van een perceel waarop een verplichting tot het inzamelen van huishoudelijke afvalstoffen rust (ingevolge artikel 10.11 van de Wet milieubeheer). De afvalstoffenheffing is een kostendekkende heffing. De opbrengsten mogen op begrotingsbasis niet hoger zijn dan de kosten. Hierbij mag de gemeente wel rekening houden met de invloed van de btw.

Bij de berekening van de tarieven van deze heffing is gekozen voor tariefdifferentiatie (diftar). Degene die meer afval laat ophalen, moet ook meer betalen. Het tarief is opgebouwd uit twee delen. Het eerste deel, het zogenaamde basistarief, is voor iedereen gelijk. Het tweede deel is variabel.

	2015	2014	2013
Vastrecht per aansluiting (jaarlijks)	75	63	63
Het ledigen van een 40 liter container rest	4,00	4,00	4,00
Het ledigen van een 140 liter container rest	10,00	10,00	10,00
Het ledigen van een 240 liter container rest	18,00	18,00	18,00
Het ledigen van een 25 liter container GFT	1,50	1,50	1,50
Het ledigen van een 140 liter container GFT	1,50	1,50	1,50
Het ledigen van een 240 liter container GFT	2,50	2,50	2,50

De tarieven van de afvalstoffenheffing zijn in 2015 VOOR containers gelijk gebleven aan 2014. Het vastrecht is iets omhoog gegaan.

Steeds meer afval wordt hergebruikt. Ook in 2015 heeft deze trend zich voortgezet. Er is minder restafval opgehaald, meer plastic, meer GFT. Het gescheiden ophalen van blik en drankenkarton heeft o.a. als gevolg dat er minder restafval is ingezameld (minder verbrandingskosten). De burger zet de (grijze) kliko weer minder aan de straat. Voor de "gemiddelde" burger is de afvalstoffenheffing iets gedaald.

G5. Rioolheffing

Onder de naam 'rioolheffing' heft de gemeente een recht van de gebruiker van een pand, van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De maatstaf van heffing berekenen we naar het aantal kubieke meters afvalwater dat vanuit het pand wordt afgevoerd.

Het uitgangspunt bij de berekening van de tarieven voor het rioolheffing is 100% kostendekking. Daarbij wel rekening houdend met het nadeel dat door de invoering van het BTW-compensatiefonds is ontstaan.

Op grond van artikel 228a van de Gemeentewet kunnen kosten die direct of indirect te maken hebben met de riolering via het rioolheffing verhaald worden. De kosten bestaan uit kapitaallasten, de directe en indirecte exploitatiekosten zoals reiniging, inspecties en reparaties. Maar ook toekomstige kosten die gemaakt moeten worden als gevolg van vervangingen, of de steeds maar toenemende eisen die hogere overheden stellen. Deze kosten worden als dotatie aan het rioleringsfonds meegenomen. Dit fonds is erop gericht om alle kosten die redelijkerwijs verwacht kunnen worden te dragen.

In 2015 is een nieuwe doorrekening gemaakt, het zogenaamde V(erbreed) G(emeentelijk) R(iolering) P(lan) 2016-2021. Hierin zijn eisen, zoals het aanleggen van een gescheiden stelsel bij renovatieprojecten, het verplicht afkoppelen van verhard oppervlak en overstort meters en voorzieningen die gemaakt moeten worden als gevolg van de steeds heviger regenvuilen, meegerekend. Daarnaast is ervoor gekozen om investeringen direct te blijven afschrijven volgens het Ideaal Complex. Dit VGRP 2016-2021 heeft de raad op 7 september 2015 vastgesteld. De raad heeft met het vaststellen van het VGRP 2016-2021 geen tariefsverhoging toegepast. Wel is de jaarlijkse indexering, vastgesteld op 1%.

De jaartarieven bedroegen in 2015:

- aansluitingen < 100m³ waterverbruik   € 227,72 (2014: € 216,67)
- aansluitingen > 100m³-500m³ waterverbruik   € 302,88 (2014: € 288,18)

G6. Legesverordening

Onder de naam 'leges' worden een aantal verschillende rechten geheven terzake het genot van door of vanwege het gemeentebestuur verstrekte diensten.

De bouwleges waren voor 2015 ruim lager geraamd. Uiteindelijk blijken nu de opbrengsten ongeveer € 42.000 hoger uit te vallen. Er zijn enkele grotere projecten verleend, hierdoor zijn er meer leges binnen gehaald.

Denk hierbij aan de zorg appartementen op Providentia in Sterksel.

G7. Toeristenbelasting

Deze belasting wordt geheven ter zake het houden van verblijf binnen de gemeente door personen die niet als ingezetene in de gemeentelijke basisadministratie persoonsgegevens zijn ingeschreven.

De tarieven voor de toeristenbelasting zijn sinds 2011 gedifferentieerd. Voor 2015 zijn de tarieven gelijk gebleven aan voorgaande jaren. Het (algemene) tarief per overnachting was € 0,95, voor hotels en conferentiecentra € 1,25 per overnachting, op een scoutingterrein € 0,40 per overnachtingen op een camping € 0,75. per overnachting. Er zal een jaarlijkse beoordeling komen op basis van werkelijke inkomsten.

Aangezien niet eerder dan april 2016 (na verwerking van de diverse aangiften 2015) het totale bedrag toeristenbelasting 2015 kan worden bepaald, kan dit alleen geraamd worden. Rekening houdend met de opgelegde voorlopige aanslagen 2015, dient nog rekening gehouden te worden met een te realiseren bedrag aan toeristenbelasting 2015 van ongeveer € 40.000,- bovenop hetgeen nu al betaald is (€ 141.193,43). Daarmee wordt de begroting van € 180.000 behaald.

Kwijtschelding

Als een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt (bijstandsnorm of minder) om de belastingaanslag te voldoen kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige gehele of gedeeltelijke kwijtschelding worden verleend voor de afvalstoffenheffing en/of de rioolheffing.

In het jaar 2015 is kwijtschelding verleend voor een bedrag van € 15.713.

G8. Lastendruk

Overzicht lokale lastendruk

De tarieven 2015 hebben tot de volgende belastingdruk geleid. In deze berekening zijn alleen die belastingen betrokken die nagenoeg op iedereen van toepassing zijn. De belastingen die een specifieke belastingplicht hebben zijn uitgesloten.

Lastendruk	2015	2014	2013
Afvalstoffenheffing	134,90	132,90	132,90
Rioolheffing	302,88	288,18	274,20
Onroerende-zaakbelasting eigenaar	366,00	360,00	340,00
Totale lastendruk zonder eigen woning	437,78	421,08	407,10
Totale lastendruk met eigen woning	803,78	781,08	747,10

Toelichting :

- Bij de berekening van de afvalstoffenheffing wordt uitgegaan van 5 containerledigingen rest 140 liter en 6,6 containerledigingen gft 140 liter voor 2015. Voor 2014 en 2013 is uitgegaan van 6 containerledigingen rest 140 liter en 6,6 containerledigingen gft 140 liter.
- De rioolheffing is op basis van een waterverbruik van 100 tot 500 m³ per jaar.
- De gemiddelde waarde van een woning in Heeze-Leende bedroeg in het jaar 2015 € 307.000 (waarde vastgesteld naar prijspeildatum 1 januari 2014), in 2014 € 318.000.

JAARREKENING

Deel 3   Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING GESPECIFICEERD NAAR SUBPRODUCTEN

Product	Productnaam	Realisatie 2014	Begroting 2015			Realisatie 2015
			Primair	Wijz	Totaal	
Programma 1 Fundament						
<i>Lasten</i>						
001.00	Raad en raadscommissies	267.845	218.200	11.810	230.010	207.306
001.10	Burgemeester en wethouders	607.852	553.441		553.441	876.755
002.00	Bestuurszaken	57.529	288.857		288.857	280.767
002.30	Voorlichting	828.000	328.421	-24.755	303.666	390.490
002.40	Representatie bestuur	42.337	46.835		46.835	44.487
003.00	Burgerlijke stand en bevolkingsregister	802.235	889.240		889.240	624.079
003.10	Verkiezingen	149.140	58.531		58.531	70.080
003.20	Straatnaamborden en huisnummering	8.817	28.078		28.078	8.112
004.00	Burgelijke stand en bevolkingsregister	109.850	343.430		343.430	105.829
005.00	Bestuurlijke samenwerking	209.612	218.327	-34.541	183.786	164.863
006.00	Raadsgriffier	105.686	89.025	13.755	102.780	109.653
120.00	Personeelskosten brandweer Heeze-Leende	1.903				
120.10	Brandweerkazerne Heeze	4.445	5.194		5.194	18.265
120.20	Brandweergarage Leende	38.922	39.789		39.789	44.867
120.30	Brandblus- en reddingsmiddelen	172				201
120.40	Brandkranen en brandputten	22.521	37.918		37.918	26.616
120.50	Regionale brandweer	877.702	786.453	4.065	790.518	790.517
120.60	Overige aangelegenheden brandweer en rampenbest	45				
120.70	Rampenbestrijding	44.794	46.040		46.040	33.951
140.00	Dierenbescherming	25.274	22.500		22.500	20.714
140.10	Overige beschermende maatregelen	288	263		263	291
140.20	Integraal veiligheidsbeleid	211.704	249.346	-1.362	247.984	240.733
724.00	Gemeentelijke begraafplaats	12.451	10.021		10.021	11.895
	<i>Totaal lasten</i>	4.429.122	4.259.909	-31.028	4.228.881	4.070.471
<i>Baten</i>						
001.10	Burgemeester en wethouders					218.134
004.00	Burgerlijke stand en bevolkingsregister	298.436	285.951		285.951	293.506
120.10	Brandweerkazerne					
120.20	Brandweergarage Leende	39.221	36.903		36.903	45.083
120.30	Brandblus- en reddingsmiddelen					
140.20	Integraal veiligheidsbeleid	11.098	5.000		5.000	9.732
732.00	Baten begraafplaatsrechten	2.535	1.592		1.592	2.586
	<i>Totaal baten</i>	351.290	329.446		329.446	569.041
Totaal programma 1		-4.077.832	-3.930.463	31.028	-3.899.435	-3.501.429

Product	Productnaam	Realisatie 2014	Begroting 2015			Realisatie 2015
			Primair	Wijz	Totaal	
Programma 2 Opgroeien						
<i>Lasten</i>						
421.00	Opb basisonderwijs: personeelskosten	13.812	6.950		6.950	66.827
421.10	Opb basisonderwijs: voorzieningen in gebouwen en t	72.261	84.721		84.721	79.658
421.20	Opb basisonderwijs: andere voorzieningen in gebouw	3.380	2.460		2.460	3.480
421.30	Gebruiksvoorzieningen basisonderwijs (gebouw-afhar		1.674.355		1.674.355	195.831
421.40	Onderwijshuisvesting basisonderwijs		259.629		259.629	239.940
421.50	Aandeel kostenplaats tbv. Centrumplan Leende		74.078		74.078	119.622
423.00	Bijz basisonderwijs: voorzieningen in gebouwen en t	445.775				
423.10	Bijz basisonderwijs: andere voorzieningen in gebouw	102.899				
423.30	Bijz basisonderwijs: algemene kosten	30.757				
431.00	Onderwijshuisvesting speciaal onderwijs		578.739		578.739	572.215
431.10	Andere voorzieningen in gebouwen en terreinen spec		135.356	88.000	223.356	249.783
433.00	Bijz spec onderwijs: voorzieningen in gebouwen en t	988.159				
433.10	Bijz spec onderwijs: andere voorzieningen in gebouw	60.976				
433.20	Bijz spec onderwijs: algemene kosten	25.818				
480.00	Onderwijsbegeleiding	96.887	95.768		95.768	49.818
480.10	Vervoer van leerlingen	257.185	237.425		237.425	231.041
480.30	Overige onderwijsvoorzieningen	125.773	103.786		103.786	116.378
630.20	Subsidies aan jeugdorganisaties	20.610				
630.30	Overig sociaal-cultureel-, jeugd- en jonferenwerk	19.317				
650.00	Kinderdagverblijven	50.676	64.536		64.536	52.172
650.10	Peuterspeelzalen	133.612	129.704		129.704	115.474
670.10	Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd		21.461		21.461	19.178
670.20	Inkoop		27.428		27.428	19.441
670.40	Oe en 1e lijn		163.805	-20.000	143.805	53.413
670.90	Bijdrage aan "Dommelregio" Lumensgroep (Jeugd)		36.381		36.381	32.439
671.00	1e lijnsloket Jeugd		291.885	20.000	311.885	260.601
671.10	1e lijnsloket Wmo					
682.00	Individuele voorzieningen Natura Jeugd		1.621.846		1.621.846	1.038.425
682.03	Landelijke inkoop		83.362		83.362	54.211
682.04	SEZ (provincie)		6.265		6.265	
682.10	Flexibele inkoop		16.914		16.914	
683.00	Veiligheid, jeugdreclassering en opvang jeugd		185.047		185.047	196.083
715.00	Jeugdgezondheidszorg	261.832	296.455		296.455	244.784
716.00	Centra voor jeugd en gezin	178.555				
	<i>Totaal lasten</i>	2.888.287	6.198.356	88.000	6.286.356	4.010.812
<i>Baten</i>						
421.10	Opb basisonderwijs: voorzieningen in gebouwen en t					79.537
421.30	Gebruiksvoorzieningen basisonderwijs (gebouw-afhar		71.180		71.180	
421.40	Onderwijshuisvesting basisonderwijs		42.888		42.888	42.888
423.00	Onderwijshuisvesting basisonderwijs	289.338				
423.10	Bijzonder basisonderwijs: andere voorzieningen in ge	34.118				
480.00	Onderwijsbegeleiding	29.946	19.090		19.090	35.044
480.10	Vervoer van leerlingen	1.938	1.000		1.000	485
480.30	Overige onderwijsvoorzieningen	3.686	3.386		3.386	3.686
650.00	Kinderdagverblijven	1.485				4.000
650.10	Peuterspeelzalen	107.659	108.950		108.950	108.095
716.00	Centra voor jeugd en gezin	56.000				
	<i>Totaal baten</i>	524.169	246.494		246.494	273.734
Totaal programma 2		-2.364.117	-5.951.862	-88.000	-6.039.862	-3.737.078

Product	Productnaam	Realisatie 2014	Begroting 2015			Realisatie 2015
			Primair	Wijz	Totaal	
Programma 3 Meedoen						
<i>Lasten</i>						
002.10	Archiefbewaarplaatsen		66.899		66.899	66.898
480.30A	Combinatiefunctie sport en cultuur	119.664	130.000	11.591	141.591	134.818
510.00	Openbare bibliotheken	273.306	218.583		218.583	208.774
511.00	Muziekscholen	91.418	84.819		84.819	86.150
511.10	Overig vormings- en ontwikkelingswerk	279	686		686	454
530.30	Tennisbanen Heeze	36.089	35.307		35.307	39.705
530.40	Sportcentrum "de Pompenmaker"	543.518	366.810	-6.220	360.590	409.321
530.50	Gymnastieklokalen Heeze-Leende	150.159	180.680		180.680	156.147
530.80	Subsidies aan sportverenigingen	2.800	3.500		3.500	3.500
530.90	Overige aangelegenheden inzake sport	6.932	3.832		3.832	3.865
531.00	Sportterreinen Heeze	214.231	209.831	85.000	294.831	305.744
531.10	Gemeentelijk sportpark "de Groote Speel"	88.930	93.811		93.811	89.108
531.20	Sportpark "de Hemelrasten"	59.991	63.662		63.662	61.102
540.00	Amateuristische kunstbeoefening	46.580	47.142		47.142	47.142
541.00	Monumentenzorg	199.970				
541.10	Archiefbewaarplaatsen	69.714				
541.20	Overige cultuur en oudheidkunde	30.829				
580.30	Accommodatie Irislaan	2.066	1.640		1.640	1.994
580.40	Exploitatie Hof van Leende					
580.50	Exploitatie Lindenlaan 57	944	884		884	920
580.60	Kosten IDOP-Sterksel					
580.90	Subsidieverstrekingen	43.170	63.088		63.088	47.135
620.00	Algemeen maatschappelijk werk	82.653				
620.10	Sociaal-culturele zorg voor senioren	17.381				
620.30	Overige maatschappelijke begeleiding en advies	12.859				
621.00	Regeling opvang asielzoekers en VVTV	6.821				3.274
622.20	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	2.033.180				
630.00	Dorpshuis 't Perron	109.316				
630.05	Gemeenschapscentrum "de Meent"	83.274				
630.10	Dorpshuis "Valentijn"	77.580				
630.40	Welzijnsstichting Paladijn	208.220				
652.00	Leefvoorzieningen gehandicapten (WVG)	419.543				
652.10	Woonvoorzieningen gehandicapten (WVG)	40.058				
661.00	Maatwerkvoorzieningen Natura materieel WMO		852.233	-16.750	835.483	1.009.414
662.00	Maatwerkvoorzieningen Natura immaterieel WMO		1.013.075		1.013.075	955.447
670.00A	Gemeenschapscentrum "Dorpshuis Het Perron"		108.000		108.000	108.053
670.10A	Algemene voorzieningen WMO		22.484	191.250	213.734	132.937
670.30	Huishoudelijke verzorging		439.564		439.564	247.273
670.31	Collectief vervoer		170.000		170.000	142.100
670.50	Exploitatie de Meent		83.405		83.405	83.609
670.60	Dorpshuis Valentijn te Sterksel		105.783		105.783	109.124
670.65	Scouting Heeze		8.203		8.203	8.203
670.70	Overig sociaal-cultureel werk/jeugd- en jongerenwerk		49.255		49.255	14.241
670.80	Welzijnsstichting Paladijn		208.190	13.064	221.254	221.254
670.90A	Bijdrage aan "Dommelregio" Lumensgroep (Volwass)		45.037		45.037	49.755
671.10A	1e lijnsloket WMO		419.055	29.044	448.099	240.409
672.10	PGB Wmo en jeugd		495.960		495.960	247.571
714.00	Gemeentelijke gezondheidsdienst	234.836	242.780	14.500	257.280	263.031
714.10	Overige gezondheidszorg	7.661	15.500		15.500	8.087
821.00	Monumenten		144.543		144.543	238.749
821.10	Monumenten/cultuur		1.766		1.766	1.766
	<i>Totaal lasten</i>	5.313.972	5.996.007	321.479	6.317.486	5.747.071

Product	Productnaam	Realisatie 2014	Begroting 2015			Realisatie 2015
			Primair	Wijz	Totaal	
Baten						
480.30A	Combinatiefunctie sport en cultuur	21.991	22.000		22.000	22.966
530.40	Sportcentrum "de Pompenmaker"	71.420	75.839		75.839	70.868
530.50	Gymnastieklokale Heeze-Leende	18.396	26.279		26.279	22.428
530.90	Overige aangelegenheden inzake sport	1.262	781		781	661
531.00	Sportterreinen Heeze	15.154	15.457		15.457	15.457
531.20	Sportpark "de Hemelrasten"	4.263	4.348		4.348	4.348
541.00	Monumentenzorg	4.500				
621.00	ROA en VVT	6.024				3.274
622.20	Wet Maatschappelijke Ondersteuning	267.761				
630.00	Dorpshuis 't Perron					
630.05	Gemeenschapscentrum "de Meent"	11.113				
630.10	Dorpshuis "Valentijn"	13.883				
652.10	Woonvoorzieningen gehandicapten (WVG)					
661.00	Maatwerkvoorzieningen Natura materieel WMO		2.448		2.448	1.455
667.00	Eigen bijdragen, maatwerkvoorzieningen en Wmo		128.000		128.000	98.428
670.10A	Alg. voorzieningen wmo en jeugd					
670.50	Exploitatie de Meent		11.335		11.335	11.335
670.60	Dorpshuis Valentijn te Sterksel		14.164		14.164	14.164
821.00	Monumenten		500		500	
	<i>Totaal baten</i>	435.767	301.151		301.151	265.384
Totaal programma 3		-4.878.206	-5.694.856	-321.479	-6.016.335	-5.481.687
Programma 4 Wonen						
Lasten						
210.20	Wegen, straten en pleinen	1.643.391	1.180.531		1.180.531	1.302.874
210.30	Openbare verlichting	313.862	316.546		316.546	282.452
210.40	Overige voorzieningen wegen, straten en pleinen	71.222	97.295		97.295	67.145
210.50	GBKN-meldingen	7.794	12.000	-10.000	2.000	-4.946
210.60	Waarschuwborden en wegwijzers		105.358		105.358	111.971
210.70	Verkeersplannen en verkeersveiligheid		284.914		284.914	320.855
211.00	Waarschuwborden en wegwijzers	94.749				
211.10	Verkeersplannen en verkeersveiligheid	290.290				
212.00	Buurtbus	9.471	8.800	1.700	10.500	2.000
240.00	Waterlossingen en bermsloten	101.943	109.556		109.556	90.585
820.00	Woningexploitatie	97.935	96.112		96.112	94.213
820.10	Gemeentelijk woningbezit		104		104	
820.20	Woningbouw	131.437	122.756		122.756	122.756
822.00	Bouw-, woning- en welstandstoezicht	1.235.050	903.390		903.390	1.147.121
822.20	Woonwagencentrum	397	3.887		3.887	6.188
822.40	Overige aangelegenheden betreffende de volkshuisve	3.394	3.316		3.316	3.316
830.00	Bouwgrondexploitaties	1.336.990	775.055		775.055	1.612.819
	<i>Totaal lasten</i>	5.337.924	4.019.620	-8.300	4.011.320	5.159.350

Product	Productnaam	Realisatie 2014	Begroting 2015			Realisatie 2015
			Primair	Wijz	Totaal	
Baten						
210.20	Wegen, straten en pleinen	179.285	16.566	14.600	31.166	148.980
210.40	Overige voorzieningen wegen, straten en pleinen	21.107	7.833		7.833	17.959
210.50	GBKN-meldingen					
210.70	Verkeersplannen en verkeersveiligheid		5.000		5.000	4.261
211.00	Waarschuwingsborden en wegwijzers					
211.10	Verkeersplannen en verkeersveiligheid	6.095				
820.00	Woningexploitatie	99.757	96.112		96.112	96.112
820.20	Woningbouw	2.328	1.530		1.530	448
822.00	Bouw-, woning- en welstandstoezicht	31.706	1.196		1.196	1.837
822.20	Woonwagencentrum	3.791	3.516		3.516	3.831
822.40	Overige aangelegenheden betreffende de volkshuisve	417.625	59.661	-59.661		
823.00	Opbrengst leges bouwvergunningen	487.721	546.357	-150.000	396.357	438.165
830.00	Bouwgrondexploitaties	1.406.395	775.054		775.054	1.543.954
	<i>Totaal baten</i>	2.655.811	1.512.825	-195.061	1.317.764	2.255.547
Totaal programma 4		-2.682.114	-2.506.795	-186.761	-2.693.556	-2.903.803
Programma 5 Werken						
Lasten						
310.00	Straatmarkten	387	4.633		4.633	
310.10	Overige aangelegenheden terzake van handel en am	162.017	124.058		124.058	168.088
310.20	Bedrijfspanen	81.581	66.423	15.000	81.423	61.867
310.30	Industrieterrein "De Poortmannen"		151.384		151.384	443.845
320.00	Industrieterrein "de Poortmannen"	158.801				
330.10	Gasvoorziening					
330.20	Drinkwatervoorziening	98	98		98	98
330.30	Kabelvoorziening	103				73
341.00	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	92.727	70.933	12.000	82.933	200.307
482.00	Basiseducatie en alfabetiseringsonderwijs	4.854	5.791		5.791	4.585
560.00	Openbaar groen	1.050.396	1.066.985		1.066.985	1.164.123
560.10	Kermis en kampeertreinen	18.385	17.902		17.902	16.785
560.20	Speelterrinen	51.798	53.324		53.324	55.537
560.30	Recreatieve fiets- en wandelpaden	24.242	28.669		28.669	29.992
560.40	Overige openluchtrecreatie	114.104	174.475		174.475	114.166
560.50	Bevordering toerisme	77.845	28.000		28.000	91.463
580.00	Brabantse Dag	54.823	49.801	9.900	59.701	57.365
580.10	Diverse culturele doeleinden	1.253	1.803		1.803	1.253
610.00	Bijstandsverlening: algemene kosten	578.956	519.945	50.000	569.945	620.070
610.10	Bijstand aan thuiswonende personen jonger dan 65 ja	1.363.711	1.450.500	-75.000	1.375.500	1.463.960
610.20	Bijstand aan thuiswonende personen van 65 jaar en o		180.000	-25.000	155.000	113.962
610.30	Bijstand aan elders verzorgden	10.873				
610.50	Bijstandsbesluit zelfstandigen	115.207	135.300	-110.300	25.000	124.502
610.60	Schuldhelpverlening	3.896				
610.70	Inkomensvoorziening werkloze werknemers (IOAW)	123.303				
610.80	Inkomensvoorziening gewezen zelfstandigen (IOAZ)	8.952				
611.00	Sociale werkvoorziening	1.308.910	1.259.550	18.695	1.278.245	1.312.506
611.30	Sociale vernieuwing	25.342				1.114
614.00	Bijzondere bijstandsverlening (niet-declarabel)	150.926	149.175	11.000	160.175	156.851
614.10	Schuldhelpverlening		30.000	-15.000	15.000	11.987
623.00	Participatiebudget	156.392	100.000	56.000	156.000	157.692
661.00A	Maatwerkvoorzieningen Natura materieel WMO		-20.000	20.000		
	<i>Totaal lasten</i>	5.739.882	5.648.749	-32.705	5.616.044	6.372.192

Product	Productnaam	Realisatie 2014	Begroting 2015			Realisatie 2015
			Primair	Wijz	Totaal	
Baten						
310.20	Bedrijfspanden	286	1.301		1.301	286
310.30	Industrieterrein "de Poortmannen"		151.385		151.385	443.845
311.00	Baten marktgeden	3.193	2.003		2.003	1.273
320.00	Industrieterrein "de Poortmannen"	158.801				
330.10	Gasvoorziening					
330.30	Kabelvoorziening	130.720				142.595
341.00	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	22.156	48.958	1.563.285	1.612.243	1.884.990
560.00	Openbaar groen	1.200				
560.10	Kermis en kampeertreinen	32.985	33.293		33.293	34.761
560.40	Overige openluchtrecreatie	362				213
610.10	Bijstand aan thuiswonende personen jonger dan 65 ja	1.527.100	1.616.000	-100.000	1.516.000	1.522.547
610.20	THW>65 terugvordering ioaw/ioaz					13.610
610.50	Bijstandsbesluit zelfstandigen	152.321	133.085	-110.300	22.785	123.829
610.60	Schuldhelpverlening					
610.70	Inkomensvoorziening werkloze werknemers (IOAW)	19.868				
611.00	Sociale werkvoorziening	1.308.910	1.259.550	-1.259.550		17.400
614.00	Bijzondere bijstandsverlening (niet-declarabel)	23.806		40.000	40.000	58.221
623.00	Participatiebudget	205.042	100.500	-100.000	500	1.075
	<i>Totaal baten</i>	3.586.750	3.346.075	33.435	3.379.510	4.244.644
Totaal programma 5		-2.153.132	-2.302.674	66.140	-2.236.534	-2.127.548
Programma 6 Duurzaamheid						
Lasten						
550.00	Natuurbescherming	2.748	6.736		6.736	6.214
550.10	Bossen	54.603	20.395		20.395	32.612
721.00	Gemeentereiniging vast	1.049.184	1.008.972		1.008.972	1.179.806
722.00	Riolering (gecombineerd)	1.544.509	1.854.293	34.582	1.888.875	1.958.419
723.00	Milieubeheer	252.260	217.141		217.141	498.595
723.10	Ontsmetting, ongediertebestrijding en andere openba	4.633	9.553		9.553	7.560
810.00	Bestemmingsplannen	520.360	748.154	18.000	766.154	503.098
810.10	Rechtskundige en deskundige adviezen	8.384	5.000		5.000	15.054
	<i>Totaal lasten</i>	3.436.683	3.870.244	52.582	3.922.826	4.201.359
Baten						
550.00	Natuurbescherming		631		631	620
550.10	Bossen	48.225	18.097		18.097	18.942
722.00	Riolering (gecombineerd)	8.661	3.464		3.464	4.309
723.00	Milieubeheer	82.617	15.177		15.177	67.777
725.00	Baten reinigingsrechten	1.284.339	1.167.122		1.167.122	1.340.722
726.00	Baten rioolheffing (gecombineerd)	1.719.792	1.938.322	-130.000	1.808.322	1.828.435
810.00	Bestemmingsplannen	53.439	37.479		37.479	28.137
	<i>Totaal baten</i>	3.197.074	3.180.292	-130.000	3.050.292	3.288.942
Totaal programma 6		-239.609	-689.952	-182.582	-872.534	-912.417

Product	Productnaam	Realisatie 2014	Begroting 2015			Realisatie 2015
			Primair	Wijz	Totaal	
Programma 7 Financiën						
<i>Lasten</i>						
913.00	Deelneming De Bulders	30.900	17.150		17.150	47.775
913.20	Deelneming BNG	1.591	1.591		1.591	1.591
914.00	Financieringslasten geldleningen langer dan jaar	13.248	3.659		3.659	12.726
914.20	Langlopende uitzettingen	3.458	3.357		3.357	3.301
922.00	Begrotingsresultaat		43.381	-34.918	8.463	
922.10	Reservering voor rente en afschrijving voorgenomen in		4.800		4.800	
922.30	Onvoorziene uitgaven		30.000	-13.000	17.000	
922.50	Algemene bijdragen	132.922				192.477
930.00	Uitvoering Wet WOZ	332.895	250.316	-14.000	236.316	310.609
940.00	Lasten heffing en invordering onroerende-zaakbelasting	127.295	92.323		92.323	160.050
940.30	Lasten heffing en invordering toeristenbelasting	25.756	19.393		19.393	20.541
960.00	Saldi van kostenplaatsen	150.034	98.386	455.438	553.824	0
	<i>Totaal lasten</i>	818.099	564.356	393.520	957.876	749.071
<i>Baten</i>						
911.00	Kortlopende uitzettingen	6.478	15.000		15.000	7.834
913.20	Deelneming BNG	12.725	10.000		10.000	5.711
914.10	Bespaarde rente	582.645	469.179		469.179	621.921
914.20	Langlopende uitzettingen	3.515	3.357		3.357	3.357
921.00	Algemene uitkering gemeentefonds	13.120.968	11.569.811	-100.439	11.469.372	11.671.763
922.00	Te realiseren maatregelen		338.500	-158.500	180.000	
922.50	Algemene bijdragen	12.530				
923.00	Uitkering deelfonds sociaal domein jeugd		2.217.032	-69.801	2.147.231	2.185.700
923.10	Uitkering deelfonds sociaal domein wmo		1.536.994	-25.596	1.511.398	1.518.645
923.20	Uitkering deelfonds sociaal domein participatie			1.378.720	1.378.720	1.378.720
931.00	Baten onroerende-zaakbelastingen gebruikers	432.963	453.610		453.610	446.555
932.00	Baten onroerende-zaakbelastingen eigenaren	2.907.231	2.983.272	16.000	2.999.272	2.993.212
934.00	Baatbelastingen	504	653		653	504
936.00	Toeristenbelasting	176.949	180.000		180.000	181.193
940.00	Invordering gemeentelijke belastingen	6.251	9.690		9.690	10.130
960.00	Saldi van kostenplaatsen	397.241	396.042		396.042	342.879
	<i>Totaal baten</i>	17.660.000	20.183.140	1.040.384	21.223.524	21.368.124
Totaal programma 7		16.841.902	19.618.784	646.864	20.265.648	20.619.052

Resultaat						
970.00	Saldo van de rekening van baten en lasten	446.893	-1.457.818	-34.790	-1.492.608	1.955.090
980.00	Toevoeging aan reserves	1.196.123	174.539	841.978	1.016.517	1.258.488
980.00	Aanwending van reserves	2.006.096	1.632.357	876.768	2.509.125	1.117.027
990.00	Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.256.866				1.813.630

Product	Productnaam	Realisatie 2014	Begroting 2015			Realisatie 2015
			Primair	Wijz	Totaal	
RECAPITULATIE						
Programma:						
	1 Fundament	-4.077.832	-3.930.463	31.028	-3.899.435	-3.501.429
	2 Opgroeien	-2.364.117	-5.951.862	-88.000	-6.039.862	-3.737.078
	3 Meedoen	-4.878.206	-5.694.856	-321.479	-6.016.335	-5.481.687
	4 Wonen	-2.682.114	-2.506.795	-186.761	-2.693.556	-2.903.803
	5 Werken	-2.153.132	-2.302.674	66.140	-2.236.534	-2.127.548
	6 Duurzaamheid	-239.609	-689.952	-182.582	-872.534	-912.417
	7 Financiën	16.841.902	19.618.784	646.864	20.265.648	20.619.052
970.00	Saldo van de rekening van baten en lasten	446.893	-1.457.818	-34.790	-1.492.608	1.955.090
980.00	Toevoeging aan reserves	1.196.123	174.539	841.978	1.016.517	1.258.488
980.00	Aanwending van reserves	2.006.096	1.632.357	876.768	2.509.125	1.117.027
990.00	Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.256.866				1.813.630

RECAPITULATIE OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING 2015

Programma	Lasten 2015	Baten 2015	Nadelig	Batig
1 Fundament	4.070.471	569.041	3.501.429	
2 Opgroeien	4.010.812	273.734	3.737.078	
3 Meedoen	5.747.071	265.384	5.481.687	
4 Wonen	5.159.350	2.255.547	2.903.803	
5 Werken	6.372.192	4.244.644	2.127.548	
6 Duurzaamheid	4.201.359	3.288.942	912.417	
7 Financiën	749.071	21.368.124		20.619.052
980.00 Mutatie reserves	1.258.488	1.117.027	141.461	
990.00 Resultaat van de rekening van baten en lasten	1.813.630		1.813.630	
Totaaltelling programma's	33.382.443	33.382.443	20.619.052	20.619.052

Deel 4 Balans

BALANS PER
Activa

Omschrijving	Ultimo 2015	Ultimo 2014
VASTE ACTIVA		
A11 IMMATERIËLE VASTE ACTIVA		
A111 Kosten verbonden aan sluiten geldleningen en saldo agio/disagio	11.682	23.364
A112 Kosten onderzoek en ontwikkeling van bepaald actief		
	<u>11.682</u>	<u>23.364</u>
A12 MATERIËLE VASTE ACTIVA		
- Economisch nut	13.866.414	14.372.903
- Economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven	1.924.562	2.040.408
- Maatschappelijk nut in de openbare ruimte	2.872.625	3.048.656
- In erfpacht		
	<u>18.663.602</u>	<u>19.461.967</u>
A13 FINANCIËLE VASTE ACTIVA		
A1311 Kapitaalverstrekkingen deelnemingen	42.141	42.141
A1312 Kapitaalverstrekkingen gemeenschappelijke regelingen		
A1313 Kapitaalverstrekkingen overige verbonden partijen		
A1321 Leningen aan woningbouwcorporaties	2.252.550	2.345.013
A1322 Leningen aan deelnemingen	1.000.000	875.000
A1323 Leningen aan overige verbonden partijen		
A1331a Leningen aan openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)		
A1331b Overige langlopende leningen	413.628	479.319
A1332a Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd >= 1 jaar		
A1332b Uitzettingen in Nederlands schuld papier met een looptijd >= 1 jaar		
A1332c Overige uitzettingen met een looptijd >= 1 jaar	298.304	357.965
A1333 Bijdragen aan activa in eigendom van derden	15.124	20.445
	<u>4.021.747</u>	<u>4.119.883</u>
Totaal vaste activa	<u>22.697.031</u>	<u>23.605.214</u>
VLOTTENDE ACTIVA		
A21 VOORRADEN		
A211 Niet in exploitatie genomen bouwgronden	5.938.797	5.604.438
A212 Overige grond- en hulpstoffen		
A213 Onderhanden werk (incl bouwgronden in exploitatie)	6.426.590	7.203.337
A214 Gereed product en handelsgoederen	4.843	5.922
A215 Vooruitbetalingen		
	<u>12.370.230</u>	<u>12.813.697</u>
A22 UITZETTINGEN		
A221 Vorderingen op openbare lichamen	1.629.425	1.553.040
A222a Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)		
A222b Overige verstrekte kasgeldleningen		
A223a Rekening-courant verhouding met het Rijk	1.225.000	
A223b Rekening-courant verhoudingen overige niet-financiële instellingen	57.513	62.265
A224 Overige vorderingen	3.360.917	2.347.774
A225a Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar		
A225b Uitzettingen in Nederlands schuld papier met een looptijd < 1 jaar		
A225c Overige uitzettingen met een looptijd < 1 jaar		
	<u>6.272.855</u>	<u>3.963.080</u>
	135.056	8.502
A23 LIQUIDE MIDDELEN		
A29 OVERLOPENDE ACTIVA		
A29a Nog te ontvangen bijdragen van de EU		
A29b Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk		
A29c Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid		80.000
A29d Overige overlopende vlottende activa	524.208	824.787
	<u>524.208</u>	<u>904.787</u>
Totaal vlottende activa	<u>19.302.349</u>	<u>17.690.066</u>
TOTAAL GENERAAL	41.999.379	41.295.280

31 DECEMBER 2015
Passiva

Omschrijving	Ultimo 2015	Ultimo 2014
VASTE PASSIVA		
P11 EIGEN VERMOGEN		
P111 Algemene reserve	3.745.498	3.231.428
P112 Bestemmingsreserves	8.469.248	7.584.992
P114 Saldo van rekening	1.813.630	1.256.866
	<u>14.028.376</u>	<u>12.073.286</u>
P12 VOORZIENINGEN	3.468.880	2.816.752
P13 VASTE SCHULD		
P131 Obligatieleningen		
P132 Onderhandse leningen van binnenlandse pensioefondsen en verzekeraars		
P133 Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige fin instellingen	16.991.215	18.500.416
P134 Onderhandse leningen van binnenlandse bedrijven		
P135a Onderhandse leningen van openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)		
P135b Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren		
P136 Onderhandse leningen van buitenlandse instellingen		
P137 Door derden belegde gelden	2.252.550	2.345.013
P138 Waarborgsommen	500	3.823
	<u>19.244.265</u>	<u>20.849.252</u>
Totaal vaste financieringsmiddelen	<u>36.741.521</u>	<u>35.739.289</u>
VLOTTENDE PASSIVA		
P21 VLOTTENDE SCHULD		
P211a Kasgeldleningen van openbare lichamen (art. 1a Wet Fido)		
P211b Overige kasgeldleningen		
P212 Banksaldi		347.327
P213 Overige vlottende schulden	3.317.359	3.239.993
	<u>3.317.359</u>	<u>3.587.319</u>
P29 OVERLOPENDE PASSIVA		
P29a Vooruit ontvangen bijdragen van de EU		
P29b Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk	1.802.923	1.902.937
P29c Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheid	19.980	8.445
P29d Overige overlopende passiva	117.597	57.290
	<u>1.940.500</u>	<u>1.968.672</u>
Totaal vlottende passiva	<u>5.257.859</u>	<u>5.555.991</u>
TOTAAL GENERAAL	41.999.379	41.295.280
Verplichtingen uit zekerheidsstellingen en gewaarborgde geldleningen	43.253.000	43.253.000

Deel 5 Toelichting

1. Toelichting algemeen

1.1 Wijzigingen ten opzichte van voorgaand jaar

Hier geven wij aan hoe de bestemming van het resultaat 2014 is verwerkt.

	Algemene reserve	Bestemmings reserves	Saldo
Ultimo 2014 Afronding	3.231.428	7.584.992	1.256.866
Herrubr 2014 Resultaat	3.231.428	7.584.992	1.256.866
	465.373	791.492	-1.256.866
Primo 2015	3.696.801	8.376.484	0

De resultaatbestemming 2014 is als volgt vastgesteld:

- € 326.173 toevoegen aan de algemene reserve;
- € 75.693 toevoegen aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein;
- € 360.000 toevoegen aan de bestemmingsreserve HNG;
- € 245.000 toevoegen aan de bestemmingsreserve nieuwbouw/renovatie onderwijs;
- € 250.000 toevoegen aan de bestemmingsreserve kwaliteitsimpuls personeel.

Vanuit de toevoeging aan de algemene reserve wordt als dekking voor de overheveling aan de begroting 2015 beschouwd:

- € 1.700 pilot scholierenlijn Heeze-Leende – V'waard (hiervan in 2015 aangewend € 0);
- € 11.591 buurtsportcoaches (hiervan in 2015 aangewend € 0);
- € 26.000 re-integratie (hiervan in 2015 aangewend € 26.000);
- € 14.500 bijdrage GGD ivm verkoop pand (hiervan in 2015 aangewend € 14.370);
- € 34.582 onderzoekskosten vBRP en VGRP (hiervan in 2015 aangewend € 34.582);
- € 10.917 ICT samenwerking (hiervan in 2015 aangewend € 5.047);
- € 17.960 zaakgericht en digitaal werken (hiervan in 2015 aangewend € 0);
- € 81.871 Basisregistratie Grootchalige Topografie (hiervan in 2015 aangewend € 0);
- € 199.121 Totaal

Daarnaast zijn als onderdeel van de resultaatbestemming 2014 de volgende besluiten genomen:

- € 41.387 opheffen bestemmingsreserve WWB inkomensdeel;
- € 82.920 opheffen bestemmingsreserve WMO.
Bovenstaande bedragen toevoegen aan de bestemmingsreserve Sociaal Domein
- € 114.201 opheffen bestemmingsreserve Merlebos;
- € 25.000 opheffen bestemmingsreserve Bergerhofschool.
Deze vrijvallende bedragen toevoegen aan de algemene reserve.

1.2 Grondslagen voor waardering

Stelselwijziging

Ten opzichte van de voorgaande jaarrekening zijn er geen stelselwijzigingen doorgevoerd.

ACTIVA

Voor zover niet anders vermeld zijn activa gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten.

Indien in de vervaardigingsprijs is opgenomen de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend dient te worden toegelicht dat deze rente is geactiveerd.

Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt jaarlijks afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen en/of eventuele beschikkingen over reserves.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met afschrijvingen en/of bijdragen van derden (voor zover er een directe relatie bestaat met het actief) en/of beschikkingen over reserves (voor zover het investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut betreft).

Tot en met jaar 2003 zijn eventuele beschikkingen over de reserves op alle geactiveerde investeringen in mindering gebracht.

Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte levensduur van het actief of een kortere, door de raad aan te geven tijdsduur.

Activa met een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000 worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatste worden altijd geactiveerd.

Vanaf 2003 is het BTW-Compensatiefonds van toepassing. Declarabele BTW wordt niet geactiveerd. Investeringen van voor 2003 zijn niet geschoond voor deze BTW-component.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen leningen, overige langlopende leningen en overige uitzettingen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs onder aftrek van eventuele aflossingen.

Deelnemingen worden in afwijking hiervan gewaardeerd tegen marktwaarde indien deze waarde lager is dan de verkrijgingsprijs.

De bijdrage in activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd. De afweging of activering zal plaatsvinden wordt per actief gemaakt. Voor zover activering plaatsvindt wordt gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdrage verminderd met afschrijvingen.

Onder uitzettingen worden aandelen, obligaties, maar ook leningen en vorderingen verstaan. Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar worden opgenomen onder de vlottende activa. Uitzettingen met een oorspronkelijke looptijd van langer dan één jaar worden gedurende de gehele looptijd onder de financiële vaste activa opgenomen.

Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van leningen verrekend.

Vorraden

Vorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs dan wel lagere marktwaarde.

Onderhanden werk

Onderhanden werk wordt gewaardeerd voor de gemaakte kosten onder aftrek van de opbrengsten uit grondverkoop. Voor tussentijdse winstneming gelden de volgende voorwaarden:

Deelprojecten:

- de winst op het deelproject is gerealiseerd;
- er geen verlies verwacht worden op andere deelprojecten tenzij daarvoor voldoende voorzieningen zijn getroffen.

Geen deelprojecten:

- er is een betrouwbare, actuele kostprijscalculatie aanwezig;
- de opbrengsten voldoende zeker zijn en 80% van de totale opbrengsten zijn gerealiseerd;
- de nog te maken kosten goed in te schatten zijn en 80% van de totale kosten zijn gerealiseerd;
- de uitname maximaal 75% van de gerealiseerde winst is en de uitname niet leidt tot een nadelige boekwaarde in de resterende looptijd van het plan;
- de uitname wordt toegevoegd aan de algemene reserve (dit in tegenstelling tot de richtlijn voor de calculaties bouwgrondexploitaties die aangeeft dat resultaten in eerste instantie muteren op de reserve grondexploitatie).

Het (resterende) resultaat wordt genomen bij afsluiten van het complex.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de nominale waarde van de vorderingen verrekend.

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

PASSIVA

Voor zover niet anders vermeld zijn passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit de reserves en het resultaat na bestemming volgend uit de programmarekening.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd ter afdekking van:

- Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs is in te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten.
- Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Aan voorzieningen wordt geen rente toegevoegd.

Er zijn momenteel geen voorzieningen gewaardeerd tegen contante waarde.

GRONDSLAGEN VOOR RESULTAATBEPALING

Onder baten worden verstaan de baten die rechtstreeks aan het jaar zijn toe te rekenen en die in het jaar als gerealiseerd kunnen worden beschouwd. Verwachte baten zijn voorzichtigheidshalve niet als baten verantwoord.

De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden verantwoord in het jaar waarin de goederen zijn geleverd, c.q. de diensten zijn verricht. Verliezen worden in aanmerking genomen in het jaar waarin deze voorzienbaar zijn.

De afschrijvingen geschieden tijdsevenredig op basis van de verwachte economische levensduur. Op aanschaffingen wordt vanaf het jaar na gereedkomen of verwerving afgeschreven. Afschrijvingen geschieden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.

Voor de gehanteerde afschrijvingstermijnen wordt verwezen naar de toelichting op de balans.

2. Toelichting overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

2.1 Analyse van de afwijkingen tussen de begroting (na toepassing van alle begrotingswijzigingen) en de programmarekening

De analyse van de afwijkingen tussen de begroting (na toepassing van alle begrotingswijzigingen) en de programmarekening is direct toegelicht bij de programmaverantwoording in deel 1.

2.2 Toelichting gerealiseerde dekkingsmiddelen

Baten	Realisatie 2015	Begroting na wijziging 2015	Verschil
Algemene uitkering gemeentefonds	11.671.763	11.469.372	202.391
Integratie-uitkering Sociaal Domein	5.083.064	5.037.349	45.715
Onroerende zaakbelasting gebruikers	446.555	453.610	-7.055
Onroerende zaakbelasting eigenaren	2.993.212	2.999.272	-6.060
Baatbelastingen	504	653	-149
Toeristenbelasting	181.193	180.000	1.193
Invordering	10.130	9.690	440
Dividenden	5.711	10.000	-4.289
Rente kortlopende uitzettingen	7.834	15.000	-7.166
Rente langlopende uitzettingen	3.357	3.357	0
Bespaarde rente reserves & voorzieningen	621.921	469.179	152.742
Te realiseren maatregelen	0	180.000	-180.000
Algemene bijdragen	0	0	0
Saldo financieringsfunctie	342.879	396.042	-53.163

2.3 Toelichting gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten naar gerealiseerde resultaat

	Realisatie 2015	Begroting na wijziging 2015	Vershil
Gerealiseerde totaal van saldo van baten en lasten	1.955.090	-1.492.608	3.447.698
Aanwending:			
-algemene reserve	474.296	593.418	-119.122
-reserve grondexploitatie	176.255	0	176.255
-reserve totaaloplossing verkeersproblematiek	33.265	0	33.265
-reserve Bels Lijntje	15.598	0	15.598
-reserve streekontwikkeling	18.000	18.000	0
-reserve landbouwontwikkelingsplan	3.969	3.969	0
-reserve gemeentelijke monumenten	6.538	7.500	-962
-reserve nieuwbouw/renovatie onderwijs	24.930	0	24.930
-reserve Centrumplan Leende	27.814	1.500.000	-1.472.186
-reserve automatisering	50.091	50.091	0
-reserve digitaliseren bouwvergunningen	10.318	11.000	-682
-reserve digitale infopanelen	3.418	3.147	271
-reserve Groene & Blauwe diensten	12.500	0	12.500
-reserve project wegen ABdK	14.308	0	14.308
-reserve klein materieel	49.861	69.695	-19.834
-reserve reïntegratie	41.015	41.015	0
-reserve Sociaal Domein	0	72.697	-72.697
-reserve kwaliteitsimpuls personeel	16.260	0	16.260
-reserve HNG gelden	60.000	60.000	0
-reserve ODZOB	78.593	78.593	0
Toevoeging:			
-algemene reserve	-522.993	-522.993	0
-reserve grondexploitatie	-127.389	0	-127.389
-reserve totaaloplossing verkeersproblematiek	-360.000	-360.000	0
-reserve Bels Lijntje	-43.166	0	-43.166
-reserve gemeentelijke monumenten	-7.344	-7.344	0
-reserve Centrumplan Leende	0	-71.180	71.180
-reserve HSLnet aanleg glasvezel buitengebied	-142.595	0	-142.595
-reserve klein materieel	-55.000	-55.000	0
Gerealiseerde resultaat	1.813.630	0	1.813.630

2.4 Toelichting incidentele baten en lasten

Progr.	Producten	Lasten	Baten	Omschrijving
1	001.10	400.537		Storting voorziening pensioen wethouders
1	001.10		218.134	Expiratie pensioenpolis wethouders
1	003.10	22.172		Kiesverrichtingen
1	005.00	-5.597		Vrijval voorziening GRSA2
2	421.00	24.930		Afwikkeling onderwijshuisvesting
7	980.00		24.930	Aanwending reserve nieuwbouw/renovatie schoolgeb
2	421.30	27.814		Centrumplan Leende
7	980.00		27.814	Aanwending reserve centrumplan Leende
2	431.10	88.000		Inrichting de Berkenschutse
7	980.00		88.000	Aanwending algemene reserve
2	480.00	35.044		VVE
2	480.00		35.044	Specifieke uitkering OAB VVE
3	531.00	85.000		Hockey veld 1
7	980.00		85.000	Aanwending algemene reserve
3	621.00	3.274		Maatschappelijke begeleiding asielzoekers
3	621.00		3.274	Rijksbijdrage COA
3	671.10	49.802		Uitvoeringskosten nieuw personeel
3	671.10	-15.069		Transitiekosten decentralisatie AWBZ
3	714.00	14.370		Bijdrage GGD ivm verkoop pand
7	980.00		14.370	Aanwending algemene reserve (budgetoverheveling)
7	980.00	27.568		Toevoeging reserve Bels Lijntje
4	210.20	15.598		Fietspad Bels Lijntje
4	210.20		43.166	Provinciale subsidie fietspad Bels Lijntje
4	210.20	41.690		Inrichting Nieuwe Hoeve 30km/uur
4	210.20		28.748	Provinciale subsidie Nieuwe Hoeve 30km/uur
7	980.00		12.906	Aanwending reserve totaaloplossing verkeersprobleem
4	210.20	45.020		Samen mee naar de A2
4	210.20		45.020	Provinciale subsidie Samen mee naar de A2
4	210.70	20.359		Centrale as
7	980.00		20.359	Aanwending reserve totaaloplossing verkeersprobleem
4	822.00	10.318		Digitalisering bouwvergunningen
7	980.00		10.318	Aanwending reserve digitalisering bouwvergunningen
4	830.50	136.255		Afwaardering grond Breedvennen
7	980.00		136.255	Aanwending reserve grondexploitatie
7	980.00	6.550		Toevoeging reserve grondexploitatie
4	830.81		6.550	Resultaat Strohuls
7	980.00	15.883		Toevoeging reserve grondexploitatie
4	830.81		15.883	Correctie Averbodeweg
7	980.00	44.956		Toevoeging reserve grondexploitatie
4	830.88		44.956	Resultaat Ketsheuvel
5	310.20	19.934		Verkoopkosten
7	980.00	142.595		Toevoeging reserve HSLnet buffer
5	330.30		142.595	Premie garantstelling lening HSLnet
5	341.00	17.611		Overige grondaankopen
5	341.00		1.864.142	Grondverkopen
5	623.00	46.735		Re-integratie diverse kosten (overschr regulier budget)
7	980.00		26.000	Aanwending algemene reserve (budgetoverheveling)
6	722.00	49.499		Onderzoekskosten (overschrijding regulier budget)
7	980.00		34.582	Aanwending algemene reserve (budgetoverheveling)

Progr.	Producten	Lasten	Baten	Omschrijving
6	723.00		-15.000	Invordering bestuursdwang/dwangsom
6	723.00	80.654		Geluidssanering spoor
6	723.00		80.654	Rijkssubsidie voorbereiding raildempers en -schermen
6	723.00	14.308		Project wegen ABdK
7	980.00		14.308	Aanwending reserve ABdK
6	810.00	15.713		Planschadevergoeding
6	810.00		1.500	Leges planschadevergoeding
6	810.00	12.500		Groene en blauwe diensten
7	980.00		12.500	Aanwending reserve groene en blauwe diensten
6	810.00	18.000		Streekhuis
7	980.00		18.000	Aanwending reserve streekontwikkeling
7	980.00	60.000		Toevoeging reserve grondexploitatie
7	922.50	-60.000		Vrijval verliesvoorziening Poortmannen
7	922.50	40.000		Verliesvoorziening Breedvennen
7	980.00		40.000	Toevoeging reserve grondexploitatie
H	6150	16.260		Personele bezuinigingen
7	980.00		16.260	Aanwending reserve kwaliteitsimpuls personeel
H	6150	14.302		HR21
H	6250	5.047		Aandeel ICT
7	980.00		5.047	Aanwending algemene reserve (budgetoverheveling)
H	6250	-25.105		korting GRSA2
H	6250	6.527		Zaakgericht en digitaal werken
H	6250	7.447		Midoffice
H	6250	3.652		Modernisering GBA
H	6250	3.259		Basisregistratie Grootchalige Topografie
H	6250	6.199		E-herkenning voor bedrijven
H	6250	14.655		Invoering VPB
H	7150		163.130	Detachering personeel
		<u>1.604.266</u>	<u>3.264.445</u>	

2.5 Toelichting onvoorzien

Grbreknr	Omschrijving	Begroting 2015				Realisatie 2015	
		Primair	Wijzigingen				Totaal
			berap's	ov onvz	anderzins		
	<u>Onvoorzien</u>						
	Lasten						
49220000	begrotingsresultaat	43.381	-29.667	-5.251	8.463		
49221000	res rente/afschr	4.800			4.800		
49223000	onvoorzien/incidentele uitg	30.000	13.000	-26.000	17.000		
	<i>Totaal lasten</i>	78.181	-16.667	-31.251	30.263		
	Baten						
59220000	te real maatr agv db proj	120.000	-120.000				
59220010	te real maatr subs	38.500	-38.500				
59220020	te real maatr agv terugdr 3 fte	180.000			180.000		
	<i>Totaal baten</i>	338.500	-158.500		180.000		
	Totaal onvoorzien	260.319	-141.833	31.251	149.737		

Subprod	Naam subproduct	Begroting 2015				Realisatie 2015
		Primair	Wijzigingen		Totaal	
			berap's	ov onvz		
<u>Aanwending onvoorzien</u> <i>(bedragen betreffen de onderdelen binnen de subproducten)</i>						
<u>Programma 1 Fundament</u>						
<i>Lasten</i>						
001.00	Raad en raadscommissies	6.000		11.810		17.689
002.30	Voorlichting	269.759	-24.755			289.290
005.00	Bestuurlijke samenwerking	64.541	-34.541			10.272
006.00	Raadsgriffier	87.507	13.755			108.417
120.50	Regionale brandweer	786.453	4.065			790.517
140.20	Integraal veiligheidsbeleid	5.000	-1.362			3.222
	<i>Totaal lasten</i>	1.219.260	-42.838	11.810		1.219.408
<u>Programma 3 Meedoen</u>						
<i>Lasten</i>						
480.30	Overige onderwijsvoorzieningen	18.000		11.591		17.613
530.40	Sportcentrum "de Pompenmaker"	42.005		-6.220		47.037
661.00	Maatwerkvoorzieningen Natura materieel WMO		3.250			1.630
670.10	Algemene voorzieningen Wmo en Jeugd		191.250			110.953
670.80	Welzijnsstichting Paladijn	206.220	13.064			217.284
671.10	1e lijnsloket Wmo	186.351	29.044		20.000	75.100
714.00	Gemeentelijke gezondheidsdienst			14.500		14.370
	<i>Totaal lasten</i>	452.576	236.608	19.871	20.000	483.986
<u>Programma 4 Wonen</u>						
<i>Lasten</i>						
210.50	GBKN-meldingen	12.000	-10.000			-4.946
212.00	Buurtbus	6.800		1.700		8.500
	<i>Totaal lasten</i>	18.800	-10.000	1.700		-4.946

Subprod	Naam subproduct	Begroting 2015				Realisatie 2015	
		Primair	Wijzigingen				Totaal
			berap's	ov onvz	anderzins		
Baten							
210.20	Wegen, straten en pleinen	9.408	14.600		24.008	29.135	
822.40	Overige aangelegenheden betreffende de volkshuisvesting	59.661		-59.661			
823.00	Opbrengst leges bouwvergunningen	545.525	-150.000		395.525	437.427	
	<i>Totaal baten</i>	614.594	-135.400	-59.661	419.533	466.562	
Programma 5 Werken							
Lasten							
310.20	Bedrijfspannen		15.000		15.000	19.934	
341.00	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	12.549	12.000		24.549	24.888	
580.00	Brabantse Dag	4.312	9.900		14.212	6.373	
610.00	Bijstandsverlening: algemene kosten	514.000	50.000		564.000	576.532	
610.10	Bijstand aan thuiswonende personen jonger dan 65 jaar	1.415.000	-75.000		1.340.000	1.422.006	
610.20	Bijstand aan thuiswonende personen van 65 jaar en ouder	180.000	-25.000		155.000	113.962	
610.50	Bijstandsbesluit zelfstandigen	120.300	-110.300		10.000	85.450	
611.00	Sociale werkvoorziening	1.259.550	18.695		1.278.245	1.312.506	
614.00	Bijzondere bijstandsverlening (niet-declarabel)	135.000	11.000		146.000	143.641	
614.10	Schuldhelpverlening	30.000	-15.000		15.000	11.987	
623.00	Participatiebudget	25.000	30.000	26.000	81.000	101.734	
	<i>Totaal lasten</i>	3.695.711	-78.705	26.000	3.643.006	3.819.015	
Baten							
341.00	Overige agrarische zaken, jacht en visserij	28.041	1.563.285		1.591.326	1.864.142	
610.10	Bijstand aan thuiswonende personen jonger dan 65 jaar	1.605.000	-100.000		1.505.000	1.527.535	
610.50	Bijstandsbesluit zelfstandigen	133.085	-110.300		22.785	128.336	
611.00	Sociale werkvoorziening	1.259.550	-1.259.550			17.400	
614.00	Bijzondere bijstandsverlening (niet-declarabel)		40.000		40.000	56.334	
623.00	Participatiebudget	100.000	-100.000				
	<i>Totaal baten</i>	3.125.676	33.435		3.159.111	3.593.747	

Subprod	Naam subproduct	Begroting 2015				Realisatie 2015	
		Primair	Wijzigingen				Totaal
			berap's	ov onvz	anderzins		
Programma 6 Duurzaamheid							
<i>Lasten</i>							
722.00	Riolering (gecombineerd)	18.401		34.582		52.983	67.900
	<i>Totaal lasten</i>	18.401		34.582		52.983	67.900
<i>Baten</i>							
726.00	Baten rioolheffing (gecombineerd)	1.677.322	-130.000			1.547.322	1.552.567
	<i>Totaal baten</i>	1.677.322	-130.000			1.547.322	1.552.567
Programma 7 Financiën							
<i>Lasten</i>							
960.00	Saldi van kostenplaatsen		304.690	136.748	14.000	455.438	0
980.00	Toevoeging aan reserves	41.015	841.978			882.993	882.993
	<i>Totaal lasten</i>	41.015	1.146.668	136.748	14.000	1.338.431	882.993
<i>Baten</i>							
921.00	Algemene uitkering gemeentefonds	11.562.303	-100.439			11.461.864	11.593.938
923.00	Uitkering deelfonds sociaal domein jeugd	2.217.032	-84.897		15.096	2.147.231	2.185.700
923.10	Uitkering deelfonds sociaal domein wmo	1.536.994	-10.500		-15.096	1.511.398	1.518.645
923.20	Uitkering deelfonds sociaal domein participatie		1.378.720			1.378.720	1.378.720
932.00	Baten onroerende-zaakbelastingen eigenaren	648.113	16.000			664.113	673.455
980.00	Aanwending uit reserves	27.852	426.647	259.121	173.000	886.620	666.949
	<i>Totaal baten</i>	15.992.294	1.625.531	259.121	173.000	18.049.946	18.017.406

Naam (hulp-)kostenplaats	Begroting 2015					Realisatie 2015
	Primair	Wijzigingen			Totaal	
		berap's	ov onvz	anderzins		
Programma 10 Kostenplaatsen						
Lasten						
Kapitaallasten	1.080.158		21.590		1.101.748	1.095.542
Hulpkostenplaats Personele lasten organisatie	6.234.255	220.420			6.454.675	6.484.613
Hulpkostenplaats Beheer en Vastgoed	1.233.795	109.080	136.748	14.000	1.493.623	1.253.892
Hulpkostenplaats Bedrijfsvoering	1.667.202	-24.755			1.642.447	1.804.175
Kostenplaats Beleid, Vergunning en Handhaving	1.538.689	47.410			1.586.099	1.671.087
Kostenplaats Klanten Contact Centrum	320.869	15.765			336.634	347.072
Kostenplaats Beheer en Vastgoed (buitendienst)	5.200	13.610			18.810	21.811
<i>Totaal lasten</i>	12.080.168	381.530	158.338	14.000	12.634.036	12.678.192
Baten						
Kapitaallasten	2.235.179		21.590		2.256.769	2.309.353
Hulpkostenplaats Personele lasten organisatie	3.625.147	220.420			3.845.567	3.822.333
Hulpkostenplaats Beheer en Vastgoed		109.080	136.748	14.925	260.753	0
Hulpkostenplaats Bedrijfsvoering	269.759	-24.755			245.004	289.290
Kostenplaats Beleid, Vergunning en Handhaving	127.098	47.410			174.508	486.357
Kostenplaats Klanten Contact Centrum	357.288	15.765			373.053	207.291
Kostenplaats Beheer en Vastgoed (buitendienst)	1	13.610			13.611	
<i>Totaal baten</i>	6.614.472	381.530	158.338	14.925	7.169.265	7.114.624
Totaal aanwending onvoorzien	PM	141.833	-31.251	PM	PM	PM
Totaal generaal	PM			PM	PM	PM

3. Toelichting op de balans

ACTIVA

A11 Immateriële vaste activa

A111 Kosten verb aan sluiten geldleningen en dis-/agio
 A112 Kosten onderzoek en ontwikkeling bepaald actief

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Balans 31-12-2015
23.363,58		23.363,58			11.681,79	11.681,79
23.363,58		23.363,58			11.681,79	11.681,79

De afschrijvingstermijn op kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en disagio is maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.
 De afschrijvingstermijn van geactiveerde kosten voor onderzoek en ontwikkeling bedraagt ten hoogste vijf jaar.

A12 Materiële vaste activa

- Economisch nut

A121 Gronden en terreinen
 A123 Bedrijfsgebouwen
 A124 Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken
 A125 Vervoermiddelen
 A126 Machines, apparaten en installaties
 A129 Overig

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Afschrij- vingen	Balans 31-12-2015
606.681,18		606.681,18	22.398,00		9.986,10	619.093,08
13.099.419,78		13.099.419,78	176.769,53	133.326,26	543.561,09	12.599.301,96
312.450,83		312.450,83			59.122,44	253.328,39
127.679,39		127.679,39			27.195,53	100.483,86
160.758,22		160.758,22	137.602,95		56.866,09	241.495,08
65.913,10		65.913,10	340,00		13.541,07	52.712,03
14.372.902,50		14.372.902,50	337.110,48	133.326,26	710.272,32	13.866.414,40

- Economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven

A124 Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken

2.040.408,46		2.040.408,46	705.046,81	705.046,81	115.846,00	1.924.562,46
2.040.408,46		2.040.408,46	705.046,81	705.046,81	115.846,00	1.924.562,46

- Maatschappelijk nut in openbare ruimte

A121 Gronden en terreinen
 A124 Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken
 A129 Overig

30.902,65		30.902,65	226.053,51	226.053,51	3.090,27	27.812,38
3.017.753,41		3.017.753,41	383.671,09	310.339,48	246.272,13	2.844.812,89
3.048.656,06		3.048.656,06	609.724,60	536.392,99	249.362,40	2.872.625,27
19.461.967,02		19.461.967,02	1.651.881,89	1.374.766,06	1.075.480,72	18.663.602,13

Materiële vaste activa met economisch nut worden lineair afgeschreven in:

niet: gronden en terreinen.

40 jaar: gebouwen;

20 jaar: semi-permanente voorzieningen;

25 jaar: renovatie / bouwkundige aanpassingen;

60 jaar: riolen, putten en kolken;

25 jaar: drukriolering;

15 jaar: groot materieel brandweer;

10 jaar: voertuigen;

15 jaar: technische installaties (o.a. rioolpompen);

15 jaar: verkeersregelinstallaties;

10 jaar: telefooncentrales;

5 jaar: kantoor- en huishoudelijke apparatuur (foto, repro, koeling);

* jaar: machines en gereedschappen (* afhankelijk van soort en type in combinatie met technische en economische levensduur);

20 jaar: hekwerken e.d.;

10 jaar: meubels en inventaris;

10 jaar: buiteninventaris (speeltoestellen);

4 jaar: automatisering hardware;

8 jaar: automatisering software;

8 jaar: automatisering licenties.

In tegenstelling tot het hier gestelde zijn afschrijvingen op investeringen van voor 2008 op de in het jaar van investering geldende afschrijvingstermijnen.

Van de genoemde afschrijvingstermijnen kan bij raadsbesluit worden afgeweken.

Materiële vaste activa met maatschappelijk nut in openbare ruimte worden lineair afgeschreven in:

20 jaar: aanleg sportvelden;

10 jaar: renovatie sportvelden;

25 jaar: wegen / terreinen / verhardingen;

15 jaar: asfaltwerken (toplaag);

15 jaar: vijvers;

20 jaar: kunstwerken;

35 jaar: openbare verlichting.

Activering vindt enkel plaats bij raadsbesluit.

	Vermeer- deringen	Vermin- deringen
- Economisch nut		
<u>A121 Gronden en terreinen</u>		
Grond Breedvennen	22.398,00	
	<u>22.398,00</u>	
<u>A123 Bedrijfsgebouwen</u>		
Raadszaal bouwkundig vloer	29.000,00	
Nieuwbouw Berkenschutse cluster 4	14.443,27	
Onderhoud zalen de Pompenmaker	133.326,26	133.326,26
	<u>176.769,53</u>	<u>133.326,26</u>
<u>A126 Machines, apparaten en installaties</u>		
Raadszaal audio component	29.500,10	
Raadszaal meubilair	33.757,00	
Raadszaal webcasting	24.582,51	
Verlichting zalen de Pompenmaker	49.763,34	
	<u>137.602,95</u>	
<u>A129 Overig</u>		
Speellocaties Strohuls en Vondellaan	340,00	
	<u>340,00</u>	
- Economisch nut, waarvoor heffing kan worden geheven		
<u>A124 Grond-, weg- en waterbouwkundige werken</u>		
Onderhoud gemalen 2013	36.504,83	36.504,83
Rioolrenovatie/afkoppelen Emm/Stationsstr	572.460,67	572.460,67
Drukriolering electromechanisch 2014	84.483,11	84.483,11
Beheer en onderhoud rioolstelsels 2015	11.598,20	11.598,20
	<u>705.046,81</u>	<u>705.046,81</u>
- Maatschappelijk nut in openbare ruimte		
<u>A121 Gronden en terreinen</u>		
Vervanging veld 1 hockey Heeze	226.053,51	226.053,51
	<u>226.053,51</u>	<u>226.053,51</u>
<u>A124 Grond-, weg-, en waterbouwkundige werken</u>		
Onderhoud wegen en bermen 2014	8.916,00	8.916,00
Infrastructurele kunstwerken 2015	41.991,25	41.991,25
Onderhoud wegen en bermen 2015	166.525,02	166.525,02
Kleine ergernissen 2015	69.060,67	69.060,67
Groot onderhoud Dorpstraat Noord Leende	3.487,50	3.487,50
Openbare verlichting 2014	11.372,01	
Renovatie openbare verlichting 2015	61.959,60	
Vervolg centrale as	20.359,04	20.359,04
	<u>383.671,09</u>	<u>310.339,48</u>

A13 Financiële vaste activa

	Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Aflossingen	Balans 31-12-2015
A1311 Kapitaalverstrekkingen deelnemingen	42.141,12		42.141,12				42.141,12
A1312 Kapitaalverstrekkingen gemeensch regelingen							
A1313 Kapitaalverstrekkingen overige verb partijen							
A1321 Leningen aan woningbouwcorporaties *	2.345.013,03		2.345.013,03			92.463,07	2.252.549,96
A1322 Leningen aan deelnemingen	875.000,00		875.000,00	125.000,00			1.000.000,00
A1323 Leningen aan overige verbonden partijen							
A1331a Leningen aan openbare lichamen							
A1331b Overige langlopende leningen	529.319,37		529.319,37	17.500,00	46.816,00	28.375,26	471.628,11
A1331b Voorziening overige langlopende leningen	-50.000,00		-50.000,00		8.000,00		-58.000,00
A1332a Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd >=1jr							
A1332b Uitzettingen in Ned schuldpapier met een looptijd >=1jr							
A1332c Overige uitzettingen met een looptijd >=1jr	357.964,50		357.964,50			59.660,75	298.303,75
A1333 Bijdragen aan activa van derden	20.445,23		20.445,23			5.321,49	15.123,74
	4.119.883,25		4.119.883,25	142.500,00	54.816,00	185.820,57	4.021.746,68

* Voor een specificatie van deze langlopende leningen wordt verwezen naar de bijlage staat van kapitaalverstrekkingen.

A21 Voorraden

	Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Genomen resultaat 2015	Balans 31-12-2015
A211 Niet in exploitatie bouwgr De Bulders 132.507m ²	5.604.438,41		5.604.438,41	334.358,99			5.938.797,40
A212 Overige grond- en hulpstoffen							
A213 Onderhanden werk incl bouwgronden in exploitatie	7.203.336,73		7.203.336,73	644.898,62	1.372.780,26	-48.865,08	6.426.590,01
A214 Gereed product en handelsgoederen	5.922,00		5.922,00	6.865,00	7.944,00		4.843,00
A215 Vooruitbetalingen							
	12.813.697,14		12.813.697,14	986.122,61	1.380.724,26	-48.865,08	12.370.230,41

Voor een overzicht van het verloop van het onderhanden werk inzake bouwgronden, alsmede voor de nog te verwachten kosten en opbrengsten wordt verwezen naar de bijlage bouwexploitatieoverzicht per complex.

	Balans 01-01-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Genomen resultaat 2015	Balans 31-12-2015
A213 Onderhanden werk incl bouwgronden in exploitatie					
<u>Industrieterrein</u>					
De Poortmannen	2.473.714,88	390.744,29	443.845,35		2.420.613,82
Af: verliesvoorziening De Poortmannen	60.000,00			-60.000,00	
	2.413.714,88	390.744,29	443.845,35	60.000,00	2.420.613,82
<u>Bouwgrondexploitatie</u>					
<u>Onderhanden werk</u>					
Breedvennen	3.209.301,13	138.526,94		-136.254,50	3.211.573,57
Af: verliesvoorziening Breedvennen				40.000,00	40.000,00
	3.209.301,13	138.526,94		-176.254,50	3.171.573,57
<u>Exploitaties:</u>					
terrein Vondellaan	52.874,76	7.040,58			59.915,34
Af: verliesvoorziening terrein Vondellaan	100.000,00				100.000,00
	-47.125,24	7.040,58			-40.084,66
Strohuls (Van de Voortlaan)	12.278,18	1.607,07	20.435,38	6.550,13	
Halfeindschestraat	72.075,02	9.536,99			81.612,01
Averbodeweg	1.124.621,89	5.828,28	187.499,53	15.883,28	958.833,92
de Beemden-Zuid	-79.613,26	23.643,07			-55.970,19
Providentia	-34.497,87	10.373,46			-24.124,41
Ketsheuvel (achtertuint Kapelstraat)	-46.707,68	1.751,67		44.956,01	
Merellaan Leende	579.289,68	55.846,27	721.000,00		-85.864,05
	1.580.320,72	115.627,39	928.934,91	67.389,42	834.402,62
Totaal bouwgrondexploitatie	4.789.621,85	254.154,33	928.934,91	-108.865,08	4.005.976,19
	7.203.336,73	644.898,62	1.372.780,26	-48.865,08	6.426.590,01
<u>A214 Gereed product en handelsgoederen</u>					
Eigen verklaringen	4.902,00	4.865,00	5.319,00		4.448,00
VVV-bonnen P&O	1.020,00	2.000,00	2.625,00		395,00
	5.922,00	6.865,00	7.944,00		4.843,00

Toelichting in exploitatie genomen gronden

De waardering van de in exploitatie genomen gronden is gebaseerd op de inzichten van medio februari 2016 en de daarbij behorende inschatting van uitgangspunten, parameters en risico's. Uiteraard betreft dit een inschatting die omgeven is door onzekerheden, die periodiek wordt herzien en waarbij de waardering in het komende jaar zowel positief als negatief kan uitvallen. Het college is van mening dat op basis van de huidige informatie en inzichten de beste schatting is gemaakt voor de waardering van de in exploitatie genomen gronden. De risico's zijn nader toegelicht in de paragraaf Grondbeleid en de paragraaf Weerstandsvermogen in het jaarverslag. De grootste risico's ten aanzien van de huidige schattingen en de mogelijke uitkomst daarvan zijn gelegen in de complexen Poortmannen en Breedvennen.

A22 Uitzettingen

	Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Balans 31-12-2015
A221 Vorderingen op openbare lichamen	1.553.040,11		1.553.040,11	1.629.424,75
A222a Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen				
A222b Overige verstrekte kasgeldleningen				
A223a Rekening courant verhouding met het Rijk				1.225.000,00
A223b Rekening courant verhoudingen overige niet-fin instellingen	62.265,47		62.265,47	57.512,68
A224 Overige vorderingen	2.347.774,15		2.347.774,15	3.360.917,27
A225a Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd <1jr				
A225b Uitzettingen in Ned schuldpapier met een looptijd <1jr				
A225c Overige uitzettingen met een looptijd <1jr				
	3.963.079,73		3.963.079,73	6.272.854,70

A223a Rekening courant verhouding met het Rijk

RC SKB 20028 (schatkistbankieren)				1.225.000,00
				<u>1.225.000,00</u>

A223b Rekening courant verhoudingen overige niet-fin instellingen

RC SVn inzake startersleningen	62.265,47		62.265,47	57.512,68
	<u>62.265,47</u>		<u>62.265,47</u>	<u>57.512,68</u>

A224 Overige vorderingen

Debiteuren inzake OZB	233.480,80		233.480,80	274.609,19
Debiteuren inzake W&I	691.153,81		691.153,81	739.739,73
Debiteuren overige	1.211.698,03		1.211.698,03	1.867.490,75
	<u>2.136.332,64</u>		<u>2.136.332,64</u>	<u>2.881.839,67</u>
Af: voorziening dubieuze debiteuren	448.000,00		448.000,00	616.000,00
	<u>1.688.332,64</u>		<u>1.688.332,64</u>	<u>2.265.839,67</u>
Nog te ontvangen posten	566.967,71		566.967,71	1.060.913,51
Nog te ontvangen VRBZO	19.708,64		19.708,64	29.747,04
Nog te ontvangen GRSA2	15.590,90		15.590,90	240,57
Vordering / schuld afrekening SZW	50.226,20		50.226,20	1.517,05
Salarissen				622,00
Personeelsdebiteuren inzake fietsplan en PC-privé project	6.948,06		6.948,06	2.037,43
	<u>2.347.774,15</u>		<u>2.347.774,15</u>	<u>3.360.917,27</u>

A23 Liquide middelen

 Bank Nederlandse Gemeenten
 Rabobank
 Kas
 Kruisposten

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Balans 31-12-2015
4.479,66		4.479,66	127.559,46
4.022,71		4.022,71	7.496,60
<u>8.502,37</u>		<u>8.502,37</u>	<u>135.056,06</u>

De opgenomen bedragen 2015 zijn de saldi per 31-12-2015 volgens de kasstaat en de dagafschriften van de bankinstellingen.

A29 Overlopende activa

 A29a Nog te ontvangen bijdragen van de EU
 A29b Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk
 A29c Nog te ontvangen bijdragen van de overige overheid
 A29d Overige overlopende vlottende activa

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Balans 31-12-2015
80.000,00		80.000,00		80.000,00	
824.786,76		824.786,76			524.207,58
<u>904.786,76</u>		<u>904.786,76</u>			<u>524.207,58</u>

A29c Nog te ontvangen bijdragen van de overige overheid

Provinciale subsidie Vondellaan

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Balans 31-12-2015
80.000,00		80.000,00		80.000,00	
<u>80.000,00</u>		<u>80.000,00</u>		<u>80.000,00</u>	

A29d Overige overlopende vlottende activa

 Vooruitbetaalde bedragen
 Algemene voorschotten
 Buiten rekening
 Voorlopige uitgaven
 Voorlopige afdrachten leges
 Tussenrekeningen Werk & Inkomen

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Balans 31-12-2015
792.156,03		792.156,03			501.790,72
50,00		50,00			50,00
4.955,00		4.955,00			10.521,14
13.652,08		13.652,08			9.939,80
9.860,00		9.860,00			
4.113,65		4.113,65			1.905,92
<u>824.786,76</u>		<u>824.786,76</u>			<u>524.207,58</u>

PASSIVA
P11 Eigen vermogen

 P111 Algemene reserve
 P112 Bestemmingsreserves

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Rente en ver- meerderingen	Vermin- deringen	Balans 31-12-2015
3.231.428,15	465.373,18	3.696.801,33	522.992,85	474.296,37	3.745.497,81
7.584.991,82	791.492,37	8.376.484,19	719.897,09	627.132,80	8.469.248,48
10.816.419,97	1.256.865,55	12.073.285,52	1.242.889,94	1.101.429,17	12.214.746,29

P111 Algemene reserve

Rentebijdragen

Toevoegingen ten laste van andere reserves/voorzieningen

Toevoegingen ten laste van de exploitatie

Aanwendungen ten gunste van andere reserves/voorzieningen

Anwendungen ten gunste van de exploitatie

173.667,75

349.325,10

474.296,37

522.992,85 474.296,37

P112 Bestemmingsreserves

Rentebijdragen

Toevoegingen ten laste van andere reserves/voorzieningen

Toevoegingen ten laste van de exploitatie

Anwendungen ten gunste van andere reserves/voorzieningen

Anwendungen ten gunste van de exploitatie

719.897,09

173.667,75

453.465,05

719.897,09 627.132,80

P12 Voorzieningen

 Riolering
 Onderhoud wegen
 Parkeerfonds
 Gemeentelijke accommodaties
 Renovatie hockeyvelden
 Molen St Victor
 AED's
 Frictiekosten RICK
 GRSA2
 Pensioen wethouders
 Dubieuze langlopende lening HSLnet
 Dubieuze debiteuren
 Dubieuze debiteuren Werk & Inkomen
 Verliesvoorziening GREX

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Balans 31-12-2015
1.173.958,14		1.173.958,14	868.757,00	705.046,81	1.337.668,33
200.891,70		200.891,70	415.000,00	289.980,44	325.911,26
1.240,75		1.240,75			1.240,75
1.117.125,27		1.117.125,27	250.000,00	180.393,48	1.186.731,79
154.907,00		154.907,00	32.848,00	66.053,51	121.701,49
45.666,46		45.666,46	5.492,54	7.466,06	43.692,94
13.510,21		13.510,21			13.510,21
37.087,00		37.087,00		11.566,00	25.521,00
60.000,00		60.000,00		60.000,00	
12.365,00		12.365,00	400.537,00		412.902,00
50.000,00		50.000,00	8.000,00		58.000,00
368.000,00		368.000,00	204.477,01	42.477,01	530.000,00
80.000,00		80.000,00	55.334,09	49.334,09	86.000,00
160.000,00		160.000,00	40.000,00	60.000,00	140.000,00
3.474.751,53		3.474.751,53	2.280.445,64	1.472.317,40	4.282.879,77
50.000,00		50.000,00	8.000,00		58.000,00
448.000,00		448.000,00	259.811,10	91.811,10	616.000,00
160.000,00		160.000,00	40.000,00	60.000,00	140.000,00
2.816.751,53		2.816.751,53	1.972.634,54	1.320.506,30	3.468.879,77

 Onder A1331b overige langlopende leningen: HSLnet
 Onder A224 overige vorderingen: dubieuze debiteuren
 Onder A213 ohw incl bouwgr in expl: verliesvoorziening

	Vermeerderingen	Verminderingen
Stortingen ten laste van andere reserves/voorzieningen		
Stortingen ten laste van de exploitatie	2.280.445,64	
Onttrekkingen ten gunste van andere reserves/voorzieningen		65.597,00
Onttrekkingen ten gunste van de exploitatie		1.194.407,02
Onttrekkingen ten gunste van investering in activa		212.313,38
Onttrekkingen rechtstreeks ten laste van voorziening		
	<u>2.280.445,64</u>	<u>1.472.317,40</u>

P13 Vaste schuld

P131 Obligatieleningen
 P132 Onderh leningen binnenlandse pensioenf en verzeraars
 P133 Onderh leningen binnenlandse banken en ov fin instell*
 P134 Onderh leningen binnenlandse bedrijven
 P135a Onderh leningen openbare lichamen
 P135b Onderh leningen overige binnenlandse sectoren
 P136 Onderh leningen buitenlandse instellingen
 P137 Door derden belegde gelden *
 P138 Waarborgsommen

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Vermeerderingen	Verminderingen	Aflossingen / afboekingen	Balans 31-12-2015
18.500.415,91		18.500.415,91			1.509.200,96	16.991.214,95
2.345.013,05		2.345.013,05			92.463,07	2.252.549,98
3.822,70		3.822,70		3.322,70		500,00
<u>20.849.251,66</u>		<u>20.849.251,66</u>		<u>3.322,70</u>	<u>1.601.664,03</u>	<u>19.244.264,93</u>

* Voor een specificatie van deze langlopende leningen en de verschuldigde rente hierover wordt verwezen naar de bijlage staat van opgenomen langlopende geldleningen.

P21 Vlottende schuld

P211a Kasgeldleningen van openbare lichamen
 P211b Overige kasgeldleningen
 P212 Banksaldi *
 P213 Overige vlottende schulden

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Balans 31-12-2015
347.326,77		347.326,77	
3.239.992,56		3.239.992,56	3.317.358,80
<u>3.587.319,33</u>		<u>3.587.319,33</u>	<u>3.317.358,80</u>

* De opgenomen bedragen 2015 zijn de saldi per 31-12-2015 volgens de dagafschriften van de bankinstellingen.

P213 Overige schulden

Crediteuren	1.907.641,15	1.907.641,15	1.008.720,62
Nog uit te betalen netto salarissen	5.932,31	5.932,31	180,87
Nog te betalen bedragen	1.005.714,10	1.005.714,10	1.986.757,38
Door te betalen aan het Rijk inzake WWB	320.705,00	320.705,00	321.699,93
	<u>3.239.992,56</u>	<u>3.239.992,56</u>	<u>3.317.358,80</u>

P29 Overlopende passiva

P29a Vooruit ontvangen bijdragen van de EU
 P29b Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk
 P29c Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheid
 P29d Overige overlopende passiva

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Terugbetaalde subsidie	Balans 31-12-2015
1.902.936,93		1.902.936,93	33.832,61	122.657,82	11.189,00	1.802.922,72
8.444,99		8.444,99	65.000,00	45.022,99	8.442,00	19.980,00
57.289,89		57.289,89				117.597,17
1.968.671,81		1.968.671,81				1.940.499,89

P29b Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk

Knelpunt leerplichtmiddelen

Schuldhulpverlening

COA

Onderwijsachterstandenbeleid 2011

Voorbereidingssubsidie raildempers/-schermen spoor

Uitvoeringssubsidie raildempers/-schermen spoor

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Terugbetaalde subsidie	Balans 31-12-2015
			3.686,24	3.686,24		
11.189,00		11.189,00			11.189,00	
16.975,75		16.975,75	11.000,00	3.273,81		24.701,94
29.996,50		29.996,50	19.146,37	35.043,83		14.099,04
860.207,18		860.207,18		80.653,94		779.553,24
984.568,50		984.568,50				984.568,50
1.902.936,93		1.902.936,93	33.832,61	122.657,82	11.189,00	1.802.922,72

P29c Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheid

Provinciale subsidie Samen mee naar de A2

SRE intensivering lokaal hulpaanbod

			65.000,00	45.020,00		19.980,00
8.444,99		8.444,99		2,99	8.442,00	
8.444,99		8.444,99	65.000,00	45.022,99	8.442,00	19.980,00

P29d Overige overlopende passiva

Vooruitontvangen bedragen

Voorlopige inkomsten

Voorlopige afdrachten leges

Tussenrekeningen Sociale Zaken

Tussenrekeningen WMO

21.298,78		21.298,78				22.904,27
1.597,95		1.597,95				907,56
						108,64
9.699,26		9.699,26				86.064,41
24.693,90		24.693,90				7.612,29
57.289,89		57.289,89				117.597,17

Gewaarborgde geldleningen *

Balans 31-12-2014	Herrubricering en resultbestemming	Balans 01-01-2015	Balans 31-12-2015
43.253.000,00		43.253.000,00	43.253.000,00

* Voor een gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar de bijlage staat van gewaarborgde geldleningen.

In 2015 zijn wij niet aangesproken tot het doen van betalingen ingevolge afgegeven borg- en/of garantstellingen.

Eigen bijdrage op grond van de WMO

Een aanvrager van een voorziening, hulp in de huishouding of een financiële tegemoetkoming (persoonsgebonden budget) is op grond van de WMO een bijdrage verschuldigd.

De wetgever heeft bepaald dat de berekening, oplegging en incasso van deze eigen bijdrage wordt uitgevoerd door het CAK.

De informatie van het CAK (om privacyredenen beperkt) is ontoereikend om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen.

Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen op grond van de WMO geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dit betekent dat door de gemeenten geen zekerheden omtrent omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen.

4. Toelichting overige

4.1.a Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op gemeente Heeze-Leende van toepassing zijnde regelgeving: Het algemene WNT-maximum.

Het algemeen bezoldigingsmaximum in 2015 voor gemeente Heeze-Leende is € 178.000. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking bedraagt het WNT-maximum € 230.474. Het weergegeven individuele WNT-maximum is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte.

Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen

<i>bedragen x € 1</i>	T.E. Borsboom- Hoekstra	R. Jeltema
Functie(s)	Griffier	Secretaris
Duur dienstverband in 2015	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,6111...	0,8333...
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	ja	nee
Zo niet, langer dan 6 maanden binnen 18 maanden werkzaam?		ja
Individueel WNT-maximum	108.777	192.062
Bezoldiging		
Beloning	56.560	163.725
Belastbare onkostenvergoedingen	381	
Beloningen betaalbaar op termijn	6.252	
<i>Subtotaal</i>	<i>63.193</i>	<i>163.725</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	0	
Totaal bezoldiging	63.193	163.725

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2015 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2015 geen ontsluitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

4.1.b Naleving Schatkistbankieren

De gemeente Heeze-Leende dient haar overtollige liquiditeiten die het drempelbedrag te boven gaan aan te houden bij het Agentschap van de Generale Thesaurie van het ministerie van Financiën. Het drempelbedrag bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000. Op de gemeente Heeze-Leende is dit minimum van toepassing (immers 0,75% van € 30.731.772 = € 230.488).

Gedurende een kalenderkwartaal mogen we te weinig aangehouden bedragen in de Nederlandse schatkist compenseren door op een ander moment meer aangehouden bedragen.

Gemiddeld is buiten de schatkist aangehouden:

over het eerste kwartaal 2015	5.633
over het tweede kwartaal 2015	187.077
over het derde kwartaal 2015	186.905
over het vierde kwartaal 2015	138.219

De gemeente heeft dus in 2015 steeds voldaan aan de wettelijke regeling.

Eind 2015 bedroeg het te vorderen bedrag op de Nederlandse Staat € 1.225.000.

Het Agentschap heeft in 2015 de volgende rentetarieven gehanteerd:

<u>saldo</u>	<u>laagste</u>	<u>hoogste</u>	<u>gemiddelde</u>
tegoed	0,00%	0,14%	0,00%

4.1.c Niet uit de balans blijvende belangrijke financiële verplichtingen

Gewaarborgde geldleningen

Stand per ultimo 2015: € 43.281000

Voor een gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar de bijlage staat van gewaarborgde geldleningen.

In 2015 zijn wij niet aangesproken tot het doen van betalingen ingevolge afgegeven borg- en/of garantstellingen.

Huur en leaseverplichtingen

soort overeenkomst	onderwerp	wie	datum start	aantal termijnen	hoogte termijnbedrag	hoogte termijnbedrag voor gem H-L	frequentie termijnen	aantal op 31 dec 2015 reeds voldane termijnen	aantal termijnen per 1 jan 2016 nog te voldoen	Indexering	Frequentie indexering
huur	koffieautomaten	Douwe Egberts	1-4-2014	20	€ 1.088,00	€1.088,00	kwartaal	7	13		
huur	koffieautomaat werf	Douwe Egberts	1-9-2015	60	€ 50,40	€ 50,40	maand	4	56		
huur	Batterij Renault Zoe	RCI Financial Services	1-2-2014	48	€ 71,07	€ 71,07	maand	23	25		
huur	Kindcentrum de Parel	Wooninc	1-1-2013	480	€ 2.134,95	€ 2.134,95	maand	36	444	CPI	jaarlijks
huur	Educatief Centrum de Nieuwe Hoeve	Wooninc	1-1-2013	480	€ 23.673,77	€ 23.673,77	maand	36	444	CPI	jaarlijks
huur	Triangel	VOF centrumplan	7-11-2008	Onbepaald	€ 6.141,47	€ 6.141,47	maand	85	Onbepaald	CPI	jaarlijks
huur	Talententoren	Leende woCom	1-1-2008	480	€ 1.370,63	€ 1.370,63	maand	96	384	CPI	jaarlijks

Dorpshuis 't Perron

De gemeente staat borg voor de betaling van de huur van het nieuwe dorpshuis door de stichting Beheer Dorpshuis Heeze aan woCom. Met andere woorden door het afgeven van deze borgstelling wordt de gemeente uiteindelijk verantwoordelijk voor het leegstandsrisico. Als de beheersstichting onvoldoende ruimtes weet te verhuren en/of overige inkomsten weet te genereren, kan woCom de middelen die ze van de stichting tegoed heeft, op de gemeente verhalen. De huurprijs van het gehuurde bedraagt op jaarbasis circa € 45.000 (excl. BTW).

4.1.d Niet uit de balans blijvende belangrijke financiële rechten

De huur van de Bergerhofschool is deels voor veertig jaar afgekocht door een gekapitaliseerd bedrag van € 1.450.000 dat in 2012 is voldaan. Hiermee heeft de gemeente Heeze-Leende van Wooninc. het gebruiksrecht voor de komende veertig jaar ingaande op 1 januari 2013 verkregen.

4.2 Aard en reden reserves en voorzieningen

Algemene reserves

Algemene reserve (stand € 3.745.498)

De algemene reserve dient als buffer van rekeningtekorten en als algemeen weerstandsvermogen. Met ingang van 2015 wordt niet meer jaarlijks een nota reserves en voorzieningen vastgesteld. Actualisatie van de reserves en voorzieningen wordt met de P&C producten meegenomen.

Bij de bestemming van het rekeningresultaat 2014 is besloten de bestemmingsreserves Merlebos en Bergerhofschool op te heffen en de respectievelijke saldi van € 114.201 en € 25.000 aan de algemene reserve toe te voegen. Daarnaast is besloten van het rekeningresultaat 2014 € 127.051 aan de algemene reserve toe te voegen. Verder is besloten € 199.121 over te hevelen naar de begroting 2015. Werkelijk is er van deze budgetoverheveling in 2015 uiteindelijk € 79.999 aangewend (ten behoeve van re-integratie, bijdrage GGD, onderzoekskosten riolering en aandeel ICT samenwerking).

In 2015 hebben de volgende aanwendungen uit de algemene reserve plaatsgevonden:

- € 85.0000 vervanging veld 1 Hockey Heeze (raad 2-3-2015);
- € 221.297 1^e bestuursrapportage 2015 (raad 18-05-2015);
- € 88.000 huisvesting de Berkenschutse (raad 7-12-2015);

Uit opheffing bestemmingsreserves hebben in 2015 de volgende toevoegingen aan de algemene reserve plaatsgevonden:

- € 41.015 uit opheffing reserve reïntegratie (begroting 2015);
- € 50.091 uit opheffing reserve automatisering (2^e bestuursrapportage);
- € 3.969 uit opheffing reserve landbouw ontwikkelingsplan (2^e bestuursrapportage);
- € 78.593 uit opheffing reserve ODZOB (2^e bestuursrapportage).

Op grond van het positief saldo van de 2^e bestuursrapportage (raad 2-11-2015) is daarnaast nog een bedrag van € 349.325 aan de algemene reserve toegevoegd. De totale toevoeging gebaseerd op de 2^e bestuursrapportage bedroeg dus € 481.978.

De raad heeft op 19 januari 2015 de volgende bedragen beschikbaar gesteld, waarvoor de algemene reserve als dekking is aangewezen:

- € 253.000 voor de implementatie GRSA2 en de daaruit voortkomende projectkosten.
- € 80.700 voor de potentiële frictielasten en de daaruit voortkomende kosten.

In 2015 zijn er nog geen kosten gemaakt en hebben dus nog geen aanwendungen plaatsgevonden.

Bestemmingsreserves

Reserve grondexploitatie (stand € 102.780)

De provincie heeft haar aanbeveling over de bepaling van de hoogte van een aan te houden reserve voor onvoorziene risico's van de grondexploitatie die samenhangen met conjuncturele ontwikkelingen losgelaten.

In 2012 is een nieuwe nota Grondbeleid door de raad vastgesteld. In deze nota is ook beleid opgenomen met betrekking tot de uitgangspunten voor het bepalen van het te hanteren reservebedrag en dat de jaarlijks de risico's worden bekeken. Onttrekkingen vinden plaats als er zich verliezen voordoen.

In 2015 hebben de volgende aanwendungen plaatsgevonden:

- € 136.255 afwaardering grond Breedvennen Leende;
- € 40.000 ten behoeve van de vorming verliesvoorziening Breedvennen.

Aan de reserve is toegevoegd:

- € 60.000 in verband met opheffing verliesvoorziening Poortmannen;

- € 6.550 gerealiseerd voordelig resultaat Strohuls Heeze;
- € 44.956 gerealiseerd voordelig resultaat Ketsheuvel Heeze;
- € 15.883 positief bijgesteld verwacht verlies Averbodeweg Sterksel.

Voor een nadere analyse wordt verwezen naar paragraaf F. Grondbeleid.

Reserve bovenwijkse voorzieningen (stand € 975.776)

De reserve is bedoeld voor het realiseren van bovenwijkse voorzieningen. Dit zijn voorzieningen die een zodanig karakter hebben dat meerdere wijken hiervan nut hebben.

Van het rekeningresultaat 2013 is € 106.339 aan deze reserve toegevoegd.

In 2014 is € 169.500 van deze reserve toegevoegd aan de bestemmingsreserve Bels Lijntje.

In 2015 zijn er geen mutaties in deze reserve geweest.

Reserve totaaloplossing verkeersproblematiek, vh gebiedsgerichte verkenning (stand € 3.072.614)

Deze reserve is in 2009 naar aanleiding van een raadsbesluit (23-03-2009) gevormd.

In 2015 is de naam gewijzigd in "Reserve totaaloplossing verkeersproblematiek" en is er bij de 2^e bestuursrapportage € 360.000 extra toegevoegd.

Voor de centrale as is er in 2015 € 20.359 aan deze reserve onttrokken.

In 2014 is besloten voor inrichting Nieuwe Hoeven tot 30km/uur € 110.000 (raad 22-09-2014) uit deze reserve als dekking beschikbaar te stellen. In 2014 is hier € 36.637 en 2015 € 12.906 van aangewend. Het project is afgerond.

Reserve Bels Lijntje (stand € 133.311)

In 2009 is deze reserve ad €370.500 (raad 21-09-2009) ten laste van reserve bovenwijkse voorzieningen gevormd.

In 2014 is € 169.500 van de reserve bovenwijkse voorzieningen aan deze reserve toegevoegd.

De werkelijke kosten voor het fietspad bedroegen in 2014 € 248.329. In 2015 bedroegen de kosten € 15.598 en ontving de gemeente Heeze-Leende een subsidie van € 43.166.

Het project is afgerond en derhalve kan deze reserve worden afgesloten.

Reserve Streekontwikkeling (voorheen reconstructie buitengebied) (stand € 262.585)

Met de invoering van het BBV is het niet langer toegestaan bestemmings- en andere plannen te activeren. De kosten worden dus ten laste van de exploitatie gebracht. Vanuit de door de raad geautoriseerde kredieten zijn nu reserves gevormd. Middels de aanwending van deze reserves worden de jaarlijkse kosten opgevangen.

In 2014 is besloten (raad 13-5-2014) € 50.000 van deze reserve toe te voegen aan de bestemmingsreserve Groen/blauwe diensten.

Voor Streekhuis is in 2015 € 18.000 aangewend.

Voor de verbreding Strijperpad is € 25.000 beschikbaar gesteld die uit deze reserve wordt gedekt (raad 5-10-2015). Het project is nog niet uitgevoerd. De kosten komen in 2016.

Reserve herziening bestemmingsplan buitengebied (stand € 2.795)

Deze reserve is naar aanleiding van begroting 2011 gevormd uit de algemene reserve.

Er zijn in 2015 geen kosten gemaakt.

Reserve landbouwontwikkelingsplan (stand € 0)

Deze reserve is naar aanleiding van begroting 2011 gevormd uit de algemene reserve.

In 2014 zijn er geen kosten gemaakt.

Bij het opstellen van de 2^e bestuursrapportage is besloten om deze reserve op te heffen en het saldo aan de algemene reserve toe te voegen.

Reserve gemeentelijke monumenten (stand € 140.704)

Deze reserve is naar aanleiding van de jaarrekening 2012 gevormd. Voorheen was het een voorziening, maar omdat er geen meerjarig onderhoudsplan aan ten grondslag ligt dient het een reserve te zijn.

In 2015 is er € 7.344 aan deze reserve toegevoegd, en is er € 6.538 aangewend als bijdrage voor onderhoud aan monumenten van particulieren.

Reserve nieuwbouw/renovatie onderwijs (stand € 220.070)

In 2014 is de voorziening onderhoud schoolgebouwen vrijgefallen. Als onderdeel van de bestemming van het rekeningresultaat 2014 is vervolgens besloten tot het oprichten van de reserve nieuwbouw/renovatie onderwijs met € 245.000.ouw/renovatie schoolgebouwen.

In 2015 is er € 24.930 aan deze reserve onttrokken.

Reserve centrumplan Leende (stand € 1.675.921)

Deze reserve is in 2006 gevormd om samen met Wooninc., Wocom en Wonen Weert de herontwikkeling centrum Leende en bouw schoolwoningen te realiseren. In de raad van 13 februari 2006 is ingestemd met de vorming van een reserve ad € 2.006.000. Het financiële kader realisatie centrumplan Leende bedroeg voor de gemeente € 1.300.000. Hier komt bij € 60.000 niet meegenomen inrichtingskosten nieuwe basisschool. Daarnaast diende de boekwaarde van de gemeentelijke eigendommen ad € 646.000 te worden meegenomen.

Mede door de economische recessie kon ook het gewijzigde plan uit 2010 - 2011 niet verder ontwikkeld worden. Eind 2011 hebben alle betrokken partijen besloten zich te heroriënteren. Daarbij werd uitgesproken dat het nastreven van het oorspronkelijke doel, het opwaarderen van het centrum van Leende, versterking van de leefbaarheid, de realisatie van de nieuwe school en behoud van een multifunctionele accommodatie in het centrum, overeind moet blijven.

De gemeenteraad heeft op maandag 10 december 2012 besloten in te stemmen met een samenwerking tussen de gemeente en de corporaties woCom, Wooninc. en Wonen Limburg ter realisatie van een nieuwe brede school en een nieuwe multifunctionele accommodatie (mfa) in het centrum van Leende en daarvoor financiële middelen ter beschikking te stellen. Daarnaast werd ook besloten om de bestaande gymzaal Marijkeplein te slopen en de functie onderdeel te laten zijn van de Meent. De raad heeft daarbij niet gekozen om zelf te investeren, maar om de gebouwen te huren van de corporaties.

In 2013 is het volgende besloten: stopzetten van het huidige centrumplan. Er zal toch een nieuwe school gebouwd moeten worden. De huidige 'tijdelijke' school voldoet niet als permanente school en is eigendom van de corporaties. Daarnaast moet de huidige Meent opgeknapt worden.

In februari 2014 is het definitieve aanbod van de corporaties met betrekking tot de ontwikkeling van het centrumplan Leende binnengekomen. Het college heeft dit jaar de tijd genomen om een aantal onderzoeken te laten uitvoeren. Ook hebben er verschillende financiële overleggen plaatsgevonden met de corporaties. Op dit moment liggen er twee alternatieven klaar om voor te leggen aan de gemeenteraad.

In het geval de gemeenteraad besluit om te starten met de centrumontwikkeling, dan zijn daar ook risico's aan verbonden. Dit kan pas worden beoordeeld op het moment dat we weten welke variant er wordt gekozen.

De reserve is in de afgelopen jaren gevormd uit de volgende stortingen:

- € 500.000 vanuit reserve nieuwbouw onderwijs;
- € 600.000 vanuit algemene reserve (zijnde afgesloten bouwgrondexploitatie Bungalowpark);
- € 106.000 vanuit resultaat bouwgrondexploitatie Nieuwe Hoeven;
- € 392.000 vanuit de algemene reserve;
- € 150.000 vanuit de reserve WMO;
- € 150.000 vanuit de reserve kluirotonde Leende.

In 2009 heeft een aanwending van € 106.000 voor desinvestering (sloop) van De Triangel plaatsgevonden (totale kapitaallasten 2009 € 556.115).

In 2012 heeft er een aanwending van € 47.100 plaatsgevonden.

In 2014 werden er voorbereidingskosten gemaakt voor een bedrag van € 41.165 en in 2015 aanvullend € 27.814. Het gaat om advieskosten op juridisch vlak en financieel vlak. Deze kosten komen ten laste van deze reserve.

Reserve automatisering (stand € 0)

De reserve is bedoeld voor het doen van investeringen, met name vervangingsinvesteringen, in apparatuur, programma's en systemen betreffende automatisering.

Investeringen in automatisering worden gezien als activa met een economisch nut waarop afgeschreven dient te worden. Bij activering wordt de reserve als dekkingsreserve voor de kapitaallasten ingezet.

Bij het opstellen van de 2^e bestuursrapportage is besloten om deze reserve op te heffen en het saldo aan de algemene reserve toe te voegen.

Reserve digitalisering bouwvergunningen (stand € 60.424)

De raad heeft besloten (raad 12-05-2014) met € 90.000 van het rekeningresultaat 2013 een bestemmingsreserve digitalisering bouwvergunningen te vormen.

De werkelijke kosten bedroegen in 2014 € 19.258 en in 2015 € 10.318.

Reserve digitale infopanelen (stand € 0)

De reserve digitale infopanelen is in 2008 gevormd uit de reserve bovenwijkse voorzieningen met een bedrag van € 36.000.

De reserve dient ter dekking van de kapitaallasten voor de 5 digitale infopanelen die in 10 jaar worden afgeschreven.

In 2015 is deze reserve voor de resterende € 3.418 aangesproken.

Reserve dorpshuis Heeze (stand € 337.651)

Op 1 december 2006 is d'n Toversnest te Heeze aan Stichting Wooninc. verkocht voor een bedrag van € 5.300.900. Per die datum heeft de gemeente de helft van de aankoopprijs ontvangen. Het resterend bedrag, dat als een verstrekte lening aan Stichting Wooninc. in de boeken stond verantwoord, is bij feitelijke levering in 2011 volledig afgelost. Tot die datum kon de gemeente de exploitatie blijven uitoefenen.

Uit de verkoopprijs onder aftrek van gemaakte verkoop- en overige kosten en minus inhaalafschrijvingen in verband met desinvestering is deze reserve gevormd. De raad heeft immers besloten om op basis van inschrijving d'n Toversnest te verkopen om hiermee middelen te genereren voor de realisatie van een nieuw dorpshuis te Heeze.

Met deze reserve worden de volgende kosten gedekt:

- gemeentelijke bijdrage realisatie dorpshuis aan de locatie Schoolstraat ad € 2.700.000 (aanwending 2011);
- eenmalige investering ten behoeve van de inrichting van het dorpshuis ad € 618.600 (aanwending 2011);
- extra krediet (raad 14-12-2009) ad € 450.000 als aanvulling op de kredieten die in 2007 al zijn verstrekt (aanwending 2009 € 193.091 en 2011 € 256.909).

Verder heeft er in 2011 nog aanwending plaatsgevonden voor:

- verkoopkosten d'n Toversnest ad € 4.990;
- verhuiskosten en herinrichting bibliotheek ad € 51.244.

De reserve dient nog te worden aangehouden voor dekking van:

- bijdragen in de kosten beheer en exploitatie voor maximaal € 250.000 (met ingang van 2012 5 jaar voor maximaal € 50.000);
- voor de minder te bouwen woningen door Wooninc op de locatie d'n Toversnest moet de gemeente voor 1 januari 2015 als compensatie drie bouwkvelds aanbieden met een waarde van € 340.000, bij niet nakoming is de gemeente € 340.000 aan Wooninc verschuldigd;
- opvang eventuele planschadeclaims.

In 2012 heeft de uitbetaling van € 340.000 verrekening Toversnest plaatsgevonden.

Reserve Groene/blauwe diensten (stand € 37.500)

In 2014 is deze reserve voor € 50.000 ten laste van reserve streekontwikkeling (raad 13-05-2014) gevormd.

De werkelijke kosten bedroegen in 2015 € 12.500.

Reserve projekt wegen ABdK (stand € 15.058)

Reserve is vanuit de reserve Zivest ad € 36.267 in 2014 gevormd (zie nota reserves en voorzieningen 2014).

In 2014 bedroegen de kosten € 6.901 ten behoeve van de Vlaamseweg. In 2015 bedroegen de kosten € 14.308.

Reserve HSL buffer (stand € 273.315)

HSLnet heeft leningfaciliteiten aangetrokken met garantstelling door de gemeente Heeze-Leende.

Bij raadsbesluit 11 april 2011 is besloten de premie-inkomsten garantstelling te bestemmen voor verglazing van het buitengebied. Als nadere uitwerking komen de premie-inkomsten pas vrij voor aanleg buitengebied op het moment dat de risicobuffer van voldoende niveau is. Met de risicobuffer moet twee jaar aflossing van de gegarandeerde leningen opgevangen kunnen worden. Op grond hiervan zou er een risicobuffer van € 475.000 moeten worden opgebouwd, vooraleer bedragen beschikbaar worden gesteld.

De tot nu toe gefactureerde premies zijn aan de reserve toegevoegd. In 2014 was dit € 130.720 en in 2015 € 142.595.

Reserve klein materieel openbare werken (stand € 300.464)

Via de exploitatiebegroting wordt jaarlijks op basis van het vervangingschema een bedrag aan deze reserve toegevoegd. Deze toevoeging bedroeg in 2015 € 55.000.

Volgens de verordening worden activa van minder dan € 10.000 niet geactiveerd. Uitgaven betreffende de vervanging van materieel van openbare werken beneden dit bedrag worden gedekt uit deze reserve. Voor niet geactiveerde investeringen is in 2015 € 17.025 aangewend.

Als dekking voor de kapitaallasten 2015 hebben de volgende toepassingen plaatsgevonden:

- € 9.731 VW Crafters;
- € 6.525 tractor;
- € 2.893 houtversnipperaar;
- € 1.580 grasveegmachine;
- € 4.473 werkbuss;
- € 2.582 Renault Zoe;
- € 5.052 zoutstrooiers.

Reserve reïntegratie (stand € 0)

Een vrij beschikbare reserve ten behoeve van toekomstige trajecten voor de reïntegratie van uitkeringsgerechtigden.

Bij het opstellen van de begroting 2015 is besloten deze reserve op te heffen. Het saldo van de reserve wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

Reserve Sociaal Domein (stand € 200.000)

Bij de bestemming van het rekeningresultaat 2014 is besloten tot het vormen van deze reserve met een bedrag van € 200.000. Deze reserve is gevormd uit de opgeheven reserve WWB inkomensdeel met € 41.387 en de reserve WMO met € 82,920. Daarnaast is € 75.693 van het rekeningresultaat 2014 hiervoor bestemd.

Reden voor de vorming van deze reserve is het gemis aan ervaring met deze nieuwe regelingen en de complexiteit van de 3 D's.

Reserve onderhoud sportvelden (stand € 124.541)

Naar aanleiding van het raadsbesluit van 15 december 2008 is in 2009 uit de algemene reserve een voorziening gevormd. Op grond van de comptabiliteitsvoorschriften is deze in 2010 omgezet in een reserve.

In 2010 had deze reserve voor € 16.000 moeten worden aangewend als dekking voor gemaakte kosten voor het handbalveld Leende. Bij het vaststellen van de jaarrekening 2010 is besloten om dit alsnog vanuit de bestemming te doen.

Verder is de reserve gevoed met € 74.571 bij de opheffing van de reserve subsidiegelden.

In 2011 is in de raad van 17-10-2011 besloten om €44.030 aan onderhoud tennisbanen Sterksel te besteden. Hiervoor is een aparte bestemmingsreserve gevormd.

In 2012 tot en met 2015 zijn er geen mutaties geweest.

Reserve ODZOB (stand € 0)

Deze reserve is naar aanleiding van de raadsvergadering van 5 november 2012 gevormd voor de Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Zuidoost-Brabant.

De reserve is bedoeld om het risico op overcapaciteit ODZOB af te dekken.

In 2015 is besloten (raad 2^e bestuursrapportage) om deze reserve op te heffen en het saldo aan de algemene reserve toe te voegen.

Reserve kwaliteitsimpuls personeel (stand € 233.740)

Als onderdeel van de bestemming van het rekeningresultaat 2014 is besloten deze reserve te vormen voor € 250.000.

In 2015 is er € 16.260 aan kosten gemaakt.

Reserve HNG (stand 300.000)

De jaarlijkse annuïteit ontvangst uit de depotbelegging uit hoofde van de verkoop aandelen HNG werd als dividend-uitkering via de exploitatie verantwoord. In 2014 heeft de accountant voorgeschreven dat voor de resterende periode deze depotbelegging als vordering onder de Financiële Vaste Activa moest worden gepresenteerd. Bij de bestemming van het rekeningresultaat 2014 is besloten om met dit eenmalig administratief voordeel een bestemmingsreserve te vormen. De reserve wordt jaarlijks voor € 60.000 aangewend, zodat de gehele operatie resultaat neutraal is.

Voorzieningen

Voorziening riolering (stand € 1.337.668)

In de raadsvergadering van 27-6-2011 is het Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan (vGRP) vastgesteld.

In dit plan wordt de invulling voor de zorgtaken rondom afval-, hemel- en grondwater genoemd.

De stortingen bedroegen in 2015 € 868.757 conform de begroting gebaseerd op het vGRP.

De volgende onttrekkingen hebben in 2015 plaatsgevonden:

- € 36.505 onderhoud gemalen 2013;
- € 572.461 Emmerikstraat/Oude Stationstraat te Heeze;
- € 84.483 drukriolering electromechanisch;
- € 11.598 rioolstelsels 2015.

Voorziening onderhoud wegen en bruggen (stand € 325.911)

De storting in de voorziening bedraagt voor 2015 € 415.000 en dient om de kosten van onderhoud wegen en bruggen te egaliseren.

In 2015 hebben o.a. de volgende onttrekkingen plaatsgevonden:

- € 69.061 kleine ergernissen;
- € 8.916 onderhoud wegen en bermen 2014 (B&W 30-09-2014);
- € 41.991 onderhoud infrastructurele kunstwerken 2015 (B&W 24-3-2015);
- € 166.525 onderhoud wegen en bermen 2015 (B&W 25-08-2015);
- € 3.488 Dorpstraat Leende (B&W 25-8-2015).

Voorziening parkeerfonds (stand € 1.241)

Op grond van de bouwverordening dient een ontwikkelaar voldoende openbare parkeervoorzieningen op eigen terrein te realiseren. Omdat hier niet volledig in kan worden voorzien is in 2008 een parkeervereenkomst met de gemeente gesloten. De gemeente verplicht zich tegen ontvangst van een overeengekomen bedrag binnen tien jaar een parkeerplaats te realiseren. Voldoet de gemeente hier niet aan is de ontwikkelaar gerechtigd een vooraf vastgesteld gedeelte van dit bedrag van de gemeente terug te vorderen.

De gemeente heeft in 2009 een parkeervisie laten opstellen. De hieraan verbonden kosten bedroegen € 10.000 en zijn ten laste van deze voorziening gebracht.

In 2014 is € 103 onttrokken voor diverse kleine aankopen. In 2015 hebben er geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Voorziening gemeentelijke accommodaties / gebouwen (stand € 1.186.732)

Het betreft hier een voorziening voor groot onderhoud aan de gemeentelijke accommodaties en gebouwen. Via de exploitatiebegroting vinden ten laste van de betreffende accommodaties/gebouwen jaarlijks stortingen in de voorziening plaats. De uitgaven voor groot onderhoud worden ten laste van de voorziening gebracht.

De storting in de voorziening bedraagt voor 2015 € 250.000

De volgende onttrekkingen zijn er in 2015 geweest:

- € 133.326 onderhoud zalen de Pompenmaker (B&W 7-4-2015 en B&W 13-10-2015);
- € 47.067 rechtstreeks uit de voorziening voor diverse accommodaties/gebouwen.

Voorziening renovatie hockeyvelden (stand € 121.701)

De gemeente Heeze-Leende is verantwoordelijk voor onderhoud en renovatie van de hockeyvelden. Hiervoor worden met ingang van 2010 bedragen in deze voorziening gestort, zo ook in 2015, nl. € 32.848.

In 2015 is veld 1 vervangen. Om dit te bekostigen is er € 85.000 uit de algemene reserve gehaald, € 66.054 uit deze voorziening en heeft de gemeente Heeze Leende een bijdrage van € 75.000 van Hockey Heeze ontvangen (raad 2-3-2015). De financiële eindafrekening volgt in 2016.

Voorziening molen Sint Victor (stand € 43.693)

Van de in 2007 ontvangen provinciale subsidie voor de in 2005 afgeronde restauratie van de molen Sint Victor is naast de storting van € 87.000 in de voorziening gemeentelijke monumenten een specifieke voorziening van € 27.077 gevormd voor onderhoud aan de molen Sint Victor.

Aan het resterend bedrag van € 17.934 is in 2014 naast een storting van € 12.000 uit de reserve gemeentelijke monumenten, de ontvangen BRIM subsidie ad € 4.500 aan de voorziening toegevoegd (B&W 11-11-2014). Daarnaast zijn de ontvangen bijdragen uit het restauratiefonds 2008 tot en met 2013 ad € 14.007 in de voorziening gestort.

In 2014 is het maaien van de molenbelt ad € 2.775 ten laste van de voorziening gebracht.

In 2015 is er € 5.493 aan subsidie ontvangen. Er is voor € 7.466 aan kosten geweest.

Voorziening AED's (stand € 13.510)

Uit ontvangen bedragen is de voorziening AED's gevormd. Ten laste van deze voorziening kunnen onder andere kosten voor onderhoud AED's worden gebracht.

Vanaf 2014 is besloten niet meer in de voorziening te storten.

Voorziening frictiekosten Rick (stand € 25.521)

Deze voorziening van € 40.000 (B&W 9-7-2013) is gevormd voor het opvangen van de frictiekosten van Regionaal Instituut Cultuur en Kunsteducatie (RICK). De frictiekosten voor 2013 bedroegen € 18.705. Hiervan is € 15.792 uit het voor Ku+Cu bij RICK beschikbare bedrag voldaan. De resterende € 2.913 is ten laste van deze voorziening gebracht.

In 2015 is er € 11.566 rechtstreeks ten laste van deze voorziening gebracht.

Voorziening GRSA2 (stand € 0)

Op grond van het verwachte aandeel in de kosten 2014 van de GRSA2 ad € 60.000 is een voorziening getroffen.

In 2015 is het aandeel ad € 54.403 ten laste van de voorziening gebracht. De resyterende voorziening ad € 5.597 is vrijgevallen.

Voorziening pensioen wethouders (stand € 412.902)

Voor de pensioenopbouw van bestuurders is de laatste jaren een verzekering afgesloten. Voor de bestuurders waarvoor geen (volledige) verzekering kan worden afgesloten is in 2014 deze voorziening gevormd met een storting ad € 12.365.

Op grond van de BBV voorschriften heeft er op basis van actuariële berekeningen naar de stand ultimo 2015 een aanvullende storting van € 400.537 plaatsgevonden.

Voorziening overige langlopende leningen (stand € 58.000)

De voorziening is bedoeld om het risico van mogelijke incurantheid van de langlopende lening (betalingsregeling) verstrekt aan HSLnet op te vangen. Deze is in 2015 aangevuld met € 8.000.

Voorziening dubieuze debiteuren (stand € 530.000)

De voorziening is bedoeld om het risico van mogelijke incurantheid van vorderingen op te vangen. Jaarlijks wordt de risico's ingeschat en aan de hand hiervan de noodzakelijke hoogte van de voorziening bepaald.

De afboeking 2015 bedraagt € 42.477.

Vervolgens is € 204.477 in de voorziening gestort om deze op het gewenste niveau te brengen.

Voorziening dubieuze debiteuren W&I (stand € 86.000)

Bij de overstap van het kasstelsel op het baten en lasten stelsel door Werk & Inkomen (zoals al gebruikelijk voor alle overige onderdelen van de gemeenten) is besloten een afzonderlijke voorziening te vormen voor de dubieuze debiteuren W&I.

In 2015 hebben er voor € 49.334 afboekingen ten laste van deze voorziening plaatsgevonden.

Vervolgens is € 55.334 in de voorziening gestort om deze op het gewenste niveau te brengen.

Verliesvoorziening Vondellaan (stand € 100.000)

Bij het opstellen van de jaarrekening 2012 is voor het verwachte verlies de Vondellaan de bestaande reserve omgezet in een voorziening.

Verliesvoorziening de Poortmannen (stand € 0)

Op grond van het voor de Poortmannen berekende nadelig resultaat volgens de exploitatie-opzet van maart 2015 moest er voorziening van € 60.000 worden getroffen. Op grond van geactualiseerde berekeningen wordt er geen verlies meer verwacht en is de voorziening vrijgevallen.

Verliesvoorziening Breedvennen (stand € 40.000)

In maart 2016 is de exploitatie van de Breedvennen geactualiseerd. Deze vastgestelde exploitatie-opzet heeft een nadelig eindresultaat berekend. Op grond van dit berekend verlies is een voorziening van € 40.000 getroffen.

5. Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de gemeenteraad van de gemeente Heeze-Leende

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2015 van de gemeente Heeze-Leende gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2015 en de staat van baten en lasten over 2015 met de toelichtingen, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SiSa-bijlage met verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen.

Verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Heeze-Leende is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het college van burgemeester en wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het Controleprotocol 2015 zoals vastgesteld door de gemeenteraad van Heeze-Leende en het Controleprotocol WNT. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het college van burgemeester en wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2 lid 7 Bado is deze goedkeuringstolerantie door de gemeenteraad bij raadsbesluit van 7 december 2015 vastgesteld. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de toleranties gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel met beperking te bieden.

Onderbouwing van het oordeel met beperking betreffende de getrouwheid en rechtmatigheid

In de jaarrekening zijn lasten verantwoord van € 422.000 die samenhangen met de door de gemeente verstrekte persoonsgebonden budgetten in het kader van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning. De betalingen die samenhangen met deze persoonsgebonden budgetten vinden plaats via het Servicebureau SVB. Wij hebben onvoldoende controle-informatie verkregen om vast te stellen dat de zorg waarvoor door de Sociale Verzekeringsbank betalingen hebben plaatsgevonden daadwerkelijk is geleverd. Wij hebben niet op andere wijze de getrouwheid en de rechtmatigheid van deze lasten kunnen verifiëren.

Daarnaast zijn in de jaarrekening lasten verantwoord van € 2.900.000 die samenhangen met de door de gemeente ingekochte zorg bij zorgaanbieders in het kader van de Jeugdzorg en Wet maatschappelijke ondersteuning. De gemeente is voor het vaststellen van de daadwerkelijke levering afhankelijk van de controle-informatie van de zorgaanbieder. De gemeente heeft niet van alle zorgaanbieders voldoende controle-informatie ontvangen. De gemeente heeft zelf geen effectieve (aanvullende) beheersmaatregelen ter vaststelling van de daadwerkelijke levering van de zorg en de volledige verantwoording van het onderhandenwerk door de zorgaanbieders. Op basis hiervan hebben wij voor een bedrag ter hoogte van € 536.000 niet voldoende en geschikte controle-informatie verkregen om de getrouwheid van deze lasten vast te stellen. Wij hebben niet op andere wijze de getrouwheid en de rechtmatigheid van deze lasten kunnen verifiëren.

Oordeel met beperking betreffende de jaarrekening voor getrouwheid en rechtmatigheid

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Heeze-Leende, uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf Onderbouwing van het oordeel met beperking betreffende de getrouwheid en rechtmatigheid, een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2015 als van de activa en passiva per 31 december 2015 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2015, uitgezonderd de mogelijke effecten van de aangelegenheden beschreven in de paragraaf Onderbouwing van het oordeel met beperking betreffende de getrouwheid en rechtmatigheid, in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder d Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Eindhoven, 11 juli 2016

Ernst & Young Accountants LLP
w.g. drs. M.H. de Hair RA

BIJLAGEN

1. Begrippenlijst

Deze begrippenlijst geeft voor een aantal begrippen, mede in relatie tot de nieuwe begrotingsopzet en het duale systeem, een omschrijving.

Balans:

Onderdeel van de jaarrekening. De balans geeft een overzicht van de bezittingen, vreemd en eigen vermogen (activa en passiva) van de gemeente.

Baten en lasten (stelsel van):

Een begrotingssysteem van baten en lasten houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven worden toegerekend aan het begrotingsjaar waarop zij betrekking hebben.

Begroting:

Een begroting geeft aan welke beleidsvoornemens de gemeente heeft, hoeveel middelen daarmee zijn gemoeid en uit welke bronnen die middelen afkomstig zijn. Het concept Besluit comptabiliteitsvoorschriften 2004 onderscheidt een beleidsbegroting en de financiële begroting.

Beleidsbegroting:

De beleidsbegroting gaat volgens het concept Besluit comptabiliteitsvoorschriften 2004 met name in op de (doelstellingen van de) programma's en via de zogenoemde paragrafen op belangrijke onderdelen van het beheer. De beleidsbegroting bestaat uit:

- het programmaplan
- de paragrafen

Besluit Begroting en Verantwoording (BBV):

Het BBV is een bij Koninklijk Besluit uitgevaardigde voorschriften voor de inrichting van begroting en de jaarrekening en het jaarverslag van de gemeente. Deze is ingegaan in het begrotingsjaar 2004 en is de opvolger van het besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995.

Bestuurlijk belang:

Een bestuurlijk belang heeft een gemeente wanneer ze een zetel heeft in het bestuur van een derde rechtspersoon of als ze stemrecht heeft.

Categoriale indeling:

Een categoriale indeling is een indeling van baten en lasten naar soorten zoals salarissen, rente en belastingen. Het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995 stelde het verplicht dat de begroting en jaarrekening ook een categoriale indeling kenden.

Het concept Besluit comptabiliteitsvoorschriften 2004 stelt verplicht dat gemeenten de begroting converteren naar categorieën in een apart document. Dit document wordt naar de toezichthouder en CBS gezonden.

De voorgeschreven categorieën zullen niet meer bij de comptabiliteitsvoorschriften zelf worden bepaald, maar bij ministeriële regeling.

Collegeprogramma:

Het college geeft in een collegeprogramma de inhoudelijke invulling van belangrijke onderwerpen die in de zittingsperiode tot uitvoering moeten komen. Het gaat als regel om onderwerpen die naar het oordeel van het college politiek relevant zijn. In een dualistisch stelsel ligt het in de lijn dat de wethouders het collegeprogramma ondertekenen en dat de fractieleiders van de coalitiepartijen niet (mede) ondertekenen.

Dualisme:

Een dualistisch stelsel kenmerkt zich doordat de posities en bevoegdheden ontvlecht zijn. De raad richt zich primair op de kaderstellende en controlerende functie, het college op de uitvoerende functie. De wethouders zijn geen lid van de raad.

Financieel belang:

Een financieel belang heeft een gemeente indien de middelen die deze ter beschikking stelt verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij (een derde rechtspersoon) en / of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Financiële begroting:

De financiële begroting gaat volgens het concept Besluit comptabiliteitsvoorschriften 2004 met name in op de budgettaire aspecten en op de financiële gevolgen van de beleidsbegroting. De financiële begroting bestaat uit:

het overzicht van de baten en de lasten en toelichting
de uiteenzetting van de financiële positie en toelichting.

Financiële positie:

Onderdeel van de financiële begroting, tevens de tegenhanger van de balans. De financiële positie van een gemeente geeft de grootte en samenstelling van het vermogen in relatie tot de baten en lasten.

Functie (Functionele indeling):

Een functie is een eenheid waarin de begroting en jaarstukken worden onderverdeeld volgens het Besluit comptabiliteitsvoorschriften 1995. Dit besluit definieert een 80-tal functies. Het concept Besluit comptabiliteitsvoorschriften 2004 laat de indeling van de begroting aan de gemeente vrij, maar stelt verplicht dat gemeenten de begroting converteren naar functies in een apart document. Dit document wordt naar de toezichthouder en CBS gezonden. De voorgeschreven functies zullen niet meer bij de comptabiliteitsvoorschriften zelf worden bepaald, maar bij ministeriële regeling.

Jaarrekening:

De jaarrekening is de tegenhanger van de financiële begroting; de jaarrekening gaat in op de realisaties van het afgelopen begrotingsjaar.

De jaarrekening is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit:

- het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening (voorheen programmarekening) en toelichting
- de balans en toelichting.

Jaarstukken:

De jaarstukken zijn onderverdeeld in het jaarverslag en de jaarrekening en is de tegenhanger van de begroting.

Jaarverslag:

Het jaarverslag is de tegenhanger van de beleidsbegroting en gaat met name in op de uitkomsten van de programma's over het afgelopen begrotingsjaar. Het jaarverslag is een onderdeel van de jaarstukken en bestaat uit:

- de programmaverantwoording
- de paragrafen

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening (voorheen programmarekening):

Onderdeel van de financiële begroting en van de jaarrekening dat een overzicht geeft van alle baten en lasten die in de programma's zijn opgenomen.

Paragrafen:

Een paragraaf geeft volgens het concept Besluit comptabiliteitsvoorschriften 2004 een dwarsdoorsnede van de begroting op financiële aspecten. Het gaat dan om de beleidslijnen van beheersmatige aspecten die belangrijk zijn, financieel, politiek of anderszins. De paragrafen zijn onderdeel van zowel de beleidsbegroting als het jaarverslag.

Product:

Een product van een productenraming of productenrealisatie kan omschreven worden als het resultaat van samenhangend handelen, meetbaar gemaakt in de tijd, geld en kwaliteit. Een product wordt in de handreiking ruim geïnterpreteerd. Het kan zijn: een voorziening, een dienst, een goed of een activiteit. Een kern is dat er taakstellende afspraken aan verbonden kunnen worden. Een product omvat zoveel mogelijke kwantitatieve normen voor zowel financiële als niet-financiële prestatie-indicatoren.

Productenraming:

De productenraming wordt volgens het concept Besluit comptabiliteitsvoorschriften 2004 opgebouwd vanuit de programmabegroting en geeft alle gemeentelijke activiteiten weer in termen van producten. De productenraming is het begrotingsdocument van het college en heeft met name een beheersfunctie voor de uitvoering van de begroting.

Productenrealisatie:

Een productenrealisatie is de tegenhanger van de productenraming en wordt na afloop van het begrotingsjaar opgesteld.

Programma:

Een samenhangende verzameling van producten, activiteiten en geldmiddelen gericht op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten, waaraan idealiter indicatoren gekoppeld kunnen worden.

Programmabegroting:

Een programmabegroting is een typering voor de nieuwe beoogde begroting doordat de programma's in de begroting centraal staan. In het concept Besluit comptabiliteitsvoorschriften 2004 wordt het woord programmabegroting niet gebruikt. Het kenmerk van de begroting volgens het concept van de nieuwe comptabiliteitsvoorschriften is dat de begroting is onderverdeeld in programma's, daarom wordt er naar de begroting volgens de nieuwe voorschriften ook wel verwezen als programmabegroting.

Een programmabegroting bestaat idealiter uit 10–15 programma's. De gemeente is vrij in de keuze van de programma's en in het aantal.

Programmaplan:

Een programmaplan behandelt per programma expliciet de maatschappelijke effecten en de wijze waarop er naar gestreefd zal worden die effecten te verwezenlijken. Dit wordt gedaan aan de hand van de volgende drie vragen: Wat willen we? Wat gaan we ervoor doen? Wat gaat het kosten?

Programmaverantwoording:

Onderdeel van het jaarverslag. In de programmaverantwoording wordt per programma expliciet ingegaan op de beoogde maatschappelijke effecten en de wijze waarop getracht is deze effecten te verwezenlijken. De vragen: Wat wilden we? Wat hebben we ervoor gedaan? En wat heeft het gekost? Zijn de centrale vragen die in dit deel beantwoord worden.

Raadsprogramma:

De raad geeft in een raadsprogramma een agendering van de onderwerpen die in de raadsperiode aan de orde moeten komen. Het gaat als regel met name om de onderwerpen die in de visie van de raad politiek relevant zijn. Het raadsprogramma is de basis voor de planning en control van de raad. In een dualistisch stelsel kunnen alle raadsfracties een raadsprogramma ondertekenen.

Verbonden partij:

Een verbonden partij is een derde rechtspersoon waarbij de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Vernieuwingsimpuls:

De vernieuwingsimpuls biedt ondersteuning aan gemeenten die zich goed willen voorbereiden op de invoering van het dualistische bestuursmodel, dat bij de raadsverkiezingen in 2002 zijn intrede heeft gedaan.

Weerstandscapaciteit:

De weerstandscapaciteit is het geheel van geldmiddelen (zoals de algemene reserve) waaruit tegenvallers eventueel bekostigd kunnen worden, zonder dat de begroting en het beleid (direct) aangepast behoeven te worden.

Incidentele weerstandscapaciteit:

Het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van de voorzieningenniveaus van de programma's.

Structurele weerstandscapaciteit:

Hiermee worden de middelen bedoeld die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de programma's.

Weerstandsvermogen:

Het weerstandsvermogen is de weerstandscapaciteit in relatie tot de risico's.

2. Overzicht verloop nog niet in exploitatie genomen gronden

Uitbreidingsgebied De Bulders

Omschrijving	Verantwoord t/m 2014	Verantwoord in 2015	Verantwoord t/m 2015
Verwerving van gronden	3.336.425	139.530	3.475.955
Verwerving van overig onroerend goed	267.985	0	267.985
Vorbereidingskosten plan Bulders	406.155	7.004	413.159
Bodemonderzoeken	17.818	0	17.818
Grondwerken	0	0	0
Overige kosten	177.205	495	177.700
Algemene kosten	403.448	0	403.448
Rente	1.181.162	187.330	1.368.492
Totaal (a)	5.790.198	334.359	6.124.557
Verkoop object Leenderweg 36	170.000	0	170.000
Verkoop strookje grond	3.580	0	3.580
Bijdragen	12.180	0	12.180
Totaal (b)	185.760	0	185.760
Per saldo totaal c (=a-b)	5.604.438	334.359	5.938.797

Bouwrekening 2015 woningbouw complex "De Bulders" Heeze functie 830

omschrijving	totaal tot en met dienstjaar 2014 verantwoord	geraamd in dienstjaar 2015	verantwoord in dienstjaar 2015	totaal tot en met dienstjaar 2015 verantwoord	bedrag van de reeds aangegane verplichtingen	calculatieverschillen		nog beschikbaar volgens laatste voorcalculatie (kolom 6-5)	vermoedelijk nog te besteden/ontvangen	
						uitgevoerd t/m 2015	in totaal			
Kostensoort	1	2	3	4	4a	5	6	7	8	9
Verwerving van gronden	3.336.425	0	139.530	3.475.955	0	3.475.955	0	0	0	0
Verwerving van overig onroerend goed	267.985	0	0	267.985	0	267.985	0	0	0	0
Vorbereidingskosten plan Bulders	406.155	0	7.004	413.159	0	413.159	0	0	0	0
- grondwerken/verhardingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- overige kosten	177.205	0	495	177.700	0	177.700	0	0	0	0
- bodemonderzoeken/grondsanering	17.818	0	0	17.818	0	17.818	0	0	0	0
- rioolberging	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- geluidwerende voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Algemene kosten	403.448	0	0	403.448	0	403.448	0	0	0	0
Opslag bovenwijkse voorzieningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Rente en overige expl.saldo	1.181.162	0	187.330	1.368.492	0	1.368.492	0	0	0	0
Totaal A	5.790.198	0	334.359	6.124.557	0	6.124.557	0	0	0	0
Verkoop Leenderweg 36	170.000	0	0	170.000	0	170.000	0	0	0	0
Overige verkopen	3.580	0	0	3.580	0	3.580	0	0	0	0
Bijdragen	12.180	0	0	12.180	0	12.180	0	0	0	0
Totaal B	185.760	0	0	185.760	0	185.760	0	0	0	0
Per saldo totaal C (A-B)	5.604.438	0	334.359	5.938.797	0	5.938.797	0	0	0	0
<u>Opbrengst gronduitgifte:</u>										
- sociale huurwoningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- sociale koopwoningen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- bouw in vrije sector	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- openbare en bijzondere bebouwing	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
- overige (incl. afrondingen)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal D	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal generaal E (C-D)	5.604.438	0	334.359	5.938.797	0	5.938.797	0	0	0	0

3. Overzicht verloop onderhanden werk inzake bouwgrond

**De mutatie van het "Onderhanden Werk 2015"
kan als volgt worden gespecificeerd:**

EXPLOITATIE BOUWGRONDEN IN EIGEN BEHEER

	TOTAAL	POORTMANNEN	BREEDVENNEN
Lasten	529.271	390.744	138.527
Baten	443.845	443.845	0
Overheveling grond	-136.254	0	-136.254
TOTAAL TOE/AFNAME	-50.828	-53.101	2.273

NOG NIET IN EXPLOITATIE GENOMEN BOUWGRONDEN

	TOTAAL	BULDERS
Lasten	334.359	334.359
Baten	0	0
TOTAAL TOENAME	334.359	334.359

Bulders:

Lasten bestaan o.a. uit aankoop gronden, voorbereidingen en rente.

EXPLOITATIES FUNCTIE 830.80

<u>REK</u>	<u>REK</u>	<u>OMSCHRIJVING</u>	<u>LASTEN</u> <u>2015</u>	<u>BATEN</u> <u>2015</u>	<u>VIA FIE</u> <u>980</u>	<u>SALDO</u> <u>2015</u>	<u>REK</u> <u>OHW</u>	<u>SALDO</u> <u>OHW</u> <u>01-01-2015</u>	<u>TOENAME</u> <u>/AFNAME</u> <u>OHW 2015</u>	<u>NAAR</u> <u>RESERVE</u> <u>GREX</u>	<u>SALDO</u> <u>OHW</u> <u>31-12-2015</u>	<u>STATUS</u>
48308110	58308110	Strohuls Heeze	1.607,07	20.435,38		-18.828,31	08308110	12.278,18	-18.828,31	-6.550,13	0,00	Afsluiten
48308130	58308130	Halfeindschestraat Leende	9.536,99	0,00		9.536,99	08308130	72.075,02	9.536,99		81.612,01	Actief
48308140	58308140	Averbodeweg Sterksel	5.828,28	187.499,53	-165.787,97	-15.883,28	08308140	1.124.621,89	-181.671,25	-15.883,28	958.833,92	Actief
48308310	58308310	Beemden-Zuid Heeze	23.643,07	0,00		23.643,07	08308310	-79.613,26	23.643,07		-55.970,19	Actief
48308500	58308500	Vondellaan Heeze	7.040,58	0,00		7.040,58	08308500	52.874,76	7.040,58		59.915,34	Actief
48308830	58308830	Providentia Sterksel	10.373,46	0,00		10.373,46	08308830	-34.497,87	10.373,46		-24.124,41	Actief
48308850	58308850	Ketsheuvel Heeze	1.751,67	0,00		1.751,67	08308850	-46.707,68	1.751,67	-44.956,01	0,00	Afsluiten
48308870	58308870	Merellaan Leende	55.846,27	721.000,00		-665.153,73	08308870	579.289,68	-665.153,73		-85.864,05	Actief
TOTALEN			115.627,39	928.934,91	-165.787,97	-647.519,55		1.680.320,72	-813.307,52	-67.389,42	934.402,62	

TOTALEN FUNCTIE 830.80

Saldo Onderhanden Werk per 31-12-2015	934.402,62
Saldo Onderhanden Werk per 01-01-2015	1.680.320,72
Afname 2015	-745.918,10

Balans OHW 01-01-2015	12.967.774
Afname OHW exploitatie gronden in eigen beheer	-50.828
Toename OHW nog niet in exploitatie genomen bouwgronden	334.359
Afname OHW exploitaties functie 830.80	-745.918
Balans OHW 31-12-2015	12.505.387

Industrieterrein "de Poortmannen" functie 310.30	2015
---	-------------

Recapitulatie onderhanden werk 2015

Boekwaarde per 1 januari 2015		2.473.714
Vermeerderingen 2015	390.744	
Verminderingen 2015	<u>443.845</u>	
Mutaties onderhanden werken		<u>-53.101</u>
Boekwaarde per 31 december 2015		<u><u>2.420.613</u></u>
Boekwaarde per 31 december 2015		2.420.613
Reeds aangegane verplichtingen	0	
Nog beschikbare bedragen	2.269.743	
Nog te verwachten subsidies	0	
Nog te verwachten verkoopopbrengsten	<u>4.695.356</u>	
		<u>-2.425.613</u>
Gecalculeerd resultaat (voordelig)		<u>-5.000</u>
Netto-oppervlakte uit te geven gronden	100.295 m ²	
Reststrook bij de Kluis	<u>200 m²</u>	
		100.495 m ²
Uitgegeven tot en met het jaar 2014		68.204 m ²
Uitgegeven in het jaar 2015		<u>2.988 m²</u>
Nog uit te geven vanaf het jaar 2016		<u><u>29.303 m²</u></u>

In het jaar 2015 zijn 2 percelen industriegrond verkocht.

Toelichting

De exploitatie-opzet Poortmannen dateert van februari 2016.
 Hierin zijn inzichten en verwachtingen tot en met het jaar 2024 opgenomen.

Oorspronkelijk was het de bedoeling dat het bedrijventerrein met ca. 7 hectare zou worden uitgebreid. De gemeenteraad heeft echter in de vergadering van 12 juli 2010, in het kader van de totaaloplossing verkeersproblematiek, de voorkeur uitgesproken voor variant 2b. Deze variant loopt over de oorspronkelijk bedoelde uitbreiding van de Poortmannen heen.

Bouwrekening 2015 industrieterrein "De Poortmannen" Heeze functie 310.30

omschrijving	totaal tot en met dienstjaar 2014 verantwoord	geraamd in dienstjaar 2015	verantwoord in dienstjaar 2015	totaal tot en met dienstjaar 2015 verantwoord	bedrag van de reeds aangegane verplichtingen	obv kostprijsberekening feb 2016 gecalculeerd		calculatieverschillen	nog beschikbaar volgens laatste voorcalculatie (kolom 6-5)	vermoedelijk nog te besteden/ontvangen
						uitgevoerd t/m 2015	calculatie			
	1	2	3	4	4a	5	6	7	8	9
Grondverwerving	2.479.783	0	0	2.479.783	0	2.479.783	2.479.783	0	0	0
<u>Kosten bouwrijpmaken</u>										
- grondwerken	1.347.126	0	268.043	1.615.169	0	1.615.169	2.981.748	0	1.366.579	1.366.579
- verhardingen	25.049	0	0	25.049	0	25.049	25.049	0	0	0
- rioleringswerken	70.376	0	0	70.376	0	70.376	70.376	0	0	0
- groenvoorzieningen	80.880	0	0	80.880	0	80.880	80.880	0	0	0
- verlichting/bluswatervoorzieningen	31.319	0	955	32.274	0	32.274	31.319	0	-955	-955
- grondsanerig	222.670	0	0	222.670	0	222.670	222.670	0	0	0
Vitaliseringsproject (VIPP)	26.000	0	0	26.000	0	26.000	26.000	0	0	0
Groenfonds	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Procedures en onderzoeken	58.271	0	0	58.271	0	58.271	58.915	0	644	644
Voorbereiding en toezicht	319.569	0	0	319.569	0	319.569	495.195	0	175.626	175.626
Algemene kosten	947.804	0	22.797	970.601	0	970.601	1.146.227	0	175.626	175.626
Opslag bovenwijkse voorzieningen	939.069	0	0	939.069	0	939.069	939.069	0	0	0
Bijdr. res. gebiedsgerichte verkenning	939.069	0	0	939.069	0	939.069	939.069	0	0	0
Rente en ov. expl. saldo	998.174	0	98.949	1.097.123	0	1.097.123	1.649.346	0	552.223	552.223
Totaal A	8.485.159	0	390.744	8.875.903	0	8.875.903	11.145.646	0	2.269.743	2.269.743
<u>Diverse bijdragen</u>										
Opbrengst woning De Kluis 10	215.013	0	0	215.013	0	215.013	215.013	0	0	0
Huren en pachten	4.901	0	0	4.901	0	4.901	4.901	0	0	0
Particuliere bijdragen	26.068	0	0	26.068	0	26.068	26.068	0	0	0
Totaal B	245.982	0	0	245.982	0	245.982	245.982	0	0	0
Per saldo totaal C (A-B)	8.239.177	0	390.744	8.629.921	0	8.629.921	10.899.664	0	2.269.743	2.269.743
Opbrengst gronduitgifte	5.383.199	0	443.845	5.827.044	0	5.827.044	10.037.900	0	4.210.856	4.210.856
Opbrengst bedrijfswoningen	382.264	0	0	382.264	0	382.264	866.764	0	484.500	484.500
Totaal D	5.765.463	0	443.845	6.209.308	0	6.209.308	10.904.664	0	4.695.356	4.695.356
Totaal-generaal E (C-D)	2.473.714	0	-53.101	2.420.613	0	2.420.613	-5.000	0	-2.425.613	-2.425.613

Bouwgrondexploitatie functie 830 in eigen beheer (Breedvennen)	2015
---	-------------

Recapitulatie onderhanden werk 2015

Boekwaarde per 1 januari 2015		3.209.302
Vermeerderingen 2015	138.527	
Verminderingen 2015	0	
Mutaties onderhanden werken	<u>138.527</u>	3.347.829
Overheveling grond naar MVA		-136.254
Boekwaarde per 31 december 2015		<u>3.211.575</u>

Per 31 december 2015 is een strook grond van 3.733 m² afgesplitst van exploitatie Breedvennen en overgeheveld naar Materiële Vaste Activa.

Boekwaarde per 31 december 2015		3.211.575
Nog beschikbare bedragen	1.174.771	
Nog te verwachten opbrengsten	4.345.881	
		-3.171.110
Te verwachten resultaat (nadelig)		<u>40.465</u>

Het gecalculeerd resultaat betreft het complex:
Breedvennen in Leende

<u>OpperMakte nog uit te geven gronden in m²:</u>	<u>31-12-2014</u>	<u>31-12-2015</u>
Breedvennen	16.763	16.763
Totaal	<u>16.763</u>	<u>16.763</u>

Over het rekeningsjaar 2015 is in dit exploitatiegebied geen grond uitgegeven.

Complex Engelse Tuin, Heeze is per 31 december 2000 afgesloten.
 Complex Kaarsvelden, Heeze is per 31 december 2002 afgesloten.
 Complex Bungalowpark, Leende is per 31 december 2005 afgesloten.
 Complex Binnenhof, Heeze is per 31 december 2008 afgesloten.
 Complex Nieuwe Hoeven is per 31 december 2009 afgesloten.

Bouwrekening 2015 "De Breedvennen" Heeze functie 830.50

omschrijving	totaal tot en met dienstjaar 2014 verantwoord	geraamd in dienstjaar 2015	verantwoord in dienstjaar 2015	totaal tot en met dienstjaar 2015 verantwoord	bedrag van de reeds aangegeven verplichtingen	obv explberekening febi 2016 gecalculeerd		calculatieverschillen	nog beschikbaar volgens laatste voorcalculatie (kolom 6-5)	vermoedelijk nog te besteden/ontvangen
						uitgevoerd t/m 2015	calculatie			
Kostensoort	1	2	3	4	4a	5	6	7	8	9
Grondverwerving	576.112	0	-22.398	553.714		553.714	576.112	0	22.398	22.398
Grondwerken/verhardingen (BRM/WRM)	1.704.309	0	0	1.704.309		1.704.309	2.101.759	0	397.450	397.450
Grondsanering/archeologie	85.172	0	590	85.762		85.762	142.915	0	57.153	57.153
Belastingen schoolwoningen	5.736	0	6.994	12.730		12.730	33.712	0	20.982	20.982
Kosten projectleider	198.272	0	0	198.272		198.272	198.272	0	0	0
Kosten voorbereiding centrumplan	30.000	0	0	30.000		30.000	30.000	0	0	0
Diverse kosten verhuizing BS De Triangel	24.130	0	0	24.130		24.130	24.130	0	0	0
Bouw- en woonrijpmaken gebied schoolwoningen	352.941	0	0	352.941		352.941	352.941	0	0	0
(Terrein)inrichting schoolwoningen	500.623	0	0	500.623		500.623	500.623	0	0	0
Herinrichting speelterrein	0	0	0	0		0	50.000	0	50.000	50.000
Beheer- en expl. plan MFA	20.217	0	0	20.217		20.217	20.217	0	0	0
Actualiseren bestemmingsplannen	260.439	0	20.329	280.768		280.768	310.000	0	29.232	29.232
Oversteek Valkenswaardseweg	119.350	0	0	119.350		119.350	119.350	0	0	0
Algemene kosten + V en T	1.452.626	0	10.985	1.463.611		1.463.611	1.581.784	0	118.173	118.173
Opslag bovenwijkse voorzieningen	120.024	0	0	120.024		120.024	120.024	0	0	0
Rente en overige expl.saldo	1.545.143	0	122.026	1.667.169		1.667.169	2.168.950	0	501.781	501.781
Totaal A	6.995.094	0	138.526	7.133.620	0	7.133.620	8.330.789	0	1.197.169	1.197.169
Rijks/Prov. bijdragen	53.983	0	0	53.983		53.983	53.983	0	0	0
Bijdrage SRE oversteek Valkenswaardseweg	65.000	0	0	65.000		65.000	65.000	0	0	0
Afboeking batig saldo	20.254	0	0	20.254		20.254	20.254	0	0	0
Overheveling gronden naar MVA	0	0	136.254	136.254		136.254	158.652	0	22.398	22.398
Totaal B	139.237	0	136.254	275.491	0	275.491	297.889	0	22.398	22.398
Per saldo totaal C (A-B)	6.855.857	0	2.272	6.858.129	0	6.858.129	8.032.900	0	1.174.771	1.174.771
<u>Opbrengst gronduitgifte:</u>										
- sociale huurwoningen	99.999	0	0	99.999		99.999	99.999	0	0	0
- sociale koopwoningen	145.982	0	0	145.982		145.982	145.982	0	0	0
- bouw in vrije sector	2.547.928	0	0	2.547.928		2.547.928	3.883.856	0	1.335.928	1.335.928
- bedrijventerrein	843.818	0	0	843.818		843.818	1.658.614	0	814.796	814.796
- schoolwoningen	0	0	0	0		0	1.142.500	0	1.142.500	1.142.500
- overige (incl. afrondingen)	8.828	0	0	8.828		8.828	1.061.485	0	1.052.657	1.052.657
Totaal D	3.646.555	0	0	3.646.555	0	3.646.555	7.992.436	0	4.345.881	4.345.881
Totaal generaal E (C-D)	3.209.302	0	2.272	3.211.574	0	3.211.574	40.464	0	-3.171.110	-3.171.110

4. Overzicht lopende kapitaalkredieten

Actief	Investering	Jaar en nr besluit	Totaal krediet	Uitgegeven t/m 2014	Restant-krediet ultimo 2014	Votering 2015	Uitgegeven in 2015	Afgewikkeld in 2015	Restant-krediet ultimo 2015	Totaal dekking bijdrage	Ontvangen t/m 2014	Restant ultimo 2014	Dekking bijdrage 2015	Ontvangen in 2015	Afgewikkeld in 2015	Nog te ontvangen ultimo 2015
30010002	raadszaal audio component	2015/009	29.500,00			29.500,00	29.500,10		-0,10							
30010003	raadszaal bouwkundig/vloer	2015/009	29.000,00			29.000,00	29.000,00									
30010004	raadszaal meubilair	2015/009	34.000,00			34.000,00	33.757,00		243,00							
30010005	raadszaal webcasting	2015/009	25.000,00			25.000,00	24.582,51		417,49							
30050001	Implementatie GRS A2	2015/003	253.000,00			253.000,00			253.000,00							
30050002	Potentiële frictielasten	2015/003	80.700,00			80.700,00			80.700,00							
30625107	Renovatie dak gemeentehuis	2010/09	70.000,00	44.464,33	25.535,67				25.535,67	70.000,00	44.464,33	25.535,67				25.535,67
32102087	Onderhoud wegen 2014	2014/18	300.000,00	300.000,00						300.000,00	300.000,00					
			53.410,00	31.989,52	21.420,48		8.916,00		12.504,48	300.000,00	31.989,52	21.420,48		8.916,00		12.504,48
			353.410,00	331.989,52	21.420,48		8.916,00		12.504,48	353.410,00	331.989,52	21.420,48		8.916,00		12.504,48
32102088	Infrastructurele kunstwerken 2015	2015/08	44.650,00			44.650,00	41.991,25		2.658,75	44.650,00			44.650,00	41.991,25		2.658,75
32102089	Onderhoud wegen en bermen 2015	2015/19	270.000,00			270.000,00	166.525,02		103.474,98	270.000,00			270.000,00	166.525,02		103.474,98
32102090	Kleine ergenissen 2015	2015/19	100.000,00			100.000,00	69.060,67		30.939,33	100.000,00			100.000,00	69.060,67		30.939,33
32102091	Groot onderhoud Dorpstraat Noord Leende	2015/20	128.000,00			128.000,00	3.487,50		124.512,50	128.000,00			128.000,00	3.487,50		124.512,50
32102092	Verbreiding Strijperpad	2015/22	25.000,00			25.000,00			25.000,00	25.000,00			25.000,00			25.000,00
32103017	Openbare verlichting 2014	2014/04	172.000,00	154.326,24	17.673,76		11.372,01		6.301,75							
32103018	Renovatie openbare verlichting 2015	2015/07	174.000,00			174.000,00	61.959,60		112.040,40							
32107000	Vervolg centrale as	2015/04	25.000,00			25.000,00	20.359,04		4.640,96	25.000,00			25.000,00	20.359,04		4.640,96
32111009	Verkeersmaatregelen j.Deck./Kapelstraat subsidie	2013/14	108.950,00	125.414,97	-16.464,97				-16.464,97	108.950,00	103.927,97	5.022,03				5.022,03
			108.950,00	103.927,97	5.022,03				5.022,03	108.950,00	103.927,97	5.022,03				5.022,03
32111010	Congestieonderzoek	2013/17	25.000,00	21.311,00	3.689,00				3.689,00	25.000,00	21.311,00	3.689,00				3.689,00
34330017	Verpl. Huisv. Units Berkenschutse	2011/06	375.000,00	358.781,80	16.218,20				16.218,20							
34330018	Nieuwbouw Berkenschutse cluster 4	2013/13	3.502.937,49	3.416.746,52	86.190,97		14.443,27		71.747,70							

Actief	Investering	Jaar en nr besluit	Totaal krediet	Uitgegeven t/m 2014	Restant-krediet ultimo 2014	Votering 2015	Uitgegeven in 2015	Afgewikkeld in 2015	Restant-krediet ultimo 2015	Totaal dekking bijdrage	Ontvangen t/m 2014	Restant ultimo 2014	Dekking bijdrage 2015	Ontvangen in 2015	Afgewikkeld in 2015	Nog te ontvangen ultimo 2015
35304004	Bouwk. onderhoud sport- en welzijnsacc.	2004/12	285.900,00	262.904,28	22.995,72				22.995,72	285.900,00	262.904,28	22.995,72				22.995,72
35304005	Onderhoud de Pompenmaker 2015	2015/014	89.000,00			89.000,00	89.000,00			89.000,00			89.000,00	89.000,00		
	Extra kosten plafond Pompenmaker		44.848,00			44.848,00	44.326,26		521,74	44.848,00			44.848,00	44.326,26		521,74
			133.848,00			133.848,00	133.326,26		521,74	133.848,00			133.848,00	133.326,26		521,74
35304006	Vervanging verlichting de Pompenmaker	2015/014	54.000,00			54.000,00	49.763,34		4.236,66							
35310021	Vervanging veld 1 hockey Heeze bijdrage Hockey Heeze bijdrage algemene reserve	2015/06	331.000,00			331.000,00	226.053,51		104.946,49	146.000,00			146.000,00	66.053,51		79.946,49
			-100.000,00			-100.000,00	-75.000,00		-25.000,00	85.000,00			85.000,00	85.000,00		79.946,49
			231.000,00			231.000,00	151.053,51		79.946,49	231.000,00			231.000,00	151.053,51		79.946,49
35602004	Speelsterrein Strohuls Vondellaan	2012/10	50.000,00	43.599,31	6.400,69				6.060,69							
37220042	Randvoorzieningen 2009 aanvullend krediet t/m voorz. Riolering	2009/38 2015/30	30.000,00 54.593,01	84.593,01	-54.593,01	54.593,01			-54.593,01 54.593,01	30.000,00 54.593,01	84.593,01	-54.593,01	54.593,01			-54.593,01 54.593,01
			84.593,01	84.593,01	-54.593,01	54.593,01				84.593,01	84.593,01	-54.593,01	54.593,01			
37220043	Emmerikstr.+ Kruisboomstr. aanvullend krediet t/m voorz. Riolering	2009/38 2015/30	70.000,00 3.478,29	73.478,29	-3.478,29	3.478,29			-3.478,29 3.478,29	70.000,00 3.478,29	73.478,29	-3.478,29	3.478,29			-3.478,29 3.478,29
			73.478,29	73.478,29	-3.478,29	3.478,29			0,00	73.478,29	73.478,29	-3.478,29	3.478,29			0,00
37220045	Verv.+afkoppelen Emmerikstr./Kruisb. aanvullend krediet t/m voorz. Riolering	2011/25 2015/30	350.000,00 137.882,05	487.882,05	-137.882,05	137.882,05			-137.882,05 137.882,05	350.000,00 137.882,05	487.882,05	-137.882,05	137.882,05			-137.882,05 137.882,05
			487.882,05	487.882,05	-137.882,05	137.882,05				487.882,05	487.882,05	-137.882,05	137.882,05			
37220047	Gemalen 2012 aanvullend krediet t/m voorz. Riolering	2012/31 2015/30	110.000,00 14.261,40	124.261,40	-14.261,40	14.261,40			-14.261,40 14.261,40	110.000,00 14.261,40	124.261,40	-14.261,40	14.261,40			-14.261,40 14.261,40
			124.261,40	124.261,40	-14.261,40	14.261,40				124.261,40	124.261,40	-14.261,40	14.261,40			
37220049	Randvoorziening/afwatering 2012	2015/30	278.942,43	278.942,43	-278.942,43	278.942,43				278.942,00	278.942,00	-278.942,00	278.942,00			
37220051	Drukriolering electromechanisch	2014/06	28.181,53	28.181,53						28.181,53	28.181,53					
37220052	Onderhoud gemalen 2013	2014/06	74.818,47	37.390,38	37.428,09		36.504,83		923,26	74.818,47	37.390,38	37.428,09		36.504,83		923,26
37220053	Grondonderz./voorber.Emmerikstr./Stations Rioolrenovatie/afkoppelen Emm/Stationsstr	2014/07 2015/21	88.150,00 633.715,00	10.520,50	77.629,50	633.715,00	77.629,50 494.831,17		138.883,83	88.150,00 633.715,00	10.520,50	77.629,50	633.715,00	77.629,50 494.831,17		138.883,83
			721.865,00	10.520,50	77.629,50	633.715,00	572.460,67		138.883,83	721.865,00	10.520,50	77.629,50	633.715,00	572.460,67		138.883,83
37220054	Drukriolering electromechanisch 2014	2014/22	120.000,00		120.000,00		84.483,11		35.516,89	120.000,00		120.000,00		84.483,11		35.516,89
37220055	Renovatie riolering Ten Brakeweg en Strijp	2015/18	50.000,00			50.000,00	11.598,20		38.401,80	50.000,00			50.000,00	11.598,20		38.401,80
37220056	Drukriolering electromechanisch 2015	2015/28	100.000,00			100.000,00			100.000,00							
	Totalen		8.723.917,67	5.863.300,56	-48.953,07	2.909.570,18	1.554.483,89		1.306.133,22	3.844.779,75	1.889.846,26	-175.436,26	2.130.369,75	1.299.766,06		655.167,43

5. Overzicht reserves en voorzieningen

TOELICHTING OP DE RESERVES

	Boekwaarde	correcties	Boekwaarde	Mutaties	
	31-12-2014	n.a.v.	1-1-2015		
		jaarrekening 2014			
				Vermeerderingen	
				rente- bijschrijving ten laste van de exploitatie	toevoegingen ten laste van andere reserves voorzieningen
<u>P111 Algemene reserve</u>					
Algemene reserve	3.231.428,15	465.373,18	3.696.801,33		173.667,75
<u>P112 Bestemmingsreserves tarieven</u>					
Bestemmingsreserves tariefschommelingen					
Subtotaal					
<u>P112 Bestemmingsreserves</u>					
Reserve grondexploitatie	151.644,94		151.644,94		
Reserve bovenwijkse voorzieningen	975.775,77		975.775,77		
Reserve totaaloplossing verkeersproblematiek	2.745.878,89		2.745.878,89		
Reserve Bels Lijntje	105.742,21		105.742,21		
Reserve streekontwikkeling	280.584,76		280.584,76		
Reserve herziening bestemmingsplan buitengeb.	2.795,00		2.795,00		
Reserve landbouw ontwikkelingsplan	3.969,24		3.969,24		
Reserve gemeentelijke monumenten	139.897,75		139.897,75		
Reserve nieuwbouw en ren. Schoolgebouwen		245.000,00	245.000,00		
Reserve centrump lan Leende	1.703.735,15		1.703.735,15		
Reserve Merlebos	114.201,31	-114.201,31			
Reserve Bergerhofschool	25.000,00	-25.000,00			
Reserve automatisering	50.090,66		50.090,66		
Reserve digitalisering bouwvergunningen	70.741,94		70.741,94		
Reserve digitale infopanelen kap.lst.	3.417,57		3.417,57		
Reserve dorps huis Heeze	337.651,48		337.651,48		
Reserve Groen/blauwe diensten	50.000,00		50.000,00		
Reserve Abdk project wegen	29.365,94		29.365,94		
Reserve HSLnet aanleg glasvezel buitengebied	130.720,00		130.720,00		
Reserve klein materieel openbare werken	295.324,04		295.324,04		
Reserve reïntegratie	41.014,85		41.014,85		
Reserve WWB inkomensdeel	41.386,58	-41.386,58			
Reserve WMO	82.919,74	-82.919,74			
Reserve Sociaal Domein		200.000,00	200.000,00		
Reserve onderhoud sportvelden	124.541,00		124.541,00		
Reserve ODZOB	78.593,00		78.593,00		
Reserve kwaliteitsimpuls personeel		250.000,00	250.000,00		
Reserve HNG		360.000,00	360.000,00		
Subtotaal	7.584.991,82	791.492,37	8.376.484,19		
<u>P114 Saldo van de rekening na bestemming</u>					
Saldo rekening baten en lasten	1.256.865,55	-1.256.865,55			
Subtotaal	1.256.865,55	-1.256.865,55			
Totaal	12.073.285,52		12.073.285,52		173.667,75

					Boekwaarde 31-12-2015	Bespaarde rente
Verminderings						
toevoegingen ten laste van de exploitatie	aanwendungen ten gunste van andere reserves voorzieningen	aanwendungen ten gunste van de exploitatie	aanwendungen ter opvang van kapitaallasten	aanwendungen overige		
349.325,10		474.296,37			3.745.497,81	147.872,05
127.389,42		176.254,50			102.779,86	6.065,80
					975.775,77	39.031,03
360.000,00		33.265,31			3.072.613,58	109.835,15
27.568,67		18.000,00			133.310,88	4.229,69
					262.584,76	11.223,39
	3.969,24				2.795,00	111,80
7.344,00		6.538,08				158,77
		24.930,35			140.703,67	5.595,91
		27.813,91			220.069,65	9.800,00
					1.675.921,24	68.149,41
	50.090,66					2.003,63
		10.317,69			60.424,25	2.829,68
			3.417,57			136,70
		12.500,00			337.651,48	13.506,06
		14.307,57			37.500,00	2.000,00
142.595,00					15.058,37	1.174,64
55.000,00		17.024,93	32.835,34		273.315,00	5.228,80
	41.014,85				300.463,77	11.812,96
						1.640,59
					200.000,00	8.000,00
					124.541,00	4.981,64
	78.593,00					3.143,72
		16.259,80			233.740,20	10.000,00
		60.000,00			300.000,00	14.400,00
719.897,09	173.667,75	417.212,14	36.252,91		8.469.248,48	335.059,37
1.813.629,67					1.813.629,67	
1.813.629,67					1.813.629,67	
2.882.851,86	173.667,75	891.508,51	36.252,91		14.028.375,96	482.931,42

TOELICHTING OP DE VOORZIENINGEN

	Boekwaarde	correcties	Boekwaarde	Mutaties	
	31-12-2014	n.a.v.	1-1-2015		
		jaarrekening 2014			
				Vermeerderingen	
				rente- bijschrijving ten laste van de exploitatie	stortingen ten laste van andere reserves /voorzieningen
<u>P12 Voorzieningen</u>					
Voorziening riolering	1.173.958,14		1.173.958,14		
Voorziening onderhoud wegen	200.891,70		200.891,70		
Voorziening parkeerfonds	1.240,75		1.240,75		
Voorziening gemeentelijke accommodaties	1.117.125,27		1.117.125,27		
Voorziening renovatie hockey velden	154.907,00		154.907,00		
Voorziening molen St. Victor	45.666,46		45.666,46		
Voorziening AED's	13.510,21		13.510,21		
Voorziening frictiekosten Rick	37.087,00		37.087,00		
Voorziening GRSA2	60.000,00		60.000,00		
Voorziening pensioen wethouders	12.365,00		12.365,00		
Subtotaal	2.816.751,53		2.816.751,53		
<u>A1331 Overige langlopende leningen</u>					
Voorziening ov langlopende leningen	50.000,00		50.000,00		
Subtotaal	50.000,00		50.000,00		
<u>A224 Overige vorderingen</u>					
Voorziening dubieuze debiteuren	368.000,00		368.000,00		
Voorziening dubieuze debiteuren W&I	80.000,00		80.000,00		
Subtotaal	448.000,00		448.000,00		
<u>A213 Onderhanden werk incl. bouwgr. in expl.</u>					
Verliesvoorziening ontwikkeling Vondellaan	100.000,00		100.000,00		
Verliesvoorziening de Poortmannen	60.000,00		60.000,00		
Verliesvoorziening Breedvennen					
Subtotaal	160.000,00		160.000,00		
Totaal	3.474.751,53		3.474.751,53		
EINDTOTAAL	15.548.037,05		15.548.037,05		173.667,75

					Boekwaarde 31-12-2015	Bespaarde rente
Verminderingen						
stortingen ten laste van de exploitatie	onttrekkingen ten gunste van andere reserves /voorzieningen	onttrekkingen ten gunste van de exploitatie	onttrekkingen ten gunste van balansposten vaste activa	onttrekkingen rechtstreeks ten laste van voorziening		
868.757,00			705.046,81		1.337.668,33	46.958,33
415.000,00			289.980,44		325.911,26	8.035,67
					1.240,75	49,63
250.000,00			133.326,26	47.067,22	1.186.731,79	44.685,01
32.848,00			66.053,51		121.701,49	6.196,28
5.492,54				7.466,06	43.692,94	1.826,66
					13.510,21	540,41
				11.566,00	25.521,00	1.483,48
		5.597,00		54.403,00		2.400,00
400.537,00					412.902,00	494,60
1.972.634,54		5.597,00	1.194.407,02	120.502,28	3.468.879,77	112.670,07
8.000,00					58.000,00	2.000,00
8.000,00					58.000,00	2.000,00
204.477,01				42.477,01	530.000,00	14.720,00
55.334,09				49.334,09	86.000,00	3.200,00
259.811,10				91.811,10	616.000,00	17.920,00
					100.000,00	4.000,00
		60.000,00				2.400,00
40.000,00					40.000,00	
40.000,00		60.000,00			140.000,00	6.400,00
2.280.445,64		65.597,00	1.194.407,02	212.313,38	4.282.879,77	138.990,07
5.163.297,50	173.667,75	957.105,51	1.230.659,93	212.313,38	18.311.255,73	621.921,49

6. Staat van opgenomen langlopende geldleningen

Rekening 2015			Datum en nr. besluit van		O, S of R	Jaar van de (laatste) aflos- sing	Rente- percen- tage	Restantbedrag van de geld- lening of het voorschot aan het begin van het dienstjaar	Bedrag van de in de loop van het dienstjaar op te nemen/ opgenomen geldleningen of voorschotten	Bedrag van		Restantbedrag van de geld- lening of het voorschot aan het einde van het dienstjaar
Nr.* 1	leningnr	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening of het voorschot	raad 3	goedkeuring 4						de rente of het rente- bestanddeel	de aflossing of het aflos- singsbestand- deel	
4a	40.0086461.00	1.361.340,65	10-03-1997	-	S	2022	4,36	435.628,94	0,00	17.211,16	54.453,63	381.175,31
5a	40.0087733.00	1.361.340,65	26-01-1998	-	S	2023	4,61	490.082,57	0,00	20.309,45	54.453,63	435.628,94
6a	40.0087960.00	907.560,43	26-01-1998	-	S	2023	4,61	326.721,71	0,00	13.796,40	36.302,42	290.419,29
7a	40.0089290.00	1.871.843,39	01-01-1999	-	S	2016	4,47	207.982,59	0,00	9.245,88	103.991,30	103.991,29
	10022777	4.000.000,00	02-07-2003	-	S	2028	4,435	2.240.000,00	0,00	95.786,28	160.000,00	2.080.000,00
	40.0099515.00	2.500.000,00	28-09-2004	-	S	2029	4,37	1.500.000,00	0,00	64.448,52	100.000,00	1.400.000,00
	40.105818	2.500.000,00	08-09-2010	-	S	2035	3,64	2.100.000,00	0,00	75.293,15	100.000,00	2.000.000,00
	40.107569	5.000.000,00	15-6-2012	-	S	2037	3,225	4.600.000,00	0,00	144.815,75	200.000,00	4.400.000,00
	40.108712	4.000.000,00	18-11-2013	-	S	2023	1,89	3.600.000,00	0,00	67.128,66	400.000,00	3.200.000,00
	40.109395	3.000.000,00	30-10-2014	-	S	2024	1,025	3.000.000,00	0,00	30.219,25	300.000,00	2.700.000,00
		26.502.085,12	Subtotaal					18.500.415,81	0,00	538.254,50	1.509.200,98	16.991.214,83
			Woningbouw									
8a	40.0070463.00	1.370.870,03	09-07-1987	24-07-1987	S	2033	3,27	947.142,98	0,00	30.971,58	36.742,66	910.400,32
12a	40.0070450.00	2.026.128,66	01-07-2002		S	2031	4,66	1.397.870,05	0,00	65.140,74	55.720,41	1.342.149,64
		3.396.998,69						2.345.013,03	0,00	96.112,32	92.463,07	2.252.549,96
		29.899.083,81	Totaal					20.845.428,84	0,00	634.366,82	1.601.664,05	19.243.764,79

7. Staat van kapitaalverstrekkingen

SPECIFICATIE VAN DE POST "KAPITAALVERSTREKKINGEN WOCOM"

REKENING 2015

Nummer	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Oorspronkelijk bedrag begin dienstjaar	Aflossing	Geïnvesteed bedrag begin dienstjaar	Geïnvesteed bedrag einde dienstjaar	Rente %	Rente- bedrag	Annuititeit
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
70463	1.370.870,03	0,00	0,00	1.370.870,03	36.742,66	947.142,98	910.400,32	3,27	30.971,58	67.714,24
70450	2.026.128,66	0,00	0,00	2.026.128,66	55.720,41	1.397.870,05	1.342.149,64	4,66	65.140,74	120.861,15
	<u>3.396.998,69</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>	<u>3.396.998,69</u>	<u>92.463,07</u>	<u>2.345.013,03</u>	<u>2.252.549,96</u>		<u>96.112,32</u>	<u>188.575,39</u>

8. Staat van gewaarborgde geldleningen

Nummer geldlening geldgever	Naam van de financieringsinstelling	Garantie Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW)	WSW nr	Percentage dekking gemeente Heeze-Leende	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Stortingsdatum	Einddatum	Rente %	Oorspronkelijk bedrag van de geldlening	Restant bedrag eind van het dienstjaar
70450	gem H-L (doorverstekt BNG)	ja	25833		woningbouw	woCom	01-09-87	01-11-31	4,66	2.026.000	1.342.000
70463	gem H-L (doorverstekt BNG)	ja	25834		woningbouw	woCom	01-09-87	01-03-33	3,27	1.371.000	910.000
10.022.605	Nederlandse Waterschapsbank	Ja	34274		woningbouw	woCom	01-07-03	02-07-18	4,82 %	13.500.000	13.500.000
40.101.616	Bank Nederlandse Gemeenten	Ja	38150	50%	woningbouw	woCom	01-08-08	31-07-48	4,56 %	22.400.000	22.400.000
40.101.613	Bank Nederlandse Gemeenten	Ja	38153	50%	woningbouw	woCom	01-08-07	01-08-47	4,52 %	3.600.000	3.600.000
											41.752.000
Onder aftrek van door de gemeente Heeze-Leende aangegane en 1 op 1 doorverstrekte leningen											
70450	gem H-L (doorverstekt BNG)	ja	25833		woningbouw	woCom	01-09-87	01-11-31	4,66	2.026.000	1.342.000
70463	gem H-L (doorverstekt BNG)	ja	25834		woningbouw	woCom	01-09-87	01-03-33	3,27	1.371.000	910.000
											39.500.000

Nummer geldlening geldgever	Naam van de financieringsinstelling	Verstrekt krediet per 31-dec-15	Garantstelling op basis van afgegeven garantstellingsperc.	Maximum garantstelling	Doel van de geldlening	Naam van de geldnemer	Garantstelling eind van het dienstjaar
501648534	ABN AMRO Bank	3.752.500			glasvezel	HSLnet	
501648542	ABN AMRO Bank	938.125			glasvezel	HSLnet	
		4.690.625	80%	3.753.000			3.753.000

9. SiSa verantwoordingsinformatie

OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2015 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	
			€ 34.909	€ 135	
I&M	E3	Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai (inclusief bestrijding spoorweglawaaai) Subsidieregeling sanering verkeerslawaaai Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen	
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 02</i>	
			1	lenM/BSK-2014/259346	€ 0
			2	lenM/BSK-2014/259346	€ 0
				Kopie beschikkingsnummer	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 07</i>	
1	lenM/BSK-2014/259346	€ 0			
2	lenM/BSK-2014/259346	€ 0			

Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: D9 / 04</i>		
€ 0	€ 29.998		
Overige bestedingen (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 03</i>	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 04</i>	Correctie over besteding (jaar T-1) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: E3 / 05</i>	Eindverantwoording Ja/Nee <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 11</i>
€ 0	€ 0	€ 0	
€ 0	€ 0	€ 0	
Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 08</i>	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 09</i>	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: E3 / 10</i>	
€ 0	€ 0	€ 0	
€ 0	€ 0	€ 0	Nee
€ 0	€ 0	€ 0	Nee

SZW	G1A	Wet sociale werkvoorziening (Wsw)_totaal 2014 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoord voor het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) na controle door de gemeente.	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicatornummer: G1A / 01</i>	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G1A / 02</i>
			1	61658 Heeze-Leende
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2015 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 02</i>
			€ 1.426.021	€ 20.325
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G2 / 08</i>
			€ 14.632	€ 664
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2015 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoord voor het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 02</i>
			€ 8.211	€ 77.239
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 <i>Aard controle R</i> <i>Indicatornummer: G3 / 08</i>
			€ 0	€ 0

